Copiese la portada

M. S. 4.º pergº. con 209 hojas foliadas, bien tratado, completo.

R. = Zapata de Scientia Dei

Controversiae scholasticae de divina gratia auxiliante, et mira eius cum libero arbitrio concordia

auctore P. R.R. P. Zapata Antiquarensi è Societate Iesu in Collegio Hispalensi D. Hermenegildo S. eiusdem Societatis primario Theologiae Professore et Sancti Officii Inquisitionis Qualificatore. anno instauratae Salutis

M.DCLXXVIII.

Die duodecima ante Kalendas Octobris.

Prologuum

Explicaturi auditores mei, pro ingenii mei tenuitate mysterii incarnati, Verbi incarnati, ill[ius] Nazareni [illegible] floridissimi Iesu Christi, qui inclinavit,

vide, et interpretant, , invenit caelos, et hos condit,
et quidquid pretiosum, quidquid gratum in eo [illegible] est, segre-
garentur [illegible] [illegible]. Caeli sane patriae olim omnes,
[illegible] aliter emittebantur [illegible]; at postquam a regalibus Dei
caelestibus prosiluit e Mariana immaculata radice passionum
flos Christus, caeli inclinati, et [illegible] [illegible] inde [illegible] inundan-
tes gratiarum imbres transfusi fuerunt, et hos [illegible]
[illegible] distribuerunt, et innocentiam, quam [illegible] recupera-
rent, et Dei possent oculos amoenare. Quapropter opere-
pretium duxi e mysterio Incarnationis ad omnes [illegible] auxiliantes,
et [illegible] cum libero arbitrio [illegible] omnes facere ut sta-
tim ex hoc divino, et foecundissimo flore [illegible] fructum in
quo, ut ait Guillermus, multiplex est fructus [illegible]
[illegible], quos germinat omnes fructus, colligere possimus.

In aperto campo floret: ego flos campi, cantiorum [illegible], et
[illegible] propatulo mirabiliter dona fructificat, ut [illegible] facile
[illegible] admittat: [illegible] florentissimum ingenii ornamen-
ta profundit, et [illegible] refundit; et ideo de illo aptius, quam
de suo Traiano Plinius, dicere valemus: at tu sicut
omnia profudisti, ut sol, et dies, non parte aliqua, sed statio-
nes, non [illegible] aliter; [illegible] stationibus.

Accedamus ergo, au-
xilia omnes accepturi, quo peccata exterminare, debellare
[illegible] generis inimicum, [illegible] caelestis [illegible] mores exprimere,
et actus superbos, [illegible] salubriter [illegible], longe sanc-
tificantes [illegible] regni, et aeternae beatitudinis coronam redi-
mere possimus. Et ut annuus lectionum [illegible] in hoc tractatu [illegible],
sufficiat, omnium [illegible] ad alias [illegible] [illegible] [illegible] opus

intres Tract.ª dividere decrevi: 1.ª de auxilio Divinæ gratiæ in Dei disputabit; 2.ª de auxilio eficasi: 3.ª de sufficienti, et inefficasi. Et quidem cum superandis difficultatibus necessarium sit, æternos illos montes aspicere, unde nobis veniat auxilium, intueamur, Regem nempe, immortalem Deum, qui mitat nobis auxilium de Sancto et de Sion ~~[illegible]~~ nos, ut eiusdem gratia auxiliante, quæ succepimus explicandum videlicet perspicue disputemus. Tr.ª 1.ª de gratia Dei auxiliante in Dei, et prout præscindente ab eficasi, et inefficasi, sive sufficiente. Dissertatio 1.ª errores contra Divinæ ~~[illegible]~~ gratiæ auxiliantis notantur, et vellunt. Sectio 1.ª Heresis Pelagiana explodit.

Con.^s 1.ª

De gra. Dei auxiliante in Dei, et prout præscindente ab eficasi, et inefficasi, sive sufficiente.

Dissertatio 1.ª

errores contra Divinam Gratiam auxiliantem notant, et vellunt.

Sectio 1.ª

Heresis Pelagiana explodit.

Pelagius monachus natione Britanus, sive scotus virulenta vipera, et post alios antiquiores, turpissimus Divinæ gratiæ inimicus docuit, gratiam Dei non esse hominibus necessariam, sed naturam hominis sufficere ad observanda omnia Dei mandata, ad vitanda peccata, ad quæque opera virtutis exercenda, et ad eliciendos actus liberos voluntatis, qui homines gratiam iu-

iustificantur, et aeternam beatitudinem adipiscantur. Un-
de ad Demetriadem Virginem in quadam Epistola Cap. 2.
Quoties fateatur auctor mihi de institutione morum, et sancti-
tatis conversatione dicendum est, soleo primo humanae naturae vim, qualitatem-
que monstrare, et quid efficere possit, ostendere: ac iam inde
audientis animum ad species incitare virtutum, etc. Optima
enim animi incitamenta sunt, cum docet, aliquis posse quod cu-
piat. Hactenus Pelagius. Clarius et expressius mentem
ipsius exposuit Augustinus libro 1o de gratia Christi cap. 3o. Pe-
lagius dicit, quod ad obtinendam futuram naturam hominis sine
gratia sola sufficit.

At Celestius eiusdem Pelagius cum male audiret
apud Catholicos, quod gratiae necessitatem negaret, novi
opinionis ... supposuit, ambiguo sensu quadam Dei-
tatis fucata, credidit ... qua ... nomine
intelligebat ipsam naturam, et liberum hominis arbitrium.
Cuius creatio cum gratia sit, et nullis praecedentibus ipsius
hominis creationi meritis, a Deo fieret, gratia potest vocari. Unde
Pelagius eatenus astruebat praeter naturam ad bene
operandum, quia homo sine libero arbitrio, nec a peccato
abstinere, nec honeste operari valet. Ita testatur
S. Augustinus libro, Sermone 11 de Verbis Apostoli Capite 11
(contra Pelagianos) dicit, quod contra gratiam disputarent:
et invenerunt ad relevandam istam invidiam tale
commentum: non, inquit, contra gratiam Dei disputo, unde probas?
eo ipso, inquit, non contra gratiam Dei disputo, quod liberum
arbitrium defendo. Videte enim sed ... quam-
si lucet vanitate, quam paret veritate. Ita Augustinus de
Pelagio et eius asseclis.

8

Idem narrarunt datam sibi hanc esse gra-
tiam legis Concedentes non hominis, et liberum eius arbitrium
iterum non esse obtrudi. Propterea ad hanc invidiam
removendam addidit Pelagius aliquando quoque a natura hominis,
et libero eius arbitrio datam, nempe legis, et doctrinam
ipso traditam: et ne videretur sentire Iudeis, qui
initio nascentis Ecclesiae iactabant, se per legem iusti-
ficari, subiunxit esse etiam narrationem doctrinae evange-
licae, remissionem peccatorum, et exemplum Christi. Item
tradit de Pelagianis Divus Augustinus lib. de peccato
Originali Cap. 26. Ex natura, aiunt, scilicet ab Adam
tam longa aetate qua lex nondum erat datam tunc
enim aiunt (nempe Pelagiani) duce ratione cognoscebatur
Creator, et quomodo admittens esse vivendum scriptum fere-
bat in cordibus non lege litterae, sed naturae. Verum vitiatis
moribus, ubi coepit non sufficere natura tam decolor, lex ei
addita est, qua velut lima fulgori pristino detrita
rubigine redderetur. Sed postea quam nimia, sicut dis-
putat, peccandi consuetudo invaluit, cui sanandae
lex parum valet, Christus advenit et tanquam morbo
desperatissimo, non per discipulos, sed per seipsum medicus
ipse subvenit. Hactenus Augustinus [illegible] de mente
Pelagii.

Unde ex Divo Augustino Pelagius, ne vi-
deretur omnem excludere gratiam Dei, naturae arbitrii volun-
tatis, et legis Moysis, atque doctrinae externae, et re-
velatae divinae, quae dictat quid agere teneamur,
remissionisque peccatorum, et Christi exempla appella-
bat gratiam, [illegible], et non aliquid esse narratum ad recte vivendum.

Ut oportet ad salutem, docebat. Hanc fuisse Pelagii sententiam omnes Theologi fatentur: an vero praeter hanc gratiam exteriorem aliquam interiorem saltem magis, tandem aliquando admiserit, ut est infra discutienda, et iudicanda.

§. 2

Pelagium hoc dogmate tanquam hostem, et proditorem gratiae Dei per Christum Jesum, quam sacra scriptura passim commendat, merito accusat, et damnat, a Conciliis, et Celestis Patribus. Quam propter ipsum, et eius asseclas admittimus, tanquam dogma divinae fidei, antiquum gratiam Dei per Christum Jesum interiorem et supernaturalem, et non hominis, eius scilicet libero arbitrio, immo et a lege, et doctrina externa, remissione ..., quae dictat quid agere debeamus, atque remissionem peccatorum, et exemplis Christi distinctam: qua quidem Deus cor hominis pulsat, et excitat, ...

[illegible]

hoc est ita reddit absolute potentem velle et operari. Ut ea absente, ipse homo non est absolute potens in ordine ad opera salutaria: ac proinde ipsum posse simpliciter ore Dei auxilium ... est. Insuper eadem gratia divina supernaturalis quae ita adiuvat homines, et cum illis cooperatur, ut in nobis, et nobiscum faciat velle et operari: ac proinde virtute ipsius gratiae divinae nobis per Christum Jesum habemus posse, velle, et operari, ut oportet ad salutem: e contra quod liberum arbitrium eius gratia Dei deficiente, et solis suis viribus naturalibus relictum non potest velle esse nec esse, quale oportet ad salutem.

Quam doctrinam

nuper exposita, et Diuina fide sancta si Pelagiani admitterent, vbiq. darent manus; nihilq. illos, in sacra super et chatolicis ex illis, ut peripleue tradit D. Aug. lib. 1o de gra Xpi cap. 47 his verbis: ipso consentiat (Pelagius) non solum possibilitatem in hoie, sed ipsam quoque voluntatem, et actionem Diuinitus adiuvari, nihil de adiutorio eorum Dei, arbitrorum, inter nos litem relinqueret.

Hanc Chatolicam doctrinam Pelagianis oppositam, et illustrant plures Sacrae Scripturae Sententiae, et Patrum testimonia. Celebre illud Pauli ad Philippenses cap. 1o ver. 6: qui cepit in vobis opus bonum, perficiet vsque in diem Xpi Iesu. et capite 2o versiculo 13o cum metu et tremore vestram salutem operamini. Deus enim est, qui operatur in vobis, et velle et perficere pro bona voluntate. Sonat idem Arausicanum canone 4o, vbi definit: si quis, vt a peccato purgemur, voluntatem nostram Deum exspectare contendit, non autem vt etiam purgari velimus per Sancti Spiritus infusionem, et operationem in nobis fieri confitetur, resistit ipsi Spiritui Sancto per Salomonem dicenti: praeparatur voluntas a Domino; et Apostolo salubriter praedicanti: Deus est, qui operatur in nobis velle et perficere pro bona voluntate. Eandem veritatem confirmat Sacrum Tridentinum Concilium, et expressius docet cap. 5o sess. 6. iustificationis exordium in adultis a Dei per Xpm Iesum praeueniente gratia sumendum esse. Et canone 3o ait: si quis dixerit hominem poenitere posse, et oportet, sine praeueniente Sancti Spiritus inspiratione, atque adiutorio, et &a.

Praeterea plures Ecclesiae PP., inter quos eminet D. Augustinus, expug-

narunt hæresi Pelagianæ: quorum testimonia referre, non vacat; cogeremur enim integros ipsorum libros, et epistolas transferre: qui voluerit omnia simul, et aliorum PP. verba contra Pelagium colligere, videat eximium Doctorem tomo 1º de gratia Sectione 2ª. Hæresis semi Pelagiana explodit.

Sectio II.

Hæresis semi Pelagiana explodit.

Ex hæresi Pelagiana hydra teterrima capita nova novi[?] et errores, pullularunt: namque occasione libri de correctione et gratia, quem Divus Augustinus scripserat, ut monachos Adrumentini monasterii instrueret subrexere quidam presbiteri Massilienses et Galliæ episcopi, et ipsi excæcati, in alios errores induciti, ut testatur Divus Prosper in epistola ad Augustinum quiquidem errores, quod non dissimiles sint erroribus Pelagianis, semi Pelagiani vocati sunt. Hi fuerunt Vitalis Cartaginensis ad quem Divus Augustinus scripsit epistolam ~~[illegible]~~ 107, qui videtur in Africa semi Pelagianismum inchoasse, et Ioannes Cassianus ~~[illegible]~~ Chrysostomi primus Diaconus, deinde apud Massiliam in Gallia presbiter Faustus ex Abbate monasterii Lirinensis factus episcopus Regii urbis Galliæ Gennadius Massiliensis presbiter, Sozimus Sulpitius, et quidam Vincentius, qui omnes erant clari et egregii omnis virtutis studiosi viri, ut testatur Divus Prosper, nisi, dum in multis a doctrina Pelagii abhorrerent, in aliquo tamen illi adhæsissent. Gratia

Omnes semi Pelagia-

ari inco [?]veniebant, et initium fidei et bonae volun-
tatis in nobis, à nobis, sine Dei gratia esse dicerent: doce-
bant deinde Pelagius esse namque Dei gratiam auxiliantem, sive
excitantis, sive adiuvantis ad perfectos actus iustifi-
cans, et aeternae beatitudinis assequutione, addebant tamen eosque
[illegible] decepti, ante hanc Dei gratiam praeexistere in praedesti-
natis aliquos actus naturales bonos solius arbitrii naturalis vi-
ribus elicitos, quos merebantur auxilium divinum gratiae ad conse-
quendam iustificationem, et beatitudinem aeternam, imo merebantur
ipsam praedestinationem: in reprobis vero, ante ipsam Dei gratiam prae-
existere actus pravos liberi arbitrii, quo merebantur, neque
eos Dei auxiliantis ad conversionem, et aeternam salutem
consequendam.

Hunc errorem meditati sunt Semipelagiani,
ut ostenderent praedestinationem et gratiam; atque reprobationem et
gratiae negationem subiici libero hominis arbitrio: eum primum actum bonum,
quem dicti illi credebant initium salutis, et ea meritoria
auxilii divini, imo et praedestinationis, et perseverantiae fina-
lis, eliceret solis viribus liberi arbitrii; praedestinatus
[?] actus solis viribus liberi arbitrii elicitos secerne-
nebat a reprobo, ac eo tenus ipsa praedestinatione non destruebat
arbitrii sui libertatem, sicut neque esse reprobationem discurrebant.

Unde
sibi blandiebantur Semipelagiani, quod excluderent alium
errorem praedestinatianorum, qui occasione [illegible] divi
Augustini ortus fuit, ut refert Sigebertus in Chro-
nicis: cuius autores eum audirent dicentem Augustinum asseran-
tes, quod Dei [illegible] ad bene vivendum, et [illegible]
[illegible] cadit, et ubi [illegible] ullo merito praedestinati [illegible] gaudente

Deum Dalij, et opposito inj[u]stabile suj Voluntatis, existimarunt liberi arbitrij [illegible] quod Deus tolli, hoc [illegible] illa sola absque voluntaria obedientia salvari: et similiter peccatores damnari ut solius Dei reprobantis: ac eo [illegible] nec bona opera prodesse [illegible], neque mala obesse predestinatis, siquidem illi infallibiliter salvandi sint, et illi damnandi, sive pie, sive impie vivant.

Non ignoro Ianzenij lib. 8° de haeresi Pelagiana cap. ultimo sequuti Iacobi Vsserij insignis Calviniste [illegible] [illegible] nullam unquam fuisse Praedestinatianorum haeresim; a semi Pelagianis infamatam ea nota haeresis, ueram Augustini, Prosperi, et Hilarii doctrinam de praedestinatione gratuita. Caeterum egregie fallitur, ut assolet Ianzenius: nam huius haeresis Praedestinatianae mentionem fecere Sirmondus in Epistola ad Nicolaum Papam, et Gennadius Massiliensis in appendice ad librum Divi Augustini de haeresibus; et ipsa haeresis damnata fuit in Concilio Arelatensi, imo et in Synodo Arausicana 1.

Ut ergo hunc errorem vitarent Semi Pelagiani, novam suam haeresim invenere: ex qua inferebant praedestinationem, et reprobationem puerorum, quorum alij post acquisitam Baptismi gratiam, alij ante [illegible] adeptam e vita [illegible] decedebant, dependere ab ipsorum meritis, et demeritis conditionatis: nam Deus videbat pueros electos ac [illegible] bonorum [illegible], si pervenirent ad usum rationis: et pueros [illegible] [illegible] pravorum, si ad eiusdem usque rationis usum pervenirent: et propter illud meritum conditionatum illis dentur Baptismi et praedestinationem: et propter hoc demeritum conditionatum his negavit [illegible] Baptisma-

mali, et bonitas distinctam. Quapropter Semi Pelagiani non se delirabant collocantes initium salutis in actu naturali, et solis nostris viribus elicito, et etiam docentes meritum conditionatum esse proprie et absolute meritum, et demeritum conditionatum esse proprie et absolute demeritum.

Hanc Semi Pelagianorum heresim damnat Concilium Arausicanum anno 4° sessione 2a canone 3o: et canone ita definit: Si quis invocatione humana gratiam Dei dicit posse conferri; non autem ipsam gratiam facere, ut invocetur a nobis, contradicit Isaiae Prophetae (Capite 65) et Apostolo idem dicenti ad Romanos (Capite 10) inventus sum a non querentibus me, palam apparui his, qui me non interrogabant. Insuper hanc doctrinam Chatolicam contra Semi Pelagianos vehementer et perspicue tradit Divus Augustinus libro de praedestinatione Sanctorum Capite 13o non quia credidimus, sed ut credamus, vocamur. Et quaestione 2a ad Simplicianum ita fatetur: quia non praecedit Voluntas bona vocationem, sed vocatio bonam Voluntatem, propterea vocanti Deo recte tribuitur, quod bene volumus. Eandem heresim impugnarunt Veritatem Chatolicam illustrantes Divus Fulgentius libro 1o ad Monimum a capite 8, et libro de Incarnatione et gratia capite 16o, et Divus Prosper contra Collatorem, quo nomine exprimit Ioannem Casianum, eo quod Patrum collationes scripserit. Id, quod Semi Pelagiani addebant de meritis, et demeritis conditionatis, etiam est heresis a Conciliis et PP. damnata: non merita, sive demerita conditionata non sunt proprie et absolute merita, sive demerita. Sectio 3a Heresis Luteri, et Calvini damnatur.

Sectio. III

Heresis Luteri, et Calvini damnatur.

Pelagius, Lutherus, et Calvinus indicarunt liberum arbitrium non esse compati cum gratia efficaci: quo errore ducti in opposit. heresies abierunt: Pelagius ne quid gratiae Dei, et liberi arbitrii defenderet: Lutherus vero et Calvinus contritum serpentis novi caput, ut diximus, quod ad Pelagius admiterent, extinxere liberum arbitrium, atque Lutherus et Calvinus, caeterique aevi novatores docent, actus supernales disponentes hominem ad iustificationem, et aeternam salutem non posse heri absque speciali Dei auxilio, et motione supernali, et ita esse a Deo, ut liberum hominis arbitrium non exerceat circa illos suam libertatem. ita docet Calvinus in cap. 6 Ioannis. Pronunciat Xptus, ait, efficacem esse Spiritus sancti gratiam, qua trahuntur, ut necessario accedant. Deus ipsius prorsus everxit, tota liberi arbitrii potestas, quam sibi somniat Papistae. Et in libro 2 Digrij ait: ita efficaciter formari voluntatem nostram Spiritus, ut eius ductum sequatur necessario. Et idem tradiderat multis in locis Lutherus.

Ipsi vero Novatores inter se digladiantur: nam Lutherus credit ideo voluntatem nostram carere libertate in ordine ad spiritualia actus, quia non agit, sed mere passive se habet recipiens a Deo operante ejus actus: quia sicut lutum in manu figuli non agit sed mere passive recipit ab artifice figuras artificiales, quas ipse pro sua libertate vult imprimere. Ita in libro, cuius titulus, Operationes in Psalmos. Calvinus autem docet nostram voluntatem currere active ad eos actus, quod curreret, ita commota, et adiuta a Deo, ut se habeat tanquam equus intra navem, qui non potest agere, et non moveat, a capite, neque potest non agere, si ab ipsa moveat. Ita tradit in Antidoto et examine 28 sessionis 6 Concilii Tridentini.

CHatolica est doctrina, quam hæretici exagitant, docet, posse divinæ gratiæ liberum arbitrium cooperari. Itaque ad actus pœnitentiæ, quo disponitur homo ad iustificationem, et ad alios actus supernaturales, et ad salutem, necessario Deus dat auxilium divinæ gratiæ præveniens, et adiuvans, ut simul cum illa concurrat libertas arbitrii humani; nam si arbitrium liberum non haberet homo, cooperans gratiæ divinæ auxilianti non esset aptus ad merendum in ordine supernali.

Hinc docet Concilium Tridentinum, et deducit ex capitulo 1. Zachariæ, ubi ait, convertimini ad me, et ego convertar ad vos: et, ex Ieremia lamentatione capitulo 5. Converte nos Domine ad te, et convertemur: explicatis his verbis, capitulo 5. In sacris litteris cum dicitur, Convertimini ad me, et ego convertar ad vos; libertatis nostræ admonemur: cum respondemus, Converte nos Domine ad te, et convertemur, Dei nos gratia præveniri confitemur. Et Lutheri asserentis voluntatem mere passive se habere in passionis actu, anathemate percutitur canone 4. Siquis dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motum et excitatum, nihil cooperari assentiendo Deo excitanti, atque vocanti quo ad obtinendam iustificationis gratiam se disponat, ac præparet, neque posse dissentire, si velit, sed veluti inanime quoddam, nihil omnino agere, mereque passive se habere, et cetera. Calvinus vero in eodem canone, et etiam canone V damnatur, qui ait, concurrere active voluntatem, sed absque libertate in hunc modum: Siquis liberum hominis arbitrium post Adæ peccatum amissum, et extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, immo titulum sine re, et cetera.

Concilium Tridentinum canone V ita asserens: Siquis liberum hominis arbitrium post Adæ peccatum amissum, et extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo: imo titulum sine re, anathema sit.

Cap. 18 versiculo 31 projicite, dicit Deus, a vobis omnes praevaricationes vestras, in quibus praevaricati estis, et facite vobis cor novum, et spiritum novum. Et cap. 36 v. 26: dabo vobis cor novum, et spiritum novum ponam in medio vestri. Cum facere cor novum, et spiritum novum, quo verbo exprimitur conversio, et paenitentia peccatoris, tribuatur tam Deo, quam homini, ad significandum eos actus non posse fieri absque divina gratia auxiliante, et non posse fieri absque libera arbitrii humani cooperatione. Sectio 4a De Baio, et Janzenio.

Secto IV.

De Baio et Janzenio

Michael Baius, eiusque asseclae quidam Doctores Lovanienses favent tam Pelagio, quam Lutero et Calvino; et duos hominis status distinguentes, docent faventes Pelagio hominem in 1o statu bonae innocentiae, et naturae integrae, ante originale peccatum, potuisse solis liberi arbitrii viribus, et absque auxilio gratiae Dei supernaturalis elicere actus fidei et charitatis, atque reliqua omnia opera meritoria virtutum adque agenda requirunt, post peccatum auxilium supernale, et non condebitum: faventes vero Lutero et Calvino tradunt in 1o statu naturae lapsae, et per peccatum infirmae hominem adiutum gratia efficaci Dei carere libertate indifferentiae, nec indigere in hoc 2o statu naturae lapsae esse quidem necessarium ad bene eliciendos actus auxilium divinae gratiae; et auxilium a Deo collatum ad illos actus esse intrinsece eficax, et inflexabile, cum voluntas humana

dissentirem, aut resistere non potest. Addunt q. nullum auxilium Divinum est mere sufficiens; et proinde procedunt ex duo distinctis viribus sufficientiis, qq possunt vincere tentationes, et observare praecepta; sicq de non habent auxilium efficax, et nullum dedit, mere sufficiens.

Politissimus noster Scholae D.or D.r Ioannes Martinez de Ripalda iustus et integer scripsit tomus 3.um Baii et Baianos: cui bullam Pontificiam, in qua errores isti Baiani damnantur, a Pio 5.o et deinde a Gregorio 13.o et Urbano 8.o et adhuc sani ex dictis venit damnanda doctrina Baii et Baianorum, sicqde negat in nobis libertatem indiferentem, ad vim libertatis: necessitas 1.a, 2.a libertas a coactione: in quo sentit Calvino, et ab illo 2.m diferat in eo, qd Calvinus libertas a coactione indicet non esse vocandam absolute libertas. Placet 1.m notare indicia et dispositionibus nostri Eminentissimi Cardinalis Tolet Baius inductus fuisset publice suos errores retractaret die 24 Maii anno 1580.

Tandem Cornelius Ianzenius episcopus Iprensis in lucem edidit librum cui titulus est Augustinus Cornelii Ianzenii: et subueniendi et S.o nostro Augustino reproduxit multos errores Luteri, Calvini, Baii, et Baianorum. et interdicto authoritate Apostolica eo volumine, damnavit Innocentius 10.us pridie Kalendas Iulii anno 1653, anno 9.o sui pontificatus quinque quinque Ianzenii propositiones, in eo libro Itentas his verbis.

Prima praedicta-rum propositionum: aliqua Dei praecepta hominibus iustis volentibus

et cor[illegible]tibus [illegible] praesentes, quas habent ut[illegible], in[illegible]-
tia: deestque illis gratia, qua potentia fiant: temerarias,
impias, blasphemas, anathemate damnatas, et haereticas de-
claramus, et ut tales damnamus.

2a: Interiori gratiae in statu naturae lapsae nunquam resistitur: haereticam declaramus, et ut talem damnamus.

3a: ad merendum et demerendum in statu naturae lapsae non requiritur in homine libertas a necessitate, sed sufficit a coactione: haereticam declaramus, et ut talem damnamus.

4a: Semipelagiani admittebant praevenientis gratiae interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei, et in hoc erant haeretici: quod vellent eam gratiam talem esse, cui posset humana voluntas resistere, vel obtemperare: falsam et haereticam declaramus, et ut talem damnamus.

5a: Semipelagianum est dicere Christum pro omnibus omnino hominibus, mortuum fuisse, aut sanguinem fudisse: falsam, temerariam, et scandalosam; et intellectam eo sensu, ut Christus pro salute duntaxat praedestinatorum mortuus sit, impiam, blasphemam, contumeliosam, divinae pietati derogantem, et haereticam declaramus, et ut talem damnamus.

Ex positis haereticorum erroribus, [illegible] calamo obtemporis angustias, ad sufficientiam, et efficaciam, et necessitatem divinae gratiae auxiliantis pertinentes, ut expulsis eorum tenebris veritatis Catholicae sol, clariores suos splendores diffundat, et ut facile colligi possit inter PP. Dominicanos, magis-

S. Tri Bañez discipulos, et nos Iesuitas, qui prius adversitas accesserint, et quia ab ea magis recedant. dissertao 2a gra Dei auxiliantis describitur, et dividitur.
Sectio 1a grae auxiliantis descriptione adornat.

Dissertao 2a
Gra Dei auxilians describitur, et dividit.
Sectio I.
Grae auxiliantis descriptione adornat.

Gra in Doctrina usurpata vocatur quodvis donum gratiose, et liberaliter collatum: sub qua usurpae hoc nos gras, non solo gras theologicas, et etiam philosophicas, ut donum creationis, et alia inter hoc beneficia comprehendit: in quo sensu gra contraponitur debito, Divus Paulus ad Romanos cap. 4o ei autem, qui operatur, merces non imputatur secundum gram, sed secundum debitum. idem tradit Divus Augustinus tractatu 3o in Ioannem. Quid est gra? ait, gratis data. quidem gra donata, non reddita. Scio esse alias huius vocis gra usurpationes: qualis est illa, in qua sumitur pro dono eo quo quasi solvitur beneficium, et extinguitur gratitudinis debitum: eas tamen silentio sacro ut a praesenti instituto alienas. + a praesenti

Insuper

gra aliquando sumitur active, aliquando passive: active sumitur quando significat voluntatem liberaliter donandi: in hoc sensu usurpatur cap. 4o Sapie. gra Dei et misericordia in sanctos eius. et in Epistola Pauli ad Ephesios cap. 1o praedestinavit nos in adoptionem filiorum in laudem gloriae grae suae: hoc est praedestinationis suae, seu voluntatis suae liberaliter praedestinantis, ut interpretatur Divus Thomas 1a 2ae quaestione 116 articulo 1o. passive vero accipitur pro dono nobis a Deo gratis, et liberaliter collato,

et in hoc sensu accipitur gratia pro prima cogitatione. Nec minus in hoc

sensu significandum venit quodcunque aliud donum nobis a Deo gratis et libe-
raliter collatum; neque hic veniunt significanda dona philoso-
phica, et dona theologica: nec etiam significantur ipsum donum
[illegible] et divinum neque Spiritus Sanctus in hoc sensu venit di-
cendus auxilium, gratia, et altissimum donum, ut videre est cap. 5
epistolae ad Romanos: charitas Dei diffusa est in cordibus nostris
per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis: et etiam in sermone 6
Divi Augustini de Verbis Domini: gratia quae fuit Dei donum
Dei est; donum autem maximum ipse Spiritus Sanctus est, et ideo gratia
dicitur. Non sumitur gratia in hoc sensu. Itaque gratia hic
usurpatur a theologis, quando significat donum creatum [illegible]
indebitum, et supernaturale conducens ad salutem aeternam, et aliquo
de genere a Deo nobis gratis superadditum. Est et gratia
adhuc opportune dividenda, ut sciatur, de quo nobis sit loquen-
dum, innotescat. Solet enim dividi gratia in eam, quae gratum
facit, et in illam, quae gratis data vocatur: illa est quae ad
sanctitatem et salutem spiritualem ipsius subiecti principaliter
reducit. Talis est gratia iustificans: per quam omnes [illegible] principaliter et
[illegible] ad aliorum utilitatem proximi spiritualem.

Cetera

ut utraque gratis data, ea, quae diximus, principaliter ad uti-
litatem spiritualem aliorum [illegible] accommodando spe-
[illegible] ex mente theologorum placuit, [illegible] nomi-
na vocatur vulgo gratia gratis data: et in varias species di-
viditur, ex illo [illegible] epistolae 1 ad Corinthios cap. 12: di-
visiones vero gratiarum sunt et alii quidem per Spiritum Sanctum
datur sermo sapientiae: alii autem sermo scientiae secundum eundem Spiritum:

alij fides in eodem Spiritu, alij gratia sanitatum in uno Spiri-
tu: alij operatio virtutum; alij Prophetia: alij discretio
Spirituum: alij genera linguarum: alij interpretatio sermonum. de quibus
omnibus late, et erudite disputat P. Suarez prolegomeno 3o
Cap. 4. et 5o: et breviter P. Ripalda de ente supernali disp. fol. a
prima supra centesimam sect. 2a: ubi nervose probat hic
non fuisse numeratas a divo Paulo omnes gratias gratis datas, alias
enim posset, si voluisset, assignare, qualis est gratia prudentiae,
gratia gubernandi, et reliquas.

Gratia vero gratum faciens vocatur, non solo
gratia sanctificans, et ejus habitus infusus, et auxilia gratiae actualis
quae ad opera accipientis salutem praecipue conducunt. Est inter
has gratias gratis datas, et gratum facientes illud intercedit
discrimen, quod gratia gratis data detur pro se praecipue ad
aliorum utilitatem, et non omnibus conceditur, nec ipsius, neque eius
opera sunt in omnium hominum potestate: gratia vero gratum faciens omni-
bus hominibus conceditur, atque opera illius, ut salutaris
rerum bonorum amores et peccati fuga in hominum potestate con-
sistat. Nos ergo in praesenti non agimus de gratia illa gratis da-
ta, sed de hac gratia gratum faciente.

Porro gratia gratum
faciens subdividitur in externam, et internam: nam dona
et beneficia, quibus Deus omnes homines excitat ad prosequen-
dam justificationem et aeternam salutem non omnia sunt interna, neque ex-
terna; sed alia sunt interna, et alia externa. Exter-
na gratia dicitur, quae non inhaeret animae, et sub illa comprehendun-
tur plura Dei dona, ut Verbi Divini incarnatio, sa-
cramentorum institutio, revelatio mysteriorum fidei, exter-
na Dei protectio a peccato liberans, occasiones peccandi removens

impedientia, diaboli furorem et pravitates, et exempla Christi, Virginis Deiparae et Sanctorum, atque leges et praedicationes externas, aliaque Divinae legis opera, et auctores: quae omnia licet per se minime includant supernaturale, nihilominus credunt pertinere ad ordinem gratiae gratis facientis, quia Divina voluntate ordinantur ad finem supernalem. Audi Deum in ore Augustini loquentem Homilia

104 23a regebam te mihi, servabam te mihi, ut adulterium non committeres: suasor defuit; ut suasor deesset, ego feci; locus et tempus defuit; ut haec deessent, ego feci: agnosce ergo gratiam. Eodem modo dixerunt noster Cardinalis Bellarminus libro 1o de gratia capite 2. nec verba facimus in praesenti de hac gratia externa.

Gratia vero interna, de qua tantum disputamus, est, quae homini intrinsece datur; talis est gratia sanctificans cum suis habitibus, nec non illuminatio intellectus et inspiratio voluntatis: quae dicitur auxilium, sive gratia auxiliatrix, propterea quod nobis ad salubriter operandum auxiliatur. Quod vero intrinsece, quo modo loquendi utuntur Sacra Scriptura, Patres, et Doctores, est [illegible] recepta. Ut probat eximius Doctor libro 3o de auxiliis Capite 1o. Etenim Sacra Scriptura multis in locis, et Patres [illegible], et Scholastici saepe explicant haec Divinae gratiae auxilia per vocationes, aut visiones, illuminationes, inspirationes, et infusiones Spiritus Sancti; quae omnia vocabula signant actiones [illegible] intrinsecas.

Insuper haec gratia gratis faciens et interna dividitur in habitualem, et actualem: habitualis est qualitas supernalis nobis permanenter inhaerens, et elevans vires nostras insufficientes ad producendos actus salutares, et supernales: et sub hoc nomine gratiae habitualis comprehenduntur habitus infusi virtutum theologicarum,

moralis, nec non ipsa gratia nos iustificans, et sanctificans, dignificansque actus virtutis, ut sint meritorii supernaturalis: quae quidem sive propter excellentiam, sive quod Theologiae nomen appropriationis absolute et simpliciter vocetur gratia naturalis: et de hac gratia naturali in praesentiarum disputamus: nam ea gratia habitualis ulterius supra pertinet ad tractatum de iustificatione, sive gratia iustificante, fide, spe, et charitate, et in generali ad tractatum de virtutibus in particulari.

Quare praesens disputatio versatur, ut dictum est, circa gratiam actualem, quae quidem consistit in illustrationibus, excitationibus, et inspirationibus intellectus et voluntatis: et ipsa sola ulterius loquendo est necessaria ad opera salutaria: nam tam in hoc iusto et bene habentis influxu pendente, quam in peccatore requiritur ad salubriter operandum: et forte quia indispensabiliter et ulterius necessaria ad salubriter operandum sibi vindicabit apud omnes theologos nomen gratiae auxiliantis, sive auxilii divini gratiae, et proprius fecit quod alliunde erat Dei.

Acceptata Dei auxiliatrix, et actualis praecipue duplex, seu bifariam consideratur: ut ut sufficiens, et ut efficax: ut tertio dicitur sufficiens ut pure talis, sive ut opposita efficaci: nam sub ista reduplicatione negationis efficaciae non additionis, causam praecipit et sufficiens ut opposita insufficienti, ac proinde in sensu generico, hoc est, ut praescindit ab efficacia, et inefficacia: acceptata ulterius quolibet distinctione haec gratia actualis in hoc sensu sufficiens ut ab efficacia et inefficacia praescindens est donum creatum supernaturale a Deo nobis liberaliter, et intrinsece collatum, et transeunter inducens ad operandum, ut oportet ad propriam salutem.

Ex quibus deduces, quod donum creatum supernaturale, et differt a gratia auxiliante, tum a dono increato, et etiam analogatum, quo a Deo nobis liberaliter, et infinite collatum, differt a donis naturalibus creatis nobis a Deo datis non ob gratitudinem, et a meritis omnibus quae sub habitu aliquid debitum supponunt. Et etiam a gratia externa; et quod transeunter conducens differt a gratia habituali, et reliquis habitibus infusis: Et quod conducens ad operandum, ut oportet ad salutem: differt a gratia gratis data. Unde satis constat non nullas quorumdam authorum huius gratiae auxiliantis definitiones, sive descriptiones, vel rejectas fuisse, vel superfluas esse, et ideo ambas merito rejectas fuisse. Constat etiam aliorum perperam traditione dicta definitio, sive definitio distinctionis, qua datur Deus per universum huius gratiae auxiliantis, donum sanctae cogitationis et piae affectionis. Sectio 2a. definitio gratiae divinae auxiliantis illustratur. 2a.

Sectio 2a

Definitio gratiae Divinae auxiliantis illustratur, et omnes eius rationes examinantur.

Auxilium Divinae gratiae, cuius definitionem tradidimus, formaliter ut tale triplicem respectum importat. Unum dicit ad Deum, qui illud confert ex intentione formali adiuvandi hominem ad opera supernaturalia; et ideo dicitur Deus formaliter auxiliator, et promotor operis supernaturalis: nam ille formaliter auxiliator est, qui confert donum, et auxilium ex intentione formali adiuvandi ad aliquod opus. 2um respectum dicit ad subiectum, cui confertur ipsum auxilium, ut ipsi possit auxiliari per hoc, illo modo: nam si auxilium Divinae gratiae nullo adiuvaret, nec disponeret personam, cui confertur, ad operandum, ut oportet ad salutem, minime posset vocari

auxilij.

(Tertium respon[sum] dicit ad opus, ad quod conducit: siquidem datur ad operandum ut oportet ad salutem ipsius personae, cui tribuitur. Non enim consentio iis, qui docent gratiam actualem dici auxilium supernale ex eo, quod ordinet ad gloriam consequendam. Nam licet non tribuatur ad perseverantiam finalem, neque auxilietur ad ultimam dispositionem in gratia, vere, proprie, et formaliter est auxilium gratiae ex eo, quod conferat ad operandum ut oportet ad propriam salutem. (Hinc

colligo 1° gratiam in ratione auxilii formaliter non constitui per solam suam entitatem supernalem. Dicimus esse aliquam substantiam entitative supernam, cui gratia sanctificans et alia dona supernalia debeantur, ac proinde ipsam esse talem, ut absque concursu, et cooperatione, sed eo se possit producere actus supernales. Quo posito, si ea potentia conferat aliqua sancta cogitatio, sive pia affectio non erit propterea auxilium divinae gratiae: siquidem non ordinatur ad adiuvandum, neque ad auxiliandum hanc substantiam, neque quoad melius esse; et tamen ea ipsa sancta cogitatio, seu pia affectio in nobis est auxilium divinae gratiae. Ergo divina gratia versualis non constituitur in ratione auxilii formaliter per solam suam entitatem supernalem.

Colligo 2° gratiam Dei actualem constitui in ratione auxilii formaliter praeter suam entitatem supernalem, per respectum seu ordinem ad subjectum, quod per se est natura, vel saltem quoad melius esse, indiget ea, vel illi superaddita virtute ad operandum, ut oportet ad salutem. Dicimus quia auxilium formaliter tale praeter suam entitatem supernalem dicit respectum ad subjectum, cui auxiliatur, vel ut auxiliari, illud elevans ad opus supernale;

d n pt tale respu dicens nisi qd dicit respu, seu ordinem ad subm, qd p se nexio, l saltem quoad melius est, indiget ea, tsiu superaddita virtute sed ad operandum, et operans ad salutem, qa gra Dei actualis in rane auxilii fraliter dirimit, opera sunt entitas supernales p respu, seu ordinem ad subm, qd p se Et nexio, l saltem quoad melius est, indiget ea, tsiu superaddita virtute, ad opus vt operaret salutem. Unde l eis p accensit illi dono supnali, seu gre actuali, qd dicat tale respu, etz e p accens illi, qd est fraliter auxilium Divinæ gre.

686 Colligo 3o etiam constitutum p respu ad opus supnale ad qd conducit. Patet, qa nequit constitutum in rae auxilii fraliter p hoc, qd conferat subo indigenti illo auxilio ad operandum, qui constituat p respu ad ipsum opus; atqui n pt constitutum in rae auxilii fraliter absq respu ad subm illo indigens ad operandum: ergo n pt constitutum in rae auxilii fraliter absq respu ad opus supnale, ad qd conducit.

Colligo 4o etz constitutum in rae auxilii Dei fraliter, nedum in rae auxilii fraliter per respectum talis p respu ad Deum auxiliantem. Suadetur illud auxilium, sive proveniat a Deo vt aliis paribus, sive ab alio, semper erit auxilium fraliter. At vo si ipsum consideret n solo ut auxilium fraliter, sed etz vt auxilium Dei fraliter, constituitur etz p respu ad Deum auxiliantem.

Oppones illa opera supnalia, ad quæ conducit auxilium Divinæ gre, multoties conducunt ad alia opera supnalia; et tn ea dicta n sunt auxilia Divinæ gre, at tantum, ad quæ conducunt auxilia gre, quæ Deus nobis confert: ergo male definitur a nobis auxilium Divinæ gre. Confirmatur

augmentum Divinae gratiae nobis debetur, ac proinde plura opera Super-
naturalia per quae mereremur: quod non requirit, ad hoc Divini auxi-
lii, quod sit donum liberaliter Datum; nec satis exponit, qui cumque
dicat, gratiose Datum.

Hec nulla ingerunt difficultas, po-
tius occasionem praebent, ut alterius illustremus definitionem gratiae auxili-
antis dei quoad ad aliquod reo opera Supernalia adque Condu-
cit auxilium Divinae gratiae dupliciter posse considerari: 1º quatenus
procedunt ab ipso auxilio Divinae gratiae et denique gratuitae a Deo
nobis concessum: Et Sub hac consideratione opera dicta Supernalia
sunt tria, quae respiciunt, et adque conducit auxilium Divinae gratiae re-
ferunt quoad ad Deum ut auxiliatorem: 2º quatenus dependent a prio-
ribus auxiliis, et simul conducunt ad alia opera supernalia; et sub
hac consideratione possunt denominari auxilia Divinae gratiae in lata
quadam significatione.

Ad confirmationem reo illud augmentum gratiae, ope-
rum Supernalis, et proprius gratiae auxiliantis Divinae praecedit
absolute gratia, et donum liberaliter concessum; quatenus omnino habit ab ali-
quo primo dono Supernali a Deo nobis omnino gratis collato, ut
pulchre docet Divinus Augustinus Epistola 105, et libro de
Gloria: ipsa vita aeterna, ait, quae praecedentibus meritis
redditur, quia merita quae reddit, non a nobis parata sunt per nostra su-
fficientiam, sed in nobis facta sunt per gratiam, etiam gratia nuncupatur:
non ob aliud, nisi quia gratis datur; nec ideo, quia meritis non datur, sed quia
data sunt ipsa merita, quibus datur. Hactenus Divinus Augustinus,
quid pulchrius?

Dices, a auxilium Divinae gratiae liberaliter, et gratis co-
llatum exigit naturali; quia omnino indebitum nobis est secundum statum naturalem, et statum
naturalis considerationis: ergo auxilium Divinae gratiae est quoddam donum Supernale, ad

ad quod nullus homo naturaliter [illegible] liberum [illegible] supernaturalis
[illegible] et heroicum omnia sibi connaturaliter debita, Et ideo supernaturalitur gra-
tia, quae cum opere liberi hominis arbitrii [illegible], et statui sibi connaturali-
ter debitum non peccatis, neque exigat, ut sibi illud auxilium conferat;
ita ipsum [illegible] conferat, et citra debitum conferat, atque inde omnino gra-
tis et liberaliter: atqui tantum auxilium divinum gratiae indebitum etiam omnino
gratuitum est et collatum cum libero hominis arbitrio et statui illi
connaturali indebito.

Opponens 1º: auxilium sufficiens est auxilium divinum gratiae; ergo au-
xilium sufficiens non est omnino gratuitum respectu creaturae rationalis elevatae ad finem supernaturalem; ergo au-
xilium divinum gratiae non est omnino gratuitum respectu creaturae rationalis elevatae ad finem supernaturalem. Respondeo,
concessa majori, distinguo minorem: auxilium sufficiens non est omnino gratuitum respectu creaturae rationalis e-
levatae specificative sumptae ad finem supernaturalem: nego; minorem: reduplicative sumptae:
concedo minorem: et sub eadem distinctione distinguo consequentiam.

Ratio est, quia creatura rationalis elevata speci-
ficative sumpta sit ipsa creatura rationalis cum viribus supernaturalibus, et statui sibi connatura-
li considerata, nequit non esse [illegible] ipsum sic considerata omnino [illegible] quale gra-
tuitum auxilium divinum gratiae; siquidem creatura rationalis sic considerata nec habet [illegible]
ad auxilium supernaturale, neque exigit elevationem ad finem supernaturalem; at vero, creatura
rationalis ut elevata, reduplicative cum sit connotatum includens ele-
vationem ad finem supernaturalem, includit aliquid, cui debet auxilium divi-
num gratiae; nam cum auxilium sufficiens sit medium necessarium ad finem super-
naturalem, nequit non deberi elevatae ad finem supernaturalem: atqui creatura
rationalis ut elevata reduplicative, hoc est reduplicando supra connotatum
non est auxilium divinum gratiae omnino gratuitum et debitum ratione elevationis ad finem supernaturalem.
Unde auxilium supernaturale sufficiens est gratia, et omnino gratuitum respectu creatura-
lis, cui tribuitur, quia illi nulla ratione debetur: non vero est gratia respectu elevatae ad
finem supernaturalem, cui ratione cujus tribuitur, quia illi debetur. Sectio 3ª auxilium divinum
actualis multipliciter dividitur.

Sectio 3a.

Auxilium Divinæ Gratiæ multipliciter dividitur.

Præmittimus sectione 2a celebriores quasdam divisiones in varias species: quibus oportet annectere divisiones gratiæ actualis auxiliantis, de qua in præsenti sectione disputamus. Igitur prius quam liberè, ac honestè operemur, insunt intra nostrum intellectum quædam a Deo illustrationes excitantes ad sectandum bonum, et deterrentes a malo, et excitantur in voluntate nostra pii quidam motus indeliberati, qui dicuntur inspirationes eo quod inspirent, et alliciant ad liberum, et honestum amorem, et ad fugam oblatorum turpium: et quia motus isti sunt actus nostri intellectus et voluntatis, ideo hæc gratia Dei auxiliatrix vocatur actualis, ut supra notabamus. Attamen præter hæc auxilia, quæ sunt qualitates quædam, et motiones vitales, intentionalesque, admittunt aliqui theologi inter auxiliorum actualia genus, alias qualitates non vitales, neque intentionales, sed pure physicas motiones; quæ neque immanenter concursu potentiæ vitalis producuntur, ut actus vitales; sed infunduntur a solo Deo adæquatè ut habitus supernaturales: nec movent potentiam vitaliter modo intentionali per tendentiam in obiectum, illud vel illuminando, et afficiendo, sed solum modo physico, proprie tali, per quemdam impulsum, et inclinationem ipsius potentiæ ad actum: nec informant potentiam permanenter per modum habitus, sed transeunter, et unacum potentia vitali ita efficiunt actus supernaturales, ut ad illos non concurrant. quam opinionem sic explicatam complectitur, et Dr Cardinalis Sfortia, cujus verba de illa infra videbimus seq.

Igitur prætermissis his qualitatibus physicis, et non inten-

... auxiliatrix et ... in ... quae et excitans ... a somno peccati, et torpore ... intus quasi vociferando, pulsando, illuminando, atque excitando, et ideo ... gratia excitans ... et gratia vocans, seu Dei vocatio, et auxilium illuminans, ... prouocans, et praeparans: de quo auxilio ... Tridentinum Concilium sessione 6a, ubi dicitur tanquam ... illuminans. Et Divus Prosper libro 1o de vocatione gentium capite 26: gratia quidem Dei, inquit, movet dando intellectum, inspirando consilium, corda ipsius illuminando, et fidei affectionibus imbuendo. Deinde gratia adiuvans quae adiuvans nos homines infirmos et debiles, ut ipsa ... gratia elevata efficiat opus, ad quod efficiendum gratia ... excitans ipsos non vocaverat, et praeparaverat, ut tradit Divus Augustinus in enchiridione capite 32: Deus hominis voluntatem praeparat adiuvandam, et adiuvat praeparatam. Et Divus Bernardus ... libro de gratia et libero arbitrio ita fatetur: conatus nostri ad bonum cassi sunt, si non adiuventur, et nulli si non excitentur.

Inter gratiam excitantem, et adiuvantem ... discrimina reperiuntur: 1o quia gratia excitans existat, et suum officium exerceat antequam ad gratiam adiuvantem, imo ... adiuvante ut tali non existente, seu nihil in nobis sui ... exercere; ut ... in eo, qui ... et inclinationibus gratiae excitantis resistit; at vero gratia adiuvans, ... non exerceat suum munus, nisi ... gratia excitans ut talis. 2o quod gratia excitans exerceat suum munus in nobis sine nobis ... ut ... explicant, sine nobis libere operantibus, et tandem ... praeparationibus ... excitamur ... volumus excitari, ... ut velimus bene operari; at vero gratia adiuvans ... adiuvatione ...

… operat. adiuvando pot. vel … liberi, et illa … ad opera salutaria, ad quae expe… vocat, illuminat gratia excitans. Et illud celeberrimum … testimonium … 4o in c. 9 Ioannis epistolae quomodo iuvaris, si nihil agis. Et lib. 2o de peccatorum meritis, et remissione, ait: neque adiuvari potest, nisi qui aliquid conatur.

An vero haec gratia excitans, et gratia adiuvans distinguantur quoad entitatem, et non solum quoad munera, lis est apud Theologos. Plures enim gratiae adiuvantis indicant esse gratias naturales, et habitus supernaturales in illa radicatos; ac proinde gratiam adiuvantem esse realiter distinctam et valde diversam ab excitante sentiunt. Caeterum hi non sunt audiendi. 1o quia gratiae adiuvantis, quae interdum per actualis enumeratur, in naturalis … 2o quia in hoc peccatore contritio, vel attritio habente nulla reperitur gratia sanctificans; et saepe nullus etiam habitus supernaturalis, qui valeat adiuvare ad attritionem, vel contritionem.

Ideo plures credunt gratiam adiuvantem esse distinctam ab excitante: quia … in … dictis actibus vitalibus … illa, in qua qualitate pure physica influxa transeunte est divinitus … nec isti sunt audiendi, quia sine fundo … multiplicant … qualitates; de illis vero infra plura dicemus, ut … notabo.

Nonnulli vero cum Eximio D. libro 3o de auxiliis cap. 4o tradunt gratiam adiuvantem in actu 1o tale esse divinum volunt. eleuantem extrinsecus … vires ad producendos actus liberos supernaturales, quoties isti, absque habitu in fieri …

Nec desunt, qui ipsi gratiae excitanti attribuant virtutem effectivam actus salutaris … quando non adest habitus in fieri, a quo … valeant produci. Ita sentiunt Cardinalis Belarminus, P. Basquez, P. Balencia, et etiam plures alii apud P. Ripalda disp. 110, qui

qui hanc eq meam fere illustrat; eq ff. ei pbatq indicat P. Suarez.

Praeterea

Mult. aij P. Ripalda disp. 112ª sect. 1ª Iudicant g̃ram adiuvantem vi tam ee realiter inadequate distq a g̃ra excitante: nq g̃ra adiuvans est talis diue entitas, quaq, qua excitans, etiam plectitur etq elevatq ipsq, et cooperans P. voluntas nra liberq, ad quq g̃ra excitans allicit, et invitat ipsq voluntatq: et iq hoc directo liberali voluntatq huius resistendi ipq at. a g̃ra excitante; ideo g̃ra adiuvans est talis re duplicando ipso, toto denoq, diq ultra realiter inadequate, et tamq a pte, a g̃ra excitante.

E. P. V.

int tot sas, eq distinctione in hac lite sq fereq: et assero 1º g̃ram adiuvantem debere necessario distingui realiter ab excitante, si g̃ra excitans, ut plures infra citandi iudicant, n sit intrinsece et entitative supernalis, d tm extrinsece, et quoad mq rae relais accidentalis ad merita supernalia Xpti Dni intendentis has honestas cogitaes, et pias affectiones intrinsece nales ex vario casq nalis decursu absq nro labore et industria excitatas, et ordinatas p decretq Divinq extrinseci ad finem ele eternq intrinsece supnalq. Pbo efficaciter. Q. pq intrinsece nale n pt ee pq adiuvans p se sufficiens ad eliciendq supernalitas actibus, ut p se pt; at in pdicta sa g̃ra excitans foret pq intrinsece nale: ergo eq sq g̃ra excitans n pt ee pq adiuvans p se sufficiens ad eliciendq supnalitas actibus: g. pter hanc g̃ram excitantq deberet dari aliud pq intrinsece supnale adiuvans, q̃d p se eet sufficiens ad actus supnales; d hoc pq e g̃ra adiuvans: g. g̃ra adiuvans debet realiter distingui a g̃ra excitante, si hęc n sit intrinsece supnalq, d nalq.

In opp. P. V., sa docente divinas g̃ras excitantes ee intrinsece supnalia, ati loquendq e: et ideo assero 2º g̃ram excitantem aliqua rae distingui a g̃ra adiuvante, nq p equod munera etq si eadq entitas g̃ra sit, quq denoat excitans, et quq denoat adiuvans. P. facile. Q. g̃ra excitans in rae talis

so bet mouere, et excitare per suas fractas exhibitiones nostri intellectus et volun-
tatis ad opus, et refundit, ab eo, quod eius dicantur requirat, ad ipsius ope-
rationis perfectiones; nam sive consentiat voluntas, et operetur, sive non consen-
tiat, nec operetur; gratia excitans ut talis suum munus exercet exeq-
uitur, ex eo, quod sit ad hoc, ut illustret intellectum, et vocem, pul-
set, et moueat voluntatem. Gratia adiuvans ex suo respectu specialis habet
realiter excitans et adiuvans influere ad operationis exequutionem: Et ideo
qui non operatur, non dicitur proprie et rigorose adiuvari. Quapropter hoc
nostro duximus adiuvans non admoveat auxilio Dei, nisi forte in quadam
latissima significatione, ex eo quod ei procedit, illuminet, inclinet, et di-
[illegible] specialiter ex eo quod faciat ut cooperemur, seu operemur cum
ipso auxilio Dei, illiusque assentiamur. Licet gratia excitans, et adiuvans
non distinguantur entitate realiter, distinguuntur tamen quoad munera, quae exer-
cent: ac connotative formaliter distinguuntur et per connotationes ad diversa munera
subit eadem entitas auxilii denominationem gratiae excitantis, et adiuvantis.

Assero

Gratia adiuvans ut in actu secundo adiuvantis distinguitur realiter, et quoad entitatem
realis, saltem inadequate a gratia excitante, quamvis non influat efficienter
in actus liberos rationales, ad quos adiuvat, et quamvis eadem entitas quae sit
specificative, gratia excitans, et gratia adiuvans. Probatur: quia gratia excitans ut ta-
lis constituitur, adequate per solas sanctas cogitationes illustrantes nostri intellectus, et
pias affectiones indeliberatas allicientes nostram voluntatem, quin constituant per as
liberas voluntatis: gratia vero adiuvans in actu secundo complectitur actus intellectus
et voluntatis amplectitur realiter actus liberos voluntatis simpliciter,
vel moraliter dependentes: nam eas expleat suum munus sine concursu
voluntatis, quam adiuvat: ergo gratia adiuvans actualiter, ut in actu secundo adiu-
vans distinguitur realiter, saltem inadequate ab excitante, etsi materialiter
specificative ipsa sit eadem entitas, et quamvis gratia adiuvans non concur-
rat in genere causae efficientis. Hic sufficiant pro divisione gratiae

actualis inexcitantis et adjuvantis, quamvis maneat adhuc sub judice, an entitas gratiae quae dicatur excitans, distinguatur realiter ab entitate gratiae, quae dicatur adjuvans, et sic et ut talis in actu primo, cum huius dubii resolutio ex aliis quibus dependeat, in praesentiarum omitteret.

Alterutrius gratiae auxiliantis actualis divinae et inoperantis, et cooperantis: specialis mentio facit Apostolus ad Philippenses cap. 2o: Deus enim est, qui operatur in nobis, et velle et perficere: et Isaias Cap. 26: omnia opera nostra operatus es nobis Domine. Posterioris 3o fit mentio epistola 1a ad Corinthios cap. 3o, ubi dicit: Dei enim sumus adjutores: hoc est: cooperatores gratiae Dei. Utramque vero explicat Divus Augustinus libro 1o de libero arbitrio cap. 17: quum ita ait, et si parvam dare coeperat charitas, nisi ille, qui operatur voluntas, et cooperando perficit, quod operando incipit. Quoniam ipse, ut velimus, operatur incipiens, qui volentibus cooperatur perficiens, ut quod velimus, sine nobis operatur: cum autem volumus et si volumus, ut faciamus nobiscum operatur; tamen sine illo vel operante, ut velimus, vel cooperante cum volumus ad bona pietatis opera nihil valemus. Hactenus Divus Augustinus.

At vero ut hoc, ex mente Doctoris, quod frequenti instituto Divi Augustini testimonium intelligatur, oportet alterius examinare, quid nomina gratiae operantis et cooperantis apud Augustinum significent.

Prius tamen advertendo hanc divisionem necessario habitualis, et actualis. Et Divus Thomas 1a 2ae q. 111 articulo 2o et alii Thomistae volunt applicare gratiae habituali: asserentes, quod gratia habitualis dicitur operans, quatenus sanctificat animam existens in nobis sine nobis: et dicitur cooperans, quatenus nobiscum est principium merendi. Ratio est, quia quamvis gratia sanctificans possit sub aliqua similitudine dici operans et cooperans, ut merito signant, nomine gratiae adjuvantis gratia

gratia justificans et habitus supernaturales, qui per se elevantur, neque illi sunt ope-
rantes sed tantum effectivi, nihilominus apud Augustinum et PP. theologos gratia
actualis participat rationem operantis, et cooperantis, ut advertunt PP.
Suarez, Dnus Vasquez, Vega, et alii. Item iuxta Augustinum gratia ope-
rans est, qua Deus operatur ut velimus; et gratia habitualis ut justi-
tia sanctificat, non operatur ut velimus: ergo et 2o. Itemque gratia ope-
rans infunditur in nobis sine nobis libere volentibus; de gratia habituali
infunditur nobis dependenter a libero consensu nostrae voluntatis in adul-
tis: ergo gratia habitualis non est gratia operans in sensu dicto.

Quaes. 80

de gratia actuali 1a sententia tradit gratiam operantem esse qua Deus in aliquas
operationes seu ad 1os operationes liberae nostrae voluntatis concurrit; cooperan-
tem vero quo Deus nobis ad reliquos actus subsequentes subsidium confert. Ita
Cardinalis Bellarminus lib. 1o de gratia et libero arbitrio cap. 14o
et Antonius Perez tractatu de gratia auxiliante disp. 4a cap. 7o;
2a sententia dicit gratiam operantem esse qua Deus in nobis operatur internos
liberos fines; cooperantem vero esse quâ Deus operatur exterius, ita
nulli RR. 3a indicat gratiam operantem esse qua Deus efficit internum
internum; cooperantem vero esse qua cooperatur opus externum, ita doctor
Thomistae cum suo Cajetano. 4a sententia docet gratiam operantem esse, et
dici, quatenus applicat intellectum aut voluntatem ad agendum; cooperantem
vero, quatenus cum illis ipsis ad agendum applicatis efficitur. Ita docet Lemos tomo
4o disp. 3a articulo 2o.

Ultima et 5a, cui subscribo, asserit gratiam
operantem esse indistinctam ab excitante; et gratiam cooperantem esse indistinctam ab
adjuvante; ac proinde sane divisio esse eadem cum praecedente. Ita Card.
minus D. Th. opusculo 1o libro 3o cap. 1o. D. Vasquez 1a 2ae,
disp. 88a cap. 6o. D. Montoya de Providentia disp. 31a sect.
2a subscribentibus Magistro, Divo Thoma, Durando, et aliis.

itaq; gratia excitans est, et operans; quia Deus eam in nobis sine nobis operatur, ut velimus: Et gratia adiuvans est cooperans; quia Deus nos adiuvat, quatenus cooperatur nobis actibus liberis salutaribus, ut tradit Divus Ambrosius lib. 2° in Luc: Studiis cooperatur bonis.

Probatur 1°. ex Concilio Arausicano can. 2°, cuius verba sunt: quoties bona operamur, Deus in nobis atq; nobiscum, ut operemur, operatur. Et Divus Augustinus, cuius verba supra dedimus, docent ad omnem actum bonum [illegible] requiri gratiam operantem, et cooperantem: sed praeter gratiam excitantem et adiuvantem nulla alia requiritur omnino ad bene operandum: ergo gratia operans est gratia excitans, et gratia adiuvans est gratia cooperans. Probatur 2°. quia Divus Augustinus ubi supra, dicit Deum incipere per gratiam operantem, quod [illegible] perficit per gratiam cooperantem: sed [illegible] spectat ad excitationem operandi, ad quam pertinet gratia excitans: Et gratia cooperans pertinet ad exsecutionem operandi, ad quam spectat gratia cooperans.

Unde facile colliguntur [illegible] relata [illegible] quod ex Concilio Arausicano, et Divo Augustino ad omnem actum liberum supernaturalem, ac proinde etiam ad 1um, et [illegible] intrinsecum debet concurrere tam gratia operans, quam cooperans; ut ex ipsorum verbis satis constat. Et 2a et 3a sententia a veritate recedunt, quia docent ad actum 1um vel ad internum, vel ad actum internum non requiri gratiam cooperantem. 4a vero sententia, licet neq; sub obscurioribus terminis amplectitur, ut eius auctores assolet, ne eadem videatur, vel recurrit ad qualitatem non vitalem et physice applicationem, quam rejecimus, et impugnabimus infra. 3a

Ex adductis divisio est in antecedentem et comitantem. Iudico etiam cum doctis Theologis hanc divisionem esse indistinctam a priori. Etenim gratia excitans, quae praecedit ad consensum voluntatis est antecedens: et gratia adiuvans [illegible]

talis, quae simul cum consensu liberae voluntatis adiuncta est, vocatur comitans. Fateor hanc divisionem ita posse usurpari, ut sub nomine antecedentis comprehendantur habitus infusi influentes in actus, et sub nomine gratiae comitantis nihil aliud quam actiones salutares, ut involventes actualem Dei [illegible] cum [illegible] quorum [illegible]; ceterum haec usurpatio importuna quoad species institutum, quae de sola gratia actuali est disputatio.

Quarta divisio gratiae actualis est in praevenientem, et subsequentem: quam varie explicant Theologi: at, me iudice, de vocetenus differunt. Et quidem gratiae antecedentis, comitantis, praevenientis, et subsequentis saepe meminit Concilium Tridentinum sess. 6a, ubi cap. 16 docet, Christum influere virtutem in iustificatos, quae eorum bona opera semper antecedit, comitatur, et subsequitur. Et cap. 5o ait, exordium iustificationis sumi a praeveniente gratia.

Unde colligo hanc divisionem esse reducendam ad priorem gratiae excitantis, et adiuvantis. Etenim gratiam praevenientem esse eandem cum excitante satis manifeste infertur ex illis verbis: Exordium iustificationis sumi a praeveniente gratia; siquidem addit Concilium: hoc est, ab eius vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis vocantur: quae quidem vocatio deinde dicitur esse gratia excitans. Et ratione praeveniens vocatur, quia excitans. Et cum gratia adiuvans ad excitantem sequatur, ideo appellatur gratia subsequens. Et sane universim gratia actualis potest dici praeveniens et subsequens in diversis actibus, quorum alius subsequatur et alius praecedat; sive isti actus sint subsequentes, vel antecedentes iustificationem, seu consensus interni, seu effectus gratiae excitantis et adiuvantis. Unde varii loquendi modi facile componuntur.

Tandem dividitur inefficacem et sufficientem: efficax est, quae ponit, et re ipsa actum salutarem efficit: sufficiens vero est, quae dat posse, et pro arbitrio

in efficienter [illegible] potest, nobis [illegible] sufficiens [illegible] [illegible] exemplari [illegible], et negatiue; [illegible] gratia [illegible] sufficiens est ea, quae dat facultatem sufficientem ad actus salutares, et [illegible] existentes, et futuribiles; et ad non existentes, et non futuribiles; [illegible] opponitur [illegible] sufficienti quae non tribuit [illegible] ad actus salutares: gratia a negatiue, aut [illegible] sufficiens, est quae dat [illegible], et sufficientiam ad actus salutares et [illegible] cum eius negatione; [illegible] in [illegible] sufficientia ad actus salutares, et negatione ipsius actus, accipitur ut talis est inefficax, et opponitur efficaci. Gratia a sufficiens [illegible], quae abstrahit ab efficaci, et inefficaci; et ad [illegible] [illegible], et in [illegible] dicitur est, quae in hac [illegible] suscepimus illustrandam; actum de efficaci et inefficaci in sequentibus. Disputatio 3a an gratia actualis auxilians theologica sit quoad substantiam, et entitatiue supernalis. Sectio 1a Status quaestionis.

Disputatio 3a

an gratia actualis auxilians theologica sit quoad substantiam, et entitatiue supernalis.

Sectio 1a

Status quaestionis.

Cum ab hac difficultate, et eius resolutione, plures, et grauissimae theologicae quaestiones dependeant, ideo ea inter [illegible] numeratur, et [illegible] merito altius [illegible] a nobis examinanda. Rogamus an gratia actualis auxilians theologica, quae debere esse supernalis [illegible] de fide [illegible] decreuimus, debeat esse intrinseca, et quoad substantiam supernalis, [illegible] quoad modum et extrinsece.

Suppono 1o [illegible], quae docui libro 1o [illegible] disputatione 3a disputatione 6a, sectio, et subsectio 4a [illegible] entis supernalis in ens supernale quoad substantiam, et in ens supernale quoad modum: illud quod est entitatiue, intrinsece, [illegible] quidditatiue supernale, est, cuius esse, substantia est supra vires, exigentiam, debitumque totius naturae [illegible], quod quoad esse, substantiam, et entitatem [illegible], adaequate [illegible] [illegible] [illegible] Dei ordinario [illegible], ipsiusque debitum et [illegible]; quoad modum vero, quod [illegible] non [illegible], sed [illegible] supra vires, exigentiam et debi-

bitus totius nostri. Sed alii aliter explicare nituntur supernale quoad modum: quos neque impugno, nec defendo, quia ea diversa paruum conducit ad disputationem, quam pro manibus habemus.

Suppono 2º me pro comperto habere non dari gratiam actualem auxiliantem intrinsece supernalem ad actus nostros honestos et salutares, nec conferentes ad aeternam beatitudinem.

Suppono 3º mihi esse certum Deum potuisse in aliqua quidam annectere gratia actuum vitalium, videlicet cogitationibus, et affectionibus pure intrinsece naturalibus, supernalis superadditas ad eliciendos actus supernales, salutares, et conducentes ad aeternam beatitudinem.

Suppono 4º certum esse in tradendis nostris posse inueniri gratiam auxiliantem, quae sit donum gratiae collatum operanti, et necedat vires totius nostri ac consequenter sit intrinsece supernalis.

Quapropter tota disputatio praesens deuoluitur ad hoc punctum: an gratia theologica de facto auxilians ad actus supernales, salutares, et conducentes ad aeternam beatitudinem sit intrinsece, entitatiue, et quo ad substantiam supernalis?

In qua difficultate prima sententia comprehendit sub auxilio gratiae salutaris ex capite proprio entitatiue et quoad substantiam naturalis, qua opus virtutis efficitur. Ita Doctor Vazquez 1a parte disputatione 188a capite 2º, et 2a 2ae disputatione 189a capite 6º, Doctor Turrianus opusculo 2º de gratia dubio 28º, Doctor Granadus 1a 2ae in controversia de gratia tractatu 9º, Doctor Murcia tractatu de gratia disputatione 4a sectione 4a. Et in suspicionem venit Cardinalis Belarminus libro 1º de gratia et libero arbitrio capite 5º et 7º et Doctor Gordius 2a 2ae disputatione 4a.

Secunda, et communis sententia indicat gratiam auxiliantem theologicam 2am Pelagii negans esse entitatiue et intrinsece naturalem, sed entitatiue et intrinsece supernalem. Ita Doctor Molina in Concordia disputatione 4a et 6a, et 15a, Doctor Suarez libro 2º de Gratia capite 16º et libro 1º de gratia capite 11º. Doctor Ripal-

ha dicitur 105, et aliis plurimis. Sectio 2a sententia elligitur, et probatur.

Sectio 2a

Sententia elligitur, et probatur.

Sit nostra conclusio. Gratia actualis auxilians theslica ad actus salutares, et conferentes ad aeternam gloriam est intrinsece et entitative supernalis. Ita Aurelius, et ... 1o a principio ... de qua disputabant Augustinus et Ecclesiae Patres, cum Pelagianis est ea, quae non infirmum et impotentem ad actus salutares reddit absolute potentem, conferens illi potentiam simpliciter, quam suis viribus relictus non habet; ... quae non infirmum, et impotentem ad actus salutares reddit absolute potentem, conferens illi potentiam simpliciter, quam suis viribus relictus non habet, non est naturalis, sed infusa, et intrinsece supernalis: ergo gratia theslica, de qua disputabant Augustinus, et Patres Ecclesiae cum Pelagianis non est intrinsece naturalis, sed intrinsece supernalis, et infusa.

Maiorem suadeo: quia Augustinus et Ecclesiae Patres, unanimi consensu docent neminem diligere, aut ... ex eo, quod suis viribus relicta non possit aliquid salutare cogitare, velle, sive operari: et ... probant 1o ex illo Joannis cap. 14 sine me nihil potestis facere. Et ex illo Pauli ad Corinthios cap. 3o: non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis quasi ex nobis; sed sufficientia nostra ex Deo est. quae quidem testimonia, et alia huiusmodi persuadent auxilium Dei gratiae requiri ad credendum, sed etiam ad ... opus salutarium. Probant praeterea ... Arausicanum Cap. 7o et 2o. Augustinus Epistola 106a et 107a de verbis Apostoli, Divus Prosper lib. 2o Collationum cap. 3o et 12o et 28, Divus Fulgentius de incarnatione Christi cap. 16o docentes neminem posse operari aliquid conducens ad aeternam salutem sine gratia Dei, quae non infirmum corroborat illi

tribuendo potestatem simpliciter, et expresse, ut illud opus bonum possit velle et agere: ac proinde dicunt esse Divinum ei naturae suae proportionem imbecillitatem naturae, sed propter perfectionem operis salutaris. Atque necessitas cogitationis naturalis internae non potest attribui imbecillitati virium naturae, nec perfectioni operis naturalis; siquidem potest esse voluntas indigentia quae perfectionem gaudeat virtute intrinseca, quae cogitatione externa; et alliunde perfectio operis naturalis maneat intra vires naturae.

Minor vero neque ab adversariis negari. quia licet naturalia debeant esse realiter naturaliter sufficientes ad cogitandum, volendum, et agendum opus naturale moraliter bonum; siquidem natura realiter ex se gaudet libertate ad opus bonum, et malum moraliter. Sed libertas ad opus bonum et malum moraliter dicit essentialiter potentiam ad agendum et volendum tale opus; et ideo non realiter imposita sunt plura praecepta de operae moraliter bono: Et praeceptum non potest obligare naturam ad id, quod ipsi impossibile est: ergo potentia, facultas, et sufficientia ad volendum et agendum opus naturale moraliter bonum non potest esse contra naturam realiter indebita, de qua Doctores cum Pelagio disputabant. tandem contra 1. nostri Syllogismi legitimae.

Dices 1º cum Doctore Vasquez Doctores Colonienses contendere cum Pelagio de quadam potentia, quam habet natura ex defectu cogitationis externae; quia natura realiter licet non sit impotens impotentia antecedenti ad appetendum et agendum opus naturale moraliter bonum, est tamen impotens, sine gratia externa cogitationis impotentia consequenti.

Sed contra. quia Doctores disputantes cum Pelagianis dicunt naturam realiter sine gratia esse simpliciter impotentem; et impotentia subsequens, quam habet natura realis sine externa cogitatione, et cum sola cogitatione sufficienti, et inefficaci, non est impotentia simpliciter, sed impotentia secundum quid, et solum ex suppositione, quod qui dissentit, non potest non dissentire: et ideo impotentia subsequens in sensu

quae negat a Pelagio, nec est ab illo concessa negari; ergo etc. 1a

Dices 2o

quod eadem modo asserit, a Julius et DD. impotentia non realis ad amandum vel cogitandum aliquid salutare absque gratia Dei, ac asserit impotentia non realis ad actus fidei Dilectionis et Charitatis infusi; ergo impotentia non realis ad actus fidei Dilectionis et Charitatis infusae, quae asserit a DD. praecedens erat, et non subsequens, est fateri, quod Bezquen: est impotentia non realis, quae asserit a DD. ad amandum, vel cogitandum aliquid salutare absque gratia Dei erat, et non subsequens.

Dices 3o impotentia, quae asserit a DD. 1a de non realis ad volendum, vel agendum aliquid salutare sine gratia Dei est tamen moralis ex tanta difficultate, quam natura corrupta experitur; et gratia Dei requirit ad eam difficultatem superandam.

Sed contra est quod impotentia moralis opponitur absque ut ea possit simpliciter ad opus difficile; et Julius et DD. docent non dari in natura lapsi potentiam simpliciter ad opus salutare absque gratia Dei; ergo ea impotentia contra Julius et DD. non est impotentia moralis.

Et quod sine gratia Dei non posse non solum facile, verum etiam simpliciter aliquod praeceptum impleri expresse declarat Julius Mileuitanus cap. 5o quicumque dixerit ideo nobis gratiam iustificationis dari, ut quod facere per liberum iubemur arbitrium, facilius possimus implere per gratiam, tanquam, etsi gratia non daretur, non quidem facile, sed tamen possimus etiam sine illa implere divina mandata anathema sit. Ubi negat, contra Pelagium sine gratia non solum facile, verum etiam simpliciter posse mandatum aliquod impleri. Nec

a priori. quod gratia, de qua disputabant celebres DD. cum Pelagio est illa, quae naturae ad opera de genere, aut de condigno meritoria fomit supernaturalis; sed talis gratia requirit non esse intrinsece, et entitative supernaturalis; ergo gratia necessaria ad bonum opus morale, de qua DD. disputabant cum Pelagio est intrinsece, et entitative supernaturalis. Maior patet, quia status apud Christo-

nq. D. P.es Ecclesiae intendebant de Pelagij errore merito eliminandj, quod actus boni ordinis supernaturalis, et vitae aeternae possint elici a natura humana, et eius libero arbitrio suis viribus relicto.

Et ideo Concilia et S.S. P.P. dum adversus Pelagium docuerunt hominem nullum actum bonum posse libere elicere. aut vero, quod dum, sicut addere, ut oportet ad salutem, sibi phrasis, quid explicent: quod sane subiunxerunt, ut denotent re propriare eos Pelagianos, non de quovis opere bono, de salutari, et conferente ad salutem debate. Ita Concilium Arausicanum canone 6°, ubi ait: operare sicut oportet. Et Tridentinum sessione 6 canone 3°: sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur; gratia de qua disputant P.P. cum Pelagio est illa, quae necessaria est ad opera salutaria et meritoria, impetratoriaque, de Congruo, seu de condigno ordinis supernaturalis.

Pro minore eius syllogismi, Doctores legitima est. quod actus naturalis, ad quem concurrit vocatio naturalis impura natura, non gauderet perfectione, et valore sufficiente, ut evaderet meritorius ordinis supernaturalis; ut Theologi fatentur quod neque in natura elevata: actus meritorius et impetratorius ordinis supernaturalis, sicut ordinis supernaturalis nequit in natura elevata intrinsece supernaturalis, neque etiam per talem vocare supernaturali potest esse. Probo 1° illos eorum quod vocatio naturalis in natura elevata nihil aliud habet, ducens ad elevandum actum naturalem meritorium, et impetratorium ordinis supernaturalis, nisi quod tribuatur a Deo ex intentione finis supernaturalis; at quod vocatio naturalis tribuatur a Deo ex intentione finis supernaturalis non reddit actum naturalem magis meritorium, quam independenter ab ea intentione Dei meritorius est cum illa vocatione naturali: ceterum finis extrinseca orta ab eo extrinseca operante, qualis est eam intentio Dei, tamen extrinseca denominatio movit actum nostrae voluntatis; ac proinde potest augmentum valoris illi conferre: quia ad nostrum non auget valorem operis naturalis ex eo, quod subito, vel intus praedestinati producat,

adeo ex intentione eius creatam; nec valet mens cogitationis naturalis exceptio,

quod vel ab homine, vel ab Angelo excitetur ex intentione supernaturali quod voluntati

naturalis, quae in pura natura et desit intentione finis supernaturalis, non est suffici-

ens, ut actus evaderet meritorius, seu impetratorius iustificationis, seu

alterius gratiae supernaturalis, etiam in natura elevata, et cum praedicta intentione finis

supernaturalis non sufficiens, ut iste actus evaderet meritorius, seu

impetratorius iustificationis, seu alterius gratiae supernaturalis: quod ea ratione debet

esse entitative supernaturalis, ut sufficiat ad meritum et impetrationem gratiae super-

naturalis in ordine ad salutem.

Dico 2° a priori quod gratia auxilians actu-

alis Theologica est gratia interna, et nova, novumque beneficium, et distinctum ab

omni gratia externa; et ab omni cogitatione et affectione naturali quae externe ali-

quo modo annexa, ut perspicue deducitur ex illo D. Pauli epistola 1.a

ad Corinthios cap. 3°: itaque neque qui plantat est aliquid, neque qui ri-

gat; sed qui incrementum dat Deus; sed si gratia Dei Theologica foret intrinsece naturalis,

non foret nova, nec novum beneficium, et distinctum ab omni gratia externa, et ab omni cogitatione

et affectione naturali illi gratiae externae aliquomodo annexa; siquidem omnes speciales-

que speciales gratiae Dei orientur bene moraliter cum sola cogitatione naturali iuxta

providentiam externo creaturum ministerio, ut exortationibus, adversitatibus, suasio-

nibus amicorum, et per libros, exemplis sanctorum, variis rerum eventibus, mira-

culis, aliisque naturalibus: quod gratia Dei auxilians actualis Theologica non esse

cogitationem intrinsece naturalem, et externam, sed alia ordinis superioris supernaturalis, infu-

sa a Deo supra omne exigentiam, et ministerium rerum naturalium, alioquin enim non

foret nova gratia, et distincta providentia Dei ordinaria, qua mediis naturalibus

dispensat creaturis realiter honestam cogitationem naturalem ad bene moraliter

operandum.

Dices 1° sane nova gratia a Deo collata non consistere in cogitatione

naturali per creaturam externo earum naturali ministerio, et sufficiente ad actum vir-

tutis, sed in quadam affectione, et impulsu, placentia indeliberata, qua

quy subsequit illy cogitaõ, et ẽ nova gra, et beneficiy Dei ab

hac cogitat̃ diu.

Ad 1°. q. hec pia affectio, siue complacentia nalis ñ

est requisita, ut fatetur P. Bazquez dnãdo ... dico, ad bene mo-

raliter operandum: alioquin cum fiunt actus morales virtutis nulla pia

affectione nali precedente: ergo gratia actualis auxilians Dei nequit consistere

in ista pia affectione, sive simplici complacentia: sicq illas simpli-

citer naria ad omnes actus salutares: hec ro 2a ad 1 rationem.

Ad 2o

q. a Sacra Script et Concilijs PP ... referunt gratiam actualem Dei auxili-

antis in illuminationes, doctrinas, et vocem internam Spiritus Sancti; illuminatio

doctrina et lux interna Spiritus Sancti potius ad actus intellectus, quam

Voluntatis pertinent: ergo et 3a 2a Resp. q. posito actu honesto in-

tellectus naliter resultat in Voluntate aliqua complacentia: ergo hec compla-

centia, seu affectio honesta Voluntatis ñ ẽ simpliciter nova gratia:

ergo solu si maior intensio ipsius ñ debita actui intellectus erit noua gra:

Deus si nulla opera bona moralia, ad quem faciend ñ sit naria

ea intensio ñ debita affectionis, quae sufficiat quaevis affectio; qualia

sunt alere filios, et parentes, inopes, opus vite sublevare et alia

huiusmodi: ergo ad hec opera, ut sint Salutaria, ñ requiritur gra Dei:

ergo gra Dei auxilians ad illa opera requisita, ut debent fateri

adversarii, ñ consistit in illa affectione, et complacentia nali, et in-

deliberata.

Dices 2o maior gra et beneficium consistere in maiori inten-

sione cogitationis nalis, quam gratia intensiones, et vivacitas Deus gra-

tis addit illi cogitationi nali orta a ministerio causarum extrinsecarum, siue

natur exig. Ad 1 est 1o q. ea maior vivacitas, et intensio cogitationis

nalis ñ ẽ necessaria ad plura opera moralis virtutis; immo sepe-

numero operamur bene moraliter cum cogitatione habente ... intensiones

et vivacitas, quae exigitur a signalibus; ut hic et nunc eq cogitas expanditus: ergo ea maior intensio cogitatis, quae Deus ornatis adsolent, necessaria, ut ea cogitatio sit digna Deo. Ergo ea intensio sive vivacitas cogitatis [illegible] ut hic et nunc [illegible] additam Deo, [illegible], sine speciali gratia Dei, provenire ab alia causa naturali [illegible] illa, quae hic et nunc eq cogitas excitat: ergo ea intensio sive vivacitas cogitationis non est specialis gratia Dei [illegible] [illegible] causis naturalis.

Dices 3o [illegible] et beneficii non [illegible] cogitatione, [illegible] eius intensione et vivacitate, quae possunt ingenerare signales, a in externa causis naturalis dispositione, quae est novum beneficium a creatione distinctum. [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible] et [illegible] salutarique petunt aliquid [illegible] internum novum et distinctum ab omni creatione, et [illegible] externa [illegible] opportune ad [illegible] Dionysius, [illegible] 3o in L[illegible]: admonere possumus [illegible] strepitu vocis nostrae: sit non sit intus qui doceat, inanis est strepitus noster. Quid pulchrius? L[illegible] tradit Divus [illegible] ad [illegible]: [illegible] [illegible] ministerium externum [illegible] [illegible] requiri et alia gratia interna specialis Dei, qua operemur, ut oportet ad salutem. Sectio 3a ulterius nostra [illegible] roboratur.

Sectio III.

Ulterius nostra [illegible] roboratur:

[illegible] 4o [illegible] Pelagius admittebat [illegible] entitatis [illegible], quae admittit [illegible] [illegible], qui pugnabant adversus Pelagium; [illegible] [illegible] [illegible] admittebant gratia [illegible] [illegible] ad operandum, ut oportet ad [illegible] requisitas [illegible], nisi gratia entitative supernalis, et in [illegible] Gratia Dei [illegible] [illegible] [illegible] Pelagium [illegible] entitative supernalis [illegible] [illegible] [illegible] obstendo. Ergo Pelagius admittebat [illegible]

bene moraliter operante, quod internum entitative naturale, atque indi-
ferente, Deum conjunctum, cum libero, et honesto semper Voluntatis humanae ex-
citatique, absque industria, et solicitudine ipsius hominis operantis,
ex vario casu naturali deveniunt, quod hoc extra actuale internum au-
xilium Dei, quod tamen sancta admittit ad bene moraliter operandum,
ut oportet ad salutem. Quod Pelagius admittebat quod internum entita-
tive naturale, quod admittit tamen sancta P. Vasquez.

Probatur major.

Cum Pelagius non doceret Voluntatem non fecisse innocentiam, ad-
mittebat bonum naturale. Rursus indicabat hanc bonum honestum esse
indifferentem, qua homo libere amaret obiectum honestum commovebat.
Quod admittebat bonum indifferentem honesti. Et ulterius crederet hoc
eandem amare reipsa libere obiectum honestum, admittebat eandem
non esse sufficientem, et internum, ... et efficacem. Insuper tradebat
hanc bonum excitari, absque industria hominis operantis, et vario casu
naturali deveniunt, ordinante Dei quidam dispositione. Quod ... admittebat re-
ipsa bonitatem ... naturalem, quod non ... speciale auxilium Dei do-
cet P. Vasquez.

Hanc fuisse Pelagii mentem expresse docet Divus
Augustinus lib. 1° de gratia Christi cap. 3°, ubi nomine Pelagii haec
dixit. Adiuvat nos Deus, dum cordis nostri oculos aperit; dum nobis, ne
praesentibus occupemur, futura demonstrat; dum diaboli pandit in-
sidias; dum nos multiformi et ineffabili dono gratiae coelestis illumi-
nat. Et infra de ipso loquens subiungit. Itaque apparet eum
illam gratiam confiteri, qua demonstrat, et revelat Deus, quid operari de-
beamus: ad hoc enim valet legis agnitio. Et cap. 10 inquit: ope-
rari ait, Deum in nobis velle quod bonum est, et velle quod sanctum est, dum
nos tantummodo praesentia diligentes futurae gloriae magnitudine, et prae-

oni succensit et by reuertes eam in testibus Dei superpercentis suscitat voluntatq; et dei nobis suadet oe, qd bonu e.

Dariesca cap. 38º de illo ita refert. Si ante legg, inquit, ac multo ante datu mi, et salvatoris adventu, iuste qdq. et sancte vixisse referuntur, qm magis post illeistas adventus eius Restauratos id iam credenti e nos, q per Xpti gra, et immediu per renati sumus, qui sanguine eius ex gratia, atq mundati spiritus gr exemplo ad profectos excitati sumus, meliores illis et diversus q ante seqq fuerunt.

Ex qq manifeste colligitur declarar, n sola gra exteriorq, et interiorq cogitatq nas sub noe auxiliu gri intellexisse quidem eius alitu signat, nisi cogitatq, et affectiones interiorq, illa oculorum cordis apertio, futurorum ostensio, insidiarum manifestatio, gra cælestis illuminatio, legis dono, agendum notitia, cordis succentio, viatis suatio, voluntatq superpercentis suscitatio, ut Deum desideret, illustratio adventu Xpti, sermonum Dei notitia, et ad profectos iusti incitatio. E, admisit pelagius eg gra auxiliante, qq adsuit d. Basquez, eq collocans indignali.

Unde ea lit, qui sub indice a nobis relicta discutatur 1ª sect. 1º § Unde xi desiderata venit ppo pueba frathus. Insuper discerney, qd asserit d. Basquez, quia ipso e admisit et pelagiano, desuper exeo, qd gra pelagiana externa sit, nullus eum dedit in qmeos, sensu, in quo d. Basquez gra dei nas interiorq adsuit, eq admisit pelagius. q d. Basquez noe gra intendit interiorq cogitatq nas ex eadem causa nullus cogitatq ab debito rg realis: et eq qd credit gra pelagius, ut testimonia dlui Augustini allata diriunt.

Dices 1°, Contra assonalis est alliud discrimen interera, qua admittit ipsa Chatolicorum doctrina, et quam Pelagianorum Pelagius non quam sed comprehendebat cogitationem naturalem speculativam; autem, 2° Catholici comprehendunt non quam cogitationem naturalem internam, tum speculativam honestatis obiecti, quam practicam honestatis actus.

Sed Dico 1°.

Divus Augustinus plane liquet ex eius testimoniis adductis, referat Pelagium admisisse cogitationem naturalem hominis operantis manifestantem, et suadentem illa, quae peragenda sunt; cogitatio manifestans et suadens homini operanti illa, quae agenda sunt, non speculativa, sed practica est. Dico 2°. Nec cogitatio naturalis, quam non omnino auxiliantis comprehendebat Pelagius, ineunt sed speculativam, sed practicam. Dico 2°, quia cogitatio speculativa repraesentans bonitatem obiecti sufficit ad amorem honesti obiecti, quamquam desit cogitatio practica amoris, quamvis amor talis sit ut ponitur a prudentia comprehensibilis. Dico 3°. Quia Pelagius non excludebat dictamina practicalis, et prudentiae naturalis, quae comprehenduntur naturaliter recta ratione concurrit; et sic eas, quae ratione elevatio intrinseca nullius, mediante ratione elevante, gratiae sanctificantis: non discrimen nullum est.

Dices 2°.

Vasquez et eius asseclae admittere gratiam intrinsece naturalem, supernaturalem quoad modum, quia est ex meritis Christi, et ad gloriam consequendam ordinata. Pelagius vero admisisse gratiam naturalem; non vero supernaturalem quoad modum.

Sed Dico, quod Pelagius docebat suam gratiam naturalem esse ex meritis Christi, et ideo gratiam supernaturalem: sed admittebat gratiam intrinsece naturalem, et supernaturalem quoad modum, quam Vasquez adstruit. Atque manifeste ostenditur, testimonio Divi Augustini, quod supra immediate protulimus, ex libro 1° de gratia cap. 38°. Vobis etiam ait Pelagius, vide, quod Christiani facere possunt, quem inmediate per Christum instaurata natura,

et aut Diuinp quos sap iurant auxilio et cap te 17o insultisur-
bant eos, qui sub lege peccant, et q grat Xpi iustificati ha-
beantur, et ne iurare p Xpi, et liberar p Xtom, negq.
ng instauratg et in melius p Xpty manifeste bratau-
dum esse ex meritis Xpti, et ad finey supnalq: q ctt.

II
Insistes,

Diuus Aug sepe postulat a Pelagio grg p Xpty, siue
gra Xphangi: q Pelagius n dedebat sug grg auxiliante
ee p Xpty. Secdo ans, et nego cog. Etenj alliquoties Diuus
Augustinus desiderabat a Pelagio grg p Xpty; n ut illg na-
te ex diuersu cauy naty e parata, et aliqua rae ex meritis Xpti dece-
sgi; ng hanc, ut vidimus, ettronius dedebat Pelagius, de
verg grg entitatiue supnaly, et in quo p solg Diuins spi-
ritus Sancti, qug iudicat Eccla ee ca narig, et su pfudent-
te in alliquo sensu aduentus et meritorum Xpti. Aliogenj
nota Aug disp. cu Pelagio Cum venteret, ad Diuog, qu mo agita-
tur inter theolos Catholicos, quorum Plures afferant dinariy, qualia
sj acuty ingeniy, bona indoles, cogitaes ronag nales, et Z, ex-
dinari ex meritis Xpti ad eternug salute; alii ut abs ulla
theolica censura, id ipsg inficiant.

Dicess 3o cogitaes nale, qug
noe auxilij exp sphendunt Catholici ee bene ficiy specialiay
q a deno creaty, ong ut auxiliante desiga Pelagio ee indiby
a deno creaty.

Dia. e. Q ut cogitaes ronaa naly, qug ee auxiyore ha-
dit sa dia Catholicorum sit dicta a deno creats hoy indicidiu
bene moraliter operanty, n e dicta in rae bene ficii a creaee et
prouida rerum nalium, qug taly cogitaes excitant, ut fatet P. Bar-
quez 1a 2i disp 181 a cap te 14o: et Pelagiy noe grgne.

craey comprehendit, et so exceptis hoss indibidui operantibus bene moraliter, et aliis ex credibus, et ministeriis caeris nullis, qui operarent honesta exoitas nabilis ex hoc cap. nullus admittuntur discutiendo. Sectio 4, fundamenta contrarie nulla esse obstendo.

Sectio IV.

Fundamenta contrarie sententie nulla esse obstendo.

Primum fundum, quod pro sua sententia edidit Dominus Basquez disp. 190 num. 2 hoc. Filiis Arausicanus canone 11o tradit: quidquid Deo vovemus, ex Dei munere habere, et proinde quidquid Deo recte vovere ex honesto fine nullis religiosis: ergo votum intrinsece nullo fit ex munere Dei, quod si ergo Dei intrinsece nullis. Confirmat 1o disp. 191 ex Divo Aug. epistola 130, ubi l. 2, refert quendam Polemonem Gentilem ex catalogis ebriosorum a dominatu luxuriae liberatum, factum fuisse continentem auxilio Dei oris: tamen, inquit, ne ipsum quidem, quod melius in eo factum est, humanae operi tribuere Divo, at quid ... supernae Christianum propriis non habuit Gentilibus. ... Deditauxi ... Divus intrinsece nulle ... Tumienus opusculo II, ... 3o, ... diversi ... capite 2o dout ... qua benchiay, schismaticus amore poenarum eternarum, ... defendi veritatem ... ad scribendum ... Dei dono. Pro inde, ait, ... hoc donum Dei, ita intelligendum, alio ... Dei dona filiorum illius Jerusalem. quae doctor illius nat. exerc. quod Abraham alia munera contulerit filio Isaac, et alia Ismaeli filio concubinae. Unde duplex constituitur ... 13: in bono, l. ...

n. e donum pro intrinsece supernale; Etiam in illo 2o dictum
e donum Catholicorum Divinum: 2o dicti donum pro Divinum intrinsece
nale. R. quod alia sint Catholicorum, alia hereticorum dona
pro Deo; quod dona pro Catholicorum sint intrinsece supernalia,
dona pro hereticorum sunt intrinsece nallia: quod etiam dependent
non ab auxilio pro cognitione intrinsece nali.

Ad 2o ad argumentum dicendum
maxime, negando minorem. Nam recte Deo quidquam vovere est illud
vovere, ut oportet ad salutem: quod nequit fieri, absque auxilio
pro Dei intrinsece supernali, ex solo fine honesto nalis Relli-
gionis. Quapropter illud votum, quod munere, loquitur Dei adscribit
Concilium Arausicanum praedicto canone 11o, est infusae relligionis:
Et quod dictum Concilium loquitur de ordinis supernalis perspicue colligo
ex cap. 4o ipsius Concilii, ubi decernit, ad actus pertinentes
ad vitam aeternam, so divinitus, et per infusionem, et inspirationem Spiritus
Sancti voluntatem valere: Et ex cap. 7o, ubi definit per vires
naturae bonum aliquid ad salutem pertinens vitae aeternae cogitare,
aut eligere absque illustratione, et inspiratione Spiritus Sancti non po-
sse.

Unde Autores, qui dicant, non sola actus virtutum infusarum
in hoc statu esse de condigno meritorios, et etiam virtutum acquisitarum
actus, factos cum auxilio pro intrinsece supernali, dicendum est illud
votum recte factum, si sit relligionis acquisitae, debere fieri
auxilio pro intrinsece supernali, ut fiat recte, idest, prout opor-
tet ad salutem vitae aeternae: nam quamvis praedictum auxilium sit necessarium
ad entitatem et bonitatem voti, at quia est necessarium ad ipsius meritum de
condigno: nam conferat nali voto, ut libero, et meritorio supernali-
tatem extrinsecam, quam conatu na non habet.

Ad 1am confirmationem dicendum,

Gentilis ex auxilio gratiae Divinae interiore supernali fuisse a domi-
nante luxuria liberatus, et continens factus. quod verbis eisdem infero
ex Divo Aug.o qui ut ad ostendendum gratiam in illa con-
versione continentiae utitur illo Sapientiae capite 8o. Nemo potest esse continens,
nisi tu dederis Deus: et illo D. Pauli 2a ad Corinthios capite 3o,
neque qui plantat est aliquid; quibus ipse persuadet gratiam fidelis interiore
supernalis, et infusae: tum addit illius luxuriae victoriae, additurum
Polemoni ad vitam aeternam, si ex Gentili fieret Christianus: Pole-
mo, ait, quod si ex luxurioso continens factus ita sciret, cujus
sit hoc donum, ut Deum, abiectis superstitionibus Gentium, pie coleret,
non solum continens, sed etiam veraciter sapiens, et salubriter religiosus
existeret, quod ei non tantum ad praesentis vitae honestatem, verum etiam ad futuram
immortalitatem valeret; quae quidem conferunt, et perveniunt ad vitam aeternam,
sunt interiore supernalia gratiae et Virtutis.

Unde non mirum. Deus enim salvare
ex Gentiles, quos ministri Evangelici exterius instruunt ad
fidem suscipiendam, auxiliis supernaturalibus interiore supernalibus interi-
us excitat et iuvat: inter quos iure venit numerandus
ille Polemo, quem Xenocrates suis exortationibus Christianis
praeparabat ad fidem. Satis pulchre et ad rem subiungit in eadem
epistola D. Aug.: hoc agit ille, et efficit, qui per ministros
suos rebus signis exterius admonet, rebus autem ipsis per
se ipsum interius docet. Etenim nemo non Christianus potest
fieri Christianus, nisi Christianorum gratia interiore supernali ex-
citetur, et adiuvetur. Et ideo Deus etiam Gentilibus confert, non solum
auxilia naturalia, sed etiam auxilia supernaturalia gratiae interiore supernalia, tum
ad fidem, tum ad removenda ea vitia, quae possunt hos retar-
dare a fide Divina suscipienda. Dicta haec gratia interiore super-
nalis Christianorum praeparia, quae vel Christianis conferat, vel Gentili-

hoc ipso fiant Christiani.

Ad 2um Concedo quod ex vi hui Dei, gene hereticis, et ~~[illegible]~~ et schismaticis, ut et gentilibus auxilia sunt quae intrinsece supernalia, non eos vocat ad fidem supernaturalem, ad quam naturae vocatio intrinsece supernalis: imo est illis conferre auxilia intrinsece supernalia, ad actus aliarum virtutum, quae possint disponere ad fidem. Cetera ergo dicit Isac, et fili haereditatis dona eorum intrinsece supernalia, unde participent, bona obtent, quomodo non nulla viduant, filius Dei, et ex hereditatis hereticis, et schismaticis, ut ad societatem filiorum Dei tandem aliquando redeant. Unde ad 1um argumentum, negando maiorem. Ad 2um Concesso ant. nego consequentiam. Ceterum alia dicunt, esse dona Catholicorum; et alia dona hereticorum; tum ex eo, quod illa sint hereditaria; secus vero hec, quae heretici, dum ab Ecclesia recedunt, non possunt adire, vertum Dei hereditatem, tum ex eo, quod opera salutaria, quae hi more paganorum tam ut servi efficiunt, reipsa inutilia sunt ad vitam eternam; sine fide enim impossibile est placere Deo; specialiter vero opera sine dilectione Dei, ut filii Dei ea perficiant, utique inutilia erunt ad vitam eternam.

Quaeritur fundamentum constituit Dominus Granadus pro ratione dogmatis nostri 6o. Divus Augustinus quaestione 2a ad Simplicianum tradit, opus Dei, et non nostrae industriae, ascribendum esse, ut ea menti occurrerint, atque delectant, quibus proficiamus ad Deum; sed iste obtentus occursus internus mente et intrinsecenatis est gratia, qua in Deum proficimus, intrinsece naturalis est. Confirmatur 1o. Notitia rerum gestarum in imperio Pharaonis per adventum Joseph appellatur vocatio primum ad misericordiam Dei a Divo Augustino libro quaestione 6a ibidem, ait, quae rei gestae notitio vocatio eius fuit; sed ea notitia non erat intrinsece supernalis, sed naturalis

et historica: q vocação nalis asserit, a Divo Aug. vocatio
Dei naria ad actus virtuis. Pbr 1o. Divus Aug. lib.
de Spu et littera Cap te 34o tradit Deus in nobis operari
actus honestus externus p signa sensilia, et evangelicas exor-
taes: Suasionibus, ait, suasibus agit Deus ut velimus, et
credamus, sive externus p evangelicas exortaes, sive
internus, ubi nemo habet, quid ei veniat in mente; et vocatis
Dei externus acquisita suasibus signorum visib., et aliarum carum
nalis si intrinseca nalis: q et Vo. Pbr 2o: Divus Prosper
lib 2a Collatorum Cap te 14o docet trahere ad Deum exempla ele-
mentorum, rerum gestarum, etc., visibilia ad invisibilia manuducentis,
et alias huius modi rores; et hae sunt cogitaes intrinsecae nales; q et
Vo.

Reo: Dessa maior nego mior. ng ea cogitação, de qua loquitur
Divus Aug., ne illa cogitatio nalis quae generat obta sensilia,
et cogitação supnalis intrinseca, quae occaes, et opportunitates rerum
nalium occurrentium infundit Spiritus Sanctus. Et si forte
Divus Aug. loquatur de done nali intelligentis e n de gra Dei
auxiliante, actuali, et de gra quae est de novo extraordinaria,
quaternus effert opportunitates Divinae grae auxiliantis intrinsecae
supnalis.

Ad 19 Prop. Decedo maiorem, et nego mior. ng eius haec
vocação, ut loquitur Divus Aug., quae p temporum opportuni-
tates operatur altus, et profunde ordinatis, sit, neque non ec intrin-
ce supnalis; quae pp [illegible] historica, et nalis [illegible] tribuit opportu-
nitates, sed Deus altus, profundus, et supnalis cogitatus, in qua
consistit Dei vocatio, infundit; n 19o e ipsa Dei auxilians
et gratiosa vocação.

II dicendum est ad 2 Prop.: ibi enim loquitur Divus

Actus de actu supernali credendi, et virtutis in se, et de ipsa affectione supernali ad illius naturam: ad quos actus intrinsece supernales naturae et auxilii [illegible] intrinsece supernali: et a Deo inter dos [illegible] virtutis [illegible], ut velimus et credamus; non quia signa visibilia producant an [illegible], quia species naturales in actum elevatae a Deo, excitant, aliquando immediate ab ipso Deo, nullo signo sensibili intercedente ministerio; et aliquando per externas temporis, et eventus opportunitates ad cogitationes intrinsece supernales. Ad 2um quod [illegible] dies [illegible] de sensu et intellig. verba divi [illegible].

Et vero hoc, alia quae similia PP. testimonia facile possunt interpretari, advertendo obiecta naturalia genere supernali, quoniam [illegible] amanda esse salutaria, et afferente ad vitam aeternam, quocumque [illegible] historica, [illegible] tempus [illegible] elementorum, aliisque. Quae hujusmodi dicuntur cogitationes salutares; non quia cogitationes naturales vel eorum naturaliter acquisitae sint vocationes absolute salutares; sed quia ex illis sumit Deus opportunitates, ut simul cum illis infundat cogitationes intrinsece supernales, et absolute salutares. Praeterea [illegible] naturalis solet dici vocatio, non positive, sed negative salutaris; non quia immediate influat in actus salutares, sed quia ex decreto Divino [illegible] temporis opportunitate illi [illegible], cogitatio [illegible] supernalis, ut dicebamus, [illegible] actus naturalis, ad quos [illegible], removentur actus pravi [illegible] liberi actus intrinsece supernales, et positive salutares.

[illegible] fundus et actus virtutum acquisitarum in hoc iusto solent incrementum vitae aeternae; sed quibus et actus meritorii vitae aeternae, [illegible] eliciantur ex gratia iustificante habituali, et ex gratia auxiliante actuali: sed actus virtutum acquisitarum eliciuntur in hoc iusto ex gratia auxiliante actuali a [illegible], [illegible], Pelagius asserebat. Non sic. Sed actus virtutum acquisitarum, cum sint intrinsece naturales, non eliciuntur ex gratia auxili-

liante intrinsece supernali, & ex nali: ergo gratia actualis ad meritum naria pro eo intrinsece nalis.

Contra 1. Ad actus heroicos virtutum acquisitarum, v.g. ad vincendas graves tentationes, vel ad vincendas concupiscentias, neccessaria est gratia Christi a D.D. contra Pelagium asserta; ergo gratia ad hos actus naria est intrinsece supernalis; siquidem gravis tentatio pro fini, et talis ex nalis viribus pro actus intrinsece nales virtutum acquisitarum: ergo gratia a D.D. contra Pelagium asserta non est intrinsece supernalis. Confirmatur 2o. Plures gentiles absque fide, et consequenter ... vicere graves tentationes; ergo gratia intrinsece hominibus gentilibus naria ad graves tentationes vincendas non est intrinsece supernalis, sed nalis.

Ad argumentum resp. vel soles actus inferiores virtutum esse de condigno meritorios vitae aeternae in hoc statu, vel etiam actus virtutum acquisitarum elicitos auxilio intrinsece supernali: quia si isti actus virtutum acquisitarum credunt de condigno meritorii vitae aeternae, requirunt auxilium intrinsece supernale non ad ipsorum entitatem, et bonitatem, sed ad illorum meritum. Neque ullum inconveniens in eo modo, quod Deus dispenset homini iusto auxilia ordinis supernalis inclinantia actus ordinis inferioris ad omnia virtutum acquisitarum opera, ut ista evadant de condigno meritoria vitae aeternae.

Ad 1um Conf. dist. maiorem. Ad actus heroicos virtutum acquisitarum, etc. ut sint salutares et conferentes ad vitam aeternam, naria est gratia Christi a D.D. contra Pelagium asserta, concedo maiorem: ut sint moraliter honesti, non vero salutares, nec conferentes ad vitam aeternam, nego maiorem. Et distinguo minorem: ergo gratia ad hos actus, ut salutares et conferentes ad vitam aeternam naria non est intrinsece supernalis, nego consequentiam; ad hos actus ut honestos moraliter, et non salutares, concedo minorem: et nego consequentiam.

Valde celebris est sententia, quae illius? negat Ripalda disp. 20a, docens, cum Vasquez in praesenti quidem ordinaria supernaturali elevatione hominis ad finem supernaturalem nunquam dari ullum actum honestum naturalem ab actu supernaturali: quod nunquam supponatur homo de facto aliqua tentatione gravi, ... aut implet aliquod praeceptum naturale, aut elicitat aliquem alium actum honestum virtutis acquisitae, quin simul adsit auxilium Divinum gratiae intrinsece supernaturalis elicitativum actus ab actu illo naturali virtutis acquisitae distincti, intrinsece supernaturalis virtutis infusae: etenim Deus [illegible] 1o auxilia intrinsece supernaturalia ad eliciendum actum supernaturalem virtutis infusae simul cum actu naturali virtutis acquisitae, quem voluntas [illegible] sua potestate, vel ab altero, aut cogitatione, aut [illegible], aut [illegible] dividere.

Inde provenit, quod omnis conatus honestus moraliter creati arbitrii [illegible] datur [illegible] hanc quidem salutaris, et [illegible] ad vitam aeternam; ac proinde [illegible] actus supernaturalis Divini et naturalis, e quo proinde in praesenti ordinaria [illegible] auxiliorum intrinsece supernaturalium asserta ... ad [illegible] gravis, tentationis, et ad adimplendos [illegible] supernaturalis, et ad omne opus moraliter bonum virtutis; quamvis in alia [illegible] providentia, in qua posset actus naturalis a supernaturali separari, tentatio etiam gravis [illegible], et totalis naturalis adimpleri [illegible] naturalis, absque auxilio gratiae intrinsece supernaturalis, et nullo interveniente actu supernaturali.

Noto, quod in alia [illegible] [illegible] cedit [illegible] 1a sententia, in praesenti quidem admittit 2a sententia: ac proinde illa [illegible] de facto dari actum naturalis honestum, qui non sit salutaris; 2a vero ponit dari actum naturalis honestum, qui non sit supernaturalis, imo separatus sit ab actu supernaturali. Et nullus actus honestus, qui non sit intrinsece supernaturalis, ponit esse salutaris ad finem supernaturalem, sit inde quod ponit dari actum naturalis honestum, qui non sit salutaris ad talem finem, ac contempt

sed sincere tentas, et implere legem nalem actibus naturalibus mora-
liter honestis, q[ui] non sunt salutares, nec fiant, ut mereatur ad ini-
tium, vel augmentum justificationis, vel ad gratiam supernalem consequendam:
atti quos actus nales moraliter honestos eliciendos non necessa-
ria eadem, quae DD. et Pelagiani admittunt. Nec oppositum suadent
SS. PP. testimonia; q[uia] quando SS. PP. desiderant a Pelagio auxilium
Divinum gratiae ad superandas tentationes et ad observandum praecep-
torum naturalium, non loquuntur de gratia ad victoriam tentationum, et obser-
vantiam legis; et de victoria, et observantia salutari ad vitam aeternam:
Et ideo, ut jam notavimus, addunt illas phrases ut oportet vel
sicut verba Dei significat.

Ad 2um respondeo nec ex praedictis sequitur

1o solus, etsi in Gentilibus victoria tentationum, et observantia legis
nalis proficit auxilio intrinsece supernali, quia, etsi illis praeparat Deus
auxilia intrinsece supernalia, tamen cum auxiliis nalibus, et etiam
ipsi possint elicere actus honestos salutares: fateor id raro
contingere; quia rari sunt inter Gentiles, qui conentur elicere eius-
modi actus moraliter honestos. At ut 2o dicitur solus [illegible] victoria ho-
nesta tentationis victoriae, et legis nalis observantia in Gentilibus
divinitus [illegible] salutaris, sed creditur tamen, separata de facto ab
auxilio supernali: ac proinde [illegible] elicit, et pendet, non auxilio gratiae intrinsece
supernali a DD. et Pelagiis asserto, et auxilio gratiae nali, et philosophi-
co, cuius mentionem DD. non faciunt.

Quibus fundus est auxilia gratiae, quae DD. et
Pelagiani admittunt sint de fide; at auxilia et opera intrinsece supernalia
non sint de fide, et tamen probabilia opinione quorundam Theologorum Recentiorum auxilia
gratiae, quae DD. et Pelagiani admittunt non sunt intrinsece supernalia, aliorum
enim eas esse certas [illegible] probabilibus muniti dabimus. Confirmatur 1o ex
gratia, quae nobis confertur per Christum, sive ex meritis Christi salu-

lutaris, et ad lucem ad vitam aeternam; et gratia, quae non est quoad modum

supernalis, sed facta nobis per Christum, sive ex meritis Christi; quae est salutaris,

ut, et ad lucem ad vitam aeternam: et talis est distinctio ex illatis in eis san-

itatis: et evidenter gratia tamen quoad modum supernalis est sufficiens ad

operandum, prout oportet ad salutem, ac pendens est ad ideo

naturalia gratia auxiliatum intrinsece supernalis. Inferendo Divus Aug.

supponit gratiam, quam ipse a Pelagio desiderabat, esse gratiam per

Christum, sive ex meritis Christi: Si pelagius, ait, justitia, aut

per nos justitiam, ergo Christus gratis mortuus est; et gratia quoad modum

supernalis est gratia per Christum, et etc.

Atque nullius est momen-

ti, nec plures res sunt de fide, etsi earum eius diversime, et tamen possibi-

liter definientur a theologis. Sic de fide est Deum praedestinare, et

non esse auctorem peccati, et verbi processionem esse generationem, et a theo-

logis disputatur, et tamen probabiliter decernitur, in quo non consistat prae-

destinatio Dei, et qualitas ipsius in peccatis, et verbi generatio.

Ratio est, quia cum de eo sit clarius definito, prout de fide est de fide, quae

de eo est illius, sit de fide, et potius per varias theologorum opiniones

mutet.

Similiter de fide est a Deo donari nobis auxilia gratiae ad

opera salutaria ferentibus contra Pelagium asserenda: quo ad-

misso, restant plura dubia, quae probabiliter a theologis decidunt:

Utrum an haec auxilia sint vitalia, vel emortua: an intrinsece

naturalia, vel supernalia. Quapropter nos non contendimus esse de fide,

et tamen valde probabilem neque de intrinseca supernalitate auxiliorum

naturalis Divinae gratiae: Cum et ipsi adversarii fatentur aliqua auxilia

intrinsece supernalia esse necessaria; et cum eaedem rationes, quae ostendunt

aliqua auxilia Divina debere esse intrinsece supernalia, persu-

adeant omnia auxilia Divina gratiae contra Pelagium a nobis asser-

tr. dicere ea intrinsece supernalia, sit inde, quod nostra sententia de super-
naturalitate intrinseca auxiliorum divinorum sit longe probabilior.

Ad 13

Resp. nego absolute maiorem, et distinctionem gratiae dispono: illa gratia, quae
nobis confertur ex meritis Christi tanquam ex causa naturali et sufficiente mor-
tis Christi est salutaris: concedo maiorem: tanquam ex causa per accidens et acci-
dentali mortis Christi: nego maiorem. Et dispono minorem: et gratia quae
solo sit supernalis quoad modum confertur nobis ex meritis Christi,
tanquam causa naturali et sufficiente mortis Christi: nego minorem:
tanquam causa per accidens et accidentali: omitto minorem: et nego consequentiam. Et consequentiam
omnis gratia a SS. Patribus contra Pelagium asserta, sit ex meritis Christi,
tanquam causa naturali et sufficiente mortis Christi, et sit etiam sa-
lutaris; non tamen omnis gratia ex meritis Christi data et gratia a SS. Patribus
contra Pelagium asserta, et salutaris, neque est causa naturalis, et
sufficiens mortis Christi.

Nam altera est gratia per Christum, quae
nobis confertur ex meritis Christi, tanquam causa naturali et sufficiente mortis
Christi, quae proinde iis Christi meritis deficientibus, et morte eius
deficiente, quae intrinsece subsistit, nobis non daretur: nec Christus admitteret
eius mortem, si talis gratia deneparet(?): et haec est gratia intrinsece su-
pernalis, et comprehendit omnia dona dei intrinsece supernalia, quae suf-
ficiunt et naturalia(?), et iustificant et vitam aeternam assequamur.

Altera

vero dicitur etiam gratia per Christum, tanquam causa per accidens et accidentalia; quae quidem
est ea gratia, quae deficientibus meritis passionis Christi posset haberi mo-
dis(?); ac proinde propter eam non fuisset habenda conferenda, necessarium, quod
Christus veniret incarnari passurus, neque quod renunciaret mortem, si
talis gratia non deneparet: quam quidem a probabilis opinio etiam confertur
ex meritis Christi: ad quam pertinent etiam naturalia(?), et naturalibus(?),

ex, atq. doct. ad et communia aliarum legeet theologia acquisita, quae
de Deo potius quam de aliis tractat. Itaque Christus potest esse secundum has scientias
late, et secundum ultimatam et reductivam, si divina voluntas ita fert, de incarnatione: et
proinde Christus tam divina ratio, quae supernaturalia dicenda fuerunt
ita, ut nullus homo sine Christi mediatione non debeat attri-
buere, ut ibi dicta.

Inde contra, Vicebaudum Augustini, qui ubi
... patres adducunt, potius nobis favere quam nocere ...
na, inquit, naturae humanae. Christus gratis meritus est ...
Christus non fuit necessaria ad theologiam ... ex ... continet, iusti-
tia mera Christi non fuit necessaria ad iustitiam, ac proinde ratio fuit quod pro
Christus ad iustitiam requisita a divino Augustino, est ea, quae fuit causa necessaria
et sufficiens, proinde quamquam Christus meritus fuit, et non gratis meritus fuit
de cogitatione naturali, quam docet divina ratio legum, Christi non sit causa necessaria
et sufficiens meriti Christi, nempe, quae cogitatio naturalis legem aut doc-
trinam comparat, quam interea patres Christi simpliciter non refert divus
Augustinus, quae rationem intrinsecam supernaturalis est gratia theologica Christus
simpliciter a Christo perfectus fuit. Relictis asseratis, ac proinde cogitatio
naturalis, et in suo sensu potest fieri dum ex meritis Christi, non est
simpliciter ex ratione theologica Christi.

Instas. Cogitatio, quae nostra indus-
tria comparatur, nec est in potestate causae naturalis, et est theologica
initium fidei, et asseritur cuiusvis operis boni divini a divo Au-
gustino libro 1º ad Simplicianum quaestione 2ª, et libro de Praedestinatione Sanctorum capite 34
et 35º; quod est cogitatio suasiva fidei quae non comparatur nostra indus-
tria, neque est in potestate causae naturalis: ergo et Deo. Respondeo non absolu-
te ..., et ... ad ... subiecto dicendo: Quaedam co-
gitatio suasiva fidei est Dei: nego: ... est cogitatio suasiva fidei
et Dei, et simul dat sufficientiam, et existentiam ad salutem ...

operandi Iudo. Ex cogitatio bona et ad dicto Aug. gratia theo-
logica, et ad ipso aperit D. Pelagij, quæ tunc ad eius industriam
operantis requiritur et a suo potestas caret naturali; tunc operan-
tis dominium, in eo facilitas, et efficacia, et potestas simpliciter.
quod in actu fidei, quæ uno adebat Divus Aug., non potest val-
de a fide, in dubium vocari. Illa ad cogitatio, quæ sit tum quo-
ad suam supernalis, et ad eius transitum operantis accedat, et
non sit in potestate caret naturali, tum intensior sua, quo operans
reddit facilis, imo re ipsa et efficacia operans non habuit op.
potestas simpliciter; quoad quoad remissior, quæ supplet natura, et ad ha-
bituum fidei. Et potestas simpliciter ad opus non est sua potestas carens
naturali; et potius in illa directa ingliberum auxilium ex natura petit
non sufficiente ad observanda diapsequi nostra. Dissertatio
4a, an gratia auxilians actualis sit vitalis, vel mortua?
Sectio 1a an gratia auxilians actualis pertinet ad actus
intellectus. Subsectio 1a gratia auxilians actualis ad actus intellectus
pertinet.

Dissertatio 4a

An gratia auxilians actualis sit vitalis, vel mortua?

Sectio 1a

An gratia auxilians actualis pertineat ad actus intellectus?

Subsectio 1a

Gratia auxilians actualis ad actus intellectus pertinet.

Sit 1a nostra conclusio. Gratia auxilians actualis dari in ... constituit
in actu intellectus. Ita docet D. Th., nec Jesuitæ, et plures alii contra-
rii et ex Thomistis Dominicani, ponunt videri apud P.
Ripalda disp. 102 et P. Oviedo Contr. 1a puncto 5o.
Probatur 1o ex sacra Pagina. Divus Paulus ad Ephesios cap. 1o
ait: Deus det vobis spiritum sapientiæ, et revelationis in agnitione eius il-
luminatos oculos cordis vestri. Et epistola 1a ad Corinthios,

Cap.te 4°: ipse lucet in cordibus nostris ad illuminationem claritatis Dei. quo [illegible] [illegible] dicitur [illegible] ex illo, et collationum cap.te 14° in super sapientiae 7° dicitur: optavi, et datus est mihi sensus: et invocavi, et venit in me spiritus sapientiae. Et [illegible] Christus dominus [illegible] Ioannis cap.te 6°: omnis, qui audivit a Patre, et didicit, venit ad me; et in his testimoniis gratia auxilians actualis ad [illegible] [illegible] salutaris vocatur spiritus sancti, revelatio, agnitio, illuminatio et [illegible], quae actus pertinent ad intellectum; ergo [illegible] auxilians actualis de facto pertinet ad intellectum. Probatur 2° ex Conciliis. Milevitanum canone 4° habet: per gratiam revelari nobis intelligentiam mandatorum, ut quid appetere et quid vitare debeamus, et [illegible] et [illegible]. Arausicanum canone 7° definit, auxilium gratiae esse illuminationem, et inspirationem, quae dat suavitatem in consentiendo. Et Tridentinum sessione 6ª canone 3° statuit: ad iustificationem [illegible] a Deo ex hominibus per Spiritum Sancti illuminationem. Confirmat [illegible] [illegible] in decretis fidei, et in [illegible] poenitentiae: et Concilium in [illegible] de sacramento poenitentiae, quae quidem [illegible] ad intellectum [illegible] pertinere per gratiam auxiliantem actualem [illegible] et [illegible].

Probatur 3° ex Patribus. D. Augustinus libro 2° de peccatorum meritis et remissione cap.te 19° inquit: Ut innotescat, quod latebat, et suave fiat, quod non delectabat, gratiae Dei. Unde cap.te 19 colligit: cum ab illo illius adiutorium deprecamur ad faciendam perficiendamque iustitiam, quid aliud deprecamur, quam ut aperiat, quod latebat, et suave faciat, quod non delectabat. Et libro 1° ad Simplicianum quaestione 2ª ait: quis potest credere, nisi aliqua vocatione, hoc est, aliqua rerum testificatione tangatur? Quis habet in potestate tali viso attingi mentem suam, a quo eius voluntas moveatur ad fidem? Et libro 2° de bono perseverantiae cap.te 8°, non itaque in nobis, sed in Deo est potestas, ut habeant homines potestatem filii Dei fieri, ab ipso quippe

accipiunt eā, quę dat omnibus humanō cogitationes pias. Idque suadet et Apostolus 2ª ad Corinthios cap. 3º: non sumus sufficientes cogitare aliquid quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est, in cuius manu est potestas cor nostrum, et cogitationes nostrae. Subscribit eius discipulus Divus Prosper libro 1º de vocatione gentium cap. 9º: quod Deus specialiter premittit..... dando intellectum, inspirando consilium, cor ipsum illuminando, et fidei affectionibus imbuendo. Accedit Divus Fulgentius libro de incarnatione et gratia docens restitutam nobis per Christum esse sanctam cogitationem. Quam eandem multis aliis locis tradit, sicut et Divus Bernardus libro de gratia et libero arbitrio, et Divus Cirillus libro 4º in Ioannem cap. 7º, et alii plures Ecclesiae Patres.

Dico 4º. ratione gratia auxilians actualis est donum creatum supernaturale a Deo nobis liberaliter et intrinsece collatum, et transeunter conducens ad operandum, ut oportet ad propriam salutem; et tales sunt de facto plures actus intellectus; ergo plures actus intellectus sunt de facto auxilia actualia Divinae gratiae. Consequentia legitima: maior definitio constat definitione gratiae actualis auxiliantis, quam dixi centra 2ª traditione, et Patres admittunt Theologi ex Divo Augustino libro de correptione et gratia cap. 12º. Minor uero per se nota videtur. Nam plures cogitationes nostrae sunt supernaturales, et ideo conferuntur a Deo nobis liberaliter; et quidem intrinsece et transeunter; quia sunt vitales actus, nobis intrinsece inhaerent, et ex natura sua facile effluunt; et cum voluntatem nostram moveant, et iuvent ad actus supernales, et meritorios vitae aeternae, nequeunt non conducere ad operandum, ut oportet ad propriam salutem.

Sit 2ª conclusio. Gratia auxilians actualis de facto aliquando consistit in apprehensione, aliquando in iudicio, vel speculativo, vel practico, aliquando in discursu; ac proinde in quouis actu intellectus in-

luttus indi generi et d varietis q unius extremo libertatis ipt dif-
ferre. Ita sentiunt Communes D. T. li. 1o de auxiliis cap. 42. De
Gratia lecta de gra tractatu 2o P. Oviedo et Ripalda T. 1.
Secu. P. 2 q. licet ex numeratis ibi actibus ipt ei dona
D. ei creatis supnale a D. eo nobis liberaliter et intrinsece co-
llatis, et manifestum ducens ad operandum, ut opt ad propriq
salutem: q pt ee gra Dei auxiliaris actualis. Loco illius:
ang 1o. so quoad ultimas sui partis indigentia quae, ad quas
adornandas supponeo libitus de ala dari simplex apprehensi-
oq, que neq ex se delectat, neq inclinat ad indelibitus delectatis
ce aliqua . . . . extremis, et dein apprehensio, que ex se de-
lectat et inclinat libitus ad indelibitus delectatis cum aliqd. . . .
extremis; que quidem dicitur indelibitus Virtualiter.

Quo posito ponit:
1o de indeliberato practico. q indelibitus spiritualibus . . . potentialiter
ad eliciendos actus meritorios vitae eternae, ille e eidem q
e manifeste ducens ad operandum ut opt ad propriq salutem,
significant reliqui . . . Gregorius . . . de indelibo speculativo . . .
indelibitus speculativus . . . movet voluntatem neq ad actus me-
ritorios vitae eternae; q et q . . . ng dy opera Xpti et
sanctorum exempla meditamur, et contemplamur, sentimus nos
moveri ad eliciendos . . . actus: q . . . de di-
. . . q . . . supnalibus . . . supnalibus deducta . . .
voluntatem ad eliciendos actus supnales, reparando . . .
. . . et . . . ostenditur . . . speciale di-
. . ., meditando . . . mysteria . . . in affecti-
ones supernas ascenduntur. Ut dixit fatetur David: in
meditatione mea exardescit ignis: q dy meditamur, et di-
cunt, possunt . . . supnales . . . excitentur ad

5

ad actus efficaces et supernales meritorios vitae aeternae.

2o de apprehensione virtualiter sit iudicium, probatur quia ea apprehensio potest immediate movere ad actus efficaces meritorios vitae aeternae, ergo potest consequenter inducere ad operandum, ut oportet ad consequendam salutem. Probo antecedens. ad eos actus efficaces meritorios vitae aeternae requiritur secundo supernalis; et ex eo ipse non potest esse iudicium formale, ergo apprehensio, quae sit iudicium virtuale. Siquidem non sufficit apprehensio quae non sit iudicium virtuale ut inferius de anima, ubi infra docebamus. Probo minorem. quia potest dari actus efficax meritorius vitae aeternae, qui exercetur circa obiectum generaliter honestum, et apparenter honestum, et secundo supernalis requiratur huius obiecti honestas nequit esse iudicium formale, quia eos talem [illegible] deberet esse supernale, et nequeat iudicium supernale esse [illegible], nequit repraesentare ut honestum, quod realiter inhonestum est, ergo secundo repraesentans [illegible] honestum est apprehensio, quae sit iudicium virtuale.

Quinto de simplici apprehensione, quod dicta simplex apprehensio non sit iudicium virtuale, aliquo modo sit aliquo modo discretiva boni et mali potest repraesentare immediate ad simplicem complacentiam voluntatis, et indicare [illegible] mediate ad actus meritorios efficaces voluntatis, quatenus iuvat ad iudicium, quod immediate excitat dictos actus efficaces meritorios vitae aeternae; et alias non dubium supernale numeraret inter auxilia excitantia, et aliis superadde, quod dicto modo iuvet ad actus efficaces meritorios vitae aeternae: ergo simplex apprehensio obiecti, licet sit iudicium virtuale, aliquo modo discretiva boni et mali, potest inducere ad operandum, ut oportet ad consequendam salutem, potest consequenter numerari inter auxilia actualia divinae gratiae.

Alii [illegible] libri de anima disputatione 3a quaestione 2a sectione 5a quaestione [illegible] ad [illegible]

simplicis delectantis, seu recreationis, quae nascitur ex libertate obl... ex rationibus externis causa, et a productione boni delectabilis, ... magisterium ... ... et q. ... voluntas ... exercere ... simplicis ... ... ut experientia docet ... indicare, neque ... non indicat, et nihilominus movet ad appetitum mali: ergo ... simplex, quae ... non potest movere voluntatem ad actus spirituales ... ...

Minor ... syllogismi ... ... quam externa beneficia, ... qualitates quaedam ... non ... efficientes ... actus indeliberatos intellectus et voluntatis ... ... et ... non ... ducent immediate, ... mediate ad actus meritorios vitae aeternae: ergo et ... Subsectio 2a. Tria argumenta enervantur.

Subsectio 2a.

Tria argumenta enervantur.

Obiicies 1o ... cum ... ... Auxilium ... divinum fit in nobis sine nobis, ut cum divo Augustino docet ... ... et theologi, at actus intellectus non possunt fieri in nobis sine nobis; ergo ... auxilium ... non potest ... in actibus intellectus. ... ... auxilians ... ... Apocalipsis cap. 3o versiculo 20o: ecce sto ad ostium et pulso; ... pulsatio efficitur a Deo pulsante, non ... ... pulsatio ... ... auxilium divinum ... ... efficiens actus meritorii voluntatis, at actus intellectus ... ... efficiens actus meritorii voluntatis: ergo et ...

Resp. 1o ... ... actus intellectus, ... sint ...

ta intensionalis, possunt fieri in nobis sine nobis etc. praecise
concurrentibus, itemque, ut docui in libris de anima disputatione
6a sectione 2a, intellectus (seu quivis alius actus vitalis intensio-
nalis non liber) ut ex ea [illegible] consistit in qualitate, seu specie ex-
pressa, etc unita intellectui, ac proinde potest infundi per modum speciei
impressae, et produci a causa efficiente extrinseca, quod per quam
illa intellectus sic immissa, et recepta denominabitur intelligens,
et viuens vita intensionali. Et voluntas per volitionem, et eo modo
infusa denominabitur non libere amans, et viuens vita intensionali:
quapropter actus indeliberati pertinentes ad intellectum et voluntatem si hoc
modo infundantur a Deo fient in nobis sine nobis [illegible]
non concurrentibus, et sint vitales, et poterunt absque inconveniente mo-
do dici numerari inter auxilia actualia Divinae etc. gratiae

12o dices, de maiori: auxilium Divinae gratiae fit in nobis sine nobis
praecise concurrentibus: nego maiorem: sine nobis libere aut
meritorie concurrentibus, subdistinguo; si sit auxilium excitans,
et praeveniens, initium quod iustificationis: concedo: si sit intermedium: nego.
Et distinguo minorem: sed actus intellectus non possunt fieri in nobis sine
nobis praecise concurrentibus: omitto minorem: sine nobis li-
bere, aut meritorie concurrentibus: nego minorem, et consequentiam. Ex
patres et alia probant, non auxilium intermedium, sed auxilium
primum excitans, et praeveniens, quod est initium iustificationis, fieri in nobis
sine nobis: ceterum non quod debeat illud auxilium a Deo nobis
infundi absque concursu physico nostro; quod quia saltem fit absque concur-
su nostro libero, et meritorio; neque ea, quae fiunt absque concursu nostro
libero, et ad illa physice et active concurrimus, non est eo magis
quia non est eo hominis. Et talis: ac proinde merito dicitur fieri sine nobis: hoc
est, sine hoc vitali concurrere, ut a nobis dicatur fieri, etiam sit

[illegible] cum illis operari cum homine libertatis.
[illegible]

Quaeritur an actus isti possunt fieri ab eo in nobis sine nobis libere operantibus, et non fiant sine nobis physice concurrentibus; item per intellectus distinctos creaturas et [illegible] auxiliis divinis, ut expresse docet divinus Bernardus de gratia et libero arbitrio: Deus tribus his, hoc est cogitare, velle, et perficere operatur in nobis. Primum profecto sine nobis: secundum nobiscum: tertium per nos. In sanctus doctor docet cogitationem fieri a Deo in nobis sine nobis, et cogitationem istam vitalis; quae autem potest fieri sine nobis physice concurrentibus, ita quod fit sine nobis libere operantibus. Et in eo differt cogitare a velle; quod velle non sine nobis, et potius nobiscum, quia fit cum concursu libero nostrae voluntatis; cogitare vero fiat sine nobis physice concurrentibus, sine nobis libere operantibus.

Et quia haec doctrina ad plures alias difficultates praeparat, ostendere sacra Scriptura et Patres solent dicere ea fieri sine nobis, quae, et fiant cum concursu physico, fiunt tamen absque concursu nostro libero. Divus Paulus ad Romanos loquens de motibus inordinatis, et omnino indeliberatis, quos excitat peccatum, id est concupiscentia, quae ex peccato originali est, et ad peccata personalia inclinat, et cum Divo Augustino intelligit de ipsis concupiscentiis [illegible] canone [illegible] ita fatur: si autem quod nolo, illud facio: iam non ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum. In Apostolus [illegible] fatetur se concurrere concursu physico efficiente ad id, quod, ut denotat ly nollo, non facit libere: unde infert: iam non ego operor illud: hoc est, ut homo libero, imputabili, et humano concursu.

Praeterea Christus Dominus Matthaei capite 10 ait: nolite cogitare quomodo, aut quid loquamini:

dabit[ur] enim vobis in illa hora, quid loquamini: hoc e[st], martyres loquen-
tur absq[ue] premeditatione et a Deo absq[ue] sua et libera deliberatione illustrati,
et inspirati a Deo infuso: Unde [illegible]: ut addit Xpus Dnus: non enim
vos estis, qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.
Ecce Martyres non loquuntur, sed Spiritus Patris; quod est ea loquutio fiat
cum [illegible] physico Martyrum loquentium, fit absq[ue] [illegible] humano, et
libero ipsorum: [illegible] sacra Scriptura [illegible] nobis, quod [illegible] fiat
cum [illegible] nro physico, fit tamen absq[ue] [illegible] nro humano, et libero.

Ad
1[am] confirmationem dico maiorem, et distinguo minorem; de pulsatione morali et exter-
na, quae non est vitalis tamen, quae pulsat[ur] effectura solo pulsante:
dedo minorem: pulsatio spiritualis, et interna, quae est vitalis personae, quae
pulsatur efficitur a solo pulsante: nego minorem, et cons. Unde cum auxilium
actuale Divinum quod sit pulsatio spiritualis et interna, vitalis vocatio,
fit etiam physice ab anima, quae pulsat[ur], et vocat[ur]. Resp. [illegible] pulsatio spiri-
tualis et vitalis potest etiam a solo Deo fieri et infundi, ut superdicta
in 1a [illegible] solve.

Ad 2[am] confirmationem [illegible] distinguo maiorem: auxilium Divi-
num [illegible] est causa efficiens physice vel moraliter: dedo maiorem; efficiens physi-
ce actuale, et indispensabiliter: nego maiorem. [illegible]
[illegible] actus intellectus non potest esse causa efficiens physica: omitto minorem: [illegible] mo-
raliter: nego minorem. [illegible]
[illegible] efficientis physici; ac proinde sufficienter in virtute
effectiva [illegible] physice [illegible] morale salvat[ur] [illegible]
[illegible] physico, [illegible] morali Divinum [illegible] auxiliantis [illegible] volun-
tas ad [illegible] meritorios, et salutares. Quapropter [illegible] actus intellectus effi-
ciant physice actus voluntatis, [illegible] ad illos [illegible] mora-
liter, hoc est, vocando, excitando, [illegible], suadendo, et
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] sufficientes [illegible] efficientes,

utuntur ad illos producant, et participent rationem ejus quia auxiliantis actualis.

Objicies 2.o ad auxilia intrinseca Divina gratiae non debet praecedere aliud auxilium intrinsecum, ne detur processus in infinitum auxiliorum; sed ad actus intellectus supernales debent praecedere auxilia intrinseca gratiae: ergo nullus actus intellectus potest esse auxilium intrinsecum Divinae gratiae. Probatur minor. Quia intellectus humanus est potentia intrinsece incompleta, et improportionata ad eliciendum actum supernalem: ergo indiget aliquo supernali quod illam compleat, et proportionet: ergo ad eos actus intellectus supernales debent praecedere auxilia intrinseca gratiae auxiliantis, quibus ipse intellectus intrinsece proportionetur ad illos eliciendos.

Respondeo distinguendo majorem: ad auxilia intrinseca Divinae gratiae primo praevenientia et excitantia non debet praecedere aliud auxilium intrinsecum: concedo majorem: ad auxilia Divinae gratiae intermedia: nego majorem. Auxilia enim intermedia possunt indigere aliorum auxiliorum concursu, absque processu auxiliorum in infinitum. Deinde nego minorem.

Ad cujus probationem respondent Thomistae quod licet noster intellectus proportionatus est cum concurrit vitaliter, est tamen incompletus, et improportionatus cum ipsa ratione supernali. Semper mihi displicuit ista solutio. Quia enim est quod vitalitas ipsa Dei est supernalis; et intellectus improportionatus est cum supernalitate Dei: ergo etiam cum ejus vitalitate. Respondendum cum praedictis Auctoribus vitalitas non est formaliter supernalis, et naturalitas sit supernalis. Sed adhuc manet infirma solutio, 1.o quia in ea dicitur est formalitas aliqua supernalis. 2.o quia si intellectus est improportionatus cum supernalitate, non valet esse proportionatus cum vitalitate formaliter praecisa ab ista supernalitate: nam intellectus ad summum suo nativo pondere abstrahit ab improportione, et proportione, cum vitalitate Dei: quia ad summum vitalitas Dei sub eadem ratione... praecisa a conditione, quod dicit naturas divinas

improportionantes, id est improportionantes. Ut pro supernalitas, bona-
litas: dicitur exercitio exigitio rerum naturalium. intellectus humanus non est propor-
tionatus cum Vitalitate ut sic, et ut dependente a Vitalitate amo-
ris et cognitionis. dependet a proportione, et improportione illarum
quae cum Vitalitas etiam redundet in eo, quod habuerit amorem
redarit Vitalitas improportionata cum intellectu, sub intellectu proportionan-
tis Vitalitas cum Virtute.

Quapropter haec solutio reiecta, dicimus aliquando:
intellectus humanus est potentia intellectiva incompleta, et improportionata ad suos actus supernaturales
eliciendos in ratione causae adaequatae: deinde aliquando in ratione causae partialis sub-
distinguo: in ratione causae partialis operantis nobiliter, et exigentis sola
principia requisita ad eos actus: concedo aliquando in ratione causae partialis ob-
edientialiter operantis, et non exigentis principia, quibus indiget ad eos ac-
tus: nego aliquando, et totum. Igitur est intellectus complete est proportionatus
secundum hanc improportionem non intrinsece, sed extrinsece pro principiis extrinsecis
Ut pro elevans extrinsecus Divinus [illegible]. Addo [illegible] quaestiones,
quae Dubitant an actus intellectus possit produci a solo Deo, et independenter absque
concursu aliquo physico intellectus, et possit produci ab habitu infuso
sui generis.

Objicies 3º [illegible]: dicitur [illegible] intellectus [illegible]
deliberativus aliarum Virtutum, ut fidei, prudentiae, [illegible];
et ad actus deliberativos aliarum Virtutum semper procedit auxilium
actuale, ergo [illegible] auxiliarum actualis negat [illegible]
etiam practico. [illegible] Speculativus eatenus foret auxilium
[illegible], quatenus repararet legem et bonitatem [illegible], et quatenus repararet
legem, et bonitatem [illegible], nequit esse [illegible] auxiliarum, quae Catholici
contra Pelagium admittunt: nam Pelagius, ut [illegible]
[illegible], libro de gratia Christi, tradebat [illegible] proponentes legem et
doctrinam: ergo [illegible] Speculativus non debet numerari

inter auxilia actualia gratiae quae Pelagius et Celestius admisit... numerari. ... quia ... non pertinet ad auxilia gratiae Christi ... liberat et ... movet et iuvat voluntatem neque ad actus Charitatis, et aliarum virtutum; quibus iudicium ... Et movat ad actus meritorios vitae aeternae non debet numerari inter auxilia actualia gratiae ...

Contra. ... Nullum esse indiferentem ... ad actus intellectus et voluntatis, qui sit auxilium actuale ... procedat aliud, quod etiam sit auxilium actuale ... ad ... auxiliorum. Itaque illuminatio intellectus ... voluntatis: et alii actus intellectus et voluntatis ad alios actus intellectus et voluntatis: neque cum hi actus diversi sint, unus potest ... specialiter ... ita ... aliud, ut ... participet rationem auxiliantis actualis.

Unde ... indeliberata ... deliberata ... et ad ipsum ... procedat aliud auxilium actuale gratiae ... auxilium ... Itaque ... negando maiorem ... iudicia supernaturalia ... indeliberata ... evidentia ... assensu ... voluntate imperante efficaciter ...

Ad 13 ... neque maiorem ... ad ... Pelagius admisisse ... Cognitiones, ... supernaturales, ... naturales ... internas ... doctrina externa ... ut expresse ... Itaque ... docemus has cogitationes, quae sunt auxilia actualia gratiae, esse intrinsece supernaturales ... et occultas ... Sancti ... infusas.

Ad ... neque maiorem. Nam ... Paulus ad Hebreos cap. 11 docet, sine fide impossibile est placere Deo.

non solum ostendit nullum hominem posse vitare peccata gravia sine fide; verum etiam nullum opus sine auxilio fidei esse placitum Deo, et salutare ad vitam aeternam: et ideo Divus Aug. libro 4° contra Julianum cap. 3°, et libro de vivae sanctum cap. 2° et 3°, et Divus Fulgentius de Incarnatione et gratia cap. 21, et Divus Prosper lib. 1° de vocatione gentium cap. 8° utuntur eo testimonio ad ostendendum nullum posse fieri actum salutarem absque auxilio gratiae. Et ideo Arausicanum 2um cap. ultimo contra Semipelagianos sic ad rem ait: hoc salubriter credimus, tenemus, et credimus, quod in omni opere bono non nos incipimus, sed ipse nobis nullis praecedentibus bonis meritis prius fidem inspirat. Ubi dicuntur bona et salutaria opera praecedentia a gratia auxiliante; quae fidem praeveniunt.

Objicies 4°. Deus pro dictis comparatum esse intrinsece supernale; ergo gratia auxilians actualis debet esse intrinsece supernalis, ut nos ipsi docuimus dissertatione praecedente. Probatur consequentia: Deus pro dictis requirit necessario auxilium actuale gratiae. Confirmatur: Deus pro dictis requirit non dicat quae mere liberaliter a Deo; sed quod est debita promissis, ergo necessario infertur non posse esse auxilium actuale divinum pro...

Resp. Deum promissis supernalibus praevenientibus posse esse intrinsece supernale. Concedo quod praedicantes, et necessario requiritur auxilium sit praedebitum alteri auxilio praevenienti, participat rationem auxilii gratiae; quod simpliciter liberaliter datur, ut constat, tum ex auxilio fidei, quod debent antea affectibus supernalibus credendi; tum ex affectionibus simplicibus quae sunt auxiliantes; et tum ratione resultantes ex actibus illuminationis gratiae.

Objicies 5°. Apprehensio debet esse naturalis; ergo gratia auxilians debet esse intrinsece supernalis; quia apprehensio requiritur ad gratiam actualem auxiliantem. Probatur. Gratia non potest esse imperfectior actu virtutis, ad quem conducit; at apprehensio semper est imperfectior actu virtutis, ad quem conducit: ergo etc.

Respondendo maxime, negando minorem; ad probationem dico de facto semper intercedit ratione apprehensio supernalis, ut constat ex nostra probatione. Et sane nullus privatus respondet supernalitati, etc. ad hanc quidem,

inveniri, in apprehensione. ad 3 sicq resp. negando maiorem; nam in naturalibus, apprehensio, quae est imperfectior intensive movere ad illud: et simplex complacentia, quae est imperfectior intensive efficax, movet ad illud: ita apprehensio supernaturalis potest movere ad actum voluntatis perfectiorem. Nec aequivalet; quod non est par ratio. Resp. 2° negando minorem; quia si sit affectus inefficax potest esse imperfectior apprehensione.

Obiicies 6° cum quodam nostri Dominicano doctissimo, Magistro ... disp. 2a cap. 3° conatur ostendere gratiam excitantem et praevenientem, naturalem ... ad salutem, et exordium iustificationis non distribui sufficienter ex parte intellectus in apprehensione, et in hunc modum arguit. Nulla apprehensio repraesentat obiectum propter amabilitatem, quam non amabile; quia apprehensio ex se aeque repraesentat et amabilitatem obiecti, et non amabilitatem; sternitur ergo ad iudicium unius vel alio; nisi forte apprehensio talis sit, quae proponit obiectum necessario amabile, et ad quam sequitur necessario assensus intellectus ita quod ipse actus aequivaleat iudicio et assensui; 2° nulla apprehensio sufficit, ut determinet voluntatem ad amandum: nam quoties voluntas amat, determinatur ab obiecto, quod idem est proponitur illi obiectum potius amorem, quam non amorem: ergo sola apprehensio non proponitur obiectum ita sufficienter, ut voluntas eliciat amorem: etenim si obiectum non proponatur determinate amabile, non ... obiectum amori: et hoc munus exercet iudicium, nam voluntas, dum illi proponit obiectum.

Confirmatur 1°. apprehensio est quia dispositio intellectus, ut ... de rebus, et de ipsarum amabilitate; atque ideo est ... indifferens, alioqui si sola proponeret amabilitatem, non remaneret locus deliberationi circa assensum, vel dissensum veritati: quod obiectum revera proponatur potius amabile, quam non amabile, est necessario requisitum ad actum amoris: ergo iudicium est necessario requisitum ad actum amoris. probatur maior. quia qui apprehendit bonitatem, et non bonitatem obiecti, habet quod satis est, ut iudicet; et adhuc non iudicat, atque qui amat, iudicat obiectum

obiectum esse amandum: quare ipse ex amore optima est illatio ad speculativum iudicium: ratio est: non ideo amat, potius quam non amat, vel odit, quod iudicat obiectum esse amandum, et non odio habendum.

Confirmatur 2º. Quia si voluntas per apprehensionem bonitatis posset amare, posset etiam amare cum iudicio negante bonitatem obiecti: at non valet amare cum iudicio negante bonitatem obiecti: ergo et quae probant maiorem. Quia cum apprehensione bonitatis obiecti potest componi iudicium negans bonitatem obiecti: ergo si iudicium negans bonitatem obiecti coniungatur de facto cum apprehensione bonitatis eiusdem obiecti, utique voluntas mota, et applicata per apprehensionem bonitatis obiecti, illud amabit sub iudicio negante bonitatem obiecti.

Respondeo 1º negando antecedens. Nam ipse simplici quadam apprehensione proponitur voluntati bonitas obiecti, et simplici alia apprehensione proponitur non amabilitas eiusdem obiecti, seu molestia, seu difficultas in illo amando: ex quibus apprehensionibus inter se collatis, fit virtuale iudicium dictum. Respondeo 2º distinguendo antecedens, nulla apprehensio, quae non sit iudicium virtuale: transeat antecedens: quae sit iudicium virtuale: nego antecedens. Quae distinctio satis liquet ex iis, quae diximus, respondentes ad nostrae conclusionis probationem.

Respondeo 3º omisso antecedente, nego consequentiam, ad cuius probationem, nego antecedens. Nam voluntas, dum libere amat, non detrahitur ab obiecto, sed ipsa se determinat, et ut determinetur, non requiritur, quod illi proponatur obiectum potius amorem, quam non amorem; sed sufficit, quod ipsi proponatur obiectum ut bonum, sive simul proponatur, et aequaliter malum: etenim tunc voluntas pro suo nutu potest se potius determinare ad amorem, quam ad non amorem: vide dicta. Nam, ut docui in libris de anima disputatione 1ª dissertatione 3ª sectione 1ª §, inferius 4º, ut nostra voluntas libere operetur, est necessarium, quod manifestetur in obiecto aliqua bonitas, quae eam alliciat ad amandum obiectum, et illinc in ipso obiecto, seu eius amore

amore aliqua malitia, seu aliqua incommodi, seu molestia, seu difficultas, ut retrahatur ab objecto amando. Ratio est, quia voluntas caeteroquin est libera in actu 1° primo ad amandum objectum quod tenetur simul etiam sit potens illud non amare, ut constat ex def. libertatis; atqui neque voluntas habere unquam potest in actu 1° primo, nisi habeat ordinem aequalitatis ad amorem et non amorem; ac proinde cognoscens bonitatem et malitiam, sive incommodi et difficultatis in executione amoris circa tale objectum; ut simul proponatur quod allicit ad amorem, et quod ab illo retrahit: ergo etc.

IImo hinc insurgo

Contra praedictam sententiam arguo, quod objectum contrariis ipsis hanc sententiam propugnantibus, dicit enim tubenis usus fui. Porro neque voluntas amare objectum, nisi proponatur illi potius objectum amoris, quam non amoris: ergo neque non amare, seu odio habere objectum, nisi proponatur illi potius objectum non amoris, seu odii, quam amoris. Nisi probatur independenter non sit necessarium esse. Modo sic: sed quando voluntas libere amat objectum, ita illud amat, ut simul possit in sensu diviso amoris illud non amare, seu odio prosequi: ergo quando libere amat objectum, ita proponitur illi potius objectum amoris, quam non amoris, ut simul proponatur illi potius objectum non amoris, seu odii, quam objectum amoris: at haec opposita propositiones ejusdem objecti, nequit esse per judicia: alioquin enim assensus et dissensus de eadem bonitate objecti possent esse simul naturaliter in eodem subjecto: quae conjunctio est impossibilis merito praedictis Recentioribus, dicentibus: ergo solum possunt praesentes apprehensiones, quae possunt naturaliter in eodem intellectu conjungi: ergo etc.

Unde ad 13 (?) frag. concedo majorem, et nego minorem, neque ex dicta. Et sane ille, qui amat, non semper amat, quia judicat objectum esse amandum, neque semper concepta per apprehensionem, quae sit judicium veritatis bonitatis objecti, ac proinde sub ordine hoc modo, ut non omnino indifferenti, determinat per suam libertatem ad illud objectum amandum, ita, ut simul habeat potentiam in actu 1° primo ad ipsum objectum non amandum, vel odio habendum; habeat,

inquã, p ignoo priori ad exercitiũ actualẽ amoris. Unde cu
amore efficaci, etiã libero n̄ ẽ bona illatio ad prudens iudiciũ finale,
ẽ tñ optima ad iudiciũ, l formale, l virtuale. Quod etiã pro confirmãne
posse voluntas ex duobus bonis æqualibus alterum præeligere; imo ex
inæqualibus eligere minus bonum, ut docui in libris de aia, ubi hoc
discutiai 2da sectioe 3a.

Ad 2m dist. neg. nego maior. ad cuius pbõg dico
arg, et nego cõq. q, in ea hypotesi prævaleret iudiciũ finale negans boni-
tas obti, et enervaret, imo et extingueret eius directiuũ. præditus apprehen- +
sionis apprensio, quæ ẽ iudiciũ virtuale caterus dirig itactualiter ad actus
efficacis liberos, quatenus est, illius exercet suã virtualitatem; at n̄ pot eã
exercere in ordine 2ti validioris, nempe iudicii negantis bonitas obti;
at, q n̄ pot inclinare actualiter ad iudiciũ affirmans bonitas obti, intellus determina-
tus p iudiciũ negans bonitas obti. ergo et 2da.

Rndeo 2o voluntas etiã in illa hypotesi
posse amare obtum cum iudicio pbabiliter negante bonitas illius obti. nã ẽ.
Quod ut voluntas amet prudenter, efficaciter, saltem affectiue aliqd obtũ,
sufficit, et pponat, ut amabile ita pbabiliter, ut ei talis pp inclinet intellus
ad ferendum iudicium pbabile de eius bonitas n̄ admittens seq iudicium negans talis
bonitas; quamuis cum ea pp possit absolute dimoni iudicium negans bonitas
obti; at q, hoc iudicium n̄ excludit pbabilitas bonitatis, quæ deperat intellus:
at p apprensiog, quæ sit iudicium virtuale ita pbabiliter pponit bonitas obti,
ut ei illius possit intellus elicere iudicium pbabile de ipsa bonitate; accu-
rata n̄ possit ferri iudicium euidens, at tñ pbabile negans bonitas obti. ergo vo-
luntas pot amare prudenter efficaciter, saltem affectiue obtum pponitum
ut amabile pbabiliter p apprensiog, quæ sit iudicium virtuale, etiã cum iu-
dicio negante pbabiliter bonitas obti. Sectio 2da an gra auxilians ac-
tualis ptineat etiã ad actus voluntatis. Subsectio 1a, sa affirmatiua pfert.

Sectio IIa

an gra auxians actualis ptineat etiã ad actus voluntatis.

Sa affirmatiua pfert. Subsectio Ia

Sit 1a Conclusio. Gratia Dei auxilians

actualis de facto consistit etiam in affectibus voluntatis. Non defuere Theologi, qui

docerent, omnem actualem auxiliantem Dei consistere de facto adaequate in actibus intellectus,

ac proinde non consistere in actibus voluntatis. quorum praecipuus fuit Eximius Doctor,

libro 3o de gratia cap. 4o, ibi [illegible] tres [illegible], quatenus ex Alvarez lib. 2o

responsionum cap. 5o habentur 1o contrarium, quae in illis ordinis supernatura-

lis non consistere in aliquo actu intellectus, vel voluntatis, sed in qualitate vitali,

et transeunte a solo Deo producta. [illegible] Theologi unanimiter docent

nostram conclusionem tuentur.

Ea probatur 1o ex Sacra Scriptura 1o ex illo Joannis cap.

6o; nemo potest venire ad me, nisi Pater traxerit eum. Nam hanc tractionem

esse affectionem sanctam voluntatis nostrae docent communiter Patres, et interpretes. in

illo Psalmi 20i: praevenisti eum in benedictionibus dulcedinis: quas

dulcedinis benedictiones esse gratiam Dei pertinentem ad voluntatem, qua opera

virtutum nos delectant, tradit Divus Augustinus lib. 2o contra duas epistolas

Pelagii cap. 9o: benedictio dulcedinis, inquit, est gratia Dei, qua

fit in nobis, ut nos delectet, et cupiamus, hoc est, amemus, quod praecipit

nobis, in qua, si nos non praevenerit Deus, non solum non perficitur, sed nec

inchoatur ex nobis.

Probatur 2o ex Conciliis. Nam Concilium Arausicanum 2um can.

7o, et Tridentinum sessione 6o, cap. 5o docent requiri illuminationem et

inspirationem ad credendum salutare. Et licet interdum illustratio inspiratione

significetur, ut adnotat Doctor Molina in Concordia disp. 8a; nihilomi-

nus communiter per hanc vocem inspiratio exprimuntur affectus voluntatis

tis, ad quem Caelestinus Summus Pontifex epistola 1a ad Episcopos

Galliae cap. 8o ita fatur. Praeparatur voluntas a Deo, et ut boni

aliquid agant paternis inspirationibus suorum ipse tangit corda fi-

liorum.

Probatur 3o ex Patribus Celebris. Divus Augustinus lib. 1o de gratia Christi

cap. 3o ait: dilectionem etiam suspirando, ut id, quod faciendum est cogno-
verit, faciat. Et cap. 16: Ut eius voluntas ordine dilectionis ins-
piret, et sic operetur homo. Et cap. 10. Nec se revelat ut aspiciatur
etiam et ametur. Et lib. 2o cap. 26 ait: gratia delectante, sa-
nante, et liberante. Et libro 1o ad Simplicianum quaestione 2a: Quapropter
attendamus, ut dono accepto Spiritus Sancti per dilectionem operari
possimus. Ubi addit: eum quae nos ea delectant, quibus proficiamus ad
Deum, inspirari, et donari, et probetur gratia Dei, non nutu nostro, aut indu-
stria comparari. Et tract. 26o in Ioannem ait: amore, et delectatione
trahunt homines. Donat Divus Chrysostomus tomo 2o homilia 29a
in Matthaeum: gratia delectatione condita. Et Divus Prosper lib. 1o de vocatione
gentium: si quaerit victoriam, inquit, non dubitet quaerendi acceptabilio-
re accepisse, cum quaerit. Et Divus Thomas lectione 5a in 6m Ioannis:
trahunt, ait, etiam a filio admiratione dilectione, et amore Veritatis,
qui est ipse Filius Dei. Et ex aliis plura testimonia, quae pro actibus
internis adduximus, etiam probant gratiam auxiliantem Dei actualem contine-
re ad actus voluntatis.

Tandem probatur quod plures actus voluntatis nostrae sunt
dona creata supernaturalia a Deo nobis liberaliter et intrinsece collata,
et transeunter conducentia ad operandum, ut quis adipiscatur salutem:
ergo plures actus voluntatis nostrae participant rationem gratiae Divinae auxilian-
tis actualis. Consequentia ex definitione gratiae Divinae auxiliantis actualis
supra adducta. Antecedens vero ostenditur. Nam plures actus nostrae volun-
tatis sunt indebiti nobis, ac proinde sunt dona creata supernaturalia a Deo
nobis liberaliter collata: et cum sint actus vitales, animae intrinsece inhaerent,
et facile fluunt: et eam voluntatem inclinant, et movent ad opera
bona meritoria vitae aeternae, conducunt ad operandum, ut quis adipiscatur
salutem: ergo et 2a subsectione 2a ad quos actus voluntatis pertineat gratia Divi-
na auxilians actualis effectiva.

Subsectio IIa.

Ad quos actus voluntatis pertineat gratia Divina auxilians actualis affectiva.

Sit 2a conclusio: gratia Divina auxilians actualis de facto consistit in affectibus simplicibus supernaturalibus indeliberatis et inefficacibus, quibus antea allicitur voluntas ad operandum salutaria. Ita tenet Doctor communis. Probatur a priori: quia affectio simplex indeliberata et inefficax potest de facto esse supernaturalis, atque conducere excitando et movendo voluntatem ad actus deliberatos meritorios vitae aeternae: ergo de facto numeratur inter auxilia Divinae gratiae actualis sufficientis. Sequela patet ex dictis supra relata gratiae Divinae auxiliantis actualis. Antecedens suadetur. Imprimis potest esse de facto supernaturalis, quia potest tendere in idem obiectum supernaturale, leviter ab eodem habitu, seu principio, in quod obiectum tendit, et a quo habitu supernaturali efficitur actus absolutus et efficax supernaturalis: nam sicut in ordine naturali prius quam voluntas erumpat in actum efficacem, datur tanquam simplici complacentia eiusdem obiecti ipsa et in ordine supernaturali: gratia enim imitatur modum operandi proprium naturae. Deinde haec simplex affectio indeliberata et inefficax ex suo genere iuvat positive, et allicit voluntatem ad efficacem actum, ac proinde ad actum meritorium vitae aeternae. Ut est certo certius, ergo etc.

Confirmatur 1o: simplex apprehensio supernaturalis datur, quae debet numerari inter auxilia actualia Divinae gratiae: ergo simplex affectio supernaturalis datur, quae debet numerari ex parte voluntatis inter auxilia actualia Divinae gratiae. Quae omnia a paritate rationis. Confirmatur 2o: gratia autem Divina est munus gratiae actualis auxiliantis sufficientis, et ita afficere voluntatem ergo obiectum ut in illius gratiam fiat obiectum voluntati suave, dulce, et delectabile, etiamsi antea illi fuerit ingratum; ergo hoc fit per esse per actus simplices indeliberatos, inefficaces, et supernaturales; vel ut ipsa experientia docet, nam si per se ex honestate obiecti proposita exoritur in nobis quaedam suavitas, dulcedo, et delectatio, sive actus indeliberati, quos nec possumus per nostram libertatem cohibere, nec in dependentia nostra comparare,

comparare, nec ipsi possunt de iis nobis praevenire: ac proinde ii indeliberati motus, et supernales, immissi sunt a Deo: ergo etc.

Sit 3a conclusio. In hac simplici affectione indeliberata, et inefficaci voluntatis consistit gratia 1o excitans, et praeveniens affectiva: probatur quia gratia 1o excitans et praeveniens affectiva debet esse affectus supernalis voluntatis, qui nec ipse sit liber, nec excludat immediatam libertatem actus efficacis, et meritorii, ad quem conducit, et movet; et haec affectio simplex indeliberata, et inefficax est affectus supernalis voluntatis, qui nec ipse liber est, neque excludit immediatam libertatem actus efficacis, et meritorii, ad quem conducit et movet: ergo haec affectio simplex indeliberata, et inefficax voluntatis est gratia primo praeveniens, et excitans affectiva. Probatur maior: quia gratia 1o praeveniens et excitans affectiva debet fieri in nobis sine nobis, non solum sufficientibus, sed etiam sine nobis libere, et meritorie operantibus, ut supra dicebamus contra Pelagianos, et semipelagianos: rursus praecedit per prius naturae ad actum nostrum liberum, et meritorium, ad quem conducit, et movet: ergo est affectus supernalis non liber ipse, neque excludens libertatem immediatam actus efficacis, et meritorii, ad quem conducit, et movet. Probatur minor, quoad 1am partem: quia affectus, qui fit in nobis sine nobis libere operantibus non est ipse nobis liber: et quoad 2am: quia implicat, quod ille affectus conducat, et moveat ad actum meritorium, et sic excludat immediatam libertatem ipsius: namque inde sequeretur, quod actus meritorius, ad quem movet, esset liber, et non esset liber: esset liber, ut supponitur, quia est meritorius: et non esset liber; quia non gauderet libertate immediata: quia hanc per praedictum affectum praecedentem excluderet, et nec mediatam; quia affectus praecedens non sit liber ipse, neque ab illo, vel in illo est liber actus meritorius: ergo etc.

Sit 4a conclusio. Gratia auxilians actualis sit etiam distincta de facto in actu supernali voluntatis deliberato et efficaci: ita Lessius, Suarez, lib. 2o de auxiliis cap. 4. Pater Montoya disp. 32. Lepus disp. sect. 2a Albarez disp. 7a et 11a Pater Ripalda disp. 103 sect. 4. Probatur 1o ex sacra Scriptura:

nam Apostolus ad Galatas cap. 5.° ait: fides quae per dilectionem operatur: Ubi dilectio est gratia auxiliatrix; siquidem fides per illam operatur salutem, et est efficax

+ et dilectio, quia denique fructus justitiae per dilectionem inefficacem [illegible] ex Concilio;

nam Arausicanum canone 25 docens quod nemo est ad opera [illegible] ait: Deus nobis nullis praecedentibus meritis fidem et amorem sui inspirat, ut et Baptismi sacramenta fideliter requiramus, et post Baptismum ea, quae sibi sunt placita, implere possimus. At quid fides et amor Dei, quo sacramenta fideliter requirimus, et ea, quae Deo sunt placita, adimplemus, sunt actus deliberati absoluti et efficaces, ergo etc. Et Concilium Tridentinum sessione 6.a tradit, justos crescere in justitia cooperante fide bonis operibus: Ubi asserimus fidei voluntatis subjectum [illegible] intelligendum nomine fidei cooperantis.

Tum ex sanctis Patribus Divus Aug. de correptione et gratia cap. 8.° circa illa verba Lucae cap. 22.° ego rogavi pro te etc. inquit: quando rogavit ergo, ne fides ejus (scilicet Petri) deficeret, quid aliud rogavit, nisi ut haberet liberrimam, fortissimam, invictissimam, et perseverantissimam voluntatem. Ecce quomodo nostrum [illegible] gratia Dei, non contra eam libertas defenditur voluntatis. ergo voluntas libera et efficax agendi bonum apud Aug. [illegible] est auxilium Divinum gratiae ad perseverantiam in bono. Idem docent Divus Prosper libro 3.° de Vita contemplativa, et libro 1.° de vocatione gentium cap. 23.° et 24.° et Divus Bernardus de libero arbitrio, aliique Patres.

Probatur 2.° a priori. quia nostrae voluntatis affectus supernaturalis, deliberatus, efficax et meritorius potest esse donum creatum supernaturale nobis a Deo liberaliter et intrinsece collatum, et manenter conducens ad operandum, ut opus ad propriam salutem; ergo potest esse auxilium actuale Divinae gratiae, ut ex ejus definitione constat; ergo etc. Major probatur. quia nostrae voluntatis affectus supernaturalis deliberatus et efficax est in primis donum creatum supernaturale nobis a Deo liberaliter et intrinsece collatum, et manenter existens, sive [illegible] ut constat, tum ex supra dictis, tum

Quippe ex Divo Paulo ad Philippenses cap.te 3o: vobis donatum est pro Christo, non solum ut credatis, verum et ut patiamini. Idem Divus Tridentinum sessione 6a cap.te 16o dicens, bona velut esse merita, quae sunt ipsius dona, et Divus Augustinus libro 1o de vocatione gentium cap.te 5o docet, fidem ad hoc donari, ut ipsum esse possit meritorium: et Epistola 106a ipsum hominis meritum donum esse gratuitum est. Et Divus Bernardus de libero arbitrio inquit: Dei procul dubio sunt munera tam nostra opera, quam eius praemia. Rursum movet voluntatem ad alios actus salutares et meritorios: nam 2a Dei sunt actus absolutus et efficax deliberatus charitatis movet ad omnes ipsius praeceptorum: intentio efficax finis ad electiones mediorum: actus imperans ad imperatos, ex collig. et 2o.

Sit 5a Conclusio. Actus deliberatus sive inefficax, sive efficax non potest esse gratia 1o excitans, et pure praeveniens. Probatur 1o. quia gratia 1o excitans, et pure praeveniens, eam fiat in nobis sine nobis libere operantibus. Ut saepe notavimus, nequit esse actus inse liberum, nequit consistere in actu inefficaci deliberato. Probatur 2o. eod. quia actus deliberatus est inefficax liber est inse. Propterea non potest consistere in actu deliberato efficaci. Probatur quia hic actus deliberatus efficax inse liberum: ergo non potest fieri in nobis sine nobis libere operantibus: ergo nequit esse gratia 1o excitans et pure praeveniens. Item quia actus simpliciter efficax infert rationem actus meritorii, ad quem movet efficaciter: ergo excludit immediatam libertatem ipsius: ergo nequit esse gratia 1o excitans et pure praeveniens. Probatur rursus ultima conclusio, quia ut probavimus conclusione 2a, gratia 1o excitans et praeveniens affectiva debet esse actus, qui neque inse sit liberum, neque excludat libertatem immediatam actus ad quem conducit, et movet: ex quo colligitur, quod gratia 1o excitans et praeveniens consistat in sola simplici affectione supernaturali indeliberata, et inefficaci.

Sit 6 Conclusio. Gratia auxilians actualis nequit consistere in actu indeliberato, et inefficaci. hanc conclusionem subiicio Magistrum Albelda Dominicanum, qui incidit in Scyllam, cupiens vitare Charybdim: nam cum a suis recederet, nam fugat neg. do

modo premotionis physicae, eiusque validitate impugnatio voluit 1a parte disp. 58a num. 51 numerare inter auxilia divinae gratiae affectus simplices et inefficaces, et qui eorum nonnulli actualis coliseantur in actu absoluto efficaci nobis indeliberato, et independenter a nostra libertate speciali-ter immisso, et excitato a Deo: qui scilicet actus indeliberatus, ut tradit num. 53 non distinguitur realiter ab ipso actu libero, et meritorio, ad quem movet, nisi in eo, quod cum liber est, superaddita illi sunt intrinseca libertatis, quae influit; et hac unius transit de nativo in liberum, addit actus indeliberatus efficacis immissus a Deo premotionis physicae distinctus a se realiter ab actu libero, ad quem movet. n

Non vacat oratio haec in scholis inaudita, et a bona philosophia et theologia aliena expungere; ea dico, non permitto, vel improbare tanquam inter scholasticos disputandi? intergit, non possum non mirari Dominicanos, qui deberent antiquas opiniones per eos cultu adorare, licet novitates immediate proferre. Ideo ergo Deus actus indeliberatus efficax non minus everteret libertatem actus meritorii, et realiter distincti, ad quem ducit et movet, quam physica praedeterminatio non vitalis, et gratia auxilians ad hunc ostentatione nequit consistere in praedeterminatione physica; licet possit consistere in actu indeliberato et efficaci. Probo autem. quia physica praedeterminatio non vitalis nata efficacis, et determinationis inevitabilis, et ex eadem utique natura requirit ex parte actus primi, sive per prius ad actum meritorium, destruit libertatem ipsius actus meritorii, ut fata, Abelardo, et nos demonstravimus Theologia 1a; ergo actus indeliberatus efficax, qui requiritur ex parte primi, et connectitur impedibiliter cum actu meritorio, ad quem movet, destruet ipsius libertatem: ergo gratia auxilians, qua iuvatur a Deo ad operandum, ut oportet ad salutem, hoc est ad actus liberos, salutares, et meritorios, utique non potest consistere in actu indeliberato, et efficaci. Videtis omnes argumentis, quibus premotionis physicae impug-

nauimus, expugnat, et haec Magistri Albeldae sa.

Praeterea.

gra auxilians affectiva indeliberata debet esse realiter distincta, non solum quoad modum libertatis, sed etiam quoad substantiam actus a consensu deliberato et meritorio, ad quem movet: ergo perperam ausit Albeldius eo actu esse realiter indistinctum quoad substantiam actus. Probo antecedens quia gratia contradictionis, gra auxilians indeliberata requirit ex parte actus liberi modum prius ad consensum absolute, ac consequenter non solum quoad modum libertatis in illo, sed etiam ad substantiam eiusdem consensus; sed omne prius creatum debet esse realiter distinctum ab actu, cuius prius est: ergo etc. Probo maiorem quia contradictio et etc., ea gra auxilians indeliberata requirit ex parte actus minime prius modum prius ad consensum absolute, quem Pelagius negabat; et Pelagius negabat requiri indeliberatam requiri ex parte actus liberi ad consensum absolute: ergo etc.

Insuper si affectus indeliberatus a Deo infusus nobis sine nobis esset realiter indistinctus ab affectu libero, ad quem movet, idem affectus in eodem instanti reali temporis esset liber et necessarius; sed manifeste implicat contradictionem, quod idem affectus in eodem instanti reali temporis sit liber et necessarius: ergo etc.

Subsectio 3.a argumenta contra superiores conclusiones dissolvuntur.

Subsectio IIII.a

Argumenta contra superiores conclusiones dissolvuntur.

Contra 1.am conclusionem objicies: Ut voluntas possit operari, ut oportet ad salutem, sufficit illustratio supernaturalis intellectus: ergo de facto non datur gra auxilians pertinens ad actus voluntatis necessaria, ut voluntas operetur ut oportet ad salutem. Probo antecedens quia per solam illustrationem intellectus dicitur sufficienter voluntas ad amandum: ergo etc. Confirmatur 1.o quia ex Scripturis, Patribus et Conciliis non colligitur esse necessariam aliquam gratiam supernaturalem ad actus salutares: ergo non infertur quod sit necessaria alia praeter illam

illuminatis: at idem plures theologi eruit, qui admittunt gratiam pertinentem ad actum voluntatis, dicunt hanc non esse novam gratiam a gratia illuminationis non recte colligitur ex dictis et dicendis, quod dat gratiam auxiliantem pertinentem ad actum voluntatis. Confirmatur 1º: Concilij Tridentini sessione 6ª capite 5º in his verbis: Tangente Deo cor hominis per Spiritus Sancti illustrationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens: appellat inspirationem, quam nomine illustrationis prius significaverat: ergo idem actus vocatur et illustratio, et inspiratio: ergo gratia auxilians pertinet ad actum intellectus, ut docuimus, non pertinere ad actum voluntatis: ergo etc. Confirmatur 2º: actus intellectus est gratia 1º preveniens: ergo actus voluntatis, qui illum subsequitur, nequit esse gratia 1º preveniens: alioquin erunt duae gratiae 1º prevenientes, etc. 1º preveniens.

Respondeo negando antecedens. Ad cuius probationem distinguo antecedens: ad amandum utcumque, transeat antecedens: ad amandum ut oportet ad salutem, nego antecedens. Quidquid sit de natura humana in statu integrae, de qua hic non loquimur; natura humana in statu, qui dicitur status naturae lapsae, ita debilis, et infirma iacet, ut licet per Deum bonitatem obiecti sufficienter diligat, et eius voluntas; atque proinde non indigeat simplici complacentia procedente de bonitate obiecti, ut illud amet utcumque, hoc est, per amorem non salutarem, ut satis probabiliter docent plures, multis aliis etiam probabiliter dicentibus. Nihilo minus ut amet per amorem salutarem indiget, non solum illustratione intellectus supernaturali; sed etiam complacentia, et affectione supernaturali. Ratio est, quia natura humana per peccatum originale contraxit imbecillitatem tam ex parte intellectus, quam ex parte voluntatis: ergo sicut ad roborandam infirmitatem, et expellendam intellectus humani ignorantiam requiritur illustratio supernaturalis pertinens ad actum intellectus ita ad vincendam, et muniendam imbecillitatem et infirmitatem voluntatis humanae requiritur inspiratio supernaturalis pertinens ad actum voluntatis.

Ad 1. confirmationem respondeo negando antecedens. Nam ex dictis ostendimus requiri gratiam Dei auxiliantem pertinentem tam ad actum intellectus, quam ad actum voluntatis. Et huius doctrinae ratio est, quia, cum tam intellectus, quam voluntas de-

debeat roborari et elevari ad operandum supernaliter, et prius elevans intellectum in suo genere, non valeat elevare voluntatem in suo genere: nam stante elevare ex parte intellectus, et secluso elevare ex parte voluntatis haec eliceret actum naturalem: ac proinde non vitalitatem; ideo sicut ex parte intellectus admittitur gratia supernaturalis auxilians; ita et ex parte voluntatis debet admitti. Ac proinde huiusmodi actus supernaturales pariunt quemcumque interius auxilia divinae gratiae.

Fateor plures Thesis docere affectum simplicem indeliberatum supernaturalem non esse novum ex illuminatione supernaturali intellectus, ipsi nam non tendunt, non dari gratiam auxiliante pertinentem ad actum voluntatis, et stante non esse novam gratiam, sive novum beneficium moraliter. Ratio, qua ducunt, haec est. Quia ex eo, quod Deus concedat intellectui gratiam auxiliante supernaturalem, infertur, quod etiam voluntati tribuat gratiam auxiliantem supernaturalem. Cum quia ex parte supernaturali, etiam indifferenter honestatis obiectum actibus
+ naturalis complacentia, et affectio indeliberata inefficax de obiecto eodem, ut docet cum aliis. Quia Ripalda disp. 103 sectione 6, num. 48. Cum quia violenta auxilium dispensatio foret, tribuere auxilium intellectui, et non quidem voluntati: nam sicut dare fidem et non dare eam ad finem foret quidem violenta. Et ideo Deus ex eo, quod det illustrationem, dicitur dare, non physice, sed moraliter inspirationem, et complacentiam voluntatis. Et Thesis gratia ad idem moraliter beneficium reducitur, inspiratio quae non censetur nova gratia moraliter ab illustratione. Adde inspirationem supernaturalem voluntatis posse esse adeo vehementem, ut excedat exigentiam illustrationis supernaturalis, et tunc
+ esse novum beneficium Dei, et gratiam novam etiam moraliter.

Ad 2m Confirmationem respondetur dum actum. nam si Evidentiam intellectus verbis inspirationem illam recipiens, non facit mentionem actus intellectus, quem vocaverat illustrationem, sed actus voluntatis, et eius affectum indeliberatum complacentiae, quem explicaverat illis vocibus tangente Deo cor hominis. Nam cor in phrasi sacrae Scripturae, vel intellectus, et vel idem ac voluntas. Ac proinde idem est Deum tangere cor, ac tangere voluntatem hominis. Et cum haec non possit tangi nisi per affectionem, in eiusmodi affectionem, dum dicit

dum dicit Patres Dei tangere cor nostrum, intelligit voluntatem ex-
citari a Deo per gratiam affectivam supernalem. Quæ deinde merito voccat
inspirationem. Præterea licet aliquando hæ voces inspiratio, et
illuminatio sine distinctione proferantur a Patribus, communiter
tamen per illustrationem significant Concilia, et Patres gratiam
prævenientem ad actus intellectus, et per inspirationem gratiam præ-
venientem ad actus voluntatis.

Ad 3um. D. gratiam concedo antecedens,
et distinguo consequens. Actus voluntatis, qui illos subsequitur,
requirit esse gratia primo præveniens intellectiva: concedo consequen-
tiam: requirit esse gratia primo præveniens ~~[illegible]~~ affectiva: nego con-
sequentiam. Etenim sicut actus intellectus est gratia 1o præveniens +
~~est gratia 1o præveniens est gratia 1o præveniens est gratia 1o præveniens est gratia~~
~~1o præveniens est gratia 1o præveniens: est gratia 1o præveniens est gratia 1o præveniens.~~
+ est gratia 1o præveniens intellectiva, et non affectiva; ita ille actus voluntatis
est gratia 1o præveniens non intellectiva, sed affectiva; quia licet supponat aliquam gratiam
1am, non tamen intellectivam, et ideo non supponit esse absolute, et in sua linea 1o præveniens, non
tamen supponit aliquam gratiam priorem affectivam, et ideo merito est gratia 1o præveniens affec-
tiva; et ex ipsa, et ex illa illustratione supernali præcedente coalescit gratia 1o
præveniens absolute, quæ putatur necessaria ad actus salutares. Unde apparet
inefficacia huius obiectionis, quatenus specialiter militat contra 3am nostram dictam.
D. 3a

§. =

Deinde obiicies 1o. Affectus indeliberatus, et inefficax est naturalis: ergo in illo non
potest consistere gratia Dei auxilians supernalis. Consequentia est evidens. Antecedens probatur: quia ex
obiecto supernali obiective excitatus naturaliter affectus indeliberatus inefficax: ergo hic
est naturalis. Deinde: affectus imperfectus non valet efficere affectum perfectiorem; sed affectus
deliberatus efficax est perfectior affectu indeliberato inefficaci: ergo affectus in-
deliberatus inefficax nequit efficere affectum deliberatum efficacem: ergo non potest

de grā auxiāns ad illū efficiendū.

Dico neg. ant. ad cuius probat. dicendum: excitat. naliter, ē in n. liberè: omitto ant. i. e. ex indigentia etc. et

2a. Vires nales ipsius: neo cons. Ctenim actus qui excitat. absq. libertate voluntatis, et si sit intrinsecè supnalis, ē excitari naliter, qm̄ hic vox naliter significat illum actum esse à Voluntate sine libertate, ctiō priorem operante: Et in hoc sensu oriri naliter actus indeliberatus intrinsecè supnalis à Voluntate supernalis, quia bonitate obi illuminata n̄ sufficit; neq. ot. n. inde inferri talis actus ē in se nalis, et oriri naliter à Voluntate ex Vires ... operante: neg. Vt Voluntas illum eliciat etiā per se supnalis pro obi, indiget principio supnali: ad 2m. prob. disting. maiorem: tanquam cā adaequata, dico, minor. etiam quam ē inadaequata, et partialis: neg. maior. Et distinct. minori, sub eisdem terminis distinguendum ē conseq.: Et negando vltima cōa.

Objicies 2o. Grā auxiāns affectiua ē una; at affectio simplex indeliberata et inefficax ē multiplex: ergo grā auxiāns affectiua neqt. consistere in affectione simplici indeliberata, et inefficaci.

Rio disting. maiorem: grā auxiāns affectiua ē una genere: conc. maior. ē una specificè: neg. maiorem; et distincta minori, neg. cōq. Ctenim n̄ datur una, sed multiplex species grā auxiantis affectiuæ consistentis in affectione simplici indeliberata et inefficaci: quia datur multiplex species affectus supnalis infusi conducentis ad dicendum salutarem, et meritorium Voluntatis: Et iō Thō, et docta huic duosum salutarem et meritorium attribuunt n̄ uni, at varijs affectibus supnalibus indeliberatis et inefficacibus, Vt ijs amori simplici indeliberato boni, ijs displicentiæ mali, ijs terrori, ijs timori, ijs tristitiæ, ijs gaudio, ijs desiderio, ijs spei, etc.: neq. his et alijs similibus affectionibus indeliberatis deus mouet, pulsat, et alicit nostram Voluntatem, Vt experientia docet ad sua præcepta, et consilia obseruanda: et hi omnes affectus specificè conducunt ad absolutum, liberum, perfectum, et salutarem dicendum nostræ Voluntatis: ...

unde debent inter auxia (?) gratiae numerari.

Dico 4º 3º dico (nihil est speciale, et

[illegible] dicitur auxiliant (?) 3º) obiicies. Gratia auxilians a Deo concedit[?] ad actus liberos et meritorios: sed actus deliberatus et efficax non potest a Deo concedi ad actus liberos et meritorios: nam actus absolutus et efficax impedit libertatem et meritum actus in quem efficaciter movet, ut nos ipsi docuimus dicendo 6º: ergo gratia auxilians non potest consistere in actu deliberato et efficaci. Confirmatur 1º. actus imperatus non participat meritum speciale, nec libertatem distinctam a merito et libertate actus efficaciter imperantis: quia ab eodem auxilio gratiae, a quo provenit actus imperans: et actus imperans non provenit tanquam ab auxilio, sive gratia auxiliante: ergo actus imperatus non provenit ab actu efficaciter imperante tanquam ab auxilio, sive gratia auxiliante. Confirmatur 2º: actus absolutus supernalis deliberatus est effectus gratiae auxiliantis: ergo ipse non est gratia auxilians. Confirmatur 3º: gratia auxilians est proprie donum solius Dei; sed actus deliberatus et efficax non est proprie donum solius Dei, siquidem est sub potestate nostri arbitrii: Ergo [illegible] magis, neque minus: ad cuius

solutionem [illegible] nego, actus absolutus et efficax liberi impedire libertatem immediatam, non vero mediatam, sive libertatem absolute talem actus, in quem efficaciter movet; quamvis hic non sit in se liber, est liber absolute ex eo, quod sit liber in procedente actu libero absoluto et efficaci; siquidem absolute est in potestate voluntatis non elicere hunc 2um actum, quatenus in eius libera potestate est non elicere 1um actum liberum efficacem moventem ad illum; unde si actus elicitus ex actu libero et efficaci absolute liber est, etiam est absolute meritorius: quemadmodum actus exterior libere et efficaciter imperatus a voluntate est absolute libera et meritoria: Nec paritas ex actu efficaci indeliberato, vel ex [illegible] physica desumpta nego solum enervat: disparitas enim est manifesta: nam cum actus deliberatus efficax sit liber, potest ab illo absolute participare libertatem actus, ad quem efficaciter movet: at vero actus indeliberatus efficax, et [illegible] physica,

cum non sint in potestate liberâ voluntatis, non possunt ponere in potestate voluntatis actus ad quos efficaciter movent: accedit rursus quod actus, cum nec gaudeat immediatâ libertate, nec possit absolute participare libertatem a potentiâ physica, vel ab actu indeliberato efficaci, nulla ratione potest dici liber.

Ad 13um replicas: 1o potest negari antecedens quoad 13am partem quia licet libertas actus imperati non sit distincta a libertate actus imperantis; quia posito actu efficaciter imperante requiritur non poni actus imperatus; adhuc tamen ut plures theologi asserunt, meritum actus imperati tam interni, quam externi est distinctum a merito actus imperantis: et ideo requiritur ad actum imperatum auxilium gratiae distinctum ab auxilio gratiae requisito ad actum imperantem. Dico 2o, omisso antecedente, nego consequentiam quia cum actus imperans, et imperatus, licet non sint merita distincta, sed denominentur meritorii ab eodem merito; nihilominus sint distincti, et supernales, et meritorii, ad ipsos requiruntur varia auxilia gratiae distincta. Dico 3o requiri distinctum auxilium ad actum imperatum, non ratione libertatis, aut meriti ipsius, sed ratione dependentiae essentialis, quam habet ab actu imperante; quia quidem, cum ex se sit auxilium divinum gratiae producens actum imperatum, necesse est auxilium divinum gratiae concurrens ad illum.

Ad 23um replicas, dando antecedens, et nego consequentiam quia actus deliberatus potest esse effectus auxilii gratiae 1o praevenientis, et simul esse auxilium gratiae excitans praeveniens et excitans, licet non 1o praeveniens et excitans ad omne exercitium libertatis; et tamen praeveniens et excitans ad alium actum subsequentem ab ipso distinctum. Nec licet implet dictos, quod idem actus sit auxilium 1o et in sua linea praeveniens, et simul sit effectus auxilii gratiae praevenientis; quia autem est 1o praeveniens, et non est 1o praeveniens; nulla tamen contradictio est in eo, quod idem actus sit effectus auxilii 1o praevenientis, et simul sit auxilium non 1o praeveniens, et intermedium. Quemadmodum affectio indeliberata est effectus illuminationis, quae sit auxilium 1o praeveniens, et tamen

... nul auxiliy cooperano et 1o Conveniens, in inclinia, et in libera 87

auxiliantis efficaciy ad actus liberos et salutares.

Ad 3. dist[inguo] cuius dicto maj.

Gra auxilians e[st] proprie donum solius Dei, quo Deus solus nobis auxiliat, conc[edo] maj: e[st] proprie donum solius Dei exclusa actione Dei: nego maj. Etenim ad gratiam auxiliantem requiritur, quod sit proprie donum Dei, quo proinde Deus solus auxiliet ad actus salutares; non tamen requiritur quod nullatenus dependeat a nostra libertate, nisi sit 1o Conveniens, et excitans: quamvis enim actus deliberatus sit supernalis, et meritorius, utique e[st] proprie donum Dei, et quatenus moveat voluntatem ad alios actus salutares, illo Deus solus auxiliatur nostræ voluntati et simul sit sub dominio ipsius, quod vita Deo e[st], mediante auxilio 1o Conveniente evadit supernalis, et conducat juvatque ad subsequentes actus supernales et meritorios: et ideo per illud donum solus Deus taliter auxiliator e[st] nostræ voluntatis.

Instas. actus deliberatus efficax connectitur intrinsece cum actu, ad quem efficaciter movet; et ille actus deliberatus efficax pono e[st] auxilium Dei gratiae: ergo aliquod auxilium Divinæ gratiae connectitur intrinsece cum actu absolute libero, ad quem efficaciter movet: ergo dat auxilium [illegible] suffragia ferimus Thomistis Dominicanis collisantibus in defensione physica auxilij Dei gratiae ex intrinsece efficax ad actus absolute liberos.

+ Divinæ gratiæ intrinsece efficax ad actus absolute liberos +

Resp. dicendo nostros discipulos potentialiter eosdem negotiis in actus deliberati supernalis, qui movent efficaciter ad subsequentes actus salutares, merito inter auxilia Dei gratiae numerant, et ita auxilia gratiae intrinsece efficacia ad actus absolute liberos, nostra mente liberos: inde tamen nec recedimus ab antiquiore nostræ societatis doctrina, nec faveremus praedictis Dominicanis.

Nam duplex datur gratia auxilians

Theologi nostri dicunt auxilia 1o excitantia et praevenientia ad opera nostrae libertatis; et non actionis vitalia ad bene operandum, ut ... ad salutem; sed ideo Deus infundit nobis sine nobis libere operantibus: ea quae consistunt in dictis illustrationibus et affectionibus indeliberatis. Alia vero sunt auxilia gratiae nobis libera, et gratiae illa 1o Convenientia subsequentia: consistunt in affectibus liberis et efficacibus, et inducentibus voluntatem ... supernaturale agendum. tamquam ... [illegible] quae illa participant rationem auxilii actualis divinae gratiae: et ideo sunt auxilia ... divinae gratiae: attamen si inter se comparantur, ... in ... quadam significatione, quae ut infunduntur a Deo nobis sine nobis libere operantibus, dicuntur auxilia gratiae; et ideo de illis ... est ... potentiorum, respective ad ... in ... quadam significatione, quae ut non sunt in nobis sine nobis, et procedunt libere ... libertate ... ex parte ... a gratia 1o Conveniente, dicuntur auxilia gratiae.

..., videlicet potentioribus, de illis ... est ... inter Dominicanos, et nostros Societatis ... auxilia gratiae, quae consistunt in actibus liberis efficacibus subsequuntur libertatem exercitam, et ideo ut sint intrinsece efficacia non evacuabunt libertatem absolute ...; at vero auxilia gratiae, quae sunt nobis indeliberata, et infunduntur a Deo nobis sine nobis, si forent intrinsece efficacia, evacuarent prorsus libertatem; quia eorum efficacia ... libertatis antecedit: Et ideo, non dubito, ... Dominicanos dissimus, ut ... 2a dicemus.

... 2a ... nihil ... indigens occurrit: ea vero quae 1a ... ponunt, inter agendum de efficacia auxilii gratiae ... dabimus. Sed 3a an quaedam qualitates ... et ... transeuntes numerentur de facto, ... possint numerari inter auxilia actualia gratiae ... in ... dubitationibus.

Sectio III

An quedã qualitates emortue et n vitales, suapteña transeuntes numerent de facto, l possint numerari inter auxia actualia ore?

Subsectio Ia

Nostrum in hoc dubio iudicium.

Praeter actus, tã intell., quã voluntatis, + ostendimus quos ee auxia actualia grã ostendimus, solent numerari inter auxia actualia, alij quã alie qualitates n vitales, nec intensibiles, et pure phicẽ, et emortue, et suapteña transeuntes, et phicẽ concurrentes cum potẽ vitali ad actus supnales et meritorios: harum qualitatum alie st auxia sufficientia, et lo excitantia, et cõgruentia ad quasuis actus meritorios, earumqe precipuum munus ẽe conferre et cõplere virtutes, et actus 1us sufficientes potẽ ad efficiendas illas meas, et affectiones supnales indeliberatas; et cum desiderant habitus infusi, vt vlg a in hoẽ peccatore, l in hoc iusto vtra intensioe habitus operante, etiã ad actus liberos et meritorios virtutis efficiendos; ne pendet suppleant absentiã habituum ad actus vitales deliberatos n concurrunt cum illis; et possunt cõiungi, et sepe cõiungunt cum actibus oppositis voluntatis.

Alie vero ipsarum qualitatum ~~reducunt~~ reducunt ad efficaciã grẽ; earumqe munus e presupponere actum 1um voluntatis sufficientem cõpletum; eumqe e se indiferentem ad cõsensum, et dissensum, liberare et cogere potius det, ad cõsensum, quã ad n cõsensum, siue ad dissensum; et ideo ita intrinsece concurrunt cum cõsensu, vt n possint cõiungi cum eius negatione, siue cum dissensu: que quidem qualitates hoc discrimine appellant, iure phice formales, siue predeterminantes. Hec

á suo genera auxiorum, siue qualitatum multiplici ex capite inter se differunt: nã priores qualitates supponunt lo imbecillitatem grẽ, eiusque

Natur Opera: 1º ordinant Physice ad efficiendos actus supernales indeliberatos: 2º conservant indiuis post se ut sint ad conservandos, possunt continuari cum eius negatione sive cum actu deliberato posteriores; 2º qualitates 1º supponunt ... sufficientes et deletas: 2º Physice ordinant ad efficiendos actus supernales deliberatos: 2º voluntas determinant, et cum actu deliberato, quos efficiunt, connectunt.

Quod priores qualitates pure physicas dari, et numerandas esse inter auxilia actualia, quod affirmant Turnel de auxiliis disp. 1ª et 2ª, Du Het, Gonzalez ... disp. 48ª sect. 1ª, Alvarez de auxiliis disp. 74, et ... Accedunt P. Salas, ... de ... tomo 1º, in 1.2. q. 3 tractatu ... et ... Cardinalis Sphortia eas motiones physicas promovere conat.

Negant 1º ... actus, et motiones supernales intentionales dari alias qualitates pure physicas tam priores, quos posteriores generis numerandas inter auxilia. ... Enriquez libro de fine hominis cap. 14, appellans eam opinionem novam ... invent., Eximius D. libro 3 de auxiliis cap. 4, accedunt omnes DD. Societatis, et Cistercienses Curiel, Ledesma, Vincentius Asturicensis, et alii. ... inter hos auth. dissensio: nam alii non solo earum qualitatum existentiam, sed possibilitatem negant: hancque doctrinam accurate illustrat P. Ripalda disp. 104. alii possibilitatem admittunt, et negant existentiam. Imo inter ipsos Thomistas, qui indicant auxilia posterioris generis esse intrinsece efficacia et ... magna dissensio est: nam eorum nobiliores credunt etiam ea auxilia intrinsece efficacia esse ab actibus vitalibus intellectus et voluntatis indistincta. Ita Conradus, Cayetanus, Medina, Ferrara, Sot. Capreolus, et Albelda; et hanc esse mentem Divi Thomae docent.

Sit 1ª

... Probatur. ... actus intellectus et voluntatis non datur de facto

mixtam, quam sive physicam, sive effectivam, non vitalis, nec intentionalis,

et pure physica, super hoc fluere... Secundo his qualitatibus pure physicis, dantur de facto primaria, et supernalia, quae omnes operationes supernalis dilectionis concurrant, ut ex dicendis constabit: quod de facto supernaturali, et ideo nos dicendo de qualitatibus pure physicis.

...

necessaria auxiliorum de facto admittendae, quas Sacra Scriptura, et Concilia, et ex illis Patres Ecclesiae accurate, et summo studio de gratia auxiliante excitante et praeveniente nostra ad bene operandum, atque ad salutem, contra haereticos disputantes, nos docuere, et Sacra Scriptura, Concilia, et Patres Ecclesiae, qui accurate, et summo studio de gratia auxiliante excitante et praeveniente nostra ad bene operandum, ut et ad salutem, disputarunt, nec mentionem fecere talis qualitatibus pure physicis; sed tantum meminere sanctis cogitationibus, et piis affectionibus etc.

Dices...

illius physicae qualitatis mentionem fecisse, ubi docent gratiam praevenientem infundi in nobis sine nobis; quia actus vitales sine concursu nostro non possunt fieri, at est 1o quia actus vitales possunt fieri in nobis libere, immo et sine nobis physice operantibus, ut supra documus... expresse de actibus intellectus et voluntatis loquentes dicunt eos fieri in nobis sine nobis. Vide Divus Augustinus ad duas epistolas Pelagii... inquit: Ut velimus sine nobis operatur. Et Divus ad Simplicianum quaestione 2a: quod a voluerimus, Deus praestat. Et Divus Bernardus, cum ... duximus, tradit, bonum cogitare sine nobis Deus operari. Igitur Patres, cum de auxiliis quae dicunt fieri in nobis sine nobis, non distinguunt ab actibus vitalibus.

Dico 3o. quod ea qualitas pure physica, concurrit physice, licet concurritur cum actibus eorum, quos efficit; non 1a quia qualitas ... pure simpliciter, et quo requisita ad actus dignitatis, et liberatas pos... agendi, ... necessitat necessitate ...

ad actū quē efficit, et principalitr. Ratio; tum etiam quia ca[illegible] vo di-
citur compatibilis cum libertate, cum tamen non constituit, et supponit fa-
cultas agenti: quia si illa qualitas concurreret cum actu, quē efficit,
non posset componi cum illius libertate. Nec 2.3 quia si ea qualitas potest
destruere cum negatione actus, non apparet ratio sufficiens, ob quam de facto
creatur esse potius fluens, quam permanens.

Dices cum D. Salas
ea qualitas est transeuntes non quia dependet a posteriori ab actu,
quē efficit; sed quia dependet a priori ab advertentia, et actuali cogitatione
transeunte intellectus. Et contra, quia hæc dependentia a priori qualitatis
ab advertentia, et actuali cogitatione gratis, et sine fundamento adstru-
itur; siquidem ea qualitas eo non petit ex ratione constitutivi qualitatis transe-
untis; ut constat ex eo, quod apprehensio sit qualitas etiam fluens, et tamen
non dependet a priori ab actuali intellectione; nec colligitur ea dependentia
ex conceptu talis qualitatis; quia ad tale praestandum adstruendum nulla ratio,
[illegible]. Confirmatur 2°, quia cum Deus nec influat, nec disponat per se ad eam qua-
litatem, nequit praesupponi ad illam; siquidem non influit per se, nec dis-
ponit ad facultatem amandi, et ad amorem actualem: et sane cum ea
qualitas a Deo solo producatur, non est dicenda per se dependens a priori
ab actuali cogitatione, nisi specialis appareat ratio ad eam dependentiam
asserendam: ergo et [illegible].

Sit 2a Conclusio. Probabilius est eam qualitatem non
vitalem suapte natura transeuntem non repugnare. Probatur: ideo repug-
naret qualitas non vitalis suapte natura transiens, quæ foret gratia
Dei auxilians, quatenus repugnaret qualitas suapte natura transiens;
sed non repugnat qualitas suapte natura transiens; ergo non repugnat qua-
litas non vitalis suapte natura transiens, quæ sit gratia Dei auxilians.
Major constat ex rationibus, quibus utitur P. Ripalda num. 15 ad probandam impossibi-
litatem huiusmodi qualitatis. Minor probatur: quia non repugnat qualitas, quæ in

in instanti, in quo non existit, non petat durare suum pro instanti B sequenti; ergo qualitas, quae in instanti A, in quo existit, non peteret durationem suam pro instanti B sequenti, foret suapte natura transiens: ergo nunquam erat qualitas suapte natura transiens.

Probo maiorem, dum do probationem; quia partes, quod perfectio, possit denegari causae, possibile nisi causa illius principaliter involuat manifestam contradictionem; at contra, quia quae ea qualitas in instanti A, in quo existeret, peteret suam durationem pro instanti B sequenti, foret perfectio, cuius causa nullam involuit contradictionem: ergo nunquam erat qualitas, quae in instanti A, in quo existit, non petat durationem suam pro instanti B sequenti. Maior est certa; minorem ostendo. Quia nulla apparet contradictio in causa eiusmodi perfectionis: imo quod necessario petat ea qualitas diuturnam durationem, non debet admitti absque speciali fundamento: nam vel peteret durationem pro solo instanti B sequenti; et sic talis qualitas esset tempore fluens, et transiens: vel peteret aliquam determinatam mensuram temporis: quod sane absque fundamento asseritur: vel dat fundamentum, cur ea qualitas peteret suam conservationem pro mille annos, et non ultra: vel aeternam, ita ut non possit non petere
eius durationem: imo si debet petere diuturnam durationem, etiam debet petere in aeternum durare; alioquin peteret suum interitum, atque ita in ultimo instanti durationis determinatae etiam longissime post plurimos annos, quo Pater Arriaga intendit probare eam qualitatem non posse esse suapte natura transeuntem. Probo tertio minorem, quia qualitas, quae in instanti A, in quo existit, non peteret durationem suam pro instanti B sequenti, posset naturaliter post breue tempus ab existentia deficere; sed qualitas, quae posset naturaliter post breue tempus suae existentiae deficeret, est suapte natura transiens: ergo qualitas, quae in instanti A, in quo existit, non peteret durationem suam pro instanti B sequenti, est qualitas suapte natura transiens. Probo maiorem, in qua est difficultas. Quia Deus adaequate conservaret eam qualitatem, et non ad exigentiam ipsius, posset pro suo libito cessare ab eius conservatione, quam operaretur, absque exigentia rerum naturalium

ē potest Deus cessare naliter a conservatione huiusmodi qualitatis. Dicta ~
neq eo ipso, quod Deus posset libere cessare a conservatione huiusmodi qualitatis, quas
operaretur, ipsa exigit rem nullis naliter cessare ab eius conservatione: quia ergo ipsa
qualitas deficeret naliter. ill. dicam obtenderet ante ... conditionis
neq ... ipsa deficere naliter.

Ipsi; qui habitus acquisiti, et species intellectus memoria
vere defacto videntur deficere, teste Experientia, et nihil ... adveniat; evidenter
deficiunt, ut bene cum aliis docet ... ... dicta rect. ..., quod species
intensionales, et et qualitates habitus, ut entitates fluidae, cito absentes, esto
nullus ... eas destruat; admodum quo sonus, et soni species, ob absentem conservationem citius
evanescunt, nisi antiquas qualitates tactura novas ... actione instauret:
quia non repugnat ea qualitas in qua consistat ... auxiliaris, ex eo, quod sit sua sponte
sua transiens.

Obiicies; quod sit ea ... entitas dicatur deficere naliter, ut contendit Ripalda, quia desinit ad positivas exigentias; nihilominus potius ēqualitas in hoc sensu sua sponte sua transiens: quia ex hoc capite non repugnat natura auxiliaris huiusmodi qualitatis consistens. Probatur. ... qualitas,
esto non haberet ... quae petat intrinseca, et positiva sua exigentia durare tm
uno, duobus, vel tribus instantibus temporis; et tunc qualitas foret sua sponte
sua transiens, quamvis ea ipsa qualitas dicatur deficere naliter, quia desinit ad positivas exigentias creaturae: quia et ... ... a ... qualitas, quae positive petat durare tm per duo, vel tria temporis instantia, nullus
ex hoc capite diceretur conditionis: quemadmodum nullus dicit conditionis entitatem ex eo, quod
positive petat habere ... ... sex, et non plures perfectiones: neq cum omnis creatura limitatae
perfectionis sit, non dicitur conditionis ex eo, quod petat positive carere aliqua perfectione:
imo omnis creatura petit positive carere pluribus perfectionibus: quia omnis creatura essentialiter est id, quod ei essentialiter, saltem exactive, distinguitur naliter ab omni eo,
quod non est ... identitas: ergo essentialiter petit non esse eam perfectionem, a qua realiter distinguitur:
ergo essentialiter petit carere illa perfectione, a qua realiter distinguitur non ...

exaspectet ex sua intrinseca, et positiua exigentia breue pauca, et non plures productiones. Aliter non impediret, quod qualitas aliqua ex sua intrinseca et positiua exigentia petat tantum pro duo, vel tria instantia temporis durare.

Deo a potentia ita ex. q. extra rem nullus indifferentia ad existentiam in hoc, vel illo tempore e magis ab ipsam rem durare, et succesiua post dom. ly lib. 4o phicorum, disputatione 2a dicentae 1a sectione 2a, ly in Metaphysica ...

derelicti ex sua intrinseca et positiua exigentia sui interitus et destructio. Preferea actus vel fidei diuinae vel euidentis, quo Deus se esse mortuum post breuem spatium centum annorum, vel intuitiue ... exactiter ... illa morte ... et ... expressaliter ... desiderante ... positiue per breue tempus et non amplius durare, alioquin amitteret veritatem quoad ... sibi ... quod ... repugnat ... qualitas, quae ... breue tempus durare. Subsectio 2a aduersa argumenta enodantur.

Subsectio II.a

Aduersa argumenta enodantur.

Obiicies 1o ... Dicitur ex Diuo Arausicano 2o canone 26, ex D. Augustino et aliis ... ; ergo 1o conueniens ... sine ... nullus ... vitalis, et aliqua qualitas supernaturalis a solo Deo producta ... non ... actus meritorii ... ex viribus naturae, sed ex auxilio ... a solo Deo, et non ... ; ergo auxilia non possunt ... in ... vitalibus ... non influunt ...

Respondeo ... negando ... vitalis in ... 1o conueniens ...

in nobis, vel ab illis prius, et ad hoc [illegible] habentibus, p. x,
[illegible] et tandem [illegible] fiunt in nobis, in nobis
actus vitales, eo quod fiant sine nobis [illegible]
[illegible], et non fiunt sine habitibus [illegible]
[illegible], consumimus et [illegible];

[illegible] Julia et [illegible]

Ostendere auxilia gratiae non esse a natura suis viribus naturalibus
illa exigente, et requirente; ac proinde ostendere non esse
a natura viribus supernaturalibus operante. Etenim eodem modo, quo
merita non tribuuntur [illegible], et non tribuuntur auxilia; ac proinde
[illegible] meritum tribuantur [illegible], quamvis physice et
efficienter sint a natura [illegible] adiuta; ita et auxilia,
non tribuantur [illegible] et [illegible], quamvis physice et efficienter
esse a natura.

Instabis. actus vitales supernaturales non possunt elici a natura
sine auxiliis extrinsecis supernaturaliter adiuta: [illegible]
[illegible] adiuta; [illegible] auxiliis intrinsecis [illegible] peccator
nullum aliud auxilium intrinsecum habet, nisi fidem et spem [illegible] auxilium
extrinsecum fluxum, et qualitatem emanentem transeuntem. Respondeo negando.
Etenim ubi non adsunt habitus infusi, quia actus vitales super-
naturales eliciuntur, [illegible] auxilium Dei extrinsecum.

Instabis 2°
etsi actus vitales supernaturales possunt fieri per auxilia extrinse-
ca Dei, nihilominus connaturale est, quod fiant per auxilia intrinseca:
et ideo admittimus habitus infusos, quia actus supernaturales connatura-
liter eliciuntur per auxilia intrinseca: non vero requiruntur auxilia intrinse-
ca, ut fiant connaturaliter actus supernaturales. Respondeo negando antecedens
[illegible] entitates creatae connaturaliter ducuntur, et [illegible]
[illegible] tanquam [illegible] supernaturales [illegible]
ducuntur connaturaliter atque auxilio interno [illegible] infuso [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cooperandi; neque [illegible]
[illegible] [illegible] fieri [illegible] supernaturalis; sed [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] habitus permanentes. Adde [illegible] [illegible]
qualitas [illegible] [illegible] habitus infusos.

Respondeo 2.° auxilium 1.° [illegible]

fit in nobis sine nobis libere operantibus: et ipsa illustratio et
inspiratio non fiunt in nobis sine nobis libere operantibus: [illegible]
auxilium 1.° [illegible] requirit [illegible] in inspiratione, et illuminatione
intellectus et voluntatis, sed in alia qualitate non [illegible]. [illegible]
[illegible] non ipse ante fidem, et justificationem nullo libero actu [illegible] et
[illegible] ad poenitentiam, et fidem a primma recogitatione, [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad cooperandum internam [illegible] ad fidem et poenitentiam;
sed eo ipso illa inspiratio, illuminatio, et vocatio Dei est illi libera,
neque illis conditionibus necessario annexa ex natura Dei [illegible] illu-
minatio, inspiratio, et vocatio [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] non [illegible]

[illegible]: sed ipse illustratio et inspiratio, quae sunt gratia 1.° [illegible], non
fiunt in nobis sine nobis libere operantibus; [illegible] [illegible]: [illegible]
auxilians intermedia, [illegible] ut [illegible] [illegible] Dei [illegible] [illegible]
[illegible]. Ad [illegible] probationis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] minime [illegible]
[illegible] Dei [illegible] [illegible], et inspiratio supernaturalis, in qua gratia [illegible] 1.°
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qualitas infundit
Deus [illegible] 1.° [illegible].

[illegible] 2.° [illegible] [illegible] 1.° [illegible]

Repugnat [illegible] repugnat qualitas [illegible] na[illegible] potentias inte-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] apparet, ut [illegible] [illegible] [illegible] Dei [illegible]
quantum refugit [illegible] non [illegible] qualitas suapte natura [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] potentiet [illegible] [illegible] [illegible].

q.a eorum non desinant esse in nunc in eo momento quo incipiunt
praecedenter in creaturis existere, debent desinere, et nonnulli
desinant, quae exigunt rerum creatarum; quae nulla est causa, quod incipi-
ant desinere in quo ultimo existant momento, quo desinant ad exi-
gendum contrarium ... et ... Secundum qualitates quae
possunt desinere ad exigendum ... praesentiam, quae non habet durationem, neque excorp.
cum ... alteris; ... malis, quae est aliarum ... existentiam, ipse
solum Deus quod dependent, neque ex defectu ... di-
versarum ... et ... qualitatum ...
... postulare illarum interitum. Quos sane ... theologi
et philosophi ... argumenta ... et
alia quaedam accidentia ... in corruptibilia.

Ad 1.um neg. maior.

Nec oppositum evadent ... Deus ... existentiae ipsius
in actione, loquitur de ... existentibus in ... ipsarum ... quo
non apparet ... per ... duo ... instan-
tia ... Nulla ... Ceterum ea ... peteret ... amplius durare
quam pro duobus primis instantibus, ac ... post illa ...
positive interitum suum. Ad ... quae ...
correspondet instanti realiter defacto existenti ...
brevissima existentia, ac proinde sui interitum. Et nullo ex
capite repugnat ... aeviternitas, quae ... per brevem
pro suo exitu sui interitum, atque ... illa aeviternitas
peteret intrinsece et positive ... requiritur ad eius ...
sed ad ... illius requiritur ipsius interitus per breve tempus
sui existentiae: ... eadem ... peteret intrinsece et positive per breve tem-
pus sui existentiae sui interitum.

Dices ... non ...
res ... de Monico ... 2.a ... 1.o et 3.o ... maior,

ut qualitas sui ipsius ipsum aliquando: nullo ex[illegible] repug-
nat. qualitas eualiter uera, non appetit post finem temporis sui
exitus sui interitus inducendum ex intrinseco, atque duratur post
alterius requisitis: [illegible] inducendum ex intrinseca exigentia, in[illegible].
[illegible] qualitas [illegible] naturaliter uera appetit interitus sui
inducendum ex intrinseco post durationem [illegible] requisitis;
et eo ipso petit intrinsece et positiue interitum suum: ergo eadem ratione
petit suum interitum, et iste debeat poni ex exigentia ipsius qualitatis.
Probo minorem, qualitas [illegible] sic naturaliter uera, petit intrinsece et po-
sitiue, quidquid appetit: nam petitum est [illegible] et ab ipsa appetitur;
sed illa appetit suum interitum inducendum hoc illo modo: ergo petit
intrinsece et positiue suum interitum inducendum hoc illo modo; at non
quit petere intrinsece et positiue suum interitum inducendum hoc
illo modo, et ipsum non petere intrinsece, et positiue suum inter-
itum: ergo eius interitus ponendus ad ipsius exigentiam.
Probo 2° [illegible]
[illegible] maior, neque minor. Nam ut qualitas in [illegible] naturaliter transiens
requirit [illegible] positiue petit interitum suum; sufficit enim quod non pe-
tat positiue oppositum [illegible] neque minor. Nam ut
Deus [illegible] operetur naturaliter [illegible] destructiones aliquarum creaturarum, non requi-
ritur quod ipsa creatura deficiat ad exigentiam positiuam alterius [illegible]
[illegible] creata ut defectibiles, et indifferens ad longiorem
durationem, uel eius carentiam, [illegible] fluens. Quia admodum species intentionales
ideo naturaliter, et de potentia ordinaria corrumpuntur, quia [illegible]
[illegible] absentes (ex [illegible] nullus [illegible])
[illegible] petat. Ceterum [illegible], et [illegible] species non [illegible]
quantur [illegible] absente [illegible] ideo deficiunt, nisi [illegible]
[illegible] augmento reparetur, [illegible] V [illegible]
[illegible] auxiliantis actualiter [illegible] 1a [illegible] et theologorum.

Disputatio V.a

De necessitate gratiae auxiliantis actualis.

Sectio 1.a

Status quaestionis, et aberrationum [illegible] ea.

Nullus actus salutaris posse fieri solis nostris viribus absque auxilio gratiae, sive actualis sive habitualis superadditorum, dogma catholicum contra Pelagianos definitum, pro quo possent adducere plura testimonia Conciliorum, Pontificum, et Sanctorum Ecclesiae Patrum, plura, quae sibi expendit ingens Eximius Doctor prolegomeno 6.o; et nos plura dedimus, plura in sequentibus disceptationibus dabimus; Unum tamen, vel alterum hic subiungimus.

dicere

Veritatem Catholicam contra Pelagianos, et Semipelagianos definit Concilium Arausicanum canone 7.o, si quis per naturae vigorem bonum aliquod ad salutem pertinens vitae aeternae cogitare, eligere, sive evangelicae praedicationi consentire posse confirmat; haeretico fallitur spiritu. Et canone 9 inquit. Quoties bona agimus, Deus in nobis, atque nobiscum, ut operemur, operatur. Et canone 18. debetur merces operibus bonis, si fiant. Sed gratia, quae non debetur, praecedit, ut fiant.

Concilium Tridentinum sessione 6 capite 16 ita fatetur. Cum ille Jesus Christus, tamquam caput in membra, et tanquam vitis in palmites iugiter virtutem influat, quae virtus bona eorum opera semper antecedit, comitatur, subsequitur, et sine qua nullo pacto Deo grata, meritoria esse possunt, nihil amplius iustificatis deesse credendum est, quominus illi quidem operibus, quae in Deo facta sunt, vitam aeternam vere promeruisse censeantur. Alias pro hac veritate testimonia dedimus disputatione 1.a disceptatione 1.a sectione 1.a

Quo posito, inexamine vocamus: an hoc auxilium gratiae superadditum, et ad omnes actus salutares necessarium, sit gratia actualis praeveniens et excitans, consistens, non in qualitate quadam non vitali et

et emendatio, quae non datur defectu, ergo supra statuimus, et instat cogitare, et pia affectione infusa a Deo, vel sine illa sit solum auxilium habituale, aut aliud principium, quod ipsius defectum suppleat, et dominat, ut possint fieri actus salutares.

Pro qua difficultate explicanda, suppono omnes actus salutares esse intrinsece supernaturales, ac proinde requirere in tota virtute efficiente necessario coexistere, vel necessarium esse habitus per se infusos, vel aliud principium intrinsece supernaturale efficiens intrinsecus vel extrinsecus superadditum, nempe ipsam gratiam elevans ad efficiendos actus intrinsece supernaturales et salutares. Itaque tota difficultas est: an gratia auxilians actualis intrinsece supernaturalis sit necessaria ad omnes actus salutares, etiam praescindendo a divino [illegible], et efficiente ipsius, ac proinde sit etiam necessaria ad eos actus, quos divino [illegible] et efficiente habitus supernaturales efficiunt. De qua sub hoc titulo plures disputandum, difficultates, oportet deinde [illegible] agere.

Sententia Prima est: an gratia auxilians actualis necessaria sit ad actus salutares [illegible] justificationem et infusionem habituum supernaturalium. In qua [illegible] negativam defendunt Alexander [illegible] memorato [illegible] et Vega [illegible] in [illegible] cap. [illegible], qui quidem docent gratias excitantes et praevenientes, sive illustrationes et inspirationes esse [illegible] datas fidelibus peccatoribus, nihilominus non esse simpliciter necessariam ut peccator gratiae [illegible] justificationis assequatur, ac proinde ad [illegible] justificationem [illegible] sequendam, sufficere fide [illegible] adjuvantes efficientes, qui tribuant [illegible] habitus infusi. Reliqui theologi [illegible] docent.

Secunda est: an gratia auxilians actualis sit necessaria ad actus salutares [illegible] justificationem, et infusionem habituum supernaturalium. In qua difficultate [illegible] est negativam, quam defendunt Angles, Molina, [illegible], Bell., Valentia et alii. Secundam affirmativam tuent [illegible]

grotidas, Bosquez, Lenicke, aliisque Recentioribus quos plures: eorumque videtur insinuare nostrum Eximius Doctor, lib. 1o de divisione [illegible] 16 et lib. 1o de gratia cap. 15o, et 17o, et 18o: et illud manifesté facit Divus Thomas, qui 1a 2ae quaestione 109 articulo 2o expetit [illegible] habitus gratiae mox ipsi [illegible], ad actus meritorios: [illegible] Doctores [illegible] theologi.

Praeterea [illegible] an gratia [illegible] actualis sit simpliciter necessaria ad sic actus salutares tam antecedentes quam [illegible] iustificationem, restant alii difficultates: 3a est: an unica gratia sufficiat ad omnes actus salutares inter se subordinatos, an potius requirantur singula ad singulos actus salutares etiam subordinatos. Unica enim sufficere ad omnes actus salutares subordinatos docent Doctor Suarez lib. 3o de auxiliis cap. 4 et 5o, Doctor Montoya disputatione 44 sectione [illegible]: singulas autem gratias requiri ad singulos actus salutares etiam subordinatos docet Doctor Ripalda disputatione 106 de ente supernaturali: Praeterea difficultas 4a est, an semper necessaria sit tam gratia illuminationis, quam affectiva: In qua 1a [illegible] docet voluntatem nostram iustificationem [illegible] producere actus salutares sola praecedente illustratione intellectus, [illegible] gratia actuali affectiva. Ita Doctor Suarez [illegible] disputatione 88 num. 14 et Doctor Suarez lib. 3o de auxiliis cap. 4o [illegible] Doctor Ripalda [illegible] Sectio 2a [illegible] diligitur.

Sectio 3a

Vera sententia eligitur.

Sit 1a nostra Conclusio. Gratia excitans, et [illegible] illuminativa et affectiva est simpliciter necessaria tam ad actus antecedentes, quam ad subsequentes iustificationem, et in [illegible] [illegible], in quovis adulto. Probatur quia quidquid sit de natura integra, vel lapsa, sive ante, sive post iustificationem [illegible], [illegible] intus, et im-

de ellicitis voluntatis et dicitur ex dictis: ergo ut sic sit salutaris, sive ante, sive post iustificationem, simpliciter necessaria et gratia illuminantiva qua ignorantiam expellit, et gratia affectiva, qua impotentiam sanat.

Resp. 2°. probatur 1° ex Patribus, qui hominum necessitatem etiam divinarum actualis illuminationis, et affectionis esse simpliciter necessariam ad fidei actus, et ad omnes actus antecedentes et inducentes iustificationem: et illa verba Apostoli ad Corinth. cap. 4 *quis te discernit* &c., et illa ex illo ad Rom. cap. 4, *non est volentis* &c. assumunt contra Pelagianos ad probandum eius gratiam actualem esse simpliciter necessariam ad omnes actus salutares sine ulla distinctione, ac proinde ad actus praecedentes, et concomitantes iustificationem: ergo gratia actualis illuminationis et affectiva est simpliciter necessaria ad omnes actus salutares antecedentes, et subsequentes iustificationem, et in quibus habitus supernaturales. Deinde ostendunt plura sacrae scripturae, Conciliorum, et Patrum testimonia, quae dedimus, et dabimus in hoc tractatu. Et tandem celeberrimi Concilii Tridentini sessione 6 cap. 16: *quae virtus,* inquit, *bona eorum operibus semper antecedit, comitatur, et subsequitur, et sine qua nullo pacto meritoria esse possunt.* Quod explicat intelligendum de actuali gratia in bonis operibus iustorum.

Resp. 3°. memoria, etc.

ea gratia salutaris, quae simpliciter necessaria est ad actus salutares, tam antecedentes, quam subsequentes iustificationem, non debet existere in se formaliter, sed sufficit, quod existat virtualiter in actu, ut memoria perfecta actus paenitentiae, quae dicitur in se ab ipso relicta, non minus apta est admovendam voluntatem, atque ipse actus paenitentiae, et actus paenitentiae supernaturalis est sufficiens excitatio ad actus salutares: ergo perfecta memoria actus paenitentiae supernaturalis, quae dicitur in se supernaturalis est sufficiens excitatio ad actus salutares.

Loquendo autem de gratia affectiva negatur eadem ratio. Nam haec memoria est actus, qui antecedit involuntarie: ergo sufficit nobis admo-

eendi sic actus in intellectu et etiam ad mouendum sic actus in uoluntate. Praeterea praecedente etiam non existente gratia actuali affectiua, solet ex repetitione actuum praecedentium permanere in uoluntate habitus amandi saltem aliquod naturalis honestum; sic carens habet uoluntatem praeparatam per eam et facilitatem amandi quantum haberet in gratia actuali affectiua actualiter existenti. Ergo dato habet uoluntas tantum praeparatiue et inclinata ad actum salutarem, quantum haberet si existeret actualiter gratia affectiua, non indiget gratia affectiua actualiter existente ad actum salutarem. Ergo dato habet praedictus habitus non indiget gratia actualiter existenti: gratia salutaris, quae simpliciter necessaria ad actus salutares tam antes, quam subsequentes iustificationem non debet existere in se formaliter, sed sufficit, quod existat uirtualiter in alio.

Aduertendum non sufficere actum poenitentiae memoriae habitus, ut homo post illius peccatum per poenitentiam reparetur, ad pristinam gratiam. Et quod ut docet Trid. sessione 6: excitandi iustificandi sunt in adultis a Dei per Christum Iesum praeueniente gratia sumendum esse, ut qui per peccata a Deo auersi erant, per eius excitantem atque adiuuantem gratiam ad se conuertendum &c.; et haec gratia actualis requirit actus fidei, nec memoria actuum salutarium poenitentiae, haec requirit, mentis praeueniendum dictans habet nunc ad operandum ad hos actus gratia nouam simpliciter necessaria gratiam actualem illuminatiua intellectus et affectiua uoluntatis actualiter existens esse. Ergo &c.

Ad 3um dicendum. Sufficit una gratia intellectiua et una affectiua ad plures actus salutares subordinatos; ac proinde singulae ad singulos non requiruntur simpliciter. Probo, quod illustratio et inspiratio, quae excitant ad actus imperantes et tales, v.g. ad actum unum charitatis, excitant sufficienter ad actus v.g. eleemosynae &c. Probatur. quod illustratio reparans obiectum actus imperanti ut tale[illegible]

ficientes operationibus actus impeccati; sed eo ipso illustratio excitans, quae excitant ad actum imperantis, sufficienter excitant ad actum imperantis: neque nihilaliud requiritur, ut voluntas excitetur sufficienter ad aliquem actum salutarem, nisi quod sufficienter et proportionate proponat objectum talis actus, et sufficienter inclinet ad amandum illud objectum: ergo etc.

Sit 4a Conclusio. Operatio affectiva non potest suppleri per gratiam illuminativam etiam intensissimam. Probatur, quia illustratio intellectus, etiamsi sit intensissima, neque est clare (vel magis clare) bonitatem objecti non vero allicit, aut trahit voluntatem per suavitatem, aut delectationem ad instar impulsionis, sive affectionis indeliberatae voluntatis: ergo cum gratia illuminativa sit in diversa linea, non potest supplere defectum gratiae affectivae: Siquidem illustrationes actus voluntatis edunt, cum in peccatoris et factis internalibus voluntatis. Sectio 3a objectiones solvuntur. Sectio 5a

Objectiones Solvuntur.

Objicies 1o. Contra 1am Conclusionem. Interest enim justi, quam peccatoris potestate et tam salutaria operari, quam pariter agere; ergo actualis illuminativa et affectiva non eiusdem potestatis, influit enim in nobis sine nobis: ergo simpliciter necessaria ad actus salutares antecedenter et deinceps justificans. Probatur consequentia, quia potentia simpliciter requisita, vel conditio sine qua non, est in potestate operantis, ac proinde libera esse, ut inde sequentibus requiritur esse libera.

Resp.

Quaeris primis respondeo cum omnium probatio talis: neque effectus potest esse nobis libera, licet non sit in nostra potestate ea pati-

tialis, (conditio sinequanon; quod ea posita adhuc est in ma potestate operari, et non operari. Quae doctrina latius explicata est in hoc 2a dissertationis 2a sectione 3a subsectione 2a § opponunt 3o. illo enim utebatur Pelagius pro suo.

Obiicies

2o: quod actus salutares habent esse supernaturalis in homine iustificato, nempe habitus infusos: ergo gratia actualis non est simpliciter necessaria in iusto. Et confirmatur. quia Doctores illi postulant solo, ut sit ea actus salutaris. Affirmat quidem D[octor] meus, et noster Magister: nunquam me pudet nominare et honorare eos quos profero. Caeterum requirit gratiam excitantem, quatenus requirit excitationem aliquam iustificationis, quo elevetur homo ad altiorem ordinem cogitationum et volitionum, quae non debentur; sed hoc non requirit in iusto, gratia iustificantis elevato ad altiorem ordinem; imo praeterea debentur illi species excitantes cogitationes, et moventes ad affectiones supernaturales: ergo homo post iustificationem non indiget nova gratia excitante.

Respondeo, concesso antecedente, negando consequentiam. Ratio, ergo quae Patres et Doctores postulant gratiam actualem, ea non est, neque ea excluditur per rationem Iustitiae: et quidem ea nimis probat; etiam excluderet habitus infusos, siquidem ipsa posset esse adiuta supernaturalis. Requiritur ergo a Patribus gratia actualis, vel tamquam praeter naturam effectivus, quae possunt supplere habitus, ipsa, et praeter naturam finalis allicienda voluntatis, quae indiget voluntas etiam habitibus instructa. Ad confirmationem vero negando maiorem. Neque enim sanctificantis Sacra Scriptura, Patres et Doctores, requirunt gratiam actualem, quae expellat ignorantiam, et roboret imbecillitatem naturae post lapsum, ut neque ea dicebamus: neque illi species debitae sunt eo modo, quo efficerent rationem habitus, ut supra

obtinendi.

Obiicies 3° (?) 2° Dilucog. illæ species relictæ indigent excitatione, et hæc a nouo ... actualiter existens infallibiliter semper requiret gratiam inse existens falliter. Resp. 1° negando maiorem: nam species recenter impressæ non indigent excitatione. Resp. 2° neg. do minorem, quia hæc excitatio potest esse ... merenalis proueniens ab aliquo extrinsico ... affing., l. disparatis. quæ proinde non pertinet ad ordinem ... faliter excitantis, ut aduertimus supra ... Vasquez.

Aliæ obiectiones, quæ uident militare ... hanc nostram doctrinam, ... Ripalda disp. 106 sectione ... no 53, illæ tamen reipsa non impugnant nostram doctrinam. Nam ... indicamus semper esse necessariam ... actualem illuminationem et affectionem ad actus salutares; addimus tamen non esse necessariam nouam ... et ... influxum, sed sufficere potentiam memoriæ, et habitus ex repetitione actuum relictos; sive sufficere potentiam ... existentem infallibiliter, et uirtualiter in alio, nempe in memoria, ... habitibus: Vnde ... illustrationes et inspirationes supernales actualiter existentes, et ... ad actus salutares: ... ad dilectionem Dei: ac proinde cum nostra doctrina optime cohæret, quod semper ... actualis illuminatio et affectio ad actus salutares, ut uident ... docere.

Nam ut docuimus in libris de anima ... 3° ... 1a sectione 4a memoria nihil aliud est, nisi ipsa uis intellectiua, quæ ... species spirituales ab ipsa ... actum ... que antea ab anima fuerunt cognita, iterum elicit alias ... quæ quidem species, quia ex repetitione actuum ... ut per facilitatem ... ad operandum, dicuntur habitus ... 4 sectione 2a. Vnde ... eæ species, siue habitus non inclinant ... voluntatem, ut ... malle indicat quidem ... effectiue

et multis actionibus, a quibus producitur, et complacentiis indeliberatis resultantibus, et indeliberatis: quae quidem finaliter inclinant voluntatem ad actum deliberatum;

Itaque ad omnem actum salutarem requiritur actualis excitatoria cogitatio, et affectio honesti, quae sit supernaturalis; non autem requiritur, quod sint immediate infusae; et sufficit, quod in fine excitat, non in se finaliter, et virtualiter inclinatio, nempe in memoria habitus gratiae, ac simul etiam in spe experimentali repraesentante ipsos actus, eorumque delectationes, et suavitates, quas expectat voluntas: et ex his oritur cognitio supernaturalis vividior, et efficacior ad bonum honestum; indeque resultat tenerrima complacentia, quae sequens voluntas non solum ponit absolute, et etiam facilius ponit actum deliberatum eliciens: ac proinde indicata gratia excitans praeterita permanentes in habitu, seu memoria, et actus a se ipsis producti sufficere, et non requiri alias gratias excitantes, ut docet P. Ripalda ubi supra.

Objicies 1°

cum P. Ripalda n° 62 disp. 3 2° ... 1°, quod omnis actus salutaris supponit pro se gratiam auxiliantem, quae moveat voluntatem ad ipsum, et actus imperatus iustitiae non supponit pro se actum religionis, neque actus religionis actum charitatis; ergo et ad singulos actus imperatos variae gratiae, quae ipsis pro se respondeant. 2°, quod praeter illustrationem et affectionem bonitatis Divinae moventes ad actum charitatis, requiritur etiam ad actum religionis, etiam illustratio et affectio supernaturalis honestatis, quae amat actum religionis, et sic ad actum iustitiae ergo etc.

Respondeo ad 1um distinguendo consequens, dictum docens variae gratiae quae ipsis pro se respondeant, ita ut singulae gratiae realiter distinctae singulis actibus correspondeant: nego consequens: ita ut una realiter formaliter et virtualiter talis multiplex omnibus correspondeat: concedo consequens. quia una gratia auxiliatrix potest esse talis, ut sufficienter supponat omnes illorum actus subordinatos obiectivos quae omnes illi actus, et resuppo-

runt. Praeterea ipse actus imperans est operatio auxilians, seu actus imperati, ut sic ab animo; atque praeter actus imperatus supponet. Ad 2um distinguo ant.: requiritur ad actus religiosos et illustratio et affectio supernaturalis distincta; nego: distincta, vel indistinguibilis ratione, et affectione ad actus charitatis; Quando quidem eadem illustratio et affectio possit sufficienter proponere objectum utriusque actus, et ad utrumque movere. Dissertatio 6a In nulle questiuncule breviter decidunt. Sectio 1a de calitate gratiae actualis auxiliantis in nostros actus salutares.

Dissertatio VI

In nulle questiculę breviter deciduntur. Sectio 1a

De calitate gratię actualis auxiliantis in nostros actus salutares.

Pro compendio hic gratiam Dei actualem auxiliantem, et pro illustrationibus, quas intellectus et inspirationes voluntatis dicentes esse et moralem efficientem moralem; Durius et calitatem causantem nostros actus salutares, siquidem Deus movendo, allicendo, suadendo &c., voluntatem ad actus salutares; qui Deus moralis est, et proprius causę moralis, quę latendo efficiens. Difficultas est: an Dei auxilians actualis gratia ita Dei, sive calitatem moralem, exhibeat etiam Deus, sive calitatem physicam, activam et efficientem in actus nostros salutares, calitatem quę habent in fieri non adeunt; quę quidem calitas est physica, et efficiens in strictu significatione, in qua et talis calitas efficiens Deus est Deo ipse vitali, alliisque causis, quę stricte vocant, efficientes p. vere realis, et effectivus actios.

Partem affirmativam tuentur Bellarminus, Molina, Lessius, Vasquez, Valentia, Granado, Cruz, Beccanus, Aliquando et plures Thomistę; hi licet inter se discordant; neque Stapletonius, et Alvelda, gratiam auxiliantem actualem efficientem influere, etsi cum habitus in fieri adsunt, religionis, cum non habitus non adsunt. Quod secundo negative Ximenes D. ...

decad. Cap.te 4o no 11, an. Subscribunt Fanno-
-nus, Lorca, Granados, Turnel, P. Obiedo
Theol. et alii.

Ego iudico, utrumque esse satis proba-
bile, magis tamen inclino in postremam assertionem. Ratio, quae me praeci-
pue mouet, haec est: quod cum haec gratia actualis auxiliatrix
sit intrinsece supernalis, et ideo aptata ad concurrendum actiue et effi-
cienter in actum salutarem nostrum; et concurrit cum illa
per efficientiam testimonium dationem et datum, quae concursus efficiens
sit moralis; et concursus prius, qui sit imputari ei, quin immediate
non debeat ex bonis obligationem ... adeo, ubi non adest
ratio efficax oppositum suadens; fit inde, quod ueri similius appareat,
quod eadem gratia actualis auxiliatrix, influat moraliter et rea-
liter, et physice concurrendo dirigens, et simul physice immediate cum
efficientibus simultaneum physicum habitum, quem eleuat, et quem
auxiliatur, adiutus existit.

Adde quod gratia auxilians actualis concurrat
efficienter non solum absentibus habitibus infusis, et etiam praesentibus;
etiam pendens per auxilium praecedentium habitum, et per necessitatem.
Ratio est, quod cum habeat uirtutem praesentem et non sit in potestate uoluntatis,
potius determinet ad operandum habitum, quem cum omni actualis utitur
per uirtutem concurrit a libero arbitrio determinati. Adeo in ipso uirtute
actualis non tota ratio supernalis agendi actum salutarem. Ratio est,
quod agit simul cum habitu supernali, non est tota ratio supernalis agendi;
hoc enim ex uirtute utriusque coalescit: si uero concurrit sine tali
habitu utpote absentem, tunc indiget intrinsece, et eleuat
obiectum. Ratio est, quod licet sit supernalis non tamen habet eam excellentiam,
et perfectionem supernalitatis, quam in sua efficientia postulant
supernaliter actus salutares: et indiget iuuamine, habitus,
obiectum. Itaque eleuat extrinsece ex obiecto determinat et indirecte
diuino applicante ipsum obiectum: quae uia loquentes non
nostra pro philosophica: diximus enim in libris de anima disputatione 3a

discursus 2a sectio 5 satisfaciet ad sq, quae docet, actus intellectus non solum directive, sed etiam effective concurrere in actus voluntatis. Sectio Ultima 2a reliquae quaestiunculae resolvuntur.

Sectio 2a.

Reliquae quaestiunculae resolvuntur.

Rogabis 1o, quaenam sit causa efficiens gratiae actualis auxiliantis? Non ergo de ea mali; hanc esse intellectus, et voluntatis nemo dubitat: ergo sic de causa efficiente.

Dico, potentiae vitales, scilicet intellectus et voluntas, ut elevatae per species supernaturale, sive intrinsecus, creatus, quales sunt habitus infusi, vel species lineas creatas, et extrinsecus, qualis est Deus, esse causa efficiens gratiae actualis auxiliantis. Probatur 1a pars. Quia potentia vitalis creata intellectus est gratia actualis auxiliantis existentes illustrationibus intellectus, et inspirationibus voluntatis; et melius est, quod vivat non solum vita intentionali, sed etiam physica; in hoc enim nullus apparet incommodum: quia ita vivit per illas, ut efficienter concurrat in illas producendo illustrationes, et inspirationes. Probatur 2a pars. Quia potentia vitalis concurrit efficienter in actus supernaturales deliberatos, in quibus consistit gratia actualis auxilians. Pariter efficienter urget, nec sufficiens ullus apparet discrimen.

Secunda pars suadetur. Hic nulla potentia vitalis non sufficiens ad producendas illustrationes, et inspirationes supernaturales: quod indiget principio ipsam elevante; sed hoc non potest esse, nisi habitus infusus, qui adest, vel habitus, sive species à praecedente actu relicta, quae adest; et iis absentibus, Deus [illegible] per divinum decretum extrinsece applicatus; nam tunc nullus adest principium supernaturale creatum, quod potentiam vitalem valeat elevare: ergo [illegible]. Nec ullus [illegible] contra hanc doctrinam, et pertinens ad praesens institutum, quod nunc non sit solutum.

Rogabis 2o, quaenam

sit ea excitans gratiae actualis auxiantis. Ratio est quia excitans gratiae actualis auxiantis in multiplici eo. 1°, alia gratia auxians actualis potest esse ea, quae immeate et directe excitet gratiam actualem excitantem. Nam gratia illuminativa applicat immeate, et directe ipsius efficientiam gratiae affectivae; et ipsa affectiva applicat, movetque, directe et immeate voluntatem, ut cum intelligentia ipsius eliciat actum salutarem, qui etiam potest esse gratia actualis auxians; et esse ea excitans gratiae actualis auxiantis, quae licet non efficiat, applicat tamen ipsius ad efficiendum gratiam actualem auxiantem.

Secundo. Deus per seipsum saepe ipsius excitat gratiam auxiantem illuminativam. Ratio est quia saepe ipsius occurrunt nobis mere coelestis cogitationes moventes ad actus salutares, quae videtur alia esse eam excitationem, nisi Deus: ergo Deus per seipsum saepe ipsius excitat in nobis gratiam auxiantem illuminativam. Ratio est quia etiam in ordine supernaturali, ubi non apparet causa creata, tribuenda sunt effectus causae primae. atque numquam Deus per se excitat gratiam affectivam, quia semper praecedit gratia illuminativa ad affectivam: ergo etiam cum Deus immeate et directe excitat ad affectivam in propriis, et sic cum gratia illuminativa illam excitat. Inaequalitas multiplex una gratia illuminativa aliam illuminativam excitet, et licet illuminativa excitet affectivam, semper Deus est ea immeate, et directe excitans gratiam illustrativam et affectivam. Ratio est, nam, qui vocat et allicit ad bene operandum, est ea applicans potentiae efficientiam ad vocationem, quae est gratia illustrativa, et ad inclinationem voluntatis, quae est gratia affectiva: et Deus immeate et directe vocat, et allicit ad bene operandum; ergo est ea immeate et directe applicans potentia efficientia ad gratiam illustrativam, et affectivam. ac contra semper excitat tamquam principalis author, et primaria ea excitativa gratiae actualis tam illustrativae quam affectivae.

Tertio Angeli, et alii etiam sæpe ex-
citant mediate et indirecte supernales illustrationes. De Angelis ex-
presse docet D. Bernardus, serm. 12 in Psalmum, qui habitat.
quis itaque, inquit, tam bonus immissiones non credat per bonos Ange-
los fieri, cum certum sit, quod à Deo non malas, ubique fiant immissi-
ones per Angelos malos. Idem asserit de Angelo custode serm-
one 31 in cantica. Cui quidem ministerio inserviunt Angeli
commovendo spiritus intellectus, et species sensibiles quæ honestas cogitationes
nales excitant. Ad quarum præsentiam infundit Deus easque illustrationes
supernales ex præsentia quidem Dei elevantis hos ad ordinem super-
naturalem: Et hoc modo Angeli mediate et indirecte excitant gratias an-
xiliantes actuales. Ipsi vero nunquam exercent aliquam earum: ut elegan-
ter explicant D. Augustinus et D. Prosper libro de gratia collatione
4o ut notabamus disputatione 3a recitare §. secundum fundamentum.

6L

Controa 2a.

De auxilio eficaci Divinæ Gratiæ.

Dissertao. 1a.

An sit, et quid sit auxium eficax Divinæ Græ:

Ubi eius Divisiones explicantur.

Sectio 1a.

An detur de facto auxium Divinæ Græ absolute eficax.

In troa 1a dissertae 2a sectioe 3a §. tandem dividibus dixi græ Dei auxiantem eficacem ẽ, qua possumus, et re ipsa actu valuntate efficimus: de qua rogamus, an detur de facto? Cui dubitati statim reo, asseroq. de facto dari auxium Divinæ Græ absolute eficax, quo actu velimus, et quo faciat Deus, non solum, ut possimus, sed etiam ut actu velimus. Pbo 1o ex sacra scriptura, quæ insinuat sæpe dicitur, quod Deus nobis tribuat gratiam, qua non solum possumus operari, sed etiam ipse Deus faciat, ut velimus, et faciamus; sed hæc ẽ gratia auxians Dei absolute eficax: ergo de facto datur gratia Dei auxians absolute eficax. Pbo maiorem, quæ sola indiget pbae. 1o Paulus ad Philippenses cap. te 1o ait: qui cœpit in nobis bonum opus, ipse eficiet. Et cap. te 2o: Deus enim ẽ, qui operatur in nobis et velle et perficere et etiam: sed in his testimoniis dicitur Deum facere in nobis bonum operari: ergo et quia.

… eundo, quia ad Cap. te 31o Isaias et Psalmo 84 dicitur: Converte nos Deus salutaris noster: ubi Deum exoramus, ut nos converbat, et faciat nos bonos Dei ... ergo et Ezechielis cap. te 36 Ezequielis Versicul. 27o: et spiritum meum ponam in medio vestri: et faciam, ut in præceptis meis ambuletis, et iudicia mea custodiatis, et operemini. Ubi Deus promittit se facturum, ut mandata eius observemus: ergo et ...

4° Joannis cap.te 10° dicit Xphus Dnus: nemo rapiet oues de manu mea. Et Luce cap.te 14 dicitur ehinuitatis ad gloriam compelle eos intrare. ingq Dns. sancte... Deus ita nobis quidem, et talia conferre auxilia efficacia, ut impossibile sit nos non operari cum infallibilis sit nostra operatio: & etc.

Pbo. 2° ex Concilijs. Nam Concilium Arausicanum Canone 9° prius decreuit esse admittendum auxilium sufficiens gratiae, et deinde addit: diuini est muneris quod bona agimus, quia Deus in nobis atque nobiscum, ut operemur, operatur. Concilium Mileuitanum cap.te 14 dicens Deus per gratiam nobis praestare, ut quod faciendum nouerimus etiam facere diligamus. accedit Decretum Cœlestini, qui ait Deum deprecatur, ut ... ad se nostras etiam rebelles compellat voluntates: et alibi addit: Vt quod fideliter poscimus, efficaciter consequamur: & etc.

Pbo. 3° ex sanctis Patribus, inter quos nobis dux est Diuus Aug. qui lib.° de gratia et libero arbitrio Cap.te 16° ait: certum est nos facere, cum facimus, sed Deus facit, ut faciamus, dans vires efficacissimas voluntati. Et lib.° de correptione et gratia cap.te 11° ita fatur. Istam gratiam non habuit primus homo, quo nunquam vellet malus esse; sed habuit, in qua, si permanere vellet, nunquam malus esset; et sine qua etiam cum libero arbitrio saluus esse non posset. Et infra subiungit conferens gratiam inefficacem, quae data fuit Adamo, cum gratia efficaci, quae datur propter Xpistum illa quae erat gratia, in qua permaneret, si vellet; non qua fieret, ut vellet. Dominantur illi Pres, infra adducendi, quod statuatur de facto auxilium Diuinae gratiae absolute efficacis.

Et prius quam transeamus ad tradendum defensionem auxilij efficacis Diuinae gratiae, praemitto non defuisse auctores, qui diuinae gratiae auxiliantis, quam Vbi sup.a tradidimus, inefficacis, et sufficientis, negarent. inter quos primi fuere Massilienses semipelagiani, ut testatur D. Hilarius in Epist.e ad Aug.num his verbis: Moleste ferunt ita diuidi gratiam, quae ...

[illegible] hoi data ē, l nunc oibus datur, ut ille accipiant praeveniens, n que-
rent, ut praeveniant; et sine qua y liberi arbitrii ys elevationem possit, nunc
v. sancti ad vitam. [illegible] destinatis n tale adiutorium praeveniens datur
tale pt eis praeveniantis ipsa doretur, n velut ut sine illo dono praevenien-
tes se n possint; verum etiam ut sen hoc donum non nisi praeve-
nientes sint. Ratio vero, ob quam negabant veram [illegible]
[illegible]
[illegible] qui iis, qq n debebant cap praeveniantia indicabant reddi
salutis impotes. Hanc doctrinam ex amplexi et n nullis [illegible]
n at ipse eximio [illegible] de gra [illegible] cap. 11 n. 5. et Cam-
panella [illegible] Dominicanus de Praedestinae et reprob. [illegible] I. [illegible] con-
[illegible] in libello quodq, in quo ostendit n sese alitentalti [illegible] de nu-
xiis [illegible] gre nisi hanc gre auxiliantis divinae [illegible],
et negdo dari auxilii [illegible] gre efficax.

Sic vero minime [illegible]
tis; et ut ... certa [illegible] divinae gre suppleantis inefficacis et
sufficientes: quae semper amplexi sit nostri Academiae doctores
cum Divo Aug. et Divo Thoma, ego [illegible] experientia, ng gra
[illegible] actualis aliqua [illegible], dividit, n [illegible]
Voluntatis [illegible]. Sectio 2.a n nullis suppositis gra Dei auxilians
actualis efficax definitur.

Sectio 2.a

Non nullis suppositis gra Dei auxilians actualis efficax definitur.

Ut [illegible] conv[illegible]-
cae amandare clarius procedamus, suppono 1.o nos hic agere de auxilio
habituali et permanente influente [illegible] efficientis qualiter
v. intus in [illegible] ad quod genus auxilii Dei [illegible], [illegible] auxilii
externi Dei, qui [illegible] aliud [illegible] efficiens [illegible] ex [illegible],

ad bene desiderandum vel alterius influxum: et de auxilio Dei
[illegible] actuali excitante influente moraliter, et ingerere
[illegible] illuminando, et afficiendo voluntatem ad honesta,
aut ex [illegible] motione promovendo ad consensum, quales sunt
cogitationes intellectus, et pii affectus voluntatis, de quibus disserimus disputatione
1a dicta sectione 1a: ad quod genus auxilii actualis Dei quod debet revo-
cari quivis motus virtuosus, qualitas physica non intensiva, aut alio
modo intrinseca, quae dicatur antea requisita ad nostrae voluntatis consen-
sum.

Atque de praesenti dubio non refert, quia patet ne gratia auxiliantis
actualis praedictis cogitationibus, et affectionibus supernalibus constitu-
tum, praeter concursum efficientem moralem, et forte physicum, etiam concursum phy-
sicum efficientem ad voluntatis consensum; de quo dubio loquimur nunc, et
non mente apperuimus disputatione 1a dicta sectione 6: et ideo [illegible] omnino
abstrahimus ab hoc dissidio.

Suppono 2o, ut docui disputatione 2a Durandi, et alii-
bus libro 2o physicorum disputatione 2a dicta sectione 5a sectione 2a subsectione 1a,
praeter auxilium gratiae, et actuale divinum gratiae, admittendum esse concur-
sum generalem simultaneum divinum, quo Deus immediate cum causis
2is ad omnes earum effectus concurrit.

Suppono 3o non solum auxilium gratiae, et Dei
suavi modo, sed etiam nostram voluntatem exhibere verum et proprium concursum ef-
ficientem in consensu nostrae salutari: quae gratia [illegible] liberum nostrum arbi-
trium non solum nostris viribus, sed etiam gratiae auxiliantis supernalis virtutis
[illegible] individuum, et simultaneum cum gratia Dei concursu [illegible]. Itaque
decernit Concilium Tridentinum sessione 6a cap. 5, et canone 4o docens nostrum libe-
rum arbitrium [illegible] gratiae auxiliantis incipiens. An vero illo
concursus conveniat immediate et per se ab arbitrio, an vero solum mediate et immediate
solo a virtute gratiae auxiliantis tanquam adaequata ratione agendi est intrinseca

praedeterminante non est contra libertatem: interimus autem [illegible] praedeterminatione [illegible] libertatem hominis auferri [illegible] praestare [illegible] et immutabilem [illegible] voluntatis consensum.

Suppono 4.° in praesenti nos loqui de auxilio efficaci ut distincto a sufficiente: nam auxilia sufficientia, quae non sortiuntur suum effectum, nec [illegible], cum acceptantur, adeoque [illegible] solent dici inefficacia in quadam lata significatione, quia [illegible] gaudent virtute intelligendi efficiente, et quadam energia, et si [illegible] suum effectum, sive actum salutarem, quo destituuntur sola culpa nostrae voluntatis: in quo sensu [illegible] preces et suasiones dicuntur efficaces ad extorquendum consensum ab amico, et reipsa illum non assequuntur: quia actu [illegible] vehementer movent voluntatem amici ad praestandum consensum.

Colligitur deinde [illegible] auxilium, quod [illegible] sufficiens, [illegible] in hoc sensu efficax, si in actu 1.° virtutes sufficientes ad consensum [illegible] virtus, et [illegible] intensius, reputatur [illegible] et [illegible] vehementius movebit nostram voluntatem ad consensum: [illegible] virtutis sufficientis ad consensum [illegible] [illegible] virtute [illegible] consensum [illegible] majoris virtutis dicitur efficax.

Unde fiunt, quod auxilium in hoc sensu efficax [illegible] in actu 1.° efficax, et [illegible] operari etiam absolute futurum, et [illegible] cum ipso: quia eius efficacia [illegible] non dependet a consensu libero voluntatis: ac proinde ipsum auxilium ut efficax in dicto sensu praecedit ex parte actum primi ad consensum. Insuper ab hac auxilii efficacia non valet [illegible] ad existendum consensum [illegible] impossibile est: quia haec efficacia auxilii consistit in virtute superabundante, et excedente eam, quae sufficiat ut voluntas libere consentiat, et virtus superabundans, et excedens eam, quae sufficit, ut voluntas libere consentiat, non [illegible] cum consensu, [illegible] cum voluntas possit resistere illi

superabundanti virtute auxilii per negationem concursus divinus cum illa superabundanti virtute, et cum quacumque alia necessitante ad consensum: ergo nec efficacia auxilii non consistit in consensu: quod ab illa non valet consequentia ad eius consensum. Auxilium vero inefficax utroque efficaci in hoc sensu est illud, quod cum habet vires per se sufficientes, tamen non habet aliquam virtutem specialem et superabundantem conducentem ad consensum.

Secundo nos inspicienti nostram de auxilio, quod dicitur efficax ex intrinseco, ex eo ut, quod fortuito actualiter coniungatur cum consensu, sive efficacia: in quo consensu omnia, sive libera sive contingentia, quae actualiter producit effectum, dicitur admodum efficientia efficax: ut gratia diligentia, et sagacitas canis in sylva leporem insequentis, odorantis, et fortuito offendentis, et apprehendentis dicitur efficax ab ipso fortuito effectu. Unde auxilium efficax in hoc sensu, ut ex eo, quod actualiter producit operationem, idest, ac adiuvans et cooperans, quod simul cum nostra Voluntate operatur et producit effectum. Ut constat ex dictis contra nostram diversitatem. Auxilium vero inefficax pro utroque efficaci in hoc sensu est, quod actualiter nullam producit operationem.

Unde colligo nos inspicienti loqui de auxilio efficaci pro dicto a sufficienti, et pro inducente connexionem infallibilem cum consensu: quae quidem est efficacia vera et germana usurpatio contra recentiores: et tamen de auxilio actuali efficaci quod disputant hic cum Divo Augustino theologi. Unde auxilium efficax quod, de quo loquimur, non extendit ad duas priores auxilii efficacis acceptiones, ut falso incaute nonnulli RR. indicarunt. Ceterum authores illi supra adducti, et ut refert Magnus Sacerdos etiam de auxilio efficaci cap. 10, videntur docere erroneum nullum esse auxilium efficax, nullum sufficiens, concedunt auxilium efficax quidem in 1° et secundo sensu; et tamen credunt, absolute negare auxilium efficax quod. Ergo Doctores a Societate semper admisere auxilium divinum quod

efficax in hoc 2.º et humano sensu.

Quod sane ut efficax in hoc sensu [illegible] specialiter [illegible], et maius, quam gratia sufficiens: nam maioris extimationis et maioris benevolentiae signum et argumentum est gratia efficax, quae est veniti a Deo habet infallibilem connexionem cum operatione salutari, quam gratia mere sufficiens, quae eam connexionem non habet, et tribuat potentiam simpliciter ad operationem salutarem. Et ergo auxilium efficax gratiae illud, quod ita habet infallibilem connexionem cum operatione salutari, ut illo Deus faciat, ut nostra voluntas operetur. [illegible] nos hoc modo [illegible] explanare; et ideo [illegible] non subiungo. Sectio 3.ª Explanantur auxilii efficacis divisiones, quas Doctores circumferunt.

Sectio IIII.ª

Explanantur auxilii efficacis divisiones, quas Doctores circumferunt.

Dividunt 1.º auxilium efficax gratiae in concomitans, et praeveniens: illud est, quo Deus efficit nobiscum nostrum velle hoc, et ideo praeveniens est efficax. Scio nullos theologos bonae notae docuisse nullum auxilium praeveniens ut tale posse dici efficax; atque inde in efficax auxilium praeveniens ab aliis: idem, ex eo, quod actu efficiat nostram operationem liberam: Et hac ratione non erit tale auxilium efficax in ratione praevenientis praecise, sed in ratione adiuvantis, cooperantis, et concomitantis: quia tunc auxilium actualiter adiuvat et cooperatur, quando voluntas suum actum efficit: ergo si tunc praecise induit auxilium rationem efficacis, quando actum efficit, non induit denominationem efficacis ut formaliter praeveniens, sed ut adiuvans et concomitans. Dixi vero [illegible] auxilium excitans, sive praeveniens etiam in ratione praevenientis posse esse et dici efficax, quod in hoc dubio tenendum sit, ex dicendis pro nostra [illegible] explicatione de efficacia auxilii constabit.

(Thomistae docent auxilium efficax

concomitans esse laud, quod Deus non solo nobiscum facit nos velle, sed etiam efficaciter facit, ut velimus; quia efficacitate huius auxilii convenit voluntatis nostrae, itaut non solum cooperetur nobiscum, sed etiam praedeterminet voluntatem nostram. Unde per hoc auxilium Deus non tantum agit immediate in actus nostros, sed prius, vel saltem natura, et immediatius agit reipsa in nostram voluntatem determinando illam, quae cum illa efficiat actus, ut actus nostri. Et si illis opponas inde inferri hoc auxilium non tamen esse concomitans, sed etiam praeveniens; sicut dicunt prius natura aliquam motionem efficacitatis suae efficit, per quam praevenit nostram voluntatem, eam praemovendo; vocant hoc auxilium interdum vocari praeveniens, et interdum operans; imo sub hac gratia praevenienti, quam Concilium Tridentinum sessione 6 capite 5 disponimur ad conversionem, venire hoc auxilium efficax praedeterminans docet, quod tradit Cabrera disp. 6 dub. 8 no. 58: inde distinguit duplicem rationem, primo, quatenus Deus per illud reipsa operatur in nobis praemovens motionem; et sub hac ratione dicitur esse auxilium efficax praeveniens; secundo, quatenus simul cum nostra voluntate efficit actus salutares; et sub hac ratione dicitur idem auxilium esse efficax concomitans.

Hanc divisionem absolute iudico esse pro usu variarum opinionum, quae divisionem auxilii efficacis possunt distinguere a sufficienti, et per ut inducenti infallibiliter conversionem cum consensu. Idem iudico de divisione auxilii efficacis in simultaneum et praevium, sicut de eadem divisione praevenientis in sua societate.

Dividunt 3.o auxilium efficax relative ad actus, ad quos datur: dicunt enim aliud esse auxilium efficax ad motus quosdam excitantes; et hoc licet sit sufficiens, et non efficax respectu operationis liberae, semper esse efficax respectu motus quorum praevenientis: et aliud esse efficax ad ipsas operationes liberas: ita Albarez de auxiliis disp. 80, Medina, et alii Thomistae: et probant ex Isaiae capite 55: Verbum meum, quod egredietur de ore meo, non revertetur ad me vacuum, sed faciet quaecumque volui. Ad testimonium non esse verum, nisi ex eo, quod omne auxilium Dei, licet non obtineat ultimum finem, ad quem per liberam operationem nostrae voluntatis, nihilominus obtineat semper finem proximum, et im-

immediatè, neque per modum excitantes ad actus salutares.

Quibus dictum minime acquiesco; quia omne 1.o praeveniens et excitans consistens in actibus intellectus et voluntatis indeliberatis, non provenit ab aliqua gratia praeveniente; ut certo certius; et separatur, quae eius adiutorio efficiat nostra voluntas aliquos ulteriores dispositiones, sive actus, ut est certum; ac tale auxilium sufficiens praeveniens et excitans, neque est efficax ad operandum liberè; siquidem hoc non datur, neque ad modum gratiae excitantis quia ipsi nostri actus vitales indeliberati intellectus et voluntatis sunt auxilium praeveniens et excitans ergo tale auxilium 1.o praeveniens et excitans ita est mere sufficiens, ut ad nullius nisi sit efficax. Nec inde sequitur, quod verbum Dei [illegible] nam Deus obtinet suis efficaciter intentum, neque per [illegible] sufficientia, qua homo simpliciter possit operari: quamvis Damnatus, quem Deus praevidit ut eo uti, non habuit vacuam, etsi [illegible] illo utantur ad operandum.

4.o Dividunt auxilium efficax in illud, quod efficax est physice, et in illud, quod est efficax morale; illud est, quod habet [illegible] directionem moralem; hoc est, tanta est vis illuminationis, et inspirationis [illegible], in qua consistit tale auxilium, ut non prudenter [illegible] possit voluntas, moraliter loquendo, illi resistere: hoc vero auxilium est, quod provenit a Deo habet physicam seu moralem directionem eius [illegible]. Et quidem [illegible] auxilium efficax de facto dari fere omnes theologi fatentur.

Quinto dividunt auxilium efficax in illud, quod est substantialiter, et ex sua intrinseca, et essentiali entitate, ac proinde independenter a quovis alio extrinseco, est efficax: et in illud, quod non est substantialiter, sive ex intrinseca, et essentiali sua entitate, sed ex eo, quod in talibus circumstantiis, quas praevidentia Deus, offerat, induit efficaciam.

Hoc auxilium, non ex intrinseca sua entitate, sed ex circumstantiis

efficax subdividitur in efficax in actu 1º, et efficax in actu 2º: hoc est, quod ab ipso consensu subsequuto, et non aliunde, accipit efficaciam, et denominationem efficacis in actu 2º; ac proinde ut tale antea ad denominationem voluntatis nullam exigit connexionem cum consensu illud vero est, quod antea ad absolutam actualem denominationem, et consensum nunc voluntatis habet connexionem, et virtutem infallibilem ponendi consensum.

Unde omne auxilium, quod sortitur suum effectum, est efficax in actu 2º; et quod illum non assequitur, non est efficax. Nec requiritur, ut auxilium habeat efficax in actu 2º, quod sit efficax in actu 1º: quod auxilium efficax in actu 1º est quod habet infallibilem connexionem cum effectu, antea ad primam actualem et absolutam existentiam: non omne auxilium quod habet in actu 1º connexionem cum effectu, quod illum comitatur, habet eam connexionem virtualem, consequenter ex parte actus primi, quod non sit efficacia in actu 1º. Supponit efficaciam ex parte actus 1i. Quapropter auxilium est efficax in actu 1º, quod sortitur suum effectum, sive ex parte actus primi praecedat virtus superabundans, et excedens virtutis sufficientis ad exigendum effectum, sive non praecedat: et sive actus primus habeat virtutem infallibiliter ponendi effectum sive eam non habeat.

Itaque auxilium efficax in actu 1º tale efficaciam debet habere, ut antea ad actualem absolutam existentiam consensus connexionem cum illo, ac proinde includat virtutem infallibiliter ponendi consensum. Ad id vero non requiritur, ut independenter ex se a consensu habeat efficaciam ponendi illum; dummodo requiritur, ut antea ad existentiam absolutam consensus, et denominationem nunc voluntatis obtineat infallibilem efficaciam. Nec ideo requiritur ad auxilium in actu 1º efficax, quod habeat virtutem superabundantem, et excedentem eam, quae sufficiat ad effectum absolute efficiendum: nam aliud est auxilium habere excessum virtutis: et aliud habere efficaciam: Etenim auxilium ratione illius excessus distinguitur ab auxilio habente virtutem minorem sufficientis: et ratione huius efficaciae connectitur cum effectu, et distinguitur a suffici-

te esse hunc superabundantis virtutis: quod haec vero aliis superabundans auxilium potest non dimicti cum effectu; et conveniunter carere efficacia in actu 1° ad illum: illa vero virtus auxilii ita sufficiens, ut propter virtutem requisitam ad effectum absolute ponendum nihil ultra virtutem habeat, potest habere infallibilem connectionem cum effectu ante ad absolutam actualem determinationem nostrae voluntatis. Dissertatio 2ª, Examinatur scopus controversiae inter nostrae societatis DD., et PP. Dominicanos. Sectio 1ª, cardo, in quo versatur controversia, obstenditur.

Dissertatio II.ª

Examinatur scopus controversiae inter nostrae societatis DD.es et PP.es Dominicanos. Sectio I.ª

Cardo, in quo versatur controversia, obstenditur.

Aggredimur, audituri jam difficultates, tum in nostra, tum in praeterito lapso saeculo celeberrimas, ingeniorumque arenas ferraces, eoque deductus meo genio pacis amanti non inclinarem dum; ergo discutere et examinare decrevi vestri utilitati indulgens: ita ex eius evolutione plures, et praecipuae difficultates theologicae inter mutuantur.

Doctores societatis Jesu, ut qui frequenter manus conserebant cum haereticis Lutheranis in Germania, cum Calvinistis in Gallia, cum Bayo et Bayanis in Belgio sedientibus et asserentibus efficaciam divinae gratiae tolli humani arbitrii libertatem, meditati sunt, insistentes vestigiis Divi Augustini, Divi Anselmi, et aliorum Coelestium PP. concordiam infra subjiciendam, efficaciae divinae gratiae cum nostro libero arbitrio; qua nodum difficultatis solverunt, et haereticorum argumenta dissiparunt, et quod pene miraculum est, et magnum [illegible] veritatis argumentum inventa fere in societatis nostrae theologis, quibus temporis summa cum laude invariis, desinentibus provinciis theologiam docebant, quasi communi facto, absque ullo tractatu intercedente consultatione in eodem modo conciliandi efficaciam gratiae cum libero

compilauerit

[illegible] conscripserit, vniuersitatis [illegible] ut [illegible] huius [illegible]
[illegible] Ludouicus Molina
vir ingenio, [illegible] et virtute clarus. In lucem edidit anno
1588 librum de Concordia liberi arbitrii [illegible]
qui publice docebant, et thesibus publice defendebant Hi-
spani nostri Theologi [illegible] pro Molina Lusitani [illegible] Con-
[illegible] et Germani [illegible] Colonia-
[illegible].

Hanc concordiam in Hispania, et [illegible] Salmanti-
cae magnam discordantibus, aliorum excitauit motus, nam Ma-
gister Frater Dominicus Banez Primarius Theologiae
professor, eiusque discipuli ex sacro ordine praedicatoru-
res huius libri [illegible] detulere 1.o ad Sanctae Inquisitionis
Lusitaniae iudices, deinde in Castella ad inquisitores Valli-
soletanos, et tandem ad Supremum Generalis Inquisitionis Hi-
spaniae Tribunal: cumque omnia Sanctae Inquisitionis Sap-
ientissimis Censoribus, siue qualificatoribus, et maturo iu-
dicio examinata, semper et vbique pro Molina pronuntiatum
fuit; eiusque liber Sanctae Inquisitionis tribus propitiis
sententiis factus nobilior, magno Theologorum plausu
exceptus fuit.

Banistae vero non acquieverunt omnes Hispano-
rum, qui ad Supremum Romanae Inquisitionis Tribunal appe-
llarunt: et ut nouam Molinae [illegible] inuidiam conflarent, adorna-
runt ineditum libro quandam apologiam, cuius exempla asseruat-
ur in Bibliotheca nostri Collegii Granatensis, [illegible]
sollicitudine [illegible] sui ordinis [illegible]
fratres Praedicatores Prouinciae Hispaniae ad Eminentissimum
D. D. Michaelem Bonelli Cardinalem Alexandri-
num ex eodem Praedicatorum ordine assumptum, et totius ordinis [illegible]

Prædicatorum:

Nostri vero DD. post non nullos menses certiores huius rei facti miserunt Romam P. Christophorum de los Cobos ad tuendum causam Molinæ, et cum eo tum scripta ipsius Molinæ, Patris Suarez, D. Vasquez, et aliorum doctissimorum horum, quæ probabant ipsi et à Bañez et eius Delatoribus, aliena esse à mente et verbis Molinæ, Catholica, et probabiles: tum quædam annotata ad Sanctæ Inquisitionis Tribunal deferenda, quæ in Commentariis Bañez in 13 p. 3 et 22 22 continebantur, pertinentia ad doctrinam de physica prædeterminatione, de crimine subitæ pænæ in Cuba, et augmento Charitatis pro solis actus intentionem habere: quæque iam criminatus fuerat D. Molina in Hispania coram Sanctæ Inquisitionis Iudicibus.

Romæ ... post ... coram

et ... dissensione ... statuit Summus Pontifex Clemens VIII, anno 1602 id, quod iam diu meditatus fuerat: scilicet, ut examen huius negotii in disputationem Doctorum Societatis et PP. Dominicanorum coram Sanctissimo revocaret, et coram ipso à Theologis utriusque familiæ, et difficultates examinarentur, degerentur discordiæ, assistentibus cum Pontifice non nullis Cardinalibus et Censoribus, atque utriusque familiæ Generalibus. Itaque, iussu Pontificis executioni mandata est; habitæ fuerunt disceptationes 47 à die 20 Martii anni 1602, in qua 1a quæstio exagitata est, usque ad diem 22 februarii anni 1606 in qua negotium absolutum est; 35 habitæ fuerunt coram Clemente VIII, et post eius obitum decem sequentes coram Paulo V.

E Societate substiterunt disputationi P. Gregorius de Valencia; et

obiit P. Petrus de Arruba, quo ingravescente morbo [illegible] successit P. Fr. de la Bastida [illegible]. Ex Dominicana familia substituuntur Frater Didacus Alvarez, et deinde Frater Thomas de Lemos [illegible]. Ordo disputandi hic erat: [illegible], utrique Theologo de qua principia quae duas minimum horas, etsi ipse [illegible] ante 4 disputabat, Theologo Societatis Iesu defendente, et Dominicano criminante, et accusante, asserta P. Molinae: similiter [illegible], censores cum Pontifice et Cardinalibus, in ipso die, in sequentibus de quo hoc utrisque ventilata, censuras proferebant.

Tandem censura omnis, quae in examine [illegible] fuerant, oblata est Pontifici, qui deinde cum Cardinalibus accedens maiori et meliori censorum parti die 28a Augusti [illegible] anni 1606 hanc pronuntiavit [illegible]: doctrina P. Molinae indemnis [illegible] et utriusque familiae asserta, de quibus disputatum fuerat, utpote Catholica et probabilia in scholis Catholicis tute et impune, et doceant, et defendant, donec aliud a Sancta Sede declaretur: hinc legibus, ut neuter quispiam censura notet, [illegible] carpat [illegible] et publica scripta in neutrius opinionis [illegible] typis mandentur, ut occasio discordiae publicae inter utrasque familias respectivae. Praeterea [illegible] interdictum fuit ab Urbano VIII die 22a Maii anni 1625o libros imprimere de auxiliis. Et iterato ab ipso Urbano 8o anno 1641o, et 1644o prohibitum est dare typis scripta de auxiliis, quocumque nomine libri inscribantur: nec ideo crediderunt prohibitas theses impressas quibus index quaestionum disputandarum proponitur. Quibus Pontificiis decretis nos religiose paremus.

Rei historiae sincere, et [illegible] lenissimo calamo exposuimus ut nullas fabulas

impudenter evulgatæ à Fratre Antonio de Matre Dei, seu Oliveira Carmelitano Discalceato, et à Fratre Ioanne à S.to Thoma Dominicano, et Fratre Francisco Felice Minorita in Matritensi Scientiæ Dei, et a Vincentio Leni Iansenii fautore, et à Fratre Ioanne Martinez de Prado Dominicano, et ab auth. quæstionis historicæ et Guillermo Gibieuf Iansenii antecessore, et à Fratre Iacinto Coquetio Dominicano et viro bono, et à Fratre Reginaldo etiam Dominicano, ut istæ fabellæ, inquam, ab his confictæ credantur, silesius, quas Serrianus suas historias, quas veras appellauit, adimpleuit. Cui à voluerit uberiorem facti notitiam acquirere, videat P.es Leonardum Lerlogium, P.em Ioannem Martinez de Ripalda, Patrem Franciscum Annatum, P.em Gabrielem Henao, et quosdam anonimos annexos ipsi Societati Iesu, qui plene, et plane, ostentata rei veritate, has omnes fabulas, et plura sacrilega mendacia

Compescunt, et castigant.

Quibus de historia facti præmissis, accedo ad præsentis scholasticæ Disputationis, quæ inter prædictas Religiones, diu Romæ disputata fuit coram Sanctissimo ab utriusque familiæ Doctoribus principijs locum obtinet: an sit auxilium aliquo quo Deus præuenit liberum meæ voluntatis consensum salutarem ita sit intrinsece efficax, vt ex sola sua entitate, seorsum ab isto consensu, et à quouis alio extrinseco, inferat consensum; et cum illo dissentire repugnet, dissensus proximus impossibile sit.

Alijs verbis idem exponitur: an efficacia auxilij præuenientis, vt distinguitur à sufficientia auxilij præuenientis, sit essentialis, et intrinseca entitati ipsius auxilij; ita ut entitas auxilij efficacis, cum quo Voluntas pie operatur, sit essentialiter diuersa ab entitate auxilij sufficientis, cum quo Voluntas non operatur. Et consequenter entitates auxiliorum differant interse intrinsece, quod entitas auxilij efficacis independenter à quouis alio dicto

intrinsece connexa cum consensu, et intrinsece incompossibilis cum negatione consensus, sicut cum dissensu entitas vero auxilii sufficientis non intrinsece connexa cum consensu, neque incompossibilis cum dissensu. Hic est cardo, in quo versatur praesens controversia.

Unde convenit, quod scopus praesentis controversiae non sit, an efficacia auxilii possit componi cum negatione consensus. Ratio est, quia auxilium efficax qua efficax, et praeter sufficiente dictum apud omnes theologos dicitur connexum cum consensu, et incompossibile cum dissensu: et tamen apud ipsos dubitatur: an auxilium efficax sit intrinsece, et ratione sua entitatis efficax, dicaturque ex ratione sua entitatis connexum cum consensu, et incompossibile cum dissensu: quod dubium an sit affirmative, vel negative decernendum sit, venit in praesenti examinandum.

Praeterea rogamus: an entitas auxilii efficacis praevenientis sit intrinsece incompossibilis cum dissensu: non vero an sit intrinsece incompossibilis cum potentia dissentiendi. Nam haec duo ita diversa sunt, ut possit forma incompossibilis cum forma actuali, quin sit incompossibilis cum potentia ad illam; quia cursus actualis est incompossibilis cum quieta sessione, et nihilominus non est incompossibilis cum potentia sedendi; an vero sit legitima consequentia ex incompossibilitate auxilii praevenientis cum actuali dissensu, ad incompossibilitatem ipsius cum potentia dissentiendi, est difficultas, quae de cursu disputationis examinabitur: in praesenti vero difficultas est: an entitas auxilii efficacis ex sua intrinseca praecise considerata, et ante consensum nostrae voluntatis, repugnet coniungi cum actuali dissensu. Sectio 2.a Scopum praesentis controversiae male exponi ab aliis demonstratur.

Sectio III.a

Scopum praesentis controversiae male exponi ab aliis Demonstratur.

Unde colligo 1.o inique imponi P. Molinae, et nostris theologis in apologia ad Car-

tinalis ostenderunt divini minus nominis. S. C. C. Prelatorum Conciliorum
Augusti [illegible] 2a et 4a, quod asserebant, nullum dari auxilium efficax,
quod sit efficax, ut venit a Deo, hoc effectrix, cum efficacia ad conver-
tendum peccatorem in Deum; et sic dici efficax ab effectu, quem nunc arbi-
trium pro manifestatione bene agerat, qui est error de Pelagiano
[illegible] [illegible] Sociei in [illegible] [illegible]. Deinde Molina
et [illegible] est nunquam negarunt auxilium efficax, quod sit speciale Dei
beneficium; et sic insinuabant, et Magister Bañez eteius asseclis
auxilium, quod in intrinseca sua entitate physica, et antea ad nostram ope-
rationem sua conditionate prima sit efficax, ut manifestum fit legenti Concordia
Domini Molinae, et acta Congregationum Romae habitarum.

Idipsum vero ad eun-
dem ostenditur ex actis in 3a Congregatione; in ea enim sequentes
octo theses, scripto consignatae sunt, in quibus [illegible] Patres Dominicani,
quas D.D. Societatis conveniebant. 1a, datur auxilium proveniens ex effi-
cacia, per quod Deus facit, ut homo convertatur, et ipse operetur. 2a,
hoc auxilium est donum peculiare Dei distinctum a sufficiente. 3a. Hoc
donum est intrinsecum [illegible] interius, quo voluntas consistens in [illegible] ex-
citatione, ac inspiratione in illuminatione intellectus, ac in motione voluntatis.
4a. est supernale, internum, atque immissum a Deo. 5a. non sic retinet
auxilium ex [illegible], [illegible], et etiam ex [illegible] post. 6a. Convenimus praeterea hoc esse
motionem realem, et antecedentem applicationem voluntatis moventem, et inclinantem
ad aliquem actum determinatum. 7a. posito auxilio praeveniente efficaci infallibiter
non convertitur. 8a. Motio ex efficacia est effectivo bonae voluntatis,
ac proinde ab eadem voluntate realiter distincta. Unde manifeste in-
fertur nostros theologos, qui in his 8o thesibus semper prae oculis habendas conven-
iebant, nunquam negare auxilium efficax, quod tale sit in actu 1o, et utrum
sic conveniat; ac contra quod sit supernale beneficium speciale Dei
distinctum a sufficiente.

Colligo 2° Magistrum Al-
barez lib° 4 responsionum cap. te 6°, nº 5, ut his praesentibus quae-
cumque articulis obscuritatum rebus confunderet alia, quae ad
hanc controversiam non attinent, grate ex industria obtrudere qua-
liter, aut, an infusione [illegible] non illigata conservet arbitrium
libertatem capite 2° exploratum est: si 2° conuenerint, (ut socie-
tatis theologi) novimus liberum determinatio arbitrii sub ea etiam ratione generali, qua
effective procedit ab arbitrio et in genere causae verae efficientis et operationis
Spiritus Sancti, qui per adiutorium gratiae facit, ut faciamus, et in nobis absque
nobis, ut operemur, operatur, nihil de adiutorio gratiae Dei inter
nos contra nos relinquet, ut in lib° de gratia Christi contra Pelagium et Ce-
lestium dicit Aug. Codex nostro [illegible] aperit capite 1° nº 8°, contendunt
(ut Doctores societatis) ipsum Deum per auxilium efficax praevenientis
gratiae non esse causam efficientem vera efficientia physica, quo liberum arbi-
trium se determinat, sed solum efficientia morali, suadendo, et [illegible] hac-
tenus Albarez.

Quis non videat Magistrum Albarez [illegible] dicen-
[illegible] nos [illegible] non renuimus concedere gratiam praevenientem Dei esse
tam moralem, tam physicam efficientem vera et physica efficientia, quae facit, ut fa-
ciamus, et se determinet voluntas ad agendum, et nos determinat, etiam ut
praevenientem effective a libero nostro arbitrio, referendam esse in genere
praevenientem Dei, non tantum ut in genere morali, sed etiam ut in genere physico efficien-
tem vera efficientia physica. Tenent plerique societatis doctores, arbitrium
[illegible] defendunt gratiam praevenientem, non solum moraliter, sed etiam
physice efficere determinationem, et operationem nostri liberi arbitrii. Unde praeve-
niens, ut est causa moralis nostrae determinationis ratione concursus moralis, per
suasionem, exhortationem, et[c]., ita etiam efficiens physica [illegible] ratione concur-
sus effectivi physici. Ita docent expresse P. Molina in concor-
dia disp. 40 et 41, P. Lessius de auxiliis cap. 15 nº 3°, P.

V. g. Vasquez 1a 2ae disp. 185a, Pater Valentia 1a 2ae disp. 8a puncto 3o, P. Arriaga Primasso disp. 10a, 10 27o, et alii quam plures nostrae societatis DD., quos ipse retulimus ibidem.

Quapropter notandum est haec duo esse diversa et toto coelo differre: primum est: gratiam praevenientem esse causam physice efficientem determinationis, et operationis nostri arbitrii, sive facientem efficientia physica, quod arbitrium videret: 2um est: gratiam praevenientem esse causam determinantem arbitrium, sive causam efficientem actionis arbitrii, ipsum volitando: 1um libenter damus: 2um petenter inficiamur: nam habitus infusus, et illustratio, inspirationesque indifferentes, efficientia physice influentes sunt, et carent 2o. Itaque in quaestione disputata inter Patres Dominicanos et nostros theologos, non est an gratia sit causa physica efficiens efficientia sua vera et physica, quod arbitrium videbet? Sed an sit causa physica efficiens per efficientiam intrinsece determinantem hominis arbitrium, et repugnantem negationi determinationis.

Colligo 3o non apte explicuisse punctum difficultatis magistrum Zumel dicentem disp. 5a de auxiliis sectione 1a conclusione 3a: quod vere Deus, non tantum moraliter, sed etiam efficienter et proprie promovat liberum hominis voluntatem, tamquam 1a causa, et non solum 1a in moralibus, sed etiam 1a in efficientibus proprie: idque ideo est, in quo authores, cum quibus disputamus, dissentiunt a nobis; non bene tradit Zumel illorum articulus: nos enim non negamus, quod a nobis vult extorquere: nam libenter fatemur, et defensamus Deum esse causam 1am, non solum in moralibus, sed etiam in efficientibus proprie: sic quidem Deus a nobis dicitur, et asseritur causa 1a physice et proprie efficiens consensus salutaris, et physice promovens voluntatem nostram ad consensum; quod Deus physice producit gratiam praevenientem, quae physica sua entitate movet antea; ac proinde promovet nostram voluntatem ad consensum: quod affirmamus convenire auxilio efficaci, et etiam sufficienti, generaliter loquendo omnes authores nostrae scholae, qui in di-

indicantes eq conveniente gaudere virtute physica efficiente consensus. Unde infertur, quod quamque discriminamus a Banesiis in eo, quod negamus auxilium gratiae efficax physice praemovens voluntatem et intrinsece connexum cum consensu, et intrinsece inseparabile ab illo, et intrinsece praedeterminans voluntatem ad ipsum, et intrinsece resonans consensum. Quapropter auxilium efficax ut admittunt omnes scholae Dominicanorum, non solum est praemo, atque physica praedeterminatio voluntatis humanae.

Colligo 4.º Dispositionem quae prima de auxilio debet ante concipere, loquendo de gratia intrinsece efficaci cum doctrina de praedefinitione Dei efficaci, existimantes eandem utriusque rationem, et idem auctores dividi-
tur. Nos discretio diversissimae: quidquid sit: an ratio eadem sit. Nos plures Societatis Doctores negant gratiam congruentem intrinsece efficacem, non praedefinitionem Dei intrinsece efficacem: caeterum plures defendunt ponere cum sua conditionata dari praedefinitionem Dei intrinseca efficacem ad actus liberos nostrae voluntatis: et simul negant auxilia intrinsece efficacia: quidquid sit de ratione, quae solet obiici ab efficacia intrinseca praedefinitionis Dei ad efficaciam intrinsecam auxilii gratiae.

Colligo 5.º Albarez etiam fuisse insigniter deceptum, dum libro 4.º responsionum cap.te 3.º num. 14.º asserit, loquendo de ratione: an efficacia gratiae sit a libero arbitrio prius nostra operante, quam a gratia? haec enim est insignis calumnia. Nullus enim noster Doctor expresse docent omnem liberum arbitrium non agere consensum salutarem prius natura, quam Deus, sed simul cum gratia, et cum Deo.

Colligo inde 6.º non esse quaestionem ut false nobis imponit Zumel: an efficacia gratiae sit a libero arbitrio operante viribus naturae, seorsum a gratia. Nullus enim noster Doctor expresse docent liberum arbitrium non agere consensum salutarem solis naturae viribus; at illum agere viribus naturae indivisibiliter coniunctis cum viribus gratiae.

Colligo 7.º perperam propositionem quae A Ripoli, dum libro

2o. q. 1a § nq adversarii, ita fatur: auxilia efficacia sit ab
arbitrio vel tecum gratia. nq nisi Doctores non assensum efficaciam gratiae
convenire adequate a consensu arbitrii elicito per gratiam, et tamen in-
adequate. Ceterum docent efficaciam gratiae desumi partim ex principiis
motivis internis gratiae, compossibilis cum consensu, et cum dissensu; et par-
tim ex ipso consensu, vel ex aliud extrinseco connexo consensu, ita, ut vir-
tus intrinseca gratiae movens, et impellens voluntatem determinat
inadequate, et simul cum consensu, vel alio extrinseco connexo
cum consensu faciat efficaciam gratiae.

Colligo 8o non esse principium praesentis disputationis
punctum: an auxilium efficax consistat in qualitate non vitali, seu emo-
tione dicta ab illustratione intellectus, et inspiratione voluntatis: cum non nulli
ex nostris theologis credunt: nam licet auxilium efficax credatur indistinctum ab
illustratione intellectus et inspiratione voluntatis, remanet tota dissensio inter
Doctores Dominicanos, et nostros, cum illi adstruent efficaciam et praedeterminationem auxilii
cum consensu liberae voluntatis intrinsece esse in entitate gratiae praevenientis.
Ceterum referent ad principium disputationis quod gratia praeveniens sit qualita-
tas aut vitalis, aut non vitalis, absoluta difficultas ita est in eo,
quod gratia praeveniens dicatur, ab adversariis ex intrinseca sua enti-
tate praedeterminans voluntatem, et connexa intrinsece cum consensu. Unde
licet ipsi plures ex adversariis consentiant cum nostris, distinguant
gratiam efficacem in actibus intellectus et voluntatis; nihilominus no-
bis in principio disputationis puncto adversantur, et firmis praedeter-
minationibus adhaerent; quod docent entitatem gratiae esse intrinsece efficacem,
et inseparabilem a consensu, et repugnantem dissensui.

Colligo 9o ex Pater
libro 1o de auxiliis cap. 19 num. 1o et libro 4o cap. 2o num. intelligere
quibusdam ait, hic disputari: an posito auxilio efficaci, sit consensus
in nostra libera potestate. Unde ipse inferent, hanc disputationem potius esse de

dedit, Vite, quae Xre. gratis, congrue Baronius; nec illos Cha-
tholice intelleximus, posito auxilio efficaci [illegible] manere liber-
um consensum; [illegible] adhuc potest dubitari: an, ut, posito auxilio
efficaci, maneat liber consensus, requiratur, quod auxilium efficax
sit extrinsecum [illegible] entitate connexum cum consensu; vel potius, quod
sit inconnexum, et compossibile dissensui. Et cum primum asserant Domi-
nicani, et alterum [illegible] plures Iesuitae, utrique dicunt, non de vocibus,
sed de re inter se digladiantur. Unde etiam relegandus est Ioannes
Caramuel, qui in theologia fundamentali cap. 1. fundam. 10 tradit
hanc controversiam esse merum glossomachiam, et verborum pugnam: nam præ-
ter [illegible] acutissimus [illegible] non omnia, neque nimia
audacia disputavit bene intellexit, et [illegible] auxilium efficacis [illegible]
tus ignarus fuit.

Colligo 10.° decipi Doctores Capucinos asserentes
totam hanc controversiam de medio tolli, negato immediato concursu Dei
in consensu, quem ipse Durandus negat. Ratio est, quia non ideo debet
admitti concursus quo in consensu salutari, ut evitemus Pelagianismum;
et concursus arbitrii liberi, ut evitemus Calvinismum, etiam cum
concurrat immediate intrinsecus consensu salutari: quod etiam non admisso hoc Dei
immediato concursu, manet controversia pro viribus: aut ut gratia praeveniens, et
movens voluntatem huius ad suum exhibendum concursum, connectatur, ita
intrinsece cum consensu, ut repugnet dissensui. Quare non sit controversia de
componendo concursu Dei immediato, sed de ipsius concursu medi-
ato [illegible] ergo efficacis componendo cum concursu liberi arbitrii; manet
integra difficultas, licet excludatur concursus immediatus Dei in consensu
salutari. Sectio 3a an praesens controversia sit controversia Augustini cum Pela-
gio. Subsectio 1a controversia Dominicanorum cum Iesuitis longe distat
a controversia Augustini cum Pelagio.

Sectio III.a

An praesens controversia sit controversia Augustini cum Pelagio.

Subsectio I.a

Controversia Dominicanorum cum Iesuitis longe distat a controversia Augustini cum Pelagio.

Inter iniurias, quibus illi afficiebant se-
ctatores Divi Augustini hec una ceteris crudelior, sepius iterata, doctis
sapientissimus auctor ferebat: quod sit tanquam hereticus a hereticis
accusaretur: et nec silentio praeterit, quo sensu impudentes calumni-
his verbis compescuit: nobis tam manibus venenum antiqui
serpentis ingessit, ut et Catholicos horrore manichei nominis infame-
tis. Iesuitica schola de eo maxime gloriatur, quod in iis de gratia
et libero arbitrio dispositionibus non tam neque quamdiu Augustini doctrinam defen-
dat; et ita illos audiat Magistros, ut ab eius doctrina nec vel la-
tus unquam recedat. Unde et illud etiam nobis gloriosum est, quod Divo Augustino
in sua doctrina, et etiam iniuriarum societate coniungamur. Et hoc
sit nobis cum nostro magistro Augustino commune, quod ab hereticis, et adversa-
riis inter hereticos numeremur. Ut amplius sanctissimum Doctorem
imitemur, nostras iniurias patienter ferentes, impudentiam infa-
mandi doctrinam Augustini, sicut et Divi Thomae, quam de-
fendimus, nullatenus tolerare.

Plures heretici Iesuiticas contra decreta
cacia auxilii, quae tot probris onerant, et tot dictionibus alterant +
eius plausum in illa effundunt, ut videant, potiores et validiores
impugnationes in dictis, et probis Christianae, neque actus eadem physica
praemotae, si libertas ponatur in indifferentia voluntatis ad utrumque extremum;
et dicendo auxilii efficacis, et nec libertatis contra rationem medii consula-
tur; attamen inter omnia dicta illud altius est, quod Iesuitica de efficacia
auxilii contra Pelagianismum notent. Ita Guillelmus Gibieuf, qui
Jansenio longe longe praeditus, usque strinxit in libro de nova libertatis
notione: ubi nostros contra vocat latibulus Pelagianae haeresis, et Martinus
Kemnitius inter primos Lutheranae divisiones insignis, et Petrus
Ferrius etiam Calvinista, et Metensis minister tractatum Iesuitarum

heretici, qui non admittunt quidem aliquas, sed voluntas necessitat, et Guylielmus Amesius Calvinista Ulardony + theologaster tomo 4. Bellarmini enervati lib. 3 cap. 3 thes. 5a, et alii eiusdem furfuris.

Et quod magis mirandum est, non desunt viri Catholici et docti Dominicani, qui dicant doctrinam Jesuitarum cum Dominicanis esse omnino eandem cum ea, quam rectat tota Ecclesia duce Augustino contra Pelagianos, et Semipelagianos. Illa Alvarez de auxiliis disputatione 99 numero 10 Zumel de auxiliis divinis 4a rectione 2a controversia 1a Nabarrete tomo 2o controversia 2a §. 3o Gonzalez 1a parte disputatione 68a numero 4o Gonet de scientia Dei disputatione 6a articulo 4, et omnes RR. Dominicani iudicant enim praedictos hereticos admisisse gratiam internam, quae praestat arbitrio nostro posse, et quam nos concedimus: et solo negavisse gratiam physice praedeterminantem illam dictam, et adiuvantem actu arbitrium, faciente quod ut arbitrium operetur: quam quidem ab illis extorquere conabatur divus Augustinus.

Ego post multos qui Jesuiticam scholam ab hac calumnia immunem esse demonstrarunt, pluribus inter Pelagianos, sive Semipelagianos, et nostros designatis usque ad eundem discriminibus, eandem rem, a qua iam excidisse videbantur adversarii, pro mea tenuitate promovere conabor contra RR. Dominicanos idem repetentes, et relegabo invidiam nostram ex Pelagianismo conflatam. Itaque assero praerogativam doctrinam RR. Dominicanorum cum Jesuitis longissime distare a doctrina Augustini cum Pelagianis. Ut vero videant in certamine litterario, lectores Bellarministas ab adversariis servari, et non solum argumentorum robore, tam arte, cum dialecticis atrocissime pugnari; nihilominus omnino reverebor censuras, et dialecticas solas fortiori rationes validissimas in medium afferam quas pro sola Veritate in certamen descendo.

Pelagius, praeter donum creationis, doc-
trinae, et legis, auxiliaque naturalia interna, quae ex dono creationis, doctrinae, et legis externae naturaliter oriebantur, nullum aliud gratiae internae supernaturalis, et a Deo infusae necessarium esse iudicabat, et liberum hominis arbitrium posse credere, et diligere Deum, tentationes superare, et legis observare posse quae ad salutem, sed solis viribus naturalibus ad [illegible] salutares actus arbitrium suum sufficere credebat. Ex[illegible] de duo inferebat Pelagius 1o gratiam Dei esse a dono creationis distinctam, non ad posse simpliciter, sed vero ad facilius posse agere, et conducere: 2o nos solis suis viribus naturalibus posse mereri tamen gratias auxiliantes, quae sufficientes. Pelagius deinde gratiam creationis, legis, et doctrinae externae, et evangelicae exemplorum Christi, et remissionem peccatorum [illegible] obtendi circa 1am dissertationem 1a sectione 1a, et [illegible] admisisse gratias internas [illegible] in cogitationibus, et affectionibus internis [illegible] demonstravi dissertatione 2a sectione 3a. praeter has gratias nullum aliud admisisse internum super[naturali]s, a Deo infusum, et necessarium ad actus salutares pro evidenter.

Primo ex verbis, quae Pelagius suae doctrinae proponebat apud divum Augustinum lib. de gratia Christi cap. 4: ipsa, ait Augustinus, eius Pelagii verba accipite: nos, inquit, sic tria ista distinguimus: 1o loco posse statuimus: 2o velle: 3o esse: posse in natura, velle in arbitrio, esse in effectu collocamus. Infra vero quaestionem in hunc modum absolvit: non de velle, nec de esse, sed tantummodo de eo, quod potest esse disseritur. En Pelagius neque esse et [illegible] mendatium a divo Aug. asserit, dicens quae illi [illegible] Barbilias, non esse de velle, nec de esse, sed 2m de solo posse: quod quidem posse [illegible] posit in [illegible]: Et addit [illegible] solo posse dici donatum a Deo: quia Deus liberaliter [illegible] naturae est: [illegible] praeter dictas gratias, nullas

aliq interius adjuvaj, et a Deo infusaj, et nasiq ua' posse simplr citra ea actus auxiliares excludebat.

Secundo, idem Aug. loquens libro de nat. et gra. cap. te 7o de possibilitate n. peccandi sine gra., quam Pelagius defendebat n. neg., ait: nos, inquit Pelagius, de sola possibilitate tractamus, de qua nisi quid certum constiterit, transgredi ad aliud gravissimum et perexlemordinary ducimus. Idq iterato, repeto: ego dico, posse esse hoiem sine peccato; n. dico hoiem sine peccato esse: de posse et n. posse; n. de esse, et n. esse contendimus. Potuit Pelagius clarius suaj opinio Aug. declaratam explicare. Et sane eodem mo sentiebat Pelagius de poa agendi actus salutares sine gra., ac de poa n. peccandi, ut tradit Dnus Aug. de gra. Xpi cap. te 3o: q. contro. dit inter Augnum et Pelagio erat de solo posse procedenti ab eo solo effectu: qa quia posse absq dubio ad sufficiensq., et n. ad efficaciaj attinet.

3o Idem Aug. de na. et gra. cap. te 28 et 29, ait: vult Pelagius ad hoc esse auxiliu, ut facilius fiat p. gra., qd etsi minus facile tn pot fieri p. naturaj: ut qd p. liberum, inquit, hoes facere iuventi arbitriu, facilius possint implere p. gra. En eo mente Augni Pelagium admittebat grauj n. ad potestatj simpliciter, sed ad solaj facilitatj agendi. Quapropter subiungit Augus: Tolle facilius, et n. solu nus vera etiam sanus est sensus, si ita dicatur, ut qd p. liberum facere hoes iuventur arbitriu, possint implere p. graj. Cu n. a facilius additur adimpletio boni operis etiam sine Dei gra. posse fieri tacita significatione suggeritur. Quis sensus redarguit, qui dicit, sine me nihil potestis facere. Hactenus Aug. Vos deprecor, auditores mei, ut hec verba Aug. ni attente meditemini, et prorsus inane esse perspiciet Dnorum oppositoru eorum iudicium, qui Dnos asserunt, Pelagium admitteret

naria infusa a Deo ad potestatem simpliciter; Et docentes Aug.
cum Pelagio non fuisse de potestate simpliciter, et gratia sufficiente, de le
gratia efficaci.

Quarto contra Aug. lib. de natura et gratia cap. 44 sugens Pe-
lagio mentem refert hys verbis. Veniamus interim ad ea, quae in hac
quaestione quae est vel sola, vel praecipua cum ipsis habemus. Et enim ipse (
inquit Pelagius) dicit, ad quod nunc agit, non pertinere, utrum fuerint, vel
fuerint, vel sint aliqui homines in hac vita sine peccato; sed utrum esse
potuerint, sive possint; ita ego etiam, si fuisse, esse concederem, nullo
modo tamen potuisse, vel posse confirmo, nisi per gratiam Dei per Jesum Christum Dominum
nostrum. En hanc divus Augustinus, quam Pelagius eliminant a cer-
tamine, quod interesse ineunt quae de auxilio efficaci, quo liberum ar-
bitrium recte operatur, et sine peccato: Et rursus quae tractantes de
sufficientia, qua homo habet potestatem simpliciter ad id facien-
dum, et dissimulant: an homo habeat eam potestatem simpliciter per gratiam,
an per solam naturam; deinde arguit Aug. eum Pelagium di-
cens, praeterquam hoc est; quod quaeri movet; hoc est quod volumus, quod non
sit Dei gratia

quod non per Dei gratiam homines
posse esse sine peccato defendit. Quid clarius fieri totam hanc cum
Pelagio contentionem movere dicit Aug. quod Pelagius natura-
bat sine gratia Dei; quamvis ipse Pelagius non velit agno-
scere dicere.

Gratiae igitur Pelagius pro summis viribus posse tri-
buebat Dei gratiae hys verbis. Et id posse non defensare sine
Dei gratia, et Deo omnino id debere reposuit: Sed Aug.
non dissimulans dolos Pelagii, quos ex aliis sequentibus ejus
verbis colligit, in hunc modum. Si nesciremus, quae sequuntur,

licet interno auxilio; atq nos de illis iachante fama credidisse
deberemus; qd enim criminis dicit potuit et velle, qua potesta-
te non peccandi non nisi Deo debere reputari? hoc et nos di-
cimus. Superamus minus. en in quo sita est contentio Augustini
cum Pelagio, ut Pelagius deferat gratiae Dei potestatem.

Absolutam,
non est contentio; quia a capite 45 usque ad 51 ostendit Augus-
tinus Pelagium subdole nomen gratiae obtrudere iterum solummodo
eo, qd eius creatio gratiosa fuerit: ipsa, inquit Pelagius decla-
ratus apud Divum Augustinum cap. 51, non peccandi potestas
in natura necessitate est; quidquid in natura necessitate est ad naturae per-
tinere non dubitatur auctorem: quomodo ergo absque Dei gratia dicitur
existimatur, qd ad Deum proprie pertinere monstratur? in
quibus verbis additus ... se penetrare dolus Pelagii, ex-
pressa, inquit, est res, quae latebat; non est quomodo possit abscon-
di, ideo Dei gratiae tribuit non peccandi potestatem, quia naturae
Deus auctor est, cui potestas non peccandi inseparabiliter in-
haerere dicitur. Et inde cum Pelagio reipsa nullus alius gratiae ad
...tere simpliciter admitteret, nisi naturae gratiae a Deo creatae;
urgebatur Augustinus et tribulo conabatur extorquere naturae alias
praeter internas supernaturales, et nos gratiae additae a Deo, ut sal-
vatore, et non ut creatore. ad praedictam potestatem, ut eam admissa
...io solveret contentio. ita fatur Augustinus cap. 52. si opus
est salvatore, quo institutae naturae creatore, eaque me-
dicina, qua Verbum Caro factum est, si opus esse fateamur,
tota interna quaestionis contentio dissoluta est. Alia de hoc
Pelagii dolo testimonia Augustini dedimus contra ... ...
... disertatione 1a sectione 1a.

Quinto ostendo ex aliis

Patribus, vtq. Viros Catholicos cum Aug.º Pelagium n.
fuisse de gra. efficaci, et de sufficiente, et de gra. supernaturali ordi-
nata ad posse simpliciter, nec absolutum. Nq. PP. condem-
nabant Pelagium ex eo, q. admitteret suffcientiam, nec sine gra.
saluatoris ad actus salutares. 1º PP. Concilii Cartaginen-
sis ep. 90 apud Aug. dicunt. ad operandum, perficiendamq. iu-
stitiam, et Dei mandata implenda solum sibi hum. sufficere
n. posse negan. Et PP. Concilii Mileuitani ep. 92 apud
ipsum. posse hoc in hac vita perfecti Dei p. ad perfectionem
iustitiae sine adiutorio gr. Saluatoris, q. solum liberum ar-
bitrium peruenire. Elegant. Innocentius ep. 91. nos ex
nra. intota positae perfectum adiutorio n. indigere Dei, et
hoc s. nobis posse sufficere, q. liberum arbitrium cum nasceremur
accepimus; qd dictum excludant tanquam hereticum. PP.
Cenomensis Concilii in sp falsise, ad vitam beatam comparandam mini-
me necessarium esse gra., et ad id sufficere liberum arbitrium, si mo adsit
Diuinae legis cognitio, tanquam hereticum excludunt. Plura huius-
modi testimonia dedimus lib. 1º disputat. 1ª sectione 1ª et 2ª
et 3ª.

Sexto ostendo ex testimoniis Sacrae Scripturae, q. Concilia et PP. vtuntur ad damnandum Pelagium: nq. Sacrae
Scripturae testimonia solum sufficientiam perfectam et praecindentem
ab efficacia persuadent. Talia illud Apli. 2º ad Corinthios
Cap. 3º non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis
quasi ex nobis, et sufficientia nra. ex Deo est. Et illud
Joannis Cap. 15º sine me nihil potestis facere. Et Conci-
lium Arausicanum, Mileuitanum, et Tridentinum so definiunt aduer-

au Pelagius nam sine gratia Christi, non esse sufficientem, non posse, nisi aliquid salutare cogitare, velle, aut agere; et gratiam Christi esse necessariam, non solum ad facile, scilicet ad simpliciter posse.

Sanctique vero Ecclesiae Patres, Hieronymus, Prosper, Hilarius, Fulgentius, et omnes Doctores Scholastici, ... defensores ... qui huius ... mentionem fecerunt, et pugnaverunt contra Pelagium, totum ... revocant ad solam gratiam Dei necessariam, ad posse liberi arbitrii; non in eius efficaciam praedicantes; et conantur statuere ... ... damnantes Pelagianam ... sine gratia.

Quapropter Augustinus contra Pelagium contendebat praeter legem, doctrinam externam, etiam Evangelicam, et auxilia interna praedictis donis naturalibus ... annexa, requiri aliquam internam gratiam supernaturalem, et a Deo infusam, ad omnes actus salutares; et hanc gratiam Spiritus Sancti per Christum Dominum, et a dono creatam, et alio quovis auxilio naturali distinctam esse necessariam, non solum ad facile, sed etiam ad posse simpliciter: ac proinde liberum hominis arbitrium solis suis viribus, sine ista gratia, non posse mereri ... auxiliantis, nec sufficientis, quae omnia nos, et et adversarii ... ... dogmata sancta et Catholica ... ... amplectimur.

Ex quo manifeste colligitur nostrum ... Dominicanorum ... esse ... a ... Augustini. cum Pelagio: nam Augustinus cum Pelagio disputabat de auxilio sufficienti ut praecindente ab efficaci, et mere sufficienti ... ... notandum, auxilium sufficiens dupliciter usurpatur: 1°, ut opponitur insufficienti, et impotenti: et in hoc sensu ...

sufficiens, quatenus importat potestatem ad agendum, prescindentem tam a dissensu, quam a negatione dissensus: nam cum arbitrium libere actu operatur, est sufficiens operari. 2°, ut opponitur efficaci, et aliud nihil est sufficientia dicens cum negatione dissensus: itaque dispositio erat in 1° illo sensu, non in hoc 2°: accedendo punctum controversiae praecipuum erat; an sufficientia ad actus salutares consistebat in viribus naturalibus absolute consideratis, naturalibus, lege, et doctrina externa, variisque casibus naturaliter occurrentibus, connaturaliter annexis; vel an, et in dono ab his omnibus diverso a Deo nobis gratis infuso, et supernaturali, ac supra omnes exigentias naturales: in quo dubio: 1° asserebat Pelagius: 2° Divus Augustinus. Dissensio a Jesuitis cum Dominicanis non est circa sufficientiam: nam cum conveniant utrique, utrique concedimus talem sufficientiam ex solis viribus gratiae intrinsecae supernaturalibus convenire libero hominis arbitrio; et est solum de efficacia gratiae: sit an ea sit extrinseca, vel intrinseca, et entitate adaequate, et physice praedeterminans voluntatem. Quae quidem controversiae toto caelo inter se distant, ut ex dictis luce meridiana clarius apparet. Et Semipelagiani dissentirent a Pelagio in eo, quod indicarent perfectionem, et augmentum iustificationis in adultis ex solis gratiae viribus posse obtineri, cum illo conveniebant in eo, quod initium salutis per vires naturae posse acquirere crederent.

Pro.

Si 1° una controversia ab alia valde differt. Valde distat controversia de efficacia gratiae a controversia de sufficientia ad actus salutares; atqui controversia Augustini cum Pelagio fuit de sufficientia ad actus salutares: et controversia Dominicanorum cum Jesuitis est de efficacia gratiae: ergo controversia Dominicanorum cum Jesuitis valde distat a controversia Augustini cum Pelagio. Maiorem statuunt, et defendunt adversarii: nam indicarunt auxilium sufficiens esse realiter diversum ab auxilio efficaci: ac consequenter debent fateri controversiam circa utrumque alienissimam

alienissimus à Doctrina Dicali. Minor dist. quoad 1am partem multis hic demonstrata fuit; et quoad 2am ex dictis, et ex dicendis adeo perspicua est, ut absque summa ignorantia, vel summa iniquitate possit in dubium vocari. Conc. v. legitima.

Probo 2o. Sententia, quae cedit Augustino, quod illi repugnabat Pelagius, ut constat ex dictis: et sententia, quae cedit Augustino, quod illi repugnabat Pelagius, nullo modo opponitur Augustino ut inimico Pelagii: ergo sententia Jesuitica nullo modo opponitur Augustino ut inimico Pelagii: ergo sententia Jesuitica nullo modo est Pelagiana. Et haec ultima conclusio: quia sententia Pelagiana opponebatur Augustino ut sententia Jesuitica nullo modo opponitur Augustino ut inimico Pelagii; imo absolute nullo modo opponitur Augustino: ergo sententia Jesuitica nullo modo est Pelagiana: ergo dissensio scholae Jesuiticae cum Dominicana nullo modo est dissensio scholae Pelagianae cum Augustiniana. Probo hanc cons. Ut dissensio scholae Jesuiticae cum Dominicana foret aliquo modo dissensio scholae Pelagianae cum Augustiniana, deberet sententia Jesuitica in aliquo, in quo sententia Pelagiana opponeretur Augustinianae, convenire cum illo, et ipsi opponi Augustinianae scholae: et sententia Jesuitica in nullo, in quo sententia Pelagiana opponatur Augustinianae, convenit cum illa, et in nullo opponitur scholae Augustinianae: ergo dissensio scholae Jesuiticae cum Dominicana nullo modo est dissensio scholae Pelagianae cum Augustiniana. Subsectio 2a iacula adversariorum exarmantur et retunduntur.

Subsectio IIa.

Iacula adversariorum exarmantur et retunduntur.

Opponunt adversarii 1o

Pelagius dicebat gratiam internam moraliter solum moventem, et iuvantem voluntatem, qualis est ea, quam Jesuitae admittunt; et Aug. praeter hanc gratiam internam moraliter solum moventem, et iuvantem voluntatem, consistentemque in quibusdam internis excitationibus, et suasionibus moralibus, aliam gratiam requirebat a Pelagio: quam ab illo negabat gratiam physice praemoventem, et praedeterminantem; ac consequenter eadem erat tunc disputatio Augustini cum Pelagio, ac nunc est contentio Dominicanorum cum Jesuitis. Probatur maior. Nam Pelagius apud Divum Augustinum de gratia Christi cap. 7° dicebat: adiuvat nos Deus, dum cordis nostri oculos aperit, etc. (haec Pelagii verba, quae de-[illegible] 1a dissertat. 3° sect. 3a § hanc fuisse Pelagii et alia huiusmodi, quae habentur apud Divum Aug. cap. 10 et cap. 38) 1° et 3°.

Mixor Gonet post tot evidentes solutiones huic argumento exhibitas, adhuc illud reproducere tomo 4° disp. 1a articulo 3. Resp. 1° concedendo Pelagium admisisse illas internas excitationes et suasiones morales, quas nos etiam praeter internam supponebat; ut nos ipsi probavimus ibi sup; negando vero nos ab illo non differre in admittenda gratia interna excitante et suadente moraliter. Ubi enim nos cum Divo Aug. quoad duo specialissima capita a Pelagio discordamus: 1° est: Pelagius docebat eam gratiam esse intrinsece naturalem, ministerio legis, doctrinae, et revelationis externae, et variis casuum naturalium occursu naturaliter ortam, ut post relata praedicta Pelagii verba pulchre adnotat Divus Aug. eodem cap. 7°. in his omnibus non recessit a lege, atque doctrina, hanc esse adiuvantem gratiam diligenter inculcans. Quid clarius. Et cap. 9° ait: latere se putat, dum aliis, atque aliis verbis versat significationem legis atque doctrinae. Et cap. 10°. quid manifestius nihil aliud eum dicere gratiam, qua Deus in nobis operatur velle, quam legem atque

doctrinae in lege nostra et doctrina sanctarum Scripturarum, futurorum Deorum, atque omnium promittitur magnitudo: ad doctrinam pertinet etiam quod Sapientiae revellatur: ad doctrinam etiam pertinet cum suadetur, vel quod verborum est. Ubi non possumus notare Donatum, quem litteris maius in illis ... Jesuitae illa verba Augustini: gratiam caelestis illuminationis exarata promiserat numero 18, paucis interiectis lineis, sit numero 1° ~~et~~ hoc eodem Augustini testimonio ad probandum Pelagium a commentatione ipsius, et doctrinae non recessisse.

Insuper Divus Augustinus, Capite 41 ait: nusquam recedit ab illa verborum ambiguitate, qua discipulis suis posuit ex generosa stauri, quam credant in lege atque doctrina. At 2° nos cum Divo Augustino collocamus gratiam internam in Caritate et suavitate intrinseca supernali, nobis infusa, non ministerio carnis nostrae; et vero per ministerium: audi Divum Augustinum ... nobis loquentem Capite 13°: Si gratia doctrina dicendae, certe ita intelligatur, ut apertius et internius credatur Spiritus Sanctus illam infundere, non solum per eos, qui plantant et rigant extrinsecus, sed etiam per se ipsum, qui incrementum ministrat occultus.

Secundum est. Pelagius Docebat tamen illam gratiam internam adiuvantem solum ad facilius posse, ut Dictatum dentur ex dictis: nos vero cum Augustino dicimus gratiam internam a Deo infundentem et supernalem requiri ad simpliciter posse. Ex quantum discordent Jesuitae cum Augustino a Pelagio. Unde in summa nostra est mala: Et ergo gratia interna, quam admittebat Pelagius, non est similis illi, quam nos cum Augustino admittimus: Et ideo a Pelagio illam solum Docente negabat Divus Augustinus, hanc Augustinianam et nostram non vero gratiam physice praedeterminantem, ut contendunt Dominicani.

Opponunt 1°. Pelagius ideo Augustinianus,

et Catholica quam respuebat, quia indicabat illa tolli liberi ar-
bitrii libertatem: dicendum ante eum Pelagianum apud Divum Hieron-
ymum est ad Ctesiphontem: non est liberum arbitrium si Dei indi-
get auxilio. et non potest indicare Pelagius tolli liberi arbitrii
libertatem per gratiam de se possibilem cum dissensu: quia sic respuebat gratiam,
intrinsece [illegible] possibilem cum dissensu, et sola physica predeterminatio est intrinsece
incompossibilis cum dissensu: quia solum respuebat physicam predeterminationem: quia gratia
Augustiniana et Catholica, quam respuebat Pelagius, est physica
predeterminatio.

Respondeo 1º. Concessa majori, nego minorem. Etenim au-
xilium gratiae dupliciter dici potest prout pendet a nostra libertate: 1º quod auxilium
gratiae requisitum ad operandum non sit in potestate voluntatis humanae et de-
pendeat a libera voluntate Dei potentis pro suo libitu illud negare
et quamvis hoc dicitur non esse in nostra potestate libera suscitare
mortuos, prophetare, miracula patrare, et alia hujusmodi quia ad
hec opera requiruntur gratiae Dei gratis datae, et ista non sit in nostra
potestate, et a gratuita Dei voluntate potentis illas concedere vel
negare dependeat, ideo dicitur non esse in nostra libera potestate
ea miracula patrare; sed adhuc si Deo nobis ea gratia concessa,
possumus per nostra libertate ea miracula patrare vel non patrare.
2º est quod auxilium a Deo nobis infusum tale sit ex sua intrinseca
entitate, ut cum illo nequeat dari negatio dissensus. Ex hoc 2º
casu quod amplectitur cum Dominicanis, infert Calvinus per gratiam
intrinsece efficacem tolli libertatem: et ex 1º, inferebat Pelagius
per gratiam internam supernaturalem a solo Deo gratis infusam, quam doce-
bat Augustinus, destrui humani arbitrii libertatem. Etenim Pelagius
nunquam dixit per gratiam Augustinianam destrui libertatem ex eo,
quod auxilium gratiae, quod statuebat Augustinus, tale esset intrinsece, ut semel

positus in voluntate humana ex determinatione sua arbitrii repugnaret.
Adversus, [illegible] ex eo [illegible] illud auxilium libertatis, quod
adstruebat simpliciter necessarium ad actus salutares; et non cre-
debat naturaliter debitum [illegible] et non dependens a praedestinatione vo-
luntate Dei illud quod suo nutu largientis [illegible].

Jansenio-
lius approbat, et ingeniose illustrat Stapaldarius. Quod ecclesiae Doctores,
ut hanc Pelagii doctrinam [illegible] enervarent, conantur ob-
tendere gratiam Dei, etsi requisitam et indebitam, nihilominus esse
sic semper a Deo praeparatam et convenientem arbitrii humani, ut
numquam ipsum arbitrium possit conqueri de defectu gratiae, nec valu-
ere causari gratiam, quod ipsum non excitaret ad actus salutares, audia-
mus per omnes Dilly Cenomanense decreto 15º: quod quidem per
stabilitam necessitatem gratiae ad salutariter operandum praeoccupat ob-
jectionem Pelagii inferentis. Explicat intellectum horum verborum:
neque tamen tanta gratiae necessitas libero praejudicat arbitrio,
cum illa semper sit in praesentia, nec momentum quidem praetereat
in quo Deus non stet ad ostium, et pulset: cui si quis asse-
nserit, intrabit ad illum. En Dilly satis perspicue notat,
haereticum ex necessitate gratiae inferre praejudicium fieri libertati
humanae: hanc vero nullam esse, quod ostendit ex eo, quod gratia, licet sit
necessaria, semper tamen sit ad hominem, et a Deo nobis praeparata:
Et ideo ponat absolute in nostra potestate salutares operas: quam
doctrinam etiam nos libenter amplectimur; et illa solu-
tum iri argumentum Pelagii indicamus.

Secundo omittamus Pela-
gium distinxisse gratiam sufficientem, quae tribuat posse simpliciter;
et certum adhuc requirere a Pelagio gratiam efficacem, quae tribuat
operari, et sit speciale Dei beneficium, quo acquirendo

diversas gratias efficaces, et ipso eo obtento Deo gratias refe-re; quae doctrina est Catholica et admittimus. Hoc tamen omisso, adhuc nulla apparet ratio, quare debent adversarii Pelagium intulisse destructionem libertatis ex gratia efficaci ex 2o capite supra assignato: nam Augustinus non meminit gratiae intrinsece efficacis, et physice praedeterminantis: nec Pelagius indicavit gratiam quam ab Augustino asseri esse hoc destitutam inimicam liberta-tis.

Ratio est. Quia si de hoc titulo excluderet Pelagius gratiam efficacem, quam admittebat divus Augustinus, etiam illam excluderet ad facultatem operandi; at illam non excludit ad facultatem operandi, prout constat ex dictis: ergo Pelagius non ideo excludebat gratiam efficacem, quam admittebat Augustinus, quia ex eo, quod poneret praedeterminationem physice, destrueret libertatem arbitrii. Probatur maior. Quia in sententia solita physice praedeterminatio et nostra libertate non fundatur illius necessitate ad inchoandum, vel perficiendum justificationem; at inexpugnabiliter, ut se habentis ex parte actus primi ad dissensum et dissensum; ac proinde sive praedeterminatio debeat semper necessario praecedere, sive non debeat, quoties praecedat, et deneget voluntati, destruit eius libertatem: et ideo sive necessaria, sive potius asserat, nequit consentire cum libertate: ergo gratia de qua Augustinus disputabat cum Pelagio, non erat physice praedeterminans, vel gratia demum ergo dicitur fuisse de gratia efficaci. Ergo Pelagius excludebat gratiam Augustinianam, ut inimicam libertatis suae; non quia asserebatur praedeterminans physice; sed quia asserebat necessaria; et non erat in nostra potestate eam acquirere.

Respondeo 1o ad quaestionem, omittendo Pelagium opponere divo Augustino etiam gratiam praecedentem ad dissensum absolute liberi arbitrii, non esse admittendam quod dis-

destruerent libertatem arbitrii, neque secundo hanc obiectionem fundam[ent]
lreo, quod tum admitteret gratiam intrinsece efficacem. Ratio a quo, quia contra
est ad componendum nostram libertatem cum infallibilitate operationis, qua gaudet
gratia efficax ut talis, patres recurrunt ad congruitatem extrinsecam ip-
sius gratiae, dispositam fallibiliter ex convenienti conditionatorum, quae subse-
quitur Deus nostra voluntas eliciturus, si in his circumstantiis gratia
vocata impulsaret. Quapropter ratio ultima Pelagii, haeraque
contra gratiam convenientem S. Augustini; gratia statuens negentes proveniat haec
solutio illius obiectionis ad emendum? Semipelagiani vero frequen-
tius utebantur illa obiectione contra propositam efficacem divinae praede-
stinationis convenientem etiam vera praedestinationi: et S. Augustinus ad
dissolvendam illud eludendam etiam recurrebat ad praescientiam Dei conditiona-
tam convenientem, ex qua tota eius efficacia et infallibilitas dimanat. Et
quidem si gratia conveniens foret intrinsece et ex sua entitate ef-
ficax inutiliter S. Augustinus ad eius efficaciam et infallibilitatem statuendam
recurreret ad congruitatem extrinsecam, et praescientiam Dei convenientem
conditionatam.

Opponunt 3o S. Augustinus epistola (o), et de gratia Christi
cap. 4 et 10 disputat de gratia efficaci ut distincta a sufficienti; si-
quidem agit de gratia, quae facit, ut actu velimus et agamus, a di-
visa non solum possibilitate, et actualem voluntatem, et actionem. Et cap. 42
de gratia Christi ita scribit: Pelagius confiteatur, non solum possibilitatem in nobis,
sed etiam ipsam voluntatem et actionem divinitus adiuvari; et sic adiuvari ut
sine illo adiutorio nihil bene velimus, et agamus: atque esse gratiam Dei
Christi, in qua nos, non nostra iustitia, iustos facit, ut ea sit vera
iustitia, quae nobis ab illo est: nihil de adiutorio gratiae Dei interno dicit,
reliquit nebulam. Quaestio Augustini cum Pelagio erat de gratia intrinsece efficaci
qua non solum possibilitas, at gratia nostra voluntati et actioni adiuvant. In effectu

Leo

1o nisi, [illegible], ut Aug. ostendat, postea venire, et gratia superius,
contendit esse gratiam solum in actu 2o efficacem, quae Deus facit ut ac-
cedamus et credamus, inspirans volitiones, et actiones, ut nos cum ipso
libenter credamus; nihilominus nullo modo ostendit, imo neque insinu-
are insinuat, illud auxilium debere esse prius praedeterminans, et in actu 1o efficax,
connexum cum consensu: et quidem adhuc omnia munera secundum [illegible] quae
accedunt per gratiam Divinam [illegible] sed auxilium ex se efficax, quod
nos adiuvamus: nam hoc auxilium, etsi cum eo [illegible] sit [illegible] cum di-
[illegible], nihilominus [illegible] movet nos [illegible], et [illegible]
[illegible] simultaneum illa, ut a Deo [illegible]
[illegible] auxilium daret: [illegible] cum Pelagio [illegible] non erat de gra-
tia in actu 1o efficaci, de qua [illegible] Dominicanorum cum Jesuitis.

Itaque quan-
do Pelagius videat, [illegible] concedere auxilium sufficiens, quatenus
[illegible] possibilitas, semper esse a Deo, imo et adiuvari, [illegible]
[illegible] auxilium: denique, ait Aug. de gratia Christi Cap. [illegible]
[illegible] Pelagii, gratiam Dei [illegible] quae [illegible] nostro
[illegible] est, id est, voluntas et actio; et illa, quae in potestate nostra
non est, et nobis ex Deo est, id est, possibilitas, per [illegible] adiuvari et
[illegible]. Nihilominus nec verum auxilium [illegible] supernale sufficiens, neque [illegible]
[illegible] et supernale adiuvans [illegible] possibilitas seu potentia
[illegible] in suo libro [illegible] collocabat: non [illegible] pri-
mum, ut [illegible]: id est, possibilitas, adeo [illegible] (sic
Pelagius) a creatore nostro, neque esse in nostra potestate, sed cum nolumus
etiam si nolumus. Adiuvari [illegible] auxilium [illegible]
[illegible], doctrina, exemplis Christi, et [illegible] cogitationibus, et affecti-
onibus [illegible] naturalibus [illegible]
[illegible] infensibus.

Quapropter Divus Aug. ostendebat [illegible]

extorquere a Pelagio gratiam supernaturalem, nam ut hic definivit, posset ad actus salutares: quae tamen sua viribus, et auxiliis naturalibus relicta sit insufficiens adponere, contendit Aug. a Pelagio esse addendam, et nam gratiam supernalem auxiliantem ad talem ponere, sive politam. Addit ipse eam gratiam supernalem esse nam, non solo ad ponere, ut nisi sine dolo, ut in notamus, concedit aliquando Pelagius, sed etiam ad voluntatem, sive velle, et ad actiones, sive operari: et quam gratia illa, quae facit hos volentes et operantes sit gratia efficax, saltem in actu 2o: ideo Divus Aug. dum principaliter contendit extorquere a Pelagio gratiam supernalem auxiliantem ad politam sive sufficientem in ordine ad volitiones et actiones, praepraedictam ulterius, et exigit consequenter gratiam efficacem, saltem in actu 2o; non vero perfecte gratiam in eminence efficacem.

Resp. 2o Divus Aug. numquam nasceret a Pelagio de auxilio efficaci prout dicto ab inefficaci, et de ponere sufficienti voluntatis vi auxilii Dei adiuvantis nam, si vellet operari: quod quidem auxilium 2a nostrum loquendi quo inter se utuntur Divus Aug. et Pelagius, non est auxilium efficax prout dictum ab inefficaci; et tale auxilium supernale quod conferens humano arbitrio potestatem simpliciter volendi et operandi; et cum ipso agentes, referat nos volitiones et operationes in Deum, non solo ut in eum, qui dat ponere naturale, sed etiam ut in causam principalem volitionum, et actionum; eo quod non solo det ponere naturale, et etiam potestatem supernalem per auxilium supernale Dei pro prius, et omnino nam ad volitiones, et actiones salutares, et movens nostrum arbitrium, ut velimus et faciamus, et cum ipso agit volitiones, et actiones. Quae sic res Divus Aug. ut constat ex ipso testimonio nobis obiecto, contendit, quod Pelagius concedat esse nam gratiam, quae non consistat in possibilitate, sive ponere nostro, aut lege, et doctrina aut cogitationibus, et affectionibus naturalibus, etiam divinitus interioribus, et quae ~~sunt~~ sit gratia supernalis, ex meritis Christi habitus

et hac arbitrio eis indubita, et quae ita nos adiuvet, ut si-
ne illa nihil bene velimus, et agamus, ut sine illo, ait, ad-
iutorio nihil bene velimus, et agamus, eamque esse gratiam Dei
per Christum. Inquit contendit, Aug., quod haec Pelagius dedat hanc
gratiam non solum reddere hominem potentem ad volendum, et agendum salubri-
ter, sed etiam adiuvare liberum arbitrium ad ipsam volitionem, et
actionem. Unde contra opera iustitiae, non nostra, ut asserebat Pe-
lagius, quam nostra Dei sint; et potius et principalius in Deum,
quam in nostrum arbitrium referantur: Inquam non sua, inquit,
non nostra iustitia, licet gratiam, ut ea sit vera nostra iustitia, quae
nobis ab illo est. Quae omnia si recte perpendas, invenies
in nostra auxilii supernalis donarii, ~~[illegible]~~ moventis,
et imbuentis libero arbitrio potestatem simpliciter volendi et
agendi et cum ipso arbitrio simul agentis.

Ergo deducitur

Aug. convincenda esse doctrina Pelagii, quam his verbis tradit,
ut refert ipse Aug. de gratia Christi capite 3o. homini tribus, idem
possibilitatem datam confitetur a Creatore, nec esse in nostra potestate
et eam non habere etiam si nolimus: duo vero reliqua, idem
voluntatem, et actionem nostra esse asserit, atque ita nobis tribuit, ut
non nisi a nobis solis esse contendat. Idque tradit Pelagius apud
eundem Aug. capite 4o: nos tria ita distinguimus, et certum
velut in ordinem digesta partimur. 1o loco posse statuimus:
2o velle: 3o esse. Posse in natura: velle in arbitrio: esse in effe-
ctu locamus. Primum illud, idem, posse ad Deum proprie pertinet,
qui illud creaturae suae contulit: duo vero reliqua, hoc est, velle,
et esse ad hominem referenda sunt; quia de arbitrii fonte descendunt.
Ergo in voluntate et opere bono laus hominis, imo et hominis et Dei,
qui ipsius voluntatis, et operis possibilitatem dedit; quique ipsam possi-

politag. grx. ius adiuvat semper auxiō: qd V. nō pt uelle bonū, atq. efficere solius Dei ē. Hactenus Pelagius. Et infra addit. Vt generaliter universa complectat, qd possumus oē bonū facere, dicere, cogitare, illius ē, qui hoc posse donavit, qui hoc posse adiuvat; qd V. l agimus, l loquimur l cogitamus nrū ē, qui hęc uertere, etiā in malū possumus. ita S.

q. ut ab hijs erroribus ad sangiet Chatolq doctrinq trahat Pelagius, ostendit Aug. dcedendq esse auxiū supnalē pr. politag. sive posse, qd n sit à Deo ut Creatore nrō, qualle adstruebat Pelagius, et à Deo ut largitore grē supnalis et nanigiet etiā ad Volitioē dantis et moventis nrq ordinis; Vt Velit et agat, simulq. ns illo agentis; et ideo referentis ipsū Velle et agere in Deū, n sō ut datorē posenalis, et adiuvatorē p legē, doctrinq et Va, ut Vult Pelagius, sed etiā ut largitorē, vltraposse nale politag, seu posse supnalis p grā supnalē dō addid nanigiet Dū se ppriq et sup. Crg ns, et ut adiuvatorē p illā.

Opponunt 4°. discertaō Augi cum Pelagiō fuit de grā speciali, quq nos p Xpo. hemus, quaq. caruit Adamus in statu innocentiq sine Xpo: d hęce grā efficax p [illegible]; nq Adamus habuit grā sufficientē: ē. ea discertaō fuit de auxio efficaci. Resp.

discertatq. Augi cū Pelagō, fuisse de grā Xpti: hoc ē: de speciali grā et supnali nobis ppter Xpti merita collata, ut dista, n à grā Adami, sed ab auxiō et grā Creatoris, ut passū nobat D. Aug. vt iq Explicabimus; quq dē grā Creatoris, et sufficienti, et efficaci: et sane nefas ē dicere grā su-

ficiente supnalis p Adami peccatum amissum n fuisse ex meritis Xpi restauratam. Praeterea gratia efficax, quae sit beneficium speciale a gratia sufficiente distinctum, et posit ex meritis Xpi acquiri n e auxilium phice praedeterminans, et exhinc efficax: quod sine dubio e donum Dei speciale, et maius gratia sufficiente: ad quod impetrandum specialis meritorum Xpi applicatio requiritur.

Opponunt 1o: Doctrina Augni cum Pelagio e de eo auxilio, quo impediendo progressum ad Deum fundamus; et hoc e auxilium efficax: neque auxilium sufficiens semper nobis a Deo paratum e independenter ab Orationibus: p et Dictum.

Respondeo auxilio sufficienti ut praescindente ab efficaci iure neque posse orare: quod sufficientia gratiae supnalis, ut praescindens ab efficacia, e indebita nostro libero arbitrio: imo licet nec huiusque ut ipsum elevatum ad ordinem supnalem debita sit gratia auxilians, quae sufficiens; iustificationi sequentia supra ministerium carum nobis indebita e, et soli Divinae misericordiae referenda: ac proinde agnoscimus illa orare. insuper licet nec huiusque ipsum elevatum, nullis intercedentibus precibus, frequenter per auxilium debeat, et dispensetur; nihilominus tali debito fiet satis, si a Deo conferantur auxilia, quae consistant in cogitationibus et affectionibus itaremissis, ut tribuant potentiam phicam et non excludant impotentiam moralem: in quo eventu oratio nostra potest prodesse, ut nobis tribuantur auxilia tantae intensionis, ut etiam reddant facilem, et suavem actionem: quae intensio adiuncta auxiliis eadem faciat efficaciam hic et nunc.

Praeterea solent thomistae nobis obiicere semipelagianismum; atque adeo, quos id conantur, inutiliter suadere, inter

defendendus ... dissolvam, et in adversarios retorqueam. Interim operae pretium ... Dominicanis ... a doctrina, quam habuit Augustinus de Pelagio: an ... Julius Fiden... et tota Ecclesia ... Lutero et Calvino, licet quae infra in examen ... decabo. Sectio 4a sententia Dominicanorum de efficacia divinae gratiae referetur.

SECTIO IV.
SENTENTIA PP. DD. DE EFFICACIA DIVINAE GRATIAE REFERTUR

Pagens ... in qua Veteres Ecclesiae Patres et Doctores scholastici digladiantes pro gratia ... Pelagii haeresis, ipsius ... reliquias, et supponentes ut rata ... arbitrii libertate, ... incubuere, in nostra tempestate ... celebris, ac difficilis ... Et ideo in multiplices Authores divisa.

Prima sententia PP. Dominicanorum, quibus postea ... et praemotiones, sive praedeterminationes, imo et Banitas ab ipso ... authore, asserit efficaciam auxilii consistere adaequate in physica praedeterminatione: et pro ea explicanda duo supponenda statuunt hi authores: 1o: quoties liberum hominis arbitrium operatur, ut opus ad salutem procedit ad eius consensum ... te ... et calitatis efficientis, auxilium Dei libero arbitrio intrinsecum, et ex sua intrinseca entitate efficax adaequate, et ... et ... ad ipsius actualem consensum arbitrii, et eo ita ... liter ... ut impossibile sit illud ... cum ... consensus. Unde ... physica praedeterminatio ... intrinsece et sibi ... et ... nariis, infallibiliter illatam ita inferat praedictum consensum, ut cum

carentia et inferat cum dissensu. Respondetur: non est in potestate nostri
sed in manu arbitrii sui completum omnino, neque illa carere,
vice illis naturam excitare. Unde impossibile est, quod liberum nostrum
arbitrium indicat, a Deo operari utatur ad salutem, tamen
[illegible] actibus, quod in conditionata ex isto auxilio proveniat, quod de illo
te. [illegible] consensu, sive negative dissensu; et ex [illegible]
a [illegible] consensu sive absoluto, sive conditionato accipiat
efficaciam. Cadit quoque doctrina de praedeterminatione physica extendunt
ad omnes actus liberos creatos, sive bonos et salutares, sive ma-
los, seu peccaminosos, et steriles.

Primus huius doctrinae nomi-
natus defensor fuit Magister Bañez 1a parte quaestione 14a articu-
lo 13° dubio 2° [illegible] 3. et quaestione 19 articulo 8° et 4° quaestione 23a
articulo 3° et 5° et 2a 2ae quaestione 10a articulo 1° documento 3°:
[illegible] Gonet, et alios PP. negare Bañez fuisse authorem
et inventorem apud Catholicos praedeterminationis physicae, hoc tamen non
probant, neque alios authores assignant; et ideo audiendi
non sunt. [illegible] sequuntur eos PP. Dominicani, et cum ipsis
Alvarez in Cap. 10 [illegible], et in opere [illegible] de auxiliis;
Suarez lib. 9a a disp. 81 usque ad disp. 123 et lib. 3°
et 4° Responsionum, Cabezudo 3a parte quaestione 62a articulo
5° dubio 2°, Nabarrete tomo 2° controversia 15. 19. et 21a
Ripoll lib. 2° de auxiliis quaestione 1a [illegible] 1a Berdum relec-
tione de efficacia [illegible] 2a, Ledesma de auxiliis [illegible] quaestione
1a, Nazarius 1a parte quaestione 22a articulo 4° controversia 2a, Ripa
1a parte quaestione 19a articulo 8° dubio 1a, Sta Maria de libero
arbitrio quaestione 4a articulo 4°, et omnes RR. PP. Accedunt
ex externis Tunel, Cabrera et alii [illegible] quibus [illegible]
hanc doctrinam intellectu difficilem esse sine [illegible] credendam: [illegible]

sumitere mente captiuum in omnes praedeterminationis obsequium. Ita exp.
Suarez 1a p., q. de auxiliis cap. 22, et q. 10 articulo
1o, et Zumel tomo 2o opusculorum de auxiliis in 1a p., qui
sabiunxit credendum esse theologum, et non valentibus ad
aquam recurrere.

Praeterea non nostri docent auxilium intrinsece efficax non pertinere ad posse voluntatis, quia illud supponit, et pertinere ad exercitium potestatis agendi; quia Deus non tribuit auxilium intrinsece efficax voluntati, ut possit operari, sed ut actu operetur, et debet potestatem quam supponit adaequare. Unde illud variis nominibus explicatur, et vocatur motio virtuosa, et praemotio, et influxus in ipsam, et applicatio, sive complementum ipsius, frequentius tamen appellatur praedeterminatio physica, praedeterminatio, quia est actus quodam, sive quaedam dignitas divina nostrae voluntatis ad operandum: physica, quia non est moralis, et se tenens ex parte obiecti, et absolute frustrabilis a potentia, sed se tenens ex parte potentiae per modum efficientiae, et illam, sive directionis entitatibus actu nostrae voluntatis, ad quam determinat.

Et non possum non mirari Zumel tomo 2o opusculorum disputatione, sectione, et ... 4a §. ego sane, conqueri, quod nostri Thomistae Doctores Salmanticenses ... quaesiverint nomen praedeterminationis physicae ut in ... auxilio intrinsece efficaci, pro illud significato utilizarent; ... ostendant hanc vocem praedeterminatio physica non esse novam, sed antiquam, et a sanctis Patribus, et Divo Thoma usurpatam. Ita Alvarez disputatione 22a no 1o et 2o, et disputatione 23a no 1o, Gonzalez 1a parte, disputatione 59a no 4o, Ripa ubi supra capite 4o, et quod magis dignum est, ipse Zumel disputatione 59 ... 3a §. sane omnes ipsi nostri praedeterminationem physi-

q̄ multi commendat, et suae, ac merito recepti, refert.

Ego

Pº in hac lite iudico tempore Thomae Valdensis Carmelitanorum in Anglia Provincialis quosdam doctores viuos, ut ipse refert tomo 1º doctrinalis fidei lib. 1º Cap. 28, (et illos fuisse DD. nostros nulli coniecturantur) periculose philosophantes, ut ait Vualdensis, admisisse necessitatem agendi, quae foret extra hominis potestatem, et penes Deum, et [illegible] inventorem huius erroris praedeterminationis physicae, ipsius Valdensis inventorem fuisse Magistrum Dominicum Bañez Dominicanum, et publicum theologiae Professorem Salmanticensem, quique illam typis mandavit anno 1583º in commentariis in 1am partem, ut apertaliter erudite ostendit Pater Theophilus Rainaudus nullo Dominicano solvente argumenta, quibus ea veritas stabillitur. Ondenderunt Pater Basquez, Pater Molina, Pater Suarez, Societatis Jesu, et alii in suis scriptis novitatem praedeterminationis physicae notatam; verum etiam Pater Ferdinandus della Bastida anno 1605º ita de ea loquutus fuit coram Sanctissimo Domino Paulo Vº, nullo Dominicano reclamante: quod non erat inexpugnabili argumento universa absolute, et [illegible] omnes, qui a 300 annis Sancti Thomae Doctrinam coluerunt, sequuti, aut persequuti sunt, [illegible] de physica praedeterminatione ex mente Sancti Thomae non cogitasse, verum esse nullum ex veteribus ante Dominicum Bañez ita scripsisse.

Addo, non omnes Patres DD. nostros subscripsisse Dominico Bañez, ut testatur Frater [illegible] a Sancto Josepho Monachus Cistercienses vir eruditus, in libro cuius titulus est: defensio Sancti Thomae Aquinatis Doctoris Angelici adversus RR.es quosdam theologos, qui praedeterminationem physicam ad actus liberos illi [illegible]

affirmant. ut dicit 4a sectione 12a ita fatetur, quod manet pri-
vatissimos Thomistas, qui ante 50a annos scripserunt,
praedeterminationem physicam voluntatis consensu, ut libertati parum cohaeren-
tem repudiasse, nec dubium quin conveniat cum mente S. Tho-
mae. Idem tradit Basilius Pontius 1a parte variarum Capitum
sic: non nulli thomistarum obstinate praedeterminationem illam vo-
luntatis ex physica Dei motione, aut qualitate, quae ita ad unam par-
tem determinat ante consensum voluntatis, ut deinceps non sit electionis
humanae illi positae motioni Dei, aut obtemperare, aut refraga-
ri docuerunt. Excitavit enim Deus olim doctissimum, acerrimi ingeni-
ique exactissimum virum Ioannem Vincentium ex familia Domi-
nicana, qui eas dicendi vias validissime impugnavit, et 20a, et pos-
tea alii ex eadem familia ab illa [illegible], cum laude, et fructu discesse-
runt. Cur non omnes [illegible] Dominici subscripsere Dominico Ba-
nez circa physicam praedeterminationem.

Aliquorum enim imparti opinionem [illegible] facere.
Doctissimus Frater Franciscus de Arauco Dominicanus primarius Sal-
manticae in theologia professor, et deinde illustrissimus Episcopus
Zeponiensis doctissimo 2o in 1a 2ae quaestione 111a articulo 5o du-
bio 6o praedeterminationes physicas esse alienas a S.to Thoma, nec posse
Magister Praeclarus dicere sapientium magistrorum loquutus fuisse
ex aliena [illegible]: quis enim credat tantum magistrum infans [illegible]
illas alienas scriptis sua volumino [illegible]. [illegible]
bus magister Ioannes Vincentius ex Dominicanis et publicus theolo-
giae Professor in schola Salmantina defecit a praedetermina-
tionibus physicis in tractatu de gratia, et Ioannes Gonçales de Al-
belda ex Dominicanis in 1a parte disputatione 58a sectione 1a et 2a et 3a praedetermina-
tiones physicas bellum indixit, qui omnes declinarunt, ad quasdam praemotiones
morales.

Ille Dominicus Soto vir excellentis ingenii, et primarius Theologiae professor Salmanticensis, pugnavit in Concilio Tridentino pro physica praedeterminatione, et oppugnavit contra gratiam praevenientem talem esse, quae, quando efficacem meditationem accipiat efficaciter ex divino sensu liberi arbitrii potentia eidem concurrendi, aut assentire, aut dissentire, et resistere; ut refert a Paulo Sarpi Servitano turato Veneto in historia Concilii Tridentini libro 2°, id narrante Eugenio Philadelpho in exercitatione dispartita Scholastica, Capite 3° § 5°. Deo singularia verba Magistri Soto in libro 1° de natura et gratia Capite 15° - Alter ordo, in quo locum quoque habet quaedam libertas, est operum, ex quibus libertas, ut libro 2° et 3° videbimus, contendunt semper Lutherani inficiari et Calvini, quae etiam (subiungit) sunt inter Catholicos, quos viva voce docentes hoc asserentes, nobis reclamantibus, defensantes audivimus, putat quod Deus quadam necessitate, ad se pertrahit, et cetera.

Quicquid Catholici videant, illi ipsius dogmatis Capite 16° scribit idem Author: Sunt inter Catholicos, qui doceant, posito concursu Dei, non esse ulterius in potestate voluntatis, illum agere, et non agere. Ob id quod 2° aiunt concursum concursus non connumerari inter requisita ad agendum: immo dicunt, ut sua utamur voce, concomitari actionem ipsam. Horum autem duorum, (ut nusquam intellexi), neutrum unquam credo. Ceterum non est dubium, quin concursus Dei, licet concomitetur, ut aiunt actionem, sit nihilominus ex requisitis ad agendum; immo est, et natura praerequisitus, quoniam non solum Deus est causa efficiens concurrens, verum etiam movet ad agendum. Atque tametsi ille concursus sit praerequisitus, nihilominus, illo posito, tunc etiam est in facultate voluntatis agere, et cessare. Alias nullus dabitur requisitorum in quo posito voluntas possit agere, et non agere; atque

adeo neq̃ erit libera. nã ante Dei decretũ n̄ pt
agere, ergo ubi ille adest, ut isti aiunt, n̄ pt n̄ agere. Solum pro du-
bitare, qd illo tunc temporis momento, quo Deus meus decre-
verit, sum libera, ut tunc agere renuã. Etenĩ dy liberenon-
uerit, potius in sensu diviso n̄ agere; et tunc cessabit decretũ
Dei, tametsi in sensu composito secundũ quod prins Deus agere
erga me actiõe illa, et me n̄ agere. Nihil aliud sibi vult Aug.
ubi ait, illud, qd ē, qdiu ē, necesse ē eẽ, qd sit tã deinceps
Deus. hactenus Soto. Quid clarius pro nostra sã Philo-
sophiã pro defensionẽ posuit dici?

Praeterea in praedicto Capite 15°, ita ar-
guit Soto pro libertate Voluntatis Creatae. Si Deus ita nos insti-
tueret pro suo suis, ut nihil assentione nostrã, et arbitrio opus
esset, cum ipse ad nostras sit semper, et pariter, quidque restaret,
cur n̄ oẽs converteret. Quod si ex fonte in aeternas causas praedestina-
tionis retuleris, quia cui vult miseretur, et quos vult, indurat; n̄
satis quod feceris. Illa enĩ causa suprema, et remota, ut, quare
hunc ad gloriã destinaverit; illum vero minime, de cuius eruit
Aug., quare hunc trahat, illum n̄ trahat, noli diiudicare, sinis
non errare) At tamen causa praevisa deniolerat tum praedestinatorum pro quo
destinaverit unumquemlibet in regnũ recipere. Unde enĩ
infantibus hic salutis requiritur; quia renatus ē ex aqua et spiritu
sancto; ille vero nequaquam; propterea qd absque Baptismo vi-
ta descesit; ita in adultis (que verba valde notanda sunt)
reddenda ē prima causa, cum cũ duos aeque sit Deus para-
tissimus trahere, praesentissimaque utrique misericordiã
aspiraret, hunc trahat, illum n̄ trahat? quae nimira reddi n̄
potest, nisi quia alter praebet assensum, et cooperatur; alter vero
minime.

Plus fortasse, quam par erat, immoratus fui in referendis Sotii Verbis; erat nam prolixius referre, ut clarius constaret, quam immerito Goret in Apologia Thomistarum articulo 6.o notaverit litteris majusculis illa Verba Soti: primo non et non praerequisitus: ut ostenderet, ipsum tenuisse praemotionem physicam. Nam in illis Verbis loquitur solum de Concursu Dei, qui consistit in auxilio quo a Deo infuso Voluntati, quo ipsa movet ad agendum: quicquid Concursus non praerequisitus esset quod inferat dicto ipsius posito Voluntatem non agere, addit solum non sufficere ad libertatem ipsius Voluntatis: ac proinde ad demandandam illam libertatem nunc ait esse necessarium, quod posito Voluntatis eo auxilio sive Concursu, qui non praerequisitus est, non agere; et ideo subiunxit haec Verba, quae a Dicto transcripsit Goret: ejus Verba ita omnes exstantem Deus esse cum Concursionem salutis praemonendo nos, ut tamen nisi nos annuerimus, nihil fit: in quo sensu debet solum intelligi, quoties dicit auxilium sive Concursum Dei esse prius naturae. Quapropter in praedictis Verbis solum contendit solum definire libertatem Voluntatis huius esse, quod in sensu composito Concursus Divini Simultanei, et identificati cum Concursu ipsius Voluntatis, hac non possit non agere: quod absque dubio verum est.

Plures alios Dominicanos, qui universim praedeterminantes physicas deseruerunt, possem referre, ex citat. P. Sextopus parte 1.a sectione 13.a et Cap. Philadelphus ubi supra. Praescientia Dei nullam rationem praedeterminare ad malum peccati, ut ex supra adductis constanter defendunt Blasius Bendum, Nazarius, Zanchus et Mondragon DD. aliique ipsorum asseclae.

Standum ergo PP. Dominicani praedeterminatistae, et in adstruendis praedeterminationibus physicis

phica conveniunt, inanis, quae ad ipsis pertinent. valde inter se discordant. 1° Antiquiores eam dicebant esse non vitalem, ac proinde esse distinctam ab illustrationibus, et affectibus vitalibus, Recentiores vero credunt esse vitalem, et indistinctam a praedictis actibus vitalibus. 2° ex antiquioribus alii tradunt esse qualitatem realem mediam inter auxilium sufficiens et actionem voluntatis: alii vero, non esse qualitatem, et actionem Dei praecedentem prioritate naturae ad actionem nostrae voluntatis. 3° ex iis, qui eam actionem esse defendunt, alii indicant esse quandam actionem a Deo, et arbitrio simul productam, et solam esse distinctam: alii vero, esse actionem a solo Deo productam, et realiter distinctam ab actione nostrae voluntatis. 4° plures indicant praedeterminationem physicam esse requisitam et necessariam ad omnes effectus causarum secundarum: alii vero docent esse necessariam ad solos et omnes effectus necessarios: alii ad omnes, et solos effectus liberos: nihilominus ab hac regula multi excipiunt actus moraliter bonos naturales: plures vero excipiunt actus moraliter malos. Quare praesenti parte disputabimus contra eos, qui ponunt praedeterminationem physicam non vitalem, et necessariam ad omnes actiones liberas; et occasione nacti praedeterminationes reliquas impugnabimus.

Contra hanc de praedeterminatione physica doctrinam, de aliis quaestionibus huic principaliori annexis, indicium ferunt Sapientissimi Domini 1°: ex duobus hominibus aequalis entitatis auxilio praeventis, non potest alter consentire, altero dissentiente. 2° non potest alter augere intensionem, et meritum operationis prae altero. 3° non est in potestate arbitrii gratia praeventi aut auxilium efficax reddere inefficax; et inefficax auxilium reddere efficax. 4° divisio gratiae in efficacem, et efficacem non est divisio gratiae sufficientis; neque in membra sibi ex natura diversa. 5° potest Deus ante decretum suum liberi creati praedefinire efficaciter actus salutares. 6° non potest consensus praevideri a Deo sub conditione, nisi praecedat in Deo

[...] efficax de ipso consensu.

9°. Scientia media non est necessaria ad praedestinationem hominum. 8°. Praedestinatio Dei est certa et infallibilis ex qualitate mediorum, et non ex scientia eventus futuri. 9° libertas praedestinati cum gratia praedestinante non est componenda ex scientia consensus conditionate futuri. 10° arbitrium hominum nunc fluit [...] cum gratia particularis cum gratia [...] immediate; et tota efficientia, [...] ratio agendi [...] residet in auxilio gratiae. Sectio V.ª Sententia Jesuitarum proponitur.

Sectio V. Sententia Jesuitarum proponitur.

Sententia Jesuitarum 1ª Dominicanorum diametro contraria negat constanter efficaciam auxilii Dei consistere in physica praedeterminatione: et ut eam explicet, duo statuit. 1º auxilium efficax gratiae, quo Deus ante liberum consensum movet nostram voluntatem ad agendum, et facit ut faciamus, non esse intrinsece ad[ae]quate efficax, et suapte natura connexum cum consensu, et incompossibile cum dissensu: 2º huius auxilii efficaciam constitui et compleri virtute intrinseca ipsius auxilii, quod prioritate praecedit excitans, movens, et inducens voluntatem ad agendum, et ipso consensu liberi arbitrii, sive absoluto, sive conditionato posterius sequuto motionis, et virtute auxilii. Nam auxilium efficax ut tale duo dicit, scilicet, virtutem elicitivam consensus, et connexionem infallibilem cum ipso: habet auxilium virtutem elicitivam consensus ab intrinseca sua entitate, et independenter a libero arbitrio: connexionem vero infallibilem cum consensu habet ab extrinseco, et dependenter a libero nostro arbitrio viribus gratiae operante.

Unde efficaciam gratiae constituit, 1º per entitatem auxilii praevenientis, quod habet secum identificatam virtutem excitandi voluntatem, et agendi simul cum illa consensum salutarem,

et non dependet in movendo, et inclinando Voluntatem ad opus, a libera determinatione arbitrii: Atque hic Consensus, sive absolutus sive conditionate praestetur: et huius distributionis partialis dependet efficacia auxilii ab ipso nostro Consensu in genere causae formalis, sive distributivae; et ab ipso arbitrio gratia praevento in genere causae efficientis; non quia arbitrium conferat auxilio gratiae Virtutem excitandi, aut agendi, aut efficiendi; sed quia arbitrium gratia praeventum se determinans, seu quia simul determinans auxilium ad opus eliciat consensum salutarem, et tribuit actuale auxilio gratiae connexionem infallibilem cum consensu ipso.

Hinc quae D.D. Jesuitae inferunt resolutiones contradictorie oppositas iis, quas Dominicani determinavimus sectione 4a §. Contra hanc 1o: ex duobus hominibus aequali intensitate auxilio praeventis, potest altero consentire, altero dissentiente: et similiter de reliquis. Rationes tamen huius sententiae et nostrae explicationes dabimus disceptatione sequenti; ne cogamur ibi actum agere.

Hanc sententiam defendunt, et mirifice illustrant P. Molina in Concordia; P. Fonseca lib. 6o Metaphysicae Cap. 2o quaestione 4a sectione 8, Eximius (a) lib. 5o de auxiliis, et tomo postumo de vera intelligentia auxilii efficacis; P. Lessius in Apologetico de gratia efficaci; P. Tannerus tomo 2o disp. 6a quaestione ... P. Arrubal 1a parte disp. 55a cap. 2o et disp. 85 Cap. 3o et disp. 86a Cap. 3o et 4o, P. Fasolus 1a parte quaestione 14a art. 13o dubio 17o; P. Montoya de scientia Dei a disp. 33a ad 60; et de Voluntate a disp. 27a ad 51, et de providentia disp. 35a; P. Granados Summa Theologiae 2a tractatu 2o disp. 2a et 3a, P. Herice 1a parte disp. 23a Cap. 2o; P. Torres 2a 2ae disp. 55a dubio 3o. P. Salas 1a 2ae tomo 1o trac-

tatu 3° sectione 6.a et tractatu 5° disp. 3.a sectio 2.a, P. Be-
ccanus tomo 1° opusculorum opusculo 5° de auxiliis P. Alber-
tinus p.rio 5° q.e 2.a, P. de Aribricensis 2° philosophorum Cap.te 5° q.e
13.a, P. Ballensia, P. Raynaudus, P. de Lugo, P. Mal-
donatus, P. Salmeron, et alii innumeri dolen-
dos apud P. Serlogum p.te 3.a responsionum sectione 11.a refrag. oes
Societatis Iesu DD.

Nec desiderant externa, et quidem illustria suffragia: Etenim huic Sententiae principue favent DD. Aug. et D. Thomas, quorum verba opportune dabimus. Praeterea Serlogus recenset triginta Theologos Scholasticos, et Universitates, qui ante editam a P. de Molina Concordiam pro hac sententia suffragium tulere: et multos alios addit P. Genao ubi infra. At vero post editam Molinae Concordiam eidem sententiae subscripsere quam plures et insignes theologi, quorum eorum seriem refert P. Genao de sua media historice propugnata, Ventilatione 13.a, inter quos DD.mi huius saeculi antistites, eminentissimique primarii Theologiae professores ex fere omnibus universitatibus et religiosis familiis numerantur.

Et audiamus Genetum asserentem ubi sup.a a n.o 19° nostrum Eminentissimum dignitate, Sanctitate, et Sapientia Bellarminum tenuisse lib.° 4° de gratia et libero arbitrio Cap.te 16 ut probabiliorem DD.norum sententiam: quod [illegible] Bellarmini verbis ostendit suadere. Altera ratio Deliciandi liberumque huius, et forte probabilior (quae verba, ut assolet, litteris maiusculis transcribit Genet) est 2.a sententia D. Thomae, qui docet cooperans Digitus concurrere cum causis 2.is etiam liberis, ut non solum eis dedit, et conservat virtutes operativas, et etiam (redeunt, [illegible]) sed potius sollicitant et excitant Etiam sequentes litteras (eximiae magnitudinis) eas movent,

et applicat ad opus. ut Genuensis pr. ext. quod 2a Summa Cardinalis in art. 1° et lib. 2° contra Gentes cap. 70, etiamque disputationes Scientia 2°. quae satis videtur valde dubitatione, quod Scripturae quae dicit nos in Deo esse, vivere et moveri actus 2° causis etiam rationem et ordinem, quae habet prima causa cum 2is. Hactenus Bellarminus.

Scribit Genetus Humeliter et Judicio, stilo [illegible], et Gallico: ego 2° alia multa ipsius Divina in Societate Jesu, assuetus patienter tollerare, hanc cum malitia, vel ignorantia non possum silendo ferre: in ea enim periclitatur fama Sapientissimi et Illustrissimi Cardinalis Bellarmini. Cum eminentissimus Bellarminus summo docet in allato testimonio probabilius esse sequi, quod indicat causas 2as etiam liberas à Deo ut causa prima moveri et applicari ad opus: quod quidem ipsa Societatis non negat, et libenter admittitur: indicamus enim causas 2as agere ut motas à 1a: quod igitur operantur dependenter à 1a causa [illegible] quoad esse et conservari (quod quidem dependenter [illegible] dici distans motio causae 2ae à 1a per virtutem effectus ab ipsa dimanantis) [illegible] à causa eas movente et applicante sive physice, sive intensionaliter ad opus. Et sane in principali loquendo de auxilio efficaci, nemo erit adeo hebes, [illegible] a liminibus hanc [illegible] salutaverit, qui ignoret nos [illegible] antea docuisse Deum per gratiam ex se intrinsece efficacem, [illegible] suum entitatem consideratam, excitare, applicare, et inclinare liberum arbitrium ad operandum. Praeterea causas 2as ut à 1a motas agunt, quod omnes adiuvantur à prima per concursum simultaneum, qui quidem in iis permanentibus est motus per actionem et passionem, et in non permanentibus sit motus tantum per actionem.

In hoc sensu intelligendus esse etiam Divus Thomas, dum dicit causas 2as moveri et applicari à 1a, colligo evidenter ex ipsius verbis quae de potentia art. 7° in corpore: Sic enim ait, Deus est causa actionis cuius-

libet in q^m dat Vi^s operandi, et in q^m determinat eg, et in q^m appli-
cat actionem, et in q^m eius Virtute eg alia Virtus agit, et q^d dum-
xerimus his; q^d Deus sit sua Vis tus, et q^d sit intima eg cuiqui-
bet, n^o st per essentiam, et st tenens eg ipsa, sequitur q^d
ipse in q^olibet operante immediate operetur, n^o excludenda operam
Voluntas et reg. Cum Bellarminus insistens exemplis D^i Thomae
fatetur eg 2^a eis libera a Deo moveri et applicari ad opus; et
nihilominus n^o intelligit sub noe motionis et applicationis physicam predeterminationem;
sit neq. eg intelligit D. Thomas, nec nos intelligimus, nec apparens
adest fundum, et quod intelligi.

Praeterea sa, quas Bellarminus Cap^te 16° dicit
eē D. Thomae, et probabiliores, nullus habet D mentionem physicam predeterminationem. Etenim
loaraverat SS. D. a Cap^te 14° solutionem cuiusdam obiectionis Calvini,
qua ipse contendebat per decreta Dei destrui nostram libertatem, quam probat
ex Concursu Cooperationis Divinae eg libero arbitrio, et reiectis nonnullis
sententiis, 4^a approbat, et ab argumentis contrariis defendit Cap^te 15°. Et tandem
Cap^te 16° relatis iis, quae S. Thomas posuit, eas explicat, asserendo
motionem, sive applicationem, qua Deus movet, et applicat Voluntatem nostram
ad operandum, n^o impedire eius libertatem; quod exp^te nostrae Voluntatis nega-
tiva quaedam debeat praecedens tum influxum Dei, tum actum liberum Volun-
tatis: et sic sub hac intelligentia eg sententiam admittit ut probabilem. Quapropter
ter addit: atque hinc fit, ut Voluntas sit vere libera, et recipere
debeat, etiamsi Deus illam moveat, et applicet ad opus, quoniam
ipsa Dei motio in eius potestate est, sicut et loquitur Caietanus in
1a p. te q. 19 articulo 8° Dei motione Voluntas nostra libere utitur.
Hinc igitur Bellarminus, unde velles, sive a Zoneh, admitterent ista
predeterminationem physicam, sui PP^mi commilitones, et utrumque admitterent,
et maxime exp^te cessarent discordiae.

Praeter quas quidem ipse loca,

16° perspicue exponit Bellarminus praedeterminationem physicam his verbis: Neque Deus nec in illa (scilicet causa 2a) qualitatem illam imprimeres, et 4° illa utitur tanquam instrumento ad opus efficiendum, quocirca virtus a Deo impressa per modum transeuntis, dum causa 2a operatur non distinguitur ab ipsa virtute naturali, et est illa eadem, qua mediante illa Deus utitur ad illum agendum efficiendum.

Insuper in recognitione suorum librorum ait Sapientissimus Doctor libro 4° capite 11° §. 2° efficienter. Ubi diximus a S. Thoma notari in quaestione 22a de veritate articulo 8° duos modos, quibus potest Deus inclinare voluntatem ad operandum: unum efficienter, et physice, illam immediate movendo, et dirigendo ad unum: alterum efficienter quidem, et mediate aliqua forma, quam imprimit in voluntate. Non voluimus significare Deum ex mente S. Thomae reipsa uti illo 1° modo, cum movet homines per gratiam efficacem. Existimamus enim Deum posse quidem uti illo 1° modo si velit, et tunc tolli omnem libertatem arbitrii; Ac proinde hoc non putamus Deum uti de facto illo 1° modo, neque absolute, neque ex mente S. Thomae, ut probamus in hoc eodem libro 4° cap. 14°. Itaque hoc loco non diximus, quid reipsa faciat Deus et quid facere possit, si vellit. Sed quod Sanctus Thomas dum explicat 1m modum, non utitur illis verbis, quibus nos usi fuimus, vel efficienter et physice, immediate determinando, et solum dicit Deum operari in ipsa voluntate, movendo illam sine appositione ullius formae; Verisimile est Sanctum Thomam per primum modum, non intellexisse solam physicam determinationem, sed in genere loquutum esse de motione Dei sine appositione formae, ita ut comprehendat tam physicam determinationem, quae necessitat, et non cogit, tam motionem moralem, quae neque cogit, neque necessitat. Quid clarius?

Et in recognitione ad

Cap.t 14 ait. Cap.te 14.o S. Sanctus Thomas. Castellinus assi- duo loca S.ti Thomae, in quo videtur nobis satis asserte in- dicare. et sug. de Veritate Dei, et lib. arbitrio (hoc est longe distantis a determinatione ad unum extremum libertatis) et pro- ducere adducere seq.tia loca, ad hunc fortasse clariora. Quibus addi- tis subiungit. Accedunt ad haec pene quaedam quasi ipsa S.ti Thomae, et qq. doct.a de praedeterminatione non videtur pariter dissentire.

Ergo

evidenter ditat 1.o Gonetus vel oscitanter, vel tumultuario legisse Bellarminum, vel malitiose eius verba mutilata in medium pro- tulisse ad indoctos, vel incautos decipiendos: ac proinde ipsius velis monitis fuisse Nazarium gratissimum illud documentum Photii apud Photii Bibliotecam codice 225.o opportu- nitas veritatis studio legitime sectantes, etiam abunde accipientes, et non ad fraudes, partim quidem silere, partim vero accipientes offerre.

Secundo

Constat evidenter Gonetus mendaciter, inaniter, et summo nefas iniurie loquutus fuisse de sanctissimo, et sapientissimo Cardinale Bellarmino, dum ait, ipsum sibi contradicere: hic enim sapientissimus Doctor constanter expugnavit praedeterminationem physicam Calvinii, et Thomistarum ... in loco, quem citat Gonet, ut ego demonstravimus, et lib. 1.o de amissione gratiae a Cap.te 3.o usque ad 18; ibi enim excludit prae- determinationem physicam ad entitatem mali peccati. et lib. 1.o de gratia et libero arbitrio Cap.te 12.o; ubi impugnat gratiam auxiliantem sua pte na intrinsece ad quantitate efficacem. et lib. 2.o de amissione gratiae Cap.te 11.o ubi impugnat scientiam Divinam futurorum dependentium liberorum fundatam in absoluto Dei decreto anti... tandem lib. 1.o de gratia et li- bero arbitrio Cap.te 12.o ait. haec opinio (quae ut statuit physicam

patrum) videtur mihi aut esse videndum cum errore Calvini, et Lutheranorum, aut partim ab illa distare.

Dicis cum Goret n.º 38.º haec verba non esse Bellarmini, sed a quodam Jesuitis Germanis, qui impressioni librorum eorum praeerant intrusa fuisse: idque probat 1.º ex eo, quod Eminentissimus Cardinalis partim fuerit hilari animo eius volumina a Patribus Societatis in Germania quoad nonnullas opiniones immutari in spem fructus inter haereticos uberioris, ut habet Fuligatus, et Silvester de Petra Sancta in vita sua Bellarmini lib. 2.º Cap. 5.º Probat 2.º ex eo quod quidam, cum haec inveniantur in editione Ingolstadiensi anno 1593.º quae non reperiuntur in editione Parisiensi anno 1608, ut videre est ad finem Capitis 14.i lib. 1.º de gratia et libero arbitrio. Quibus addit Goret Bellarminum etiam aperire acriter verum mentem Molinae in eodem Capite et libro ubi verba. Haec opinio aliena a sancto Augustino, et etiam scripturarum dicens, evertit penitus praedestinationem Dei; et abutitur voce gratiae efficacis.

Ego indico Goret in hac lite esse manifeste temerarium, et esse ruinosa fundamenta quae nititur. 1.º quia ut advertit ipse P. Silvester a Petra Sancta lib. 2.º et cap. citatis, ut Cardinalis Bellarminus submitteret se iudicio censorum Societatis Jesu, quae demissa fuerunt a Superioribus examinanda eius opera, modeste detraxerit, aut addiderit nulla; et etiam patienter et hilari animo toleraverit mutatam in una, l'altera opinione apud Germanos factam; attamen nec littera mutata fuit quoad Cap. 14.um et 16.um lib. 1.i. Opus eius editiones [illegible] concordant necessario [illegible] [illegible] quod 5.º pertinet ad [illegible] [illegible] consistentiae Goret Bellarminum legitimum [illegible] Dei [illegible] et [illegible]

IV

vimus ac adhuc viriq, prout pro mariaq verum.

Pytrangus

qd Ac̃uin in recognitione suorum operum aetatis adhuc vi-
lidus scribendis supra... philosophiae libertas libe-
ri arbitrii: et de earum immensitate n̄ mirarunt, Jesuitae Ger-
mani; et quidã ãlii ãg ... morti Bell. ... peruit; in ce
in ipso articulo mortis ... imminentis coram notario pub.co
et duobus testibus declaravit se in ea qe de auxiliis quãm
...: que inter ... Patres Societatis, eos, et n̄ nullos Catholicos
agitabatur, ... bene, ad ... Societatis in suis
libris ... ita tradunt ... in ... ... Societatis, et P. Didacus
Ramirez in Vita ipsius Bell.i lib. 6. Cap.te 3o.

Adidet, qd
addit Gonet de censura Bellar.i in qua Molina, nec Go-
net ... et exposuit falli: ibi enim agit Bell. de eis, qui tri-
buunt efficaciam ... nec Deo, et nec Voluntati: et enim, ut
expresse dicit Cap.te 13o, ad 3.m obiectionem, n̄ contenditauri
efficax ... suae entitati imputare aliquid speciale ... su-
fficiente; et ... ... moralis et beneficii specialis,
revocandi ... in Voluntate Dei: qd nec P. Molina, nec nos nega-
mus: nam in sua Molina, et Societas efficaciam ... tribuit,
... et Deo, qui ... libero arbitrio, ut ex dicendis ...bit.
Quapropter Autores Societatis n̄ dicunt, ut existimat Gonet,
Bellar.m in sua censura ... Sectio 6.a ... ... medi-
ne ... feruunt.

Sectio VI.ª

Reliquæ sententiæ mediæ referuntur.

Ut difficultatis resolutio appareat, oportet quasdam sententias medias inter duas relatas proponere.

3.ª sententia credit, auxilia intrinseca non esse ex se, et intrinsece adæquate efficacia, et ex se connexa cum cooperatione arbitrii, et a decreto efficaci Dei procedente ad objectum diversis absolutis, quæ conditionalis arbitrii. Hæc sententia convenit cum præmotoribus in eo, quod admittat efficaciam ortam antecedentem, differt vero ab iis, quia asserunt efficaciam esse partim externam partim internam, et distinguit in decreto Dei, cum nostra Voluntate ita esse subordinata, ut Volente Deo nostri arbitrii eliceret actus salutares, stante ipsius arbitrii, cum aliis quidem Simpatia, illum eliciat: unde hoc decretum est quidem prædeterminatio physica. Pro aliis Scotistis, qui indicant hanc esse mentem Scoti in 1.º dist. 38, et 39.ª attamen alii Scotistæ ut Fauca in 1.º disp. 4.ª cap. 4.º, indicant hoc decretum a mente Scoti esse subsequens, seu medium, et conditionale diversis; ac proinde nobiscum prorsus sentiunt. Alii vero asserunt, ut Montepilonus 1.ª p. disp. 42 art. 2 n.º 4 esse conditionatum.

Quarta sententia tradit physicam prædeterminationem esse antecedentem, et Voluntati intrinsecam non esse necessariam ad agendum, esse tamen possibilem, et conjungibilem cum libertate; dummodo non se habeat per modum principii, sed solum per modum actionis, quæ procedat ex parte Dei ad actionem nostræ Voluntatis. Ita Lorca 1.ª 2.æ disp. 11.ª de gratia, et disp. 38 de peccatis.

Quinta sententia admittit prædeterminationem physicam intrinsecam: asserit que esse principium necessarium ad agendum, et ex se ortam a divina [illegible] Voluntatis, et subsequentem in genere dispositionis [illegible]

... denet, Voluntas, n. so. ut operet; a et. q. operatio adnuque
plane, s. termiitz docent hat, variues ... cal litate pisenti ad ...
hoc et ipsa subsequi calitae mali dispos moralis. Unde phica
... dependet a Voluntae, ut re ipsa exigtat; n. dependet, et
... existeas sit eficax. Ita Magister ... Ferrera Sallmantice
primarius theologiae professor, cui n. nullo ... subscripsere.
6. ... efficaciq

efficacia ... qua negat ee entitae auxilii intrinsec, ponit natq ...
perae ... cogitas, et affectioni sanctae relativae ad hoc arbitriq
sic ... sic affectus, ... illis affectio ... ... timoris, etc.
ut tentationibus ... Unde eadq entitas ... qui ...
nis e eficax, ... alterius ... dieus ipsius ... et affectio e
inefficax: imo ... eiusdq hoi ... variis ipsius dispositioibus, et affectioib
quae cum tempore, et circumstantiis mutantur, ... e eficax, ... inefi-
cax. ... fuerit, ... haec entitas ... dinumpit
cum tali ... temperamento, affectui, et ... ita ... efficax,
Ut antea ad ... Voluntais, sit ... cum ...
ipsiq; ... cum tali ... n. pot ... dissensq, sicut n. pot ...
... simplici ... phica.

Ita Gonzales 1a p., disp. 58 sect.
1a. 2a. et 3. Sep ... docet efficaciq et ... ey dissensu
ee intrinsec entitae ... eficaciq n. ... phice, et ...
Moraliter; ac ... de potestae phica posse dinumpi dissensu, n. ...
potestae morali. Unde gra eficax talis e; qu inclinat adeo vehe-
menter Voluntas in ... ut propter nimiq difficultas dissensus ...
quq illi gra dissentiat Voluntas, ... posset ... phica dissentire
quq admq ob ... hoe magna tentae vexatus ... potestae phi-
ca solius ... tentae vincere; potestae ... morali n. pot; et ideo
infallibiliter illius Vehementiae succumbet, nisi gra Dei ...

ita videt[ur] sentire illus[tr]issimus Mascarenas et à nullis Rec[ens]ti[bus]

Octava

sa admittit auxiliu ex se physice efficax, illud t[ame]n docet promos suavis, sive predeterminatis infallibilitantis: quodquidem auxiliu nullam imponit Voluntati necessitatem; q[uia] cu[m] illo non est Voluntas absolute omnino libera dissensus, ut loquuntur D[octo]res; d[ici]t enim ut dumque se neque dissensus, consensus non necessitate in sensu composito, siquidem cum talis promoe p[otes]t dumque negatio dissensus; sicut cum auxilio sufficiente neque necessitat in sensu diviso, ut p[ro]p[ri]e resp[on]det: è nullo modo imponit Voluntati necessitatem. non t[ame]n obstante, hoc auxiliu est efficax; q[ui]a huius promoi efficax fallit c[u]m infallibilitate Voluntatem ad dissensu, quacumque posita, Verae h[abe]t p[ri]o in instanti, p[ro] quo habet Voluntas hanc predeterminationem physica infallibiliter et libere operabit. Ita Ioannes Caramuel in theologia fundali Cap[ite] I. fundo I. Additq[ue] se has predeterminaes physicas Suarez olim defendisse Salmanticae, et inde vidisse easdem à nullis D[octo]ribus propugnari, nolentesque quidem Reg[en]tis Tragensis qui illas publice defensavit.

Dissertatio 3[a]. efficacia adequate intrinseca pr[aeter] omnes actus nostros antimultiplici ex cap[ite] excluditur. Sectio 1[a] Prima ex sacris litteris impugnatio. Subsectio 1[a] Celebre Christi D[omi]ni testimonium p[ro] mente sa[ncti] D[octor]is predeterminatis physicis expenditur.

Dissertatio IIII[a]

efficacia adequate intrinseca pr[aeter] omnes actus nostros antimultiplici ex cap[ite] excluditur.

Sectio I[a]

Prima ex Sacris litteris impugnatio.

Subsect[io] I[a]

Celebre Christi D[omi]ni testimonium p[ro] mente sa[ncti] D[octor]is Predeterminatis physicis expenditur.

Ut servitij nostri q[ue] [illegible] sternamus, imo ut ipsius eius p[rinci]p[i]is probemus et roboremus, op[or]t[et] impugnare dominicanorum physica

sedetur, sive efficacia adaequate intrinseca quae omnes nostrae voluntatis
actus antecedit, et deinde procedamus ad reliquas nostrae sententiae
partes statuendas.

Sit nostra Conclusio. Physica praedeterminatio, sive efficacia
adaequate intrinseca quae omnes nostrae voluntatis actus antecedit multipliciter ex capite libertatis repugnat: et consequenter auxilium efficax, quod
determinante quoque libero actu movet nostram voluntatem ad agendum, et facit ut
faciamus, non est intrinsece adaequate efficax, et suapte natura connexum cum
consensu et indispositum dissensui.

Primam huius conclusionis partem ex variis Scripturae testimoniis desumendam, interea validissimum est, et
nostris DD. familiare, et adversariis semper molestum, illud Christi Domini
Matthaei cap. 11, et Lucae cap. 10. Vae tibi Corozain, vae
tibi Bethsaida, quia si in Tyro et Sidone factae fuissent virtutes, quae factae
sunt in vobis, olim in cilicio et cinere poenitentiam egissent. His verbis
reprehendit Christus Judaeos, quia poenitentiam non egissent praeventi eisdem auxiliis, quibus si praeventi fuissent Tyrii et Sydonii poenitentiam egissent.
Ergo illa auxilia licet sint eiusdem entitatis individuatae, quia Judaeis fuerunt inefficacia, Tyriis et Sydoniis erant efficacia: ergo ea auxilia non sunt efficacia
adaequate ab intrinseco, et consequenter efficacia eorum non est illis adaequate
intrinseca. Utraque consequentia legitima est. Probo antecedens, quia ea reprehensio Christi Domini iniusta et ridicula foret, si Judaei non erant praeventi eisdem
auxiliis, quibus si praeventi fuissent Tyrii et Sydonii poenitentiam
egissent. Ergo et illa.

Probo antecedens, quia reprehensio unius prae alio paritatis ad alterum
iniusta foret et ridicula, si illius auxilium non esset aequale quoad
vim movendi et agendi antecedentes actus, commissio culpabilis et
reprehensibilis ipsius, qui reprehenditur. Ita docet Philosophus lib. 3 et 6
Topicorum. Ubi tradit argumentum a disparitate non esse desumendum, nisi quando

Sint paria: et ideo Apostolus increpavit puerum ex eo, quod ista ... homini liberalissimus esset; et nisi dignus foret dominator, qui auditores increparet, ex eo quod homo ... perpetrarent, eis Christus Dominus, qui impeccabilis, nullum homicidium commisit. vel ex eo, quod non sint assequuti illam eminentem sanctitatem, quam habuerunt beata Virgo, et Apostoli specialissima Dei gratia praeventi, et illustrati; et si Iudaei ... praeventi eisdem auxiliis, quae si praeventi fuissent, Tyrii et Sidonii poenitentiam egissent, auxilium gratiae Iudaeorum non esset ... quoad vim movendi, et agendi ante omnes actiones, et motiones culpabiles ipsorum; siquidem Tyrii et Sidonii absque ulla libertate, et merito suo longe melius forent praeventi, ut praedeterminatione physica, quam Iudaei, et Iudaei absque ulla potestate libera, et absque ulla actione, vel motione culpabili, et reprehensibili minori auxilio, ut gratia mere sufficiente, et indeterminante forent praeventi, neque maius auxilium potuerunt accipere sua electione; si inaequalitas, sive discrimen, sive dis... ... consisteret in causa praedeterminantis physicae: et ideo Iudaei faciles essent increpationem Christi Domini repellere dicentes, ... parem illorum Gentilium; qui fuerunt illis inaequales quoad poenitentiam; siquidem forent superiores, et inaequales Iudaei, quoad vim gratiae praedeterminantis eos ad poenitentiam: ergo etc.

Vtra

... Sin: haec increpatio comparativa esset ridicula, si Christus in Tyriis et Sydoniis maiora, et in Iudaeis minora auxilia sufficientia, sive miracula ad increpationem supponeret, et praedeterminationem physicam, sive auxilium intrinsece adaequate efficax esse maius auxilium, et beneficium, quam auxilium indifferens; imo quodlibet auxilium intrinsece adaequate efficax, et praedeterminativum magis superat omnia auxilia pure sufficientia, quam ullum auxilium sufficiens, etiam excellentissimum superat reliqua, ut minima pure sufficientia: ergo increpatio comparativa Christi Domini foret ridicula, si Gentiles habituri essent auxilium intrinsece

intrinsece adequate efficaciae, et illo carerent Iudaei; ac proinde excessus Gentilium apud Iudaeos consisteret in auxiliis intrinsece adequate efficacibus.

Resp. 1º Verba Christi Domini illis verbis non significaverit actualem poenitentiam Gentilium cum auxiliis Iudaeorum; sed solum facilem potestatem ad agendum poenitentiam; ut inde ostenderet magnam esse Iudaeorum obstinationem, et duritiem.

Haec evatio non potest sustineri 1º quia illa verba: poenitentiam egissent non significant facilem potestatem ad poenitentiam, sed poenitentiam actualem futuram; ut evidens est ex proprietate eorum verborum: et non semel ut verba sacrae scripturae contra proprietatem ipsorum usurpare ad proprios sensus trahendos, sana scripturae semper ab omnibus patribus createt. 2º quia Christus Dominus ea verba protulit, ut increparet impoenitentiam actualem Iudaeorum; sed inepte increparet actualem impoenitentiam Iudaeorum, nisi illis opponeret actualem poenitentiam futuram Gentilium; ergo etc. 3º quia innumeri Patres ea verba intellexerunt de actualli poenitentia Tyriorum: eorum testimonia refert P. Martinez de scientia Dei, q. 62. pro omnibus loquatur D. Aug. de bono perseverantiae Cap. 9. numquid dicere possumus et Tyrios talibus apud se virtutibus factis credituros non fuisse, cum ipse Dominus attestetur, quod acturi essent magnae humilitatis poenitentiam? Ubi D. Aug. docet esse contra Christi testimonium negare, sub praedicta conditione, actualem poenitentiam Tyriorum futuram.

Resp. 2º Iudaeos et Gentiles comparari aequales, non quoad auxilia interna, sed quoad auxilia externa gratiae; ut miracula, exempla, et praedicationem Christi.

Nec haec solutio tolerabilis est 1º quia Christus reprehendit Iudaeos, quod non egissent poenitentiam, cum Tyrii eisdem virtutibus, et auxiliis poenitentiam egissent; sed poenitentia salutaris non potest fieri cum solis

externis, sed quod auxilia interna gratiae sunt simpliciter necessaria ad poenitentiam agendam, ut docent Patres, et theologi, et nos probavimus contra Pelagianos: quod ea reprehensio comparativa supponit Iudaeos et Tyrios aequales non solum quoad auxilia externa, sed etiam quoad auxilia interna gratiae.

Ratio vero huius doctrinae in promptu est. quia ut liberum hominis arbitrium cultura Christi et praedicatione Evangelii posset facere fructus salutares, voluit Deus benignissima providentia auxilia interna gratiae de facto semper esse adiuncta auxiliis externis: quod Christus Dominus reprehendit Iudaeos ex eo, quod illis concessa fuerint auxilia externa, non ut separata, sed ut coniuncta cum internis; quae si praestita fuissent Gentilibus, hi absque dubio egissent poenitentiam. Et quidem Sancti Patres, interpretantes haec Christi Domini verba, supponunt Christum loqui de auxiliis externis ut coniunctis cum internis gratiae, et rationem tribuendi gratiam illam internam Iudaeis, et non Tyriis, referunt in gratuitam Dei voluntatem. Loquatur pro omnibus D. Anselmus in praedicto testimonio: <u>sed quare Deus negat gratiam libenter suscepturis, et eam consensuris, (nempe Tyriis) elligat vero non consensuros gratiae (nempe Iudaeos) non est nostrum scire.</u>

Contra est 2o quia si Christus comparavit Iudaeos tantum auxiliis externis pollentes cum Tyriis etiam auxiliis internis gratiae ad poenitentiam necessariis; comparativa increpatio Christi Domini foret ridicula, ut iam ostendimus; siquidem Iudaei valde inaequales forent quoad auxilia gratiae cum Gentilibus: quod etiam
Refert

3o et frequenter Iudaeos iuste fuisse reprehensos: quia simpliciter possent poenitentiam agere; sicut Tyrii possent, et agerent poenitentiam: etenim Iudaei et Tyrii forent aequales quoad auxilia gratiae interna sufficientia, quae dant posse simpliciter; licet non forent

quales quoad auxilia interna sufficientia, et physice praemotiva; quae quidem non requirunt ad simpliciter posse; et 4m ad actum liber operari.

Hic solum in multis peccat; et falso. Quoniam ad 1o, quando asserit physicam praedeterminationem requiri ad actualiter operandum [illegible] requisitum sufficiens, quod ipsum supponit: [illegible] simpliciter talis ad operandum, quia in nostra sufficiente collocatione [illegible], vel mere imaginaria, [illegible] infra latius disputabimus. Ille qui non habet, neque habere potest, [illegible] ad operandum, non est simpliciter potens libere operari; [illegible] quia Christus Dominus [illegible] non habebant, neque habere potuerunt [illegible] aliquod requisitum ad agendum; qualis [illegible] apud [illegible]: quod [illegible] non fuere simpliciter libere potentes ad agendum poenitentiam [illegible]. Cum tali requisito, sive in sensu composito cuiuscumque requisiti [illegible] non habet tale requisitum, sive sensu [illegible]: neque potest [illegible] tale requisitum, sive sensu composito [illegible]: et [illegible] adversarii [illegible] agere in sensu diviso, sive cum carentia talis requisiti; [illegible] cum sensu diviso, sive [illegible] carentia talis requisiti ad ipsam actionem implicat, ut docent adversarii: ergo et quod.

[illegible] 2o [illegible] omittamus dari illam potentiam [illegible] imaginariam, quam pro viribus conantur adstruere [illegible] res, [illegible] a nostris [illegible] arguant: et [illegible] libertatem infra impugnandam [illegible] inter requisitum ad posse, et requisitum ad agere, et adhuc [illegible] manere integrum [illegible] argumentum: quia adhuc foret iniusta reprehensio Christi Domini [illegible]. [illegible] ille, qui caret requisito ad agendum et illud non potest pro sua voluntate comparare et acquirere, non est [illegible] reprehensibilis, quia non agit;

ad praesentis operari illius, quibus, sine haec ante sua voluntas electiones illud requisitum ad operandum; et Iudaei non habuerunt, neque per voluntatem potuerunt habere, vel [illegible] illud requisitum ad operandum poenitentiam, ad ante sua voluntatis electionem habent [illegible] [illegible], [illegible] Iudaei non merito reprehensibiles, quia non operantur, et praesentis comparare [illegible].

[illegible] 3o. ille, qui reprehenderit et vituperare iuste discrimina [illegible], neque absolute, neque [illegible] comparatione [illegible] dignus reprehensione; et Iudaei potuissent conferre reprehensioni Christi Domini iusta discrimina [illegible], [illegible] inevitabiliter, et [illegible] culpa propria non habent requisitum ad operandum poenitentiam [illegible], habent [illegible] absque [illegible] electione [illegible]: [illegible] neque absolute, neque [illegible] comparatione [illegible] reprehensione Christi Domini, [illegible] inevitabiliter et absque [illegible] culpa propria habent requisita ad operandum poenitentiam; quod [illegible] habent [illegible] [illegible] [illegible] merito. Probo minorem. Iudaei potuissent dicere [illegible] [illegible] inevitabiliter impedimentum operandi (nempe: in [illegible]) quo caruerunt Gentiles, qui [illegible] [illegible]; et [illegible] [illegible] excogitari [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] poenitentiam, quae ante [illegible] electionem propriam, et absque [illegible] culpa [illegible] impedimentum inevitabile ad operandum: [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Chrysostomi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infra §. Contra 6o.

Et quidem Iudaei [illegible] impediti non potuerunt iuste reprehendi eo, quod non operantur poenitentiam, quando inevitabiliter, et absque [illegible] [illegible] [illegible] impediti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: neque [illegible], quod non abiiciant illud impedimentum: neque [illegible] illis inevitabile, et in [illegible]. Neque [illegible], quod non [illegible] poenitentiam [illegible] [illegible] [illegible] impedimentum, quasi illud [illegible] [illegible] [illegible]

... impossibile. Neque quia non agunt poenitentiam ... sicut ... quia non possunt iure reprehendi, quia non agunt impossibile. Et tunc opera exercerent adhiberentque illi dicentes: ideo non agimus poenitentiam, quia ipsi nolumus, neque ... a nobis metipsis non ... elevamus ad ... poenitentiam; at quia Deus ... immutabili, impedibili, et ... decreto ... poenitentiam non agamus; et insuper immediate ... nos ... ipsius ... absque culpa nostra, et electione ... poenitentiam agere.

... Verum ... nunc inferre ... non ... reddi irreprehensibiles, at etiam impotentes simpliciter ad poenitentiam ... illud, quod est ... omissionis ... dedimus ad hoc argumentum ... non ... possunt ... illam; neque ideo ... suppositionem quam ... omissionis ... imposuerimus, et ipsa suppositio ut ... Chymerica, et implicans in adiecto, ... inde ex illa inferuntur duo contradictoria. Ultimo, quod ... illa potentia imaginaria, quam ... et quod non ... potentia ipsa ad poenitentiam: ... cuiuslibet suppositionis impossibilis, quae Chymerica sit et implicans in adiecto, ut late ostendi libro ... philosophiae: ex illa enim ita ... inferatur duplex contradictorium, ut ipsa suppositio ... omissionis ... immutabilitatem excludat.

Dico 4°, quod ... Tyrii et Sidonii non egissent poenitentiam, si ... a Judaeis ... poenitentiam, si ... et si ... auxiliis sufficientibus ... vocarentur: ... non ... magis reprehensibiles Judaei quam Tyrii et Sidonii: ... quod aequales sint tam quoad impoenitentiam, quam quoad poenitentiam; ... sint paria; at ... qui non aequales, ubi ... sunt paria, aequaliter sunt digni reprehensione, ... laude ...

Dicendum est 1o, quod et neque ex directe probat.

D. Aug. lib. 2o de bono perseverantiae Cap. 14o docet fidei et poenitentiae Tyriorum, et Sydoniorum; et incredulitatem, impoenitentiamque Judaeorum extiturum; non quia illi habituales erant physicae credibilitas, qua isti carerent: sed quia illi erant observantes, neque ipsorum servi Xpi verba et miracula in quam fuerunt. Ex quo, ut, apparet haerere quaedam in ipso ingenio Divinum naturaliter munus intrinsece, quae moveant ad fidem, in quam [illegible] audirent verba, vel signa aspicerent. Ratio; quia si non [illegible] [illegible] poenitentiam [illegible]; ex Divini Aug. neque quidquam est [illegible] cent naturali, vel actuali: nec illa haerent in ipso ingenio; et [illegible] ca praedeterminatione: nec quod [illegible] Divinus naturale munus intrinsece, et propter auxilii Dei praedeterminantis ad fidem, et poenitentiam.

Unde infertur

Congruitatem verborum et miraculorum Xpti, quae exhibet poenitentiam Gentilibus dederunt D. Augustinus, non esse adequatam intrinsecalibus auxiliis externis et internis. Ratio; Nam illa verba et miracula Xpti, quae inefficacia fuerunt in Judaeorum, qui ea audierunt, et viderunt, judicat Aug., futura esse efficacia in Gentilibus: ergo eorum congruitas, et efficacia non erat adequate intrinseca. Probo hunc: Nam D. Aug. ait, idonei credituri miracula illi Xpti signa (quae videbant Judaei) vidissent. Et iterum: Quoniam credidissent Tyrii et Sidonii, si qualia viderunt Judaei, signa vidissent. Ergo judicat Aug. ea miracula, quae viderunt Judaei, et quae fuerunt illis inefficacia, respectu a Sidoniis et Tyriis, futura esse illis efficacia.

Resp.

4o Judaeos iure reprehendi prae Gentilibus; quia maioribus peccatis apposuerunt maiora impedimenta, quae maior.

peccati apponerent Gentiles quam ipsis praedelinquenti.

Absolvo facili responsione[a] Dico[a] ergo[a] 1°. Christus reprehendit Iudaeos propter peccata praecedentia, et propter actuales impaenitentias, et indisciplinas quam auxiliis, quae Deus praebebat efficacia cum Gentilibus, resisteret. Dico[a] 2°.[a] etiam Gentiles maiora peccata apposuerent eadem maiora impedimenta, et eos[a] modo, in quantum carerent praedictae sphaera ad actus bonos excludentes ea maiora peccata, sicut impedimenta, et eisdem auxiliis, quae venti erant Iudaei praevenirent[a] et d.[a] 3°. ad eadem opera prudentia mala Iudaeorum, et bona Gentilium [illegible] Deo; quae [illegible] praedelinquenti [illegible] media. Si dicas [illegible] nihil [illegible] et difficultas reprehensio, et [illegible] excusationis, de quibus tractabamus, loquendo de impaenitentia Iudaeorum, et paenitentia Gentilium transferas, [illegible] ad alia peccata, [illegible] peccata praecedentia: [illegible] eadem [illegible] obiectionem facile [illegible] Si 23. [illegible] maneat, siquidem tamen aliquando libertas [illegible] illaesa permanere et defendi [illegible] beneficio [illegible]

Dico[a] 4°. [illegible] quibus [illegible]

peccatis [illegible] merito [illegible] absolute, quae [illegible] adhibitam, quibusquibus [illegible] sufficiente [illegible] prima [illegible] independenter a peccatis [illegible] impedirent [illegible] ad paenitentiam [illegible] erant [illegible] dispositis et [illegible] Dico[a] [illegible] haec [illegible] [illegible] opera [illegible] mala, [illegible] nec [illegible] capite [illegible]

Dico[a] 5°. [illegible] Deus [illegible] opera [illegible]

peccatoribus; et illis non dedit aliis peccatoribus, qui minora pecca-
ta commisere; ut pluribus Exemplis posset ostendi: Et sane mul-
toties ipsis Iudaeis maiora auxilia contulit Deus, quam Gentilibus:
et ideo saepe queritur de Iudaeis, quod, non obstantibus ipsorum crimi-
nibus, uberrima illis tribuerit auxilia, quae nollent
consentire, quasi aliquid illis ex parte Dei defuerit ad poenitentiam actu-
alem: tanta cura, ait Chrysostomus hic, atque quidem fuerit circa
Iudaeos Deus ad poenitentiam et fidem, ut nullius omnino istis excusa-
tioni reliquerit [illegible] [illegible] cap. [illegible] quid ultra debui
facere vineae meae et non feci. Deus frequenter non reparat
[illegible] efficacis [illegible] peccata praecedentia, nec illis tribuit, quod
minora peccata [illegible]: Apostolus non reprehendit Iudaeos, quod suis pe-
ccatis praecedentibus apposuerunt impedimentum auxiliorum ad ac-
tualem poenitentiam; atque auxilia a Deo decessa, quae potuerunt suo dicen-
si reddere efficacia indifferenter, inefficacia reddidere. Subsectio
2da in [illegible] obiectiones, quae conantur Expositionem nostram [illegible]
enervare, dissolvuntur.

Subsectio II.

Non nullae obiectiones, quae conantur Expositionem huius argumenti enervare dissolvuntur.

Obiiciunt 1o. Iudaei non habuerunt vera
[illegible], quas habuerunt Gentiles, [illegible] [illegible] fuerunt in [illegible]
[illegible] quando vocatae [illegible], et in [illegible]: Et tunc iure reprehendi-
biles [illegible], Iudaei, etiam comparate Gentilibus: ergo etiam si Iudaei non habu-
erunt [illegible] [illegible], quas habuerunt Gentiles, iure reprehenditio
ss.

[illegible], [illegible] antecedens; distinguo consequens: fuerunt inaequales quoad vo-
cationes [illegible] et in [illegible] [illegible] in [illegible], et quoad [illegible]
et auxiliorum: nego consequentiam: [illegible] efficacia et inefficacia [illegible] [illegible]

et auxiliorum dependentis à Voluntate creata, et Gentem, quod esset

eorum. Et Defensa minori subsumpta, nego ulteriorem cons. Ergo in natura

la pecca. Ergo, nam auxilia efficacia, (sicut et inefficacia efficacia)

non sunt entitates considerata, sed quae dicunt essentialiter virtutem mo-

vendi et agendi, et procedunt ad se ex eventu liberae voluntatis

itaque, sic bene aequalia, tam in Iudaeis, qui non egerunt paenitentiam, quam

in Gentilibus, quorum illi paenitentiam egissent. Ac proinde sunt sim-

aequalia sub ratione efficaciae et inefficaciae dependentis à Voluntate

creata. Quae obest inaequalitas Gentilium cum Iudaeorum, quoad vir-

tutem, sive quoad efficaciam auxiliorum independentis ab ipsorum

Voluntate, à Deo; et sub efficacia dependentis ab illorum libero

arbitrio: cum quibus inaequalitas auxiliorum in Gentilibus omnes

cohaeret cum omnimoda aequalitate cum auxiliis in Iudaeis quoad

virtutem intrinsecam ipsorum auxiliorum, et per rationem Deo quae et

efficacia vocata, quae ipsi fuerunt in gratia. Unde quoad inaequalitas

itas auxiliorum, quatenus dependens à Voluntate Gentilium, fuit

illis laudabilis, ita inaequalitas auxiliorum, quatenus dependens

à Voluntate Iudaeorum, fuit illis culpabilis, et reprehensibilis.

Obii-

ciunt aequalitas quoad auxilia sufficientia sufficit, ut unus se

comparatus ad alterum reprehendatur et 2a etc. anno. 9. quibus

per auxilium sufficiens, et absolute vitare impaenitentiam et

sua culpa non vitat: et 1a etc. in die iudicii reprobi

in tempore andi sunt comparatae Christi, sive aliter comparatae sancti-

torum; ut in simul, sive fortiores minora susceperunt auxilia, et su-

fficientia, quae Christi et sancti adiutus reprehensionis etiam sepa-

ratione non requirit aequalitas auxiliorum, etiam ante electionem neque et

culpae.

Ex hoc non requiritur auxilii sufficientis nisi ...

Et ipsius Confessionem reserat, unicam vel etiam liberiorem-
umbrarum; ut in ipsa demonstratio Dei a Kymotorrey; et in eius in-
tinuam. Resp. 2o. nego ant. Nam licet sufficientia auxiliorum sufficia-
at ad reprehendendum absolute; nihilominus non sufficit ad re-
prehendum comparative istius, qui habet comparationem ipsius, etenim
ut quis absolute reprehendatur, satis est, quod non fecerit, quod potu-
erit tute facere; at, ut reprehendatur comparative, requiri-
tur, omnimoda aequalitas auxiliorum in personis, quae conferuntur: ideo
enim reprehensio comparativa una persona cum alia confertur, ut
inde clarius manifestetur malitia peccantis; et nequit clarius
manifestari malitia peccantis, si ipsi personae, quae comparantur,
non supponantur omnino aequales quoad auxilia et vires operandi, inde-
pendenter a usu libero ipsarum.

Ad confirmationem nego absolu-
te ant.; reprobi iuste reprehendentur in die iudicii, quia peccaverint,
cum potuerint non peccare; inepte vero reprehenderentur, quia pecca-
verint, cum Christus impeccabilis non peccaverit: itaque in die iudicii
non hoc de titulo increpabuntur reprobi per comparationem ad Christum;
Sed 1o quia ex tali comparatione fiet magis manifesta ingratitu-
do illorum: 2o quia noluerint ferre exiguam incommoda pro Christo, cum
Christus pro illis crudelia fuerit passus tormenta: 3o quia ex illa
cognoscet, quod plura acceperint dona, quam sancti, de quibus deinde non ha-
buerint illa efficacia. insuper, licet ea reprehensio comparativa fa-
cienda sit; nihilominus non exprobrabit in reprobos, quod non amaverint De-
um, tam intense ac Christus, vel Beata Virgo, vel Apostoli et alii, similia
fuere collata auxilia, ut revera non fuerunt sufficientia ad aequalem amorem;
Sed exprobrabit, quod ipse reprobus nec secundum intensionem auxiliorum, nec ab-
solute amaverit Deum, cum Christus, Beata Virgo, Apostoli, et alii, tam abso-
lute, tam secundum intensionem auxiliorum Deum amaverint [illegible]

[illegible] quapropter in-
crepationem quandam requirit, vel inaequalitas quantitatis, vel praecisio-
nis [illegible] operis reprehensibilis: nam aliquando reprehensio
supponit et vituperat inaequalitatem quantitatis, aliquando vero
solum inaequalitatem [illegible] praecisionis.

Obiiciunt 3.º D. Aug. indicat totam fun-
damentum, et Gentilium inaequalitatem oriri ex voluntate Dei, non vero ex ordine-
re, et non ex eorum voluntate humana: ergo ista inaequalitas residet in vo-
luntate Dei praedeterminativa, et in praedestinatione physica. Antecedens: lib. de dono
perseverantiae inquirens D. Aug. cur Christus non praedica-
verit apud Gentiles qui erant credituri miraculis, quae fecit,
apud Iudaeos non credituros? respondet Cap. 10. hoc reducendum
in Divinam voluntatem. Et Cap. 14: qui praedestinati non erant
audiunt quidem, et faciunt quod datur, non quod non datur.

[illegible]
quia haec ratio, quam impugnavimus, praemotorum, esse fuerunt, D. Aug. ... Pela-
giani, qui negabant Deum suo auxilio efficaci de nolentibus facere
nos volentes: ut tradit D. Aug. de correptione et gratia cap. 6. Obedien-
tes inquiunt non accepimus, quibus corripimur? quasi ego non
hic accepimus. Illisque sic arguentibus occurrit et respondet Aug.
Cap. 7.º perseverantia res donum Dei, juste tamen corripiuntur,
qui non perseveraverunt, de bona quippe in mala vita sua
voluntate mutati sunt. Idem, non perseverantes merito reprehendun-
tur, quia habebant sufficientem ad perseverandum, sua culpa non
perseveraverunt: ergo etc.

III

Hae objectiones fundantur in mera quadam
aequivocatione, quae saepe in his tractatibus obruunt praemotores:
eo quod cum tandem advertunt, aliud esse inquirere rationem cur Gen-
tiles non fuerunt [illegible] vocati auxilio Iudaeorum, quibus [illegible]bant,

ꝯdinnate Creditur ... ctali singulare esq; aut subsidiis auxiiis quidebant, ꝯdinnate medianti: 1um merito reducit D. Aug. in voluntatem et decretum liberum Dei: 2um u. reducit, n. in voluntatem Dei, et in liberum Generalis arbitrii gratia Dei... : cui auxilia Dei sua Iudaeis, forent ꝯgrua et efficacia.

Ad ꝯfirmationem nego antecedens. Ceterum pluribus de titulis differt noster argumentum ab obiectione Pelagianorum in Aug: 1o noster argumentum assumit antecedens ex ꝯparatione Gentilium et Iudaeis; secus u. antecedens, quod assumunt Pelagiani. 2o Ceterum revocat perseverantiam actualem in ꝯversum voluntatis gratia Dei agentis: Ceterum u. Pelagianorum revocat actualem perseverantiam in ꝯversum voluntatis sine gratia Dei, et solis propriis viribus naturalibus agentis, ut manifeste explicat Divinus Aug. eodem Cap. 6 nostro, si dixerimus perseverantiam sic esse hominis, ut ei non sit ex Deo, evacuamus gratiam Dei. quae verba nostra est Aug. in probando obedientiam, et ... acceptam, non ex sola potestate nostri et liberi arbitrii, et ex gratia Dei, et nostro libero arbitrio. Cui, quae ... Pelagianis ... in nostro ... adductis: ... in eo, quod evangelium acceperas, et tenueras, in eo perseverares, si velles; idest, in illa Dei gratia, quae audito Evangelio adeptus es, perseverabis, si velis, eam tuo dissensu efficacem reddere; et ideo non perseveras, quia tuo dissensu illam inefficacem reddis, et ob hanc eam ... .

Subsectio 3a reliqua sacrae Scripturae testimonia militantia pro nostra sententia contra praedeterminationem physicam.

Subsectio III.

Reliqua sacrae Script. testimonia militantia pro nostra sententia contra predetram physicam.

Primo nostram Conclusionem phice impugnans ex Sacra Scriptura

deductam confirmo 1º illo etiam celebri Pauli testimonio Epistola

1ª ad Corinthios cap. 15. gratia Dei sum id, quod sum, et gratia eius

in me vacua non fuit, sed abundantius illis omnibus laboravi;

non ego autem, sed gratia Dei mecum. Hic loquitur Apostolus de gratia

efficaci; atqui docet gratiam esse efficacem, non per efficaciam adaequa-

te intrinsecam, sed per cooperationem liberi nostri arbitrii gratiae Dei agen-

tis, et adiuvantis: ergo gratia Dei efficax est efficax, non per efficaciam illi adae-

quate intrinsecam, sed per cooperationem liberi arbitrii gratiae Dei agentis

et adiuvantis. Maiorem concedunt adversarii; siquidem adducunt hunc locum

Apostoli ad explicandam et suadendam gratiam efficacem: ita

cum aliis Alvarez disp. 81 nº 2, et 82 nº 3, et 90 nº 3:

et ratio evidens eam suadet: nam loquitur Apostolus de gratia, quae

vacua non fuit, sed reipsa laboravit cum illo; atqui gratia, quae va-

cua non fuit, et reipsa laboravit cum aliquo, est efficax: ergo loqui-

§. tur Apostolus de gratia efficaci. Minorem vero ostendo. Etenim gratia Dei

ideo non fuit in Paulo vacua, sive inefficax; quia cum illa laboravit:

ergo efficaciam, sive inefficaciam, et vacuitatem refert Paulus in

cooperationem sui arbitrii, non nude et praecise sumpti? naturalibus suppositi?

agentis et adiuti viribus gratiae: et ideo subiungit: non ego autem, sed gratia

Dei mecum: idest, ut interpretatur D. Aug. de gratia et libero

arbitrio Capite 5º: non ego solus, sed gratia Dei mecum; ac per hoc,

nec gratia sola, nec ipse solus, sed gratia Dei cum illo. Quid

elegantius, et aptius potuit Aug. excogitare pro nostra sententia

contra detractores phicos? Alia verba eiusdem pulcherrima protulit

Aug. de Gratia Christi et peccato originali Capite 11º. gratia eius in me vacua

non fuit. Quid enim fecisti? Plus, inquit, omnibus laboravi,

ne mireris tui superbiam, o liberi defensor arbitrii audi-

ens Paulum de suis laboribus gloriantem: attende, quod sequitur,

n a e ſ o, ē grā Dei mecu.

Et ut t(ame)n h(uius)c n(ost)ra sententia phi(losophi)ce impugnāt, qua n(ost)ra de efficacia grē doctrina eluçescit, Nota 1° D. Aug. statim ac cognovit eā in Paulo fuisse eficacē, sicut n(on) uacuā, n(on) recurrisse ad solā ejus intrinsecā grē, at ad id, ad quod illa ipsa fecit: quid enim, ait, fecit? Subiungit: cooperatio Pauli: plus, inquit, omnibus laboraui; ut manifeste signaret se ex cooperatione Pauli cognouisse eficaciā grē. Nota 2° Aug.(nus) adhere, ne Pelagius caederet D(iuu)m Paulū eius errori fauisse, ut illi erroris eodē de titulo sentiunt pr(e)motores, cooperationē voluntatis Pauli, qua illa grā eficax fuit, et n(on) uacua, n(on) illius solius uiribus arbitrii, ut docebat Pelagius, at uiribus grē Dei, et arbitrii Pauli. Unde perspicue colligitur D(iuu)m Augustinum nullo modo admisisse grā intrinsece eficacē; alioquin adeo recurreret ad reprimendā superbiā Pelagii de suo libero arbitrio gloriantis, et referret operā bonā inopinā pendentē eficaciā intrinsecā grē, et n(on) in cooperatione liberam arbitrii simul cum grā agentis.

Rent pr(e)motores, ubi de efficacia grē indicant a Deo ex cooperatione liberi arbitrii, n(on) a sua natura at a potentia; q(uia) cooperatio arbitrii nullo modo distituit eficaciā grē, at eā ut effectus subsequitur. Quā doctrinā videtur tradere D. Gregorius lib.(ro) 16 moralium Cap.(itulo) 10: q(uia) grā, inquit, liberum arbitrium subsequitur, ait Paulus: grā eius in me uacua n(on) fuit.

Facile expungit(ur) h(uius)c euasio. Cui resp(onde)o 1°: q(uia) D. Aug. ex professo tractat de eficacitate grē, qua ex persequutore Ecclesie factus e(st) Apostolus ita, ut abundantius ceteris laborauerit. 2° Cuius distinctio et perfectio ...

piat. 2º Cõa [illegible] impertinens sunt explicaõ a posteriori, [illegible] et [illegible] explicaõ a priori. Et quidem si ẽ [illegible] [illegible] foret illi intrinsece adequate, et nõ [illegible] magis [illegible] excellentia commendaretur per illius efficaciã intrinsecã, [illegible] motivis et facultatis incapacis, que per cooperaõ [illegible] [illegible] illius effectus: quo ideo [illegible] explicat effectus, et efficacitas [illegible] [illegible] labores ex grã excitatos; quia grã nõ ẽ intrinsece adequate efficax; [illegible] [illegible] efficax [illegible] per ipsos labores ex grã [illegible].

[illegible] Apostolus in Dño gloriatur, [illegible] grã Dei in ipso nõ [illegible]; [illegible] nõ potuit, nisi inepte gloriari de eo, quod aliter nõ potuit contingere: [illegible] si nõ inepte, in Dño gloriatur, potuit contingere, quod grã Dei in ipso fuerit vacua; [illegible] potuit ergo grã Dei accepta [illegible], et nõ laborare; [illegible] [illegible] labores [illegible] reddere vacuã [illegible]: [illegible] labores [illegible] [illegible], nõ ut supponentes, [illegible] ut [illegible] efficaciã grẽ: [illegible] de suo labore [illegible] [illegible] in Dño pie gloriatur.

Et quidem grã Dei, de qua agit Apostolus, vacuã permanere [illegible] elegantur [illegible] [illegible] Epistola 19ª: [illegible] gloriæ crederetur [illegible], ut longo intervallo a veritate decesserit, adiungit abundantius [illegible] laboravi, et grã Dei in me vacua nõ fuit: [illegible] [illegible] ẽ, [illegible] in me, [illegible], et abundanter muneraret, invenit. [illegible] paupertate [illegible], grã, [illegible] meritorum nostrorum utatur quadã macie et exilitate tenuari, [illegible] nõ [illegible] [illegible] meatibus fluere, [illegible] suis cursibus [illegible] [illegible] nihil recipit. Ex grã [illegible], [illegible] qua ipse laboravit, per ipsius cooperaõ efficax evasit: [illegible] eadẽ macie et exilitate [illegible],

sit despiciens cooperatio Apostoli, ctqua cum illa Paulus laboravit, magnos fructus dedit, et ipse Paulus factus est dignus magno remuneratione et gloria. Unde ad Verba Divi Gregorii Resp. potius contrarium ex iis roborari; nam illa cathis... bat gratia Apostoli fuisse non vacuam, sine efficacia; quae desensus illus sequutus, ipsa contribuit efficacia.

Confirmo 2° nam 19 impugnatio illis verbis eiusdem Apostoli 2ª ad Corinthios Cap. 6° exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. Unde sic arguo. ... Dei in vacuum recipitur, sine est vacua est Dei gratia inefficax, otiosa, et sine fructu: Ita Primaccius: in vacuum gratiam Dei recipit, qui cum gratia Dei non laborat, nec adiungit studium suum: idem sentit D. Thomas Iª ad Corinthios Cap. 15° lectione I ad illa Apostoli Verba: gratia Dei in me vacua non fuit. et D... ; et nobis liberum et imputabile est, ne gratia Dei sit vacua: siquidem Apostolus nos exhortatur ne in vacuum gratiam Dei recipiamus: Etenim ineptus foret exhortatio ad impossibile, sive ad id, quod in nostra potestate nullo modo est: quo nobis liberum et imputabile est, ne gratia Dei sit inefficax, otiosa et sine fructu. Hoc sic, ut gratia Dei non est inefficax, otiosa, et sine fructu est gratia efficax, siquidem inefficacia, gratia ... efficacia ... contradictoria; quo nobis liberum est gratia Dei esse efficacem, quae efficacia, vel inefficacia gratiae contribuit, non solum per entitatem gratiae, sed etiam ... liberum et liberam operationem, et assentientis, vel dissentientis spiritus gratiae.

Instans I.

... Paulus hortatur nos, ut gratiam Dei cum fructu recipiamus, et ne gratiam Dei in vacuum recipiamus; vel loquitur de gratia intrinsece adaequate efficaci, vel de intrinsece inefficaci, vel ... de sufficienti? Non de intrinsece adaequate efficaci: nam inutilis conatus

hortaretur nos ad id, ut esset oio narius; et gra Dei intrinsece adaequate efficax, et efficax et prae[...] oio narius est; siquidem infallibiliter et inevitabiliter connexionem diceret cum productione operationis: ergo frustra omnino exhortaretur nos, ut gratiam Dei cum fructu reciperemus; Si loqueretur de gra intrinsece adaequate efficaci: ergo loquitur de gra intrinsece adaequate efficaci. Nec loquitur de inefficaci intrinsece adaequate: nam cum gra intrinsece, et essentialiter inefficaci repugnet efficacia, sive productio operationis; iniuria exhortatione nos excitaret ad reddendam efficacem intrinsece, et essentialiter inefficacem; siquidem nos exhortaretur ad impossibile: ergo loquitur de gra sufficiente, quam in Corinthiis receptam supponit: cumque indicat esse intrinsece entitative, et essentialiter sufficientem: et, ne omnino vacua remaneat, desiderat Dissensus Voluntatis per quam tamquam per determativum, et ultimum determinativum efficaciae in statu absoluto, reddatur efficax, et fructuosa; et ideo Corinthios exhortatur ad illum Dissensum.

Insto 2o

quia si ante radium Dissensus nata foret physica praedeterminatio, minus et potius peteret Apostolus a Deo physicam praedeterminationem a Corinthiis oio independentem, quam ab ipsis locaverat sine physica praedeterminatione impossibilem: ergo ideo non petit Apostolus a Deo praedeterminationem physicam, sed a Corinthiis Assensum; quia indicat eam gratiam essentialiter sufficientem in Corinthiis receptam reddi efficacem, et eius vacuitatem pendere ab illo Dissensu Voluntatis huiusmodi gratiae praevenientis.

Insto 3o ex D. Tho.

Thoma. liberum arbitrium gratia Dei praeveniente utitur ipsa gratia ad bene operandum; et liberum arbitrium utitur gratia Dei ad bene operandum, est, liberum arbitrium applicare et determinare gratiam Dei ad bene operandum: ergo liberum arbitrium applicat et determinat gratiam Dei ad bene operandum: ergo liberum arbitrium non applicat, nec determinatur a gratia

Dei ad bene op. dandae, proinde gratia Dei non intrinsece efficax, et extrinsece redditur efficax ... accidentali ... non ... in ... explicatione ... Probo maiorem, quam negat Albarez disp. 88 ... dividendo ... habemus mediorem. D. Thomas ... ad Corinthios Cap. 15 lectione 1a inquit: Ostendit Paulus, quomodo usus sit gratia ista, quia ad bonum; et ideo dicit, quod in me vacua non fuit, idest otiosa; quia ea usus est ad id, ad quod data est sibi. Et 2a ad Corinthios Cap. 6o lectione 1a ait: hortatur 1o in generali, quod gratia Dei non frustrant ... in vacuum. ... D. Thomas liberum arbitrium ... gratia Dei ... ipsa gratia Dei ad bene operandum. Probo minorem. D. Thomas 1a 2ae quaestione 16 articulo 1o ait: uti aliqua re est applicare, et detinere rem ad aliquam operationem. Et ... illud ... loquimur: habitus utimur, cum volumus: ita explicat voluntas detinet habitum ad operandum, non ... habitus voluntas; ac proinde voluntas in sensu composito habitum, et operari, et non operari. Ita docet Caprer. 1a 2ae quaestione 52a articulo 3o corpore, et quaestione 63 articulo 2o ad 3, et quaestione 71 art. 4 corpore, et ... 78 articulo 2 corpore.

Insto 4o ex D. Bernardo Serm. 54 in Cantica. Gratia, quae in Paulo fuit efficax, et non vacua, potuit esse vacua in Corinthiis: ergo eadem gratia potest esse ... efficax, ... inefficax ex libera cooperatione, ... cooperatione nostrae voluntatis. Consequentia probatur. quia D. Paulus non potest nos exhortari ad ... gratiae sufficienti supplementum, ... nostrae operationi, et soli Deo liberum, quae sit tota efficacia, sive adaequata ... efficaciae, et ... ratio nostrae voluntatis determinati, atque ipsa gratia efficax intrinsece ... et ... supponeremus aliam gratiam, ... sufficientem; et nos exhortatur, ne ...

illa gratia, quae in seipso efficax, et non vacua ostenderat; in Corinthiis vacua, et inefficax existeret: cum adest gratia, ait Bernardus, timenter non digne operari eam; unde hoc monet Apostolus, videte, inquiens, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis, et de semetipso dicebat, gratia Dei in me vacua non fuit. Timebat redundare in Contemptum donantis doni negligere, vel expendere, ad quod donatum est: et propterea studiosissime hoc malum etiam ipse cavebat, docebat quod cavendum: ergo Divus Bernardus Paulus docebat, cavendum, ne gratia, quae in ipso vacua non fuit, in Corinthiis sit vacua; nam idem est donum Dei negligere, et non expendere, ad quod donatum est: ac proinde posset gratia, quae in ipso fuit efficax, esse in Corinthiis inefficax, ipsis cum illa non operantibus. Subsectio 4.ta non nulla effugia precluduntur.

Subsectio IV.ta

Non nulla effugia precluduntur.

His sacrae Scripturae praeclaris testimoniis, levia, ut aiunt, calamo respondent promotores 1.o Divum Paulum initio agere de gratia habituali, sive habitus infusi. ita Albarez libro 2.o responsionum Capite 1.o n.o 2.o

Sed contra est 1.o, quia ibi loquitur Apostolus de gratia Dei, quae fuit initium iustificationis, de illa, inquam, gratia, qua ex persecutore Ecclesiae ipse coepit fieri Apostolus: ut exponit D. Augustinus libro de gestis Pelagii Capite 14.o dicens, ibi loqui Apostolum de gratia excitante, illa ut peccatori detur, ut ea iustificationem acquireret; et initium iustificationis non est gratia habitualis, at gratia actualis; ut definit Concilium Tridentinum sessione 6, Capite 5. et 6.o ergo ibi loquitur Apostolus de gratia non habituali, sed actuali. insuper etiam hortatur Corinthios non solum iustos, at peccatores ad reconciliationem cum Deo: observamus

Coluerint, quod non reconciliarentur Deo. Atqui peccatores, qui per gratiam actualem excitantem, et praevenientem poterant ad reconciliari cum Deo: quod loquitur Apostolus de gratia habituali, et de gratia utraque scilicet excitante et [illegible].

2° Concilium Arausicanum canone 2° ... D. Augustinus D. Pelagium [illegible] dit, gratiam actualem requiri ad [illegible]. Et Concilium [illegible] nonense in [illegible] D. Lutherum [illegible] testimonium [illegible] auxilium [illegible] requirere, et Anselmus, [illegible], Theodoretus et [illegible] apud [illegible] tantum [illegible] ea verba expresse accipiunt de gratia actuali excitante. Et D. Bernardus [illegible] intelligit de gratia, [illegible] inest, [illegible] itemque adest [illegible]; quae quidem [illegible] alia, nisi actualis: time [illegible] ait, cum [illegible] gratia, time cum [illegible], time cum denuo reuertetur. [illegible] Pelagianos, et [illegible], addit: ut a de caelo vocaretur (scilicet Paulus) et tam magna, et efficacissima voce converteretur quam Dei erat sola. Quibus [illegible] Theodoretus [illegible] testimonium probantes gratiam actualem, tam excitantem quam operantem, et cooperantem.

Patres fidentes [illegible] responsioni [illegible] Magis [illegible] sectatores; [illegible] gratiam actuali sufficiente, [illegible] voluntate, ut [illegible] [illegible] fit efficax. Ita Alvarez [illegible].

[illegible] facile reiicitur; [illegible] eatestimonia [illegible] demonstrat gratiam Dei sufficientem reddi [illegible] libera operante [illegible] cum illa operantis [illegible] sufficiens, ut [illegible] Adversarii: [illegible] eatestimonia [illegible]

demonstrant gratiam Dei sufficientem reddi [illegible] operari
13 ff. Verum non arbitrari non cum [illegible], [illegible]
[illegible] sufficienter operantis. [illegible] [illegible]
quae mensio fuit, [illegible] D. Pls. [illegible] nostrae voluntas,
[illegible] exhortetur Corinthios; etiam in [illegible] nostrae voluntas revocat,
[illegible] gratia operetur [illegible], et [illegible] ex [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Pls. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible].

Contra est [illegible] [illegible] Pls. [illegible] supra sufficientem, [illegible] efficaci: [illegible] evidenter [illegible] depe[illegible], quamquam [illegible] laborarunt; [illegible] quidquid [illegible] non [illegible] efficaci: etiam [illegible] [illegible] loquitur de ea efficacissima vocatione, qua ipse [illegible] [illegible], et de persecutore Ecclesiae factus Apostolus: Et quod saepe [illegible] opponunt [illegible], et infra dicemus, et [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] mirandus est Adversarios, qui [illegible] hoc testimonio utuntur, ad [illegible] gratiam efficacem. [illegible] Albornoz [illegible], 61 n.° 2° et 42 n.° 3; [illegible] [illegible] illud intelligi de gratia sufficienti et quidem [illegible] [illegible] Scholasticos, qui [illegible] [illegible] gratiam [illegible] et efficacem.

Respondetur 3°. D. Pls. loquitur de gratia actuali efficaci, quae non destruit, sed potius conservat nostrae libertatis ex se indifferentis ad operandum, et non operandum; ac proinde bene exhortari Corinthios ad operandum cum illa libertate ex se indifferente.

Neque [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] nostrae voluntati libera operatio etiam [illegible] gratia efficaci: Et aliud gratia est intrinsece, [illegible] et [illegible] reddi [illegible]-

[illegible] efficax [illegible] operari [illegible] voluntarij; ac [illegible] 13, et [illegible]
[illegible] dicta Divi Pauli testimonia: [illegible] Divi [illegible]
[illegible] voluntas potest ergo efficax liberari [illegible]; [illegible]
efficax [illegible] esse [illegible], [illegible] realiter vacuo,
et inefficax [illegible] operari [illegible]. [illegible]
[illegible] contrariis [illegible]; [illegible]
vacuum [illegible], [illegible] vacua; [illegible]
[illegible] efficax [illegible] inef-
ficax et vacua: [illegible] posse [illegible]: [illegible]. Par-
de [illegible] docent, [illegible] ad [illegible],
[illegible] liberum, ut [illegible] libere [illegible], [illegible]
[illegible] ad [illegible] efficacem
ad [illegible], sive [illegible] inefficax [illegible] efficax:
quod sane [illegible] efficacem [illegible] quod
[illegible] testimoniis loquitur, posse [illegible] vacuam, hoc est inefficacem,
[illegible], et sine fructu, [illegible] sensu, ut intelligunt [illegible]
Divi Pauli [illegible] esse [illegible] adeo [illegible] effi-
cax. Sectio 2.a [illegible] impugnatio ex Di-
[illegible]. Subsectio 1.a Eximium Concilii Tridentini testimonium, seu
alterum Concilii Senonensis [illegible] proponitur.

Sectio II.a

Secunda [illegible] physicae impugnatio ex Conciliis.

Subsectio 1.a

Eximium Concilii Tridentini testimonium, seu alterum Concilii Senonensis [illegible] proponitur.

Concilium Tridentinum sessione 6 cap. 5 adversus hereticos huius temporis ita definit: *ita ut tangente Deo cor hominis per Spiritus Sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat*

exigitur illius resistens, quippe qui illius abjicere potest, ut t.ª
Spiritus Dei moveri se ac instinctu potuit. Et Canone 4.°
Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motum et excitatum
nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque vocan-
ti, neque posse dissentire si velit, anathema sit. Con...
Dallus Cenomensis, ... et generale non sit, tantum ... [illegible]
... in Ecclesia, ut ... putarit, temerarius, qui ... [illegible]
... diceret; Ut demonstrat Eximius D.ⁿ prolegomeno
... Cap.te ... Joan. Vega in decreto ... fidei, ...
neque est in potestate Dei habentis auxilium, cui resisti non potest.

Unde Arguo.

Gratia Dei, quam homo recipit, qua movetur, et habitur, et cui cooperatur
et assentitur, non est intrinsece, et essaliter, quam homo possit illi dissen-
tire, et resistere, ipsamque abjicere; at gratia Dei praedeterminans physice, atque
intrinsece, et essaliter efficax, non est intrinsece et essaliter, cui dissenti-
re, et resistere, quamque abjicere homo possit: ergo gratia Dei, quam homo reci-
pit, qua movetur, et habitur, et cui cooperatur, ac assentitur, non
est praedeterminans physice sive intrinsece et essaliter efficax. Consequentia legiti-
ma est. Major est ipsa definitio utriusque Concilii. Minor, traditur a
praemotoribus, quorum verba refero, ut eam non possit negare Gonetus, in
Apologia pro sua, quam vocat Thomistica: ita Bañez 1.ª p.te q. 14 ar-
ticulo 13, dubio, efficaci Dei, ait, nulla inferior causa valet
resistere; at efficacia Dei ipsa nunc auxilii est praedeterminatio physica: ergo et
D.ª C. q. 23 articulo 3 dubio 3 inquit. non possunt stare simul haec
duo, hoc auxilium efficax existit in hoc, et homo resistit dissentiendo.
Et Navarrete tomo 2 ... 11 §. 3, inquit. Supposita praemotione physica
necesse est, quod voluntas operetur actum. Et Davila tractatu
de auxiliis Cap.te 10.° ait: Deo movente non valet resistere. Et Al-
varez disp. 21 n.° 8 non est necesse, inquit, quod cuicumque auxilio sufficienti

qui ponit hoc absolute dicentibus, si velit. Habere me ignorare Concordiq Catholicq horum verborum qq sunt dicti Dubiorum testimonii.

Dfin. Ideo hoc nulla damnant doctrinq Caluini de Concursu: q Caluinus negat gratiam c internectalis, ut post ipsius motus sit in nra potestate illi obtemperare aut refragari: et asserit n ce nri ius l respuendo illius inuitus facere, l obedientes requirendo humani ac independentes Dei gratiam esse totaliter efficacitatem atque motus Spiritus Sancti itace efficacem, ut sit ad ingenerandum ac esse a se ipsa efficacem; et ide negant, et asserunt de sua probatione physica promotores, ut constat ex eorum testimonii prae allatis: et e Dd. Societatis docent de gratia ex se efficaci, ea omnia, que Caluinus attribuit Catholici: q n possunt stare hec decreta Dubiorum doctrina Caluini statuta, nisi reiecta probatione physica, et admissa gratia ex se efficaci scientia.

Ego maxime DD.

Catholici opponentes errori Caluini, de quo damnatur a Dubiis, hec ipso Collecte Capp. assignant. Caluinus libro 2o institutionis cap 3 § 10o inquit: Voluntas mouet gratia, n qualiter multis seculis traditum e, et creditum, ut nri postea sit Motioni, morationi, aut obtemperare, aut refragari, et illa efficaciter eff[illegible] uiendo. Ita refert Bellarm. lib. 1o de gratia et libero arbitrio Cap te 11o: q Caluinus negat gratia ce intrinsecalis, ut post [illegible] ipsius motus sit in nra potestate illi obtemperare, aut refragari: insuper Caluinus in eodem libro Cap te et § o exclusionem dicit, quo admittunt Catholici gratiae in operantis et cooperantis ait: In 2o membro ambiguitas me offendit, quo perperam genuit interpretationem; ideo eruputaturant nos [illegible] Dei gratiae cooperari, q ad nri iuris sit, 1a gratia l respuendo inuitus

[illegible] [illegible] Scotus [illegible] firmare. [illegible]
[illegible] tegrā et [illegible] arbitrio (cap^te) [illegible] Calui-
[illegible] asserit [illegible] [illegible] [illegible] nulla [illegible]
[illegible] sequendo [illegible]. [illegible] Caluinus et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sanct[illegible] [illegible] [illegible] fides [illegible].
Unde intelligit [illegible] mendacii [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] in homi[illegible] [illegible], et Dei [illegible], [illegible],
[illegible]. Et tandem Caluinus [illegible] vita [illegible] in [illegible]-
[illegible] Catholico [illegible] VI, [illegible] quadragesim[illegible]
[illegible] [illegible] augmento manifestatur: [illegible] semper
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]:
[illegible] efficac[illegible] [illegible] [illegible] docent: [illegible] intelligit [illegible]
[illegible]: [illegible] Caluinus efficacem [illegible], [illegible]
[illegible] nouellus ex suo cerebro [illegible] et &c^a.

Et quid [illegible]
Italia [illegible] edicta decreta ad damnanda Caluini
doctrinam, [illegible] Catholicis et [illegible]
[illegible]: imo ipse Caluinus [illegible] negat [illegible].
[illegible] dicti [illegible] damnari sua doctrina
de efficacia intrinseca [illegible], cui voluntas [illegible] [illegible] [illegible] et.
in antidoto ad Tridentinum cap. 6 [illegible]. [illegible]
[illegible] (ingue [illegible] [illegible]) ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], qui [illegible] electio nobis relinquat [illegible]
[illegible] [illegible], que ex [illegible] renouat, ut [illegible] [illegible]
[illegible]. Unde sic [illegible]. Doctrina de [illegible]
intrinseca efficaci, [illegible] huius voluntas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], damnat a Concilio Tridentino, et
[illegible] eius assertione (Caluino) et [illegible] [illegible]

Et

tatem, ut eos in efficaciam suae voluntatis [illegible] possit [illegible], illi
resistere non valeat. Et constat ex testimoniis [illegible]: quod eorum
doctrina de efficacia gratiae [illegible] examinatur quod ea [illegible] non [illegible].
Et quidem omnes [illegible] et ipse Dominicanus, [illegible] honore
Bañetii [illegible] fuit, indicavit, hoc argumento [illegible]
[illegible] auxilia gratiae intrinsece, et adaequate efficax, sine qui-
bus [illegible] Dominicanus de
[illegible] articulo 10 [illegible] in hac disputatione.

Sed audiamus
Gonetum, qui [illegible] in Apologia Thomistarum [illegible]
[illegible] asserit, [illegible] Calvinianos [illegible] ex eius
[illegible] Lutherus et Calvinus de exercitio libertatis intulerunt
[illegible] liberatem [illegible], et auxilia [illegible], et ab in-
trinseco efficacibus [illegible]. Addit [illegible] illud [illegible],
et errores [illegible], ut [illegible] evertat, et
qui fundum alicuius domus evertit, [illegible] radices arboris evellit, ita-
[illegible] totam domum, et arborem destruit. Unde callide colligere intendit,
Calvinum fuisse damnatum [illegible], quod [illegible] intrinsece effica-
[illegible] destruere libertatem, et non quia [illegible] intrinsece et adaequate
efficacem, cui non possit resistere liberum nostrum arbitrium.

Profecto Gonetus
in sua Apologia omnes ingenii nervos intendit, omnesque eloquentiae ar-
tes adhibet, nullumque non movet lapidem, ut sanctam [illegible], tueatur
[illegible], [illegible] reddat a [illegible] eius doctrina Calvini, Lu-
theri, Jansenii, et aliorum haereticorum [illegible] accuratius
[illegible], et plene [illegible], [illegible] ipso [illegible] demonstrative
[illegible]; asserent Gonetum [illegible] excedere, [illegible] sub-
dole, et callide [illegible] proferunt, quos [illegible] docti, et reli-
giosi, qui cum suo Baronio [illegible] in dolis [illegible]

[illegible] nit, [illegible] experti[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] bene, minime decent, et procedit nimis [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], et temeritate asserit. Primo Lu-theranorum et Calvinianorum [illegible] [illegible] [illegible] arbitrii nostri [illegible] [illegible] decretis et auxilio [illegible], [illegible] inhinco efficacibus [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]. Etenim [illegible] hec et alia [illegible] et [illegible], et [illegible] [illegible] manifeste [illegible] mandata Pontificia, [illegible] [illegible] in [illegible] ex [illegible] sententiis [illegible] [illegible] [illegible] aut dictandi [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] temeritate [illegible] [illegible] [illegible] Calvinianorum et Lutheranorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hereses [illegible], [illegible], Jansenii, et [illegible].

[illegible], [illegible] [illegible] per decreta Pontificia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] doctrina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] decretis [illegible] [illegible] doctrina Calvini [illegible] libertate arbitrii [illegible], et [illegible] doctrina [illegible] de efficacia inhinca [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infert, ac [illegible] [illegible] illud, arbitrii [illegible] [illegible] [illegible] decretis, et auxilio [illegible], et [illegible] inhinco efficacibus [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] necessario, [illegible] [illegible] Catholicis, et [illegible].

Dubium

[illegible] decretis [illegible] [illegible] [illegible] doctrina Calvini de libertate arbitrii nostri sublata, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] heresi [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] de efficacia [illegible] adequate inhinca, [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] arbitrii. [illegible] [illegible] superioribus decretis [illegible] [illegible] doctrina Calvini de libertate arbitrii nostri sublata, [illegible] [illegible] doctrina ipsius de efficacia [illegible] adequate

atq gratiæ inclinanti, nec repugnare, et resistere, quæ efficax est
huic resistere n[on] inspiratæ nec arbitrii. Solummodo indi-
get probæ, [illegible] efficaciter [illegible]. Si quis dixerit neq n[on] coope-
rari cum Dei, [illegible] illam abjicere, aliq[uando] resistere, et dissentire po-
tes, [illegible] mere passive se habere, illumq [illegible]
ce operari, et [illegible]. Item [illegible] posita [illegible] physicali-
ter arbitrium sic physice [illegible] adhuc permanere liberum,
[illegible] repugnare [illegible] supponitur [illegible] decretis [illegible] Iuliani
[illegible] permanere [illegible] arbitrii liber-
tate damnantia doctrinam Calvini [illegible] arbitrii nec sublata,
et etiam [illegible] doctrina [illegible] opposita doctrinæ Calvini de irre-
[illegible] efficacia [illegible] doctrina Calvini de efficacia [illegible] ex [illegible]
hæresim de [illegible] arbitrii [illegible] reducit.

Secundo

q[uia] Tridentina nullam aliam conditionem libertatis arbitrii cum gratia efficaci proponunt
nisi quod homo, non solum aliquid agat vere, et vere Deo vocanti,
et adiuvanti cooperetur; quod infitiabatur Lutherus; et etiam quod
gratiæ illi resistere, et dissentire atque eam abjicere possit,
si velit: quod negabat Calvinus: ergo Tridentina non solum defini-
unt libertatem nostram, et etiam gratiam non esse intrinsece efficacem, cui
resistere, et dissentire, quamquam abjicere non possit homo si vo-
lit. Patet evidenter ex terminis. Quia gratia esse intrinsece talem, cui
resistere, et dissentire, quamquam abjicere possit homo, si velit,
ut definiunt Tridentina: et simul eandem gratiam esse ex se, et
intrinsece efficacem, cui resistere, et dissentire, quamquam abjicere
homo non possit, etiam si velit, ut docent ubique adversarii nostri Thomistæ,
manifestissimam implicat contradictionem.

3° q[uia] Calvinus non
negabat libertatem nostram, et etiam [illegible]

[illegible] et eq [illegible], ut Deg. [illegible] 15?
o [illegible], nec semper [illegible] signe-
[illegible] [illegible] opere [illegible] efficacia operatur, et
[illegible] nostris [illegible] arbitrij [illegible] jacere. Videmus
sunt Verba Calvini, quae adducimus; et Jullia [illegible]
[illegible] definiunt [illegible], et eq eo [illegible], quia
[illegible] [illegible] et [illegible] ut [illegible]
[illegible] Dullia [illegible] definiunt [illegible] magis [illegible], qui [illegible]
[illegible], nec semper [illegible] signat, nec operatur [illegible]
efficacia operatur, et [illegible] [illegible] arbitrio.

Quatuor Calvinus [illegible] definiunt [illegible] libertas,
nimirum Calvini [illegible], [illegible] signabat, [illegible]
[illegible], cum Jansenius [illegible], [illegible] Verbis sup. [illegible]
[illegible]; et Jullia [illegible] decretis damnatur
[illegible] [illegible], et eq [illegible], [illegible] Jansenij-
nabat Calvinus [illegible] Jullia [illegible] decretis
damnaverunt illa [illegible] a Calvino [illegible]
Jansenius [illegible], quae [illegible] Verbis sup. [illegible]
[illegible]

Colligo [illegible] Calvinus [illegible] in
[illegible] arbitrio libertatem [illegible] necessitatis, sive [illegible], quae ex-
cludit [illegible] libertatem, et [illegible]
bertatem a Coactione, sive spontaneitatem, [illegible]
[illegible], [illegible] mali, et boni [illegible]
[illegible], ut [illegible] in [illegible] 2. in [illegible]
gina 153a [illegible] editionis Genevensis [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible] est [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] haeretico hoc [illegible] [illegible]

si hoc ingeq, verum [illegible] [illegible], quod in [illegible] cogat [illegible]
Virtute habet, et sponte habet, sua, nihil minor.
quapropter [illegible] Calvinus [illegible] et Lutherus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] necessitate [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] argumentationes [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et auxilij exire, et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad mentem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Dei [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
arbitrium resistere, et dissentire [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]: [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] liberum arbitrium,
[illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] amplissimum,
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] libertatis, et Calvinianorum
[illegible], ex quo Calvinus, et Lutherus [illegible] [illegible] de libertate
[illegible] [illegible], [illegible], nempe [illegible]: gratia Dei [illegible]
et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] arbitrium non potest [illegible]
[illegible], et dissentire, [illegible] [illegible] non potest. [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Lutheri, et Calvini de [illegible] libertate [illegible]
[illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible]. Sec. II.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sub Sectio II.a

Demonstro Concilia loqui de gratia efficaci.

Praemotores, et Super-
ioribus [illegible] [illegible] seexpediant, plures [illegible] [illegible]

tate ss. Lia, quam adhibuerit n. Deus, hoc est Dilia non loquuntur de gratia efficaci, de qua in presenti disputamus, et solum de gratia sufficiente; quae solum talis est ut ipsemet asserit, et cum resistentia et dissensu arbitrii humani. Cæterum hanc solum adeo valide expugnarunt nostri PP. et presertim in Romanis disputationibus, quarum mentionem fecimus dissertatione 2a, ut ipsi Promotores eam deserant.

Primo, quia Dilia agunt de gratia excitante, et adiuvante, per quam homo ad suam iustificationem disponitur, et de gratia tangente cor hominis, ut aliquid agat: et de gratia, qua per eam ad Deum ducimur; et gratia nos movente, et trahente ad Deum; et gratia Dei precibus nostris cooperante, adiuvante, tangente cor nostrum, et per quam ad Deum ducimur, et gratia nos movente et trahente ad Deum; sed gratia efficax, ut ipsi adversarii fatentur; ergo ... agunt de gratia Dei efficaci. ... magis ... experimentum ... subsectione precedente adducta: ... ex eo, ... cap. 5. agit de ... quae per excitantem et adiuvantem gratiam ad suam ipsorum iustificationem ... eidem gratiae libere assentiendo, et cooperando disponuntur. Ibi loquitur de gratia ea, ... Deo nos ... ... recendum, ducente nos ... et ducemur: quare ... cap. 6o inquit: disponunt ... ad iustitiam ... excitati ... ad iustitiam libere moventur in Deum ... et etc.

Secundo, quia Dilia Superioribus decretis damnant doctrinam Calvini; at doctrina Calvini non est de auxilio sufficiente; ... et etc.

Probo minorem: Calvinus ... ... tale, cui ... ... dissentire et resistere ... liberum hominis arbitrium, ... Calvinus ... ... adscribebat virtutem, ... resistere, et dissentire, ... Calvini ... ...

nequ[e] [illegible] potuit Calvinus qui [illegible] ... [illegible] ... motiv[um], cui non potest resisti: [illegible] ... etiam [illegible] resistere [illegible], [illegible] resistere, sive [illegible] ... [illegible] [illegible] ex [illegible] ... [illegible] lib. 7 cap. 3), impugnat [illegible] in [illegible]: in eo [illegible] ... [illegible] [illegible] nobis relinquat; [illegible] de efficacia [illegible], quam [illegible] ... [illegible] [illegible] (quia non admittebat gratiam [illegible] sufficientem) [illegible] sufficienti [illegible] ... [illegible] ... [illegible].

Tertio, quia Calvinus, eiusque sequaces solum ostendunt, nec aliud re, et verbis videntur ostendere, nisi excidium nostrae libertatis, saltem pro gratia efficaci: quod Concilia, quae suis decretis hanc haeresim intendunt evellere, et libertatem immunem defendere ab errore illius Domini, decernunt libertatem nostram optime posse consistere [illegible] etiam cum gratia efficaci; alioquin eius Concilia non adimplerent munus confutandi plene errorem Calvini.

[illegible] ex superioribus Conciliorum decretis [illegible] ... [illegible] sufficientem [illegible] ... [illegible] ex Conciliorum decretis [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ipsi [illegible] potest resistere, et [illegible] ... [illegible]. Subsectio 3a ostendo non posse intelligi Concilia de potentia resistendi [illegible] efficaci in sensu diviso [illegible].

Subsectio III.

Ostendo non posse intelligi Concilia de potentia resistendi gratiae efficaci in sensu diviso praemotorum.

Oppressi rei difficultate celebris eius [illegible] inue-
nere promotores, de qua sibi parum gratulantur, asserunt quod Dei lib.
concedere nro arbitrio posse resistendi, et dissentiendi gratiae efficaci,
atque inde se etiam illa admittere; totumque discrimen inter haeresim Cal-
uini, et sua doctrina collocant in eo, quod Caluinistae admittant gratiam ex-
trinsece efficacem, quae potestatem afferret resistendi, quam ante ipsa gratia
[illegible] promotores vero ponant gratiam ex se et intrinsece efficacem, quae nihilominus,
neque absumeat potestatem resistendi; quia nra voluntas sub eadem gratia
constituta [illegible] potestatem, siue potestatem dissentiendi, et resi-
stendi, non tamen in sensu composito, sed tamen in sensu diuiso: et hunc credunt esse genui-
num sensum illorum verborum Concilii: potest dissentire si velit.

Verum ex
aduersa sensus compositi et diuisi intelligentia aliud inferunt, aliud aiunt, dis-
crimen inter suam doctrinam, et haeresim Caluinistarum; nam Caluinistae dictos sen-
sus compositi et diuisi ita intelliguntur, et credunt, voluntatem huius non posse re-
sistere efficaci dissentire in sensu composito, sed tamen in sensu diuiso: id est, volun-
tatem carere potestate dissentiendi, quamdiu ipsa est sub gratia efficaci consti-
tuta, siue quamdiu adest, et [illegible] Dei [illegible] efficax in ipsa
voluntate, excludens, siue absorbens praedictam dissentiendi potestatem,
habet tamen potestatem dissentiendi, quando [illegible] recedit, et abiit illa gratia ex se efficax,
siue praedeterminatio physica: quasi ponit voluntas reuera resistere, et dissen-
tire gratiae, quando non [illegible], siue [illegible] praedicta gratia abest.

Praemotores vero
ut defendant voluntatem sub gratia ex se efficaci constitutam habere potestatem
dissentiendi et resistendi, docent voluntatem non posse Dei motioni dissen-
tire in sensu composito, sed tamen in sensu diuiso: hoc est, voluntatem sub gratia efficaci
constitutam retinere potestatem dissentiendi, cuius actualis dissensus
non potest componi, et coniungi cum diuina motione efficaci, ut potest ab intrinseco effi-
caci, et infallibiliter inferente consensum. Qua ob rem voluntas efficaciter
praemota habet absolutam potestatem ad eliciendum actum resistendi et dissen-di-

[illegible] ... ita sensy [illegible] aiis 26.

Itaq. sensus di-

visus [illegible] significat [illegible] efficaci [illegible] potestate dissentiendi [illegible] integrum Calvinianus [illegible] et sensus [illegible] sensus [illegible] efficaci [illegible] potestate dissentiendi [illegible] efficaciae [illegible] videlicet sentire [illegible] in sensu diviso [illegible] in sensu composito nullo sensu [illegible] antithesis [illegible] in tempore a Deo dispositi [illegible] sensus compositus [illegible] gratia [illegible] voluntas [illegible] illius [illegible] sensus compositus fuit a Calvino.

[illegible] Calvini [illegible] illa [illegible] a Deo [illegible] nihil [illegible] non aliter intelligendus est compositus sensus illius [illegible] dimus. Neque [illegible] illa [illegible] quod ideo est motio efficax in [illegible] tunc non posset dissentire aut refragari ablata [illegible] motione posita. [illegible] non semel [illegible] absque dubio evertere [illegible] libertas arbitrii; nec potest [illegible] illa sensus compositi. Et divisi, ejusdem arbitrii libertas [illegible] cum decreto absoluto Voluntatis Dei [illegible] determinantis omnes actus bonos futuros neccessitas efficacia auxilii [illegible] operantis [illegible]. Sensus est legitimus illius [illegible] in sensu composito acceptus est: haec duo simul esse incompossibilia, quod nimirum auxilium efficax ad dissentiendum [illegible] et [illegible] dissentiat. Hactenus Alvarez.

[illegible]

[Margin note:] [illegible] efficaci [illegible] posita [illegible] ablata [illegible] posita [illegible] efficacia [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] aut dimoveri [illegible] qui [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] simpliciter,
sine [illegible] potestate ad [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] simultaneae, sive [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], sive [illegible] potestatem ad [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et simultaneae [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] peccatum [illegible]
potestas amittendi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] peccatum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] potestas ad [illegible] peccatum [illegible] [illegible]
[illegible], sive [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] manus [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] auxilio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] efficaci; [illegible] [illegible] [illegible]
potestas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]; et [illegible] potestas ad [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in [illegible] [illegible] sensu composito [illegible] [illegible], ac [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] Calvinistae, quas sensu [illegible] [illegible] Dominicani [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] manent [illegible] in memoria [illegible] [illegible] sensu composito et diviso, quas [illegible] Calvinistae [illegible] [illegible] [illegible] ex parte [illegible], [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible], [illegible] [illegible].

1º Iusti habuerunt libero suo arbitrio sub gratia efficaci [illegible] potestatem dissentiendi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deo, quas intenderunt [illegible] Calvinum; et [illegible] Iusti habuerunt libero suo arbitrio sub gratia efficaci [illegible] potestatem dissentiendi in sensu diviso, et [illegible] in sensu composito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cooperandi auxilio Dei, quas intenderunt [illegible] Calvinum: 3º Iusti [illegible] libero suo arbitrio sub gratia efficaci [illegible] potestatem dissentiendi in sensu diviso, et [illegible] in sensu diviso. Utraque [illegible] [illegible] et probatur [illegible] [illegible] sectione 4ª.

Secundo. [illegible] Iusti [illegible] libero suo arbitrio sub gratia efficaci [illegible] eadem potestatem dissentiendi [illegible] Dei, quam [illegible] arbitrio sub gratia efficaci [illegible] negavit revera Calvinus; at Calvinus non negavit [illegible] potestatem dissentiendi [illegible] Dei, in sensu diviso, [illegible] in sensu composito [illegible] Iusti adhaeserint libero suo arbitrio sub gratia efficaci [illegible] potestatem dissentiendi [illegible] Dei in sensu composito. Ceterum dicunt [illegible] [illegible],

[illegible], q^o Calvinus credebat [illegible] [illegible]

[illegible] efficaci [illegible] [illegible]

[illegible] disputabant, [illegible] Catholicus, non

credebat [illegible] in [illegible] [illegible], [illegible] à sua [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]: et ut [illegible] Arau-

sicanum disp^e 4^a [illegible] media Cap^te 4° [illegible] erat in [illegible] exer-

do hug. dissentiendi et peccandi potestas reduci in exerci-

tiu, deficiente ea D^ta gra^e Motiva, et [illegible]

net, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex opposito [illegible]

[illegible]: [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

tere, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Calvinus docebat [illegible]

[illegible] efficaci [illegible] potestas [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible] Calvini testimonio [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] posuit [illegible]

[illegible] libero arbitrio potestas dissentiendi [illegible]

[illegible] D^ae efficaci [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ponit [illegible] [illegible]: [illegible] Calvini testimonio

[illegible] [illegible] libera [illegible] potestas

dissentiendi [illegible] [illegible] [illegible]

apparet [illegible] Calvini testimonium [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] manifestus fit

liberum hoc arbitrium posse amare [illegible] [illegible]

[illegible] ipsius Moventis [illegible] [illegible]

posse dissentire in sensu [illegible] Motivi efficacis [illegible]

[illegible] divisio Motivi opp^te ad [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] opposita Motivi efficacis ad [illegible]

[illegible] divisio oppositi Motivi efficacis [illegible]

[illegible]

Calviniş negabant liberu arbitriu, ne moveri dicere, ... ei ut neq potea electionis sit illi refragari, eaq irritā facere, ut constat ex eius verbis sup relatis, et gratiae refragari postquā, sicut suppōi, qd moveat arbitriu, et eā irrita facere et cōponere siue iungere dissensu cū gratia: quapropter etiam promotores negant liberu hoīs arbitriu postquā siue ex suppōe, qd sit efficaciter vocatus possit gratiae repugnari eaq irritā facere: ergo Calvinistae negabant potestatē cōponendi dissensu cū gratia efficaci ad cōsensu. Subsectio. Vlterius impugnat Solutio ex Sensu cōposito, et diviso.

Subsectio IV.

Vlterius impugnatur Solutio ex sensu cōposito, et diviso.

Impugno 3o solutionem, qd Verba Concilii non admittant praedictu sensu divisu. Quia gratia non pt a libero nro arbitrio abijci, siue pati repulsā, resistentiā et dissensu, nisi in Sensu cōposito ipsius gratiae cui sit abiectione, repulsa, resista, et dissensu, sed ut constat ex dictis supra, adducta Concilii testimonia, gratia, siue motio, siue tractio Dei efficax a nro libero arbitrio pt abijci, siue pati repulsā siue resistentiā dissensu: ergo gratia, siue motio, siue tractio Dei efficax in sensu cōposito pt abijci, siue pati repulsā, resistentiā, et dissensu. Pbo maiorē, in qua ē difficultas, ad cuius pbationē Supponendu ē illud Verbu abijcere, quo utitur Tridentinus Cap. 5o non pt significare, qd hō possit impedire ipsā gratiā, ne existat, siue donetur nobis a Deo, lipsā expellere, removere, et destruere faciendo, ut infallibilis eius efficacia a Deo non tribuatur, siue non cōservetur, qa aliās oēs entitas gratiae cōferuntur a Deo, et supponitur in aīa existens ante oē nrae libertatis exercitiu; atque inde talis gratiae existentia ...

hoīs, et Dei cooperante subdit. Itaq abijcere, quis ē acabu-
ti grā Dei, ipsa spernere, ei q̄ Dei excitanti ets si inevitabili-
ssime refragari, et nolle cooperari, et illi dissentire, ut dicit-
ur, canone 4º eiusdē Concilii, siue resistere ut dr̄ in Concilio
Senonensi.

Unde sic argumentor: abijcere, dissentire, et resis-
tere essentialiter ē facere sensu composito, siue coniungere, et com-
ponere abiectionē, dissensū, et resistā cū grā, quæ abijcit, et cui
dissentitur, et resistitur; et liberū hoīs arbitriū pt abij-
cere grā Dei efficacē illiq̄ dissentire, et resistere: ergo liberū
hoīs arbitriū pt coniungere, et componere abiectionē, dissensū, et
resistā cū grā Dei efficaci.

Maior ex ipsa uerborū significatione
constat, et etiā suadetur efficaciter ex uerbis oppositis,
significantibus: nā abijcere, assentiri, adhærere, et assistere,
aliaq. huiusmodi uerba exprimunt sensū compositū cū grā, ut
cū grā, cui aliquid adijcimus, seu cui adhæremus, assenti-
mur, et assistimus: et insuper erat, ut nemo cordatus dicat
me adijcere, otiosū tenere, l frustra gladiū, l aurū nunquā
nullo mō habeo, l, me dissentire, et renuere precibus, pe-
titionibus, consilijs, persuasionibus, præceptis, aut inspirationibus, quæ
n existunt actu nec; l resistere uocanti, inspiranti, impellenti,
fortitudini, inimico, l exercitui n existenti. Minor u. ipsi
aduersarij dedunt: cōq. uiª quæ negant, in fra demonstrabo.

ipsime

et explico. hoc libero arbitrio resistere, et dissentire grā Dei
ē ipsū componere et coniungere dissensū cū grā ad sensū: ergo hoc
libero arbitrio posse resistere et dissentire grā Dei efficaci;
qa. affirmant Aduersarij cū istis Concilijs, ē hoc libero arbi-
trio posse componere, et coniungere dissensū cū grā Dei efficaci in sensū.

amy ext⁹ mixty. q. q ponit dissy cy n̄ exultit phica p̄-
detrao ad ɔseny n̄ dissentit, nec requirit mera illi p̄detmi
+ n̄ existentia ... ergo dy nego phicy p̄detmy n̄ dissentit ... ɔ
Thom(is) ... Thomas n̄ docuit dari phicy p̄detmy;
imo nec Dominic Banez, si ipse n̄ asseneret phicy p̄-
detmy. Pariter ergo, si in hoc instanti .rea ... n̄ habeo p̄ar-
tmy phicy ad currendy n̄ curro, nec dissentio p̄detmi
phicy ad currendy in hoc instanti n̄ curro; q in hoc insta-
nti n̄ ē p̄detrao phica ad currendy, nec ɔpositio ... currery cy
+ p̄detrao phica ad currendy; q dissentire et resistere grē Dei ad
ɔseny, n̄ ē ponere disseny insensu diviso grē, et insen-
su ɔposito; ac consequenter formalissime ē ɔponere, et ... grēdi-
sseny cy ea grē ... Dei ad ɔseny.

Probo mo 1ª cog; qa po-
sse dissentire, et resistere ē formalissime, posse id, qd esse forma-
liter ē dissentire, et resistere; sed dissentire, et resistere grē
Dei ē ... formaliter ɔponere disseny cy grā Dei ad ɔseny:
q posse dissentire, et resistere grē Dei, ē formalissime posse ɔpo-
nere dissy cy grā Dei ad ɔseny. Maior ē evidens: nam
cy defity, et defo sit idē formalissime, nequeunt n̄ ēē idē for-
malissime: posse ēē, aut efficere defity: atq posse ēē, aut efficere
re ēuy dē defo: ... posse ēē, aut eficere hoc: ē idē for-
malissime: ac posse ēē, aut efficere aīal reale.

Premotores, ut eva-
llant vy invincibile huius argui, et ɔfirmay, negant cog; et
sillogi fig, etz in mo barbara collocaty, et innulla ma,
aut exeplo subeāt ... fallibile, ut pote progredient à de-
fo ad definity, dicunt ēē illegitimy, et n̄ ɔcludere. Ego, q
fig argui ēē recty, et ɔcludere hoc sili sillogo demonstro.
ɔsentire, assistere, et cooperari, sive libere n̄ resistere grē,

Dei ē essaliter facere sensū ɔpositū, siue ɔiungere ɔsensum, assistq, et cooperaq, siue n̄ resistq cū grā Dei; ā liberū hoīs arbitriū p̄t ɔsentire, assistere, et cooperari, siue liberè n̄ resistere grē Dei eficaci: ḡo liberū hoīs arbitriū p̄t facere sensū ɔpositū, siue ɔiungere ɔsensū, assistq, et cooperaq, siue n̄ resistq cū grā Dei eficaci.

Ulde colligitur: ostenso, qui ɔsentit, assistit, et cooperatur grē Dei eficaci, ɔiungit ɔsensū, assistq, et operaq cū grā Dei eficaci: ā hō p̄t libera sua uoluntaē ɔsentire, assistere, et cooperari grē Dei eficaci: ḡo hō libera sua voluntaē p̄t ɔiungere ɔsensū, assistq, et operaq cū grā Dei eficaci. En utrumq syllogus, etq racefre, Deludit. Et uniuersū, nemo, qui l, à limine logq salutauerit, inficiabit, ēē inuincilq coq à potestaē definitū ad potestaq defiū, siue prati essaly: et etq à defe ad defiū, n̄ minus, qug ab actu definitū ad actū defiū, seu prati essaly: et è contra ab actu defiū ad actū definitū. Raō à priori huius doctrinę ē euidens: nq pōa ad a liquq rq ē pōa ad id, q d illa res essaliter ē.

Dices cū Albarez et reliquis Promotoribus p̄dictq coq nullq ēē, q a à maiori ad coq fit transitus à sensu diuiso ad ɔpositū sensū. Quę quidē solutiō si eq premius emungq, simul cū sanguine aiq eflabit. Nq euidens ē in p̄dicto syllogo transitū fieri à ɔpositosensu ad ɔsensū ɔpositū, ut expressiori hoc syllogo ostendo: ille, qui p̄t facere id, qd essaliter ē sensus ɔpositus, p̄t facere sensū ɔpositū; ā liberū hoīs arbitriū p̄t facere id, qd ē essaliter sensus ɔpositus dissentiendi, et resistendi cū grā Dei eficaci: nq dissentire, siue resistere grē Dei eficaci ē ɔponere dissensū, siue resistq cū grā Dei eficaci ad ɔsensū, siue ē sensū

oppositum resistere, et dissensum cum gratia Dei efficaci: ergo liberum hoc arbitrium potest facere sensum compositum dissentiendi, et resistendi gratiae efficaci ad consensum, seu resistentiae, et dissensum cum gratia Dei efficaci ad consensum.

Huius syllogismi consequentia valere videtur; et tamen tam ipsi qui consensum ex gratia loquuntur in sensu composito: ergo [illegible] 84. et ut res clarius demonstretur, repeto propositiones definitionis, ex quibus causa deducitur: propositio ista: dissentire, et resistere gratiae Dei ad consensum est componere dissensum cum gratia Dei ad consensum: importat perspicue sensum compositum: haec vero: posse dissentire, et resistere gratiae Dei est realissime posse id, quod est realiter dissentire et resistere gratiae: etiam dicit sensum compositum: ergo duae illae propositiones, ex quibus deducitur consequentia, important sensum compositum. Fatentur adversarii 1am illam propositionem importare sensum compositum: negant vero 2am importare sensum compositum; attamen suadeo evidenter etiam 2am importare sensum compositum. Illud posse 2ae propositionis confertur cum illo eodem dissentire, et resistere, quod expressum, et definitum fuit in 1a propositione; sed illud dissentire et resistere, quod expressum, et definitum fuit in 1a propositione importat sensum compositum dissensum cum gratia Dei ad consensum: ergo illud posse secundae propositionis confertur cum dissentire, atque resistere importante sensum compositum.

Ne tamen adversarios inauditos damnemus, oportet rationes solutionis, quas reddunt, referre. Albarez disputatione 92a ait, hoc dissentire et resistere gratiae Dei semper, et necessario continere sensum compositum; quia actu dissentire et resistere comparatur necessario cum motione praesenti gratiae Dei; ceterum hoc posse dissentire, et resistere gratiae Dei admittere sensum divisum; quia posse dissentire, et resistere confertur cum motione gratiae Dei, vel praesenti, vel posteriori. Ratio est, inquit Albarez, quia verbum potest ampliat ante se, et post se tempus ad possibilia acquinde verba incidentium, et concurrentium iuxta accipien-

dari in sensu diviso.

Additq[ue] ipse Albarez cu[m] suis Tridentinis manifeste loquutos fuisse in sensu diviso; q[ui]a utitur p[ro]p[ositione] modali divisa, et n[on] modali composita: nam ea e[st] p[ro]p[ositi]o modalis divisa, cuius modus inter partes dicti collocatur. Ut ergo ista: predestinatus impossibile e[st] damnari: vel ista: sedentem impossibile e[st] currere: etenim in illis modus dividit extrema dicti, interque collocatur. Ea a[utem] e[st] p[ro]p[ositi]o modalis composita, in qua dictum subjicitur, et modus predicatur. Ut ergo ista: predestinatum damnari e[st] impossibile. Unde provenit, quod hec ultima modalis sit composita; priores vero sint divise. Quapropter istas modales: liberum arbitrium motum a Deo dissentire e[st] possibile: e[st] modalis composita, sicut et hec: liberum arbitrium motum a Deo dissentire Deo possibile e[st]: et ideo utraq[ue] e[st] falsa, et neutra usus fuit Tridentinus ad suum decretum conficiendum; at in hunc modum definivit: liberum hominis arbitrium motum a Deo potest dissentire Deo: que quidem p[ro]p[ositi]o e[st] modalis, non composita, at divisa; q[ui]a modus potest interponitur inter partes dicti.

O quis urget nostra ratio, que viros alioq[ui] sapientissimos ad Tantum, tectumq[ue] servandum tam graves Conciliorum santiones, quae errores Calvini, Luteri, et aliorum hereticorum damnantur, in eas angustias coegit, ut non possint eius vim sustinere, nisi his subsidiis summulisticis o[mn]io arbitrariis, seu, ut aptius dicam, his ineptiis.

Contra e[st] I°

q[ui]a Conciliorum defes sup[r]a adducte n[on] possunt e[ss]e vere, nec ex erroribus Calvini contrarie, nisi sensum compositum contineant. Contra e[st] II°. Syllabus potest ampliat terminos ad e[ss]e possibile, n[on] destructa, et invariata terminorum essentia, ut contingit in hac p[ro]p[ositio]ne: peccator potest e[ss]e iustus: cuius partes ampliantur ad e[ss]e possibile, conservata essentiali terminorum significatione

et quidem has propositiones in eodem sensu esse accipiendas docet Gonetus tomo 2o disputatione 6a de concordia libertatis cum praedestinatione articulo 4 numero 61, ubi ait: quare haec propositio: homo praemotus potest dissentire eodem modo explicari debet, quo ista: homo iustus potest peccare: Sed ista verba dissentire, et resistere praemotioni est componere dissensum cum gratia ad consensum: ergo verbum potest in praedicta definitione Concilii, ubi voluntas mota per gratiam potest dissentire et resistere gratiae: ampliat illos terminos: dissentire, et resistere: ad esse posse, invariata significatione composita dissensus cum gratia ad consensum.

IIIo, quia, ut jam vidimus, Concilium sessione 6 definiunt liberum arbitrium motum per gratiam posse resistere, et dissentire gratiae posse, et etiam gratiae actualiter existenti, et receptae in anima, ut constat ex Tridentinis gratiae actualiter tangenti cor hominis, moventi, excitanti, et adiuvanti: ergo Concilium non solum definit potestatem dissentiendi cum gratia actualiter recepta in anima, sed etiam confert, et comparat potestatem dissentiendi cum gratia actu existente. Item si liberum hominis arbitrium non posset dissentire et resistere gratiae praesenti, etiam non posset libere consentire, et cooperari gratiae praesenti; siquidem Concilium definit liberum hominis arbitrium posse dissentire, et resistere eidem gratiae, cui potest consentire, et cooperari.

Confirmo, et explico. Gratiam adiuvantem ad consensum reddere inefficacem est componere dissensum cum gratia; sed liberum hominis arbitrium potest gratiam adiuvantem reddere inefficacem: ergo liberum hominis arbitrium potest componere dissensum cum gratia ad consensum. Adversarii non negabunt huius syllogismi consequentiam, utpote a sensu composito ad sensum compositum deductam: Negabunt ergo minorem; et ideo illam negabunt, ut in ea per verbum potest significetur liberum hominis arbitrium reddere gratiam inefficacem, illam [illegible] facere; quia gratiam reddere inefficacem, cum quo potestas liberi arbitrii confertur, importat realiter sen-

sensu composito gratiae ad consensum cum dissensu oppositi; et etiam dissentire et resistere gratiae, importat essentialiter sensum compositum gratiae ad consensum cum dissensu opposito; ut ipsi adversarii docent: ergo etiam contra, quae deduximus ex potestate dissentire, et resistere erit ex sensu composito. aliquin enim eodem iure possent adversarii admittere modo ultra liberum hominis arbitrium posse gratiam adiuvantem reddere inefficacem: et negare impune consequentiam: atque adhibere eandem solutionem, asserereque verbum posse in minori ampliare suam ad esse posse.

Id vero quod addit Albarez depost[?] modalis tandiu mansisse, quae composita, improbat promotores, ne semel acceptam despoticam praedeterminationem dimittant, confugisse ad ineptias viro docto indignas; posset cum illis utantur, imo eas voluntarie invenerint, et absque fundamento ad gravissimas contra aliorum defensiones utendas. Etenim contra hanc solutionem doctrina promotorum manet illaesa contra Patres Tridentinos interposito modo posse, ea veritate definivit in hunc modum: Arbitrium motum, et excitatum Dei gratia posse dissentire ipsi gratiae: atque inde maneret damnata cum Calvino, si Tridentinus dixisset arbitrium motum, et excitatum Dei gratia dissentire ipsi gratiae posse esse. Gratulentur promotoribus, quod gravissimi Patres Concilii Tridentini interposuerint modum potestatis intermedium dicti dissentiendi, ut immunis maneret doctrina de physica praedeterminatione.

Sed proh dolor! Patres Concilii Senonensis non interposuerunt, et postposuerunt modum possibilitatis dicto propositionis in hunc modum: nec tale est Dei trahentis auxilium, cui resisti non possit: sive quod idem est: tale est Dei trahentis auxilium, cui resisti non posse est. Quid ad haec illustrissimus Albarez? Mirabile excogitavit evasionem, dicens Patres Senonenses magno studio usos fuisse ad signandum

mus possibilitas non esse posse, sed verbo potest: quia mus possibilita-
tis signatus per verbum admittit sensum divisum, sive antepo-
natur, sive interponatur, sive postponatur dicto; secus, si
ejus signatus per nomen, Videlicet posse.

Quis non videat haec nomina et
haec verba esse solum verba otiosa, vacua, inanes foliorum so-
nitus, et pueriles nugas: si Patres Cenonenses ad signan-
dum possibilitatem dissentiendi uterentur nomine Videlicet posse, damna-
rent sanam Catholicam premotorum: et quia usi fuerunt verbo
potest damnaverunt haereticam Calvini doctrinam: quis hoc
credat? Insuper hoc unicum invenit Magister Albarez inter
suam doctrinam, et Calvinianam haeresim discrimen; Videlicet haec propositio
a premotoris, et Catholica: liberum arbitrium tactum, excitatum,
et motum per Dei gratiam dissentire, et resistere ipsi gratiae im-
posse est: ista a Calvini, et haeretica: liberum arbitrium tac-
tum, et excitatum, et motum per Dei gratiam impossibile est dissentire,
et resistere ipsi gratiae. Quis, vel purus grammaticus fa-
ciet fidem Magistro Albarez asserenti primam propositionem esse veram
et Catholicam? Secundam vero esse falsam, et haereticam, et a Conciliis dam-
natam? Nunquid Aristoteles, et Tullius has leges philosophiae
et eloquentiae tradiderunt? Nunquid si Calvinus in fi-
ne propositionis (ut non raro contingit) mus impossibile collocaret, ignoro fo-
ret haereticus, et Catholicus? Nunquid ipse haereticus ergo ad
mus possibilitatis significatum per verbum non potest in ipso fine propositionis
apposuit? Insuper quo fundamento potest negari hos esse terminos sino-
nymos: impossibile est: non potest esse: sicut et istos: posse est: potest
esse: ergo istae propositiones: liberum arbitrium dissentire gratiae non potest esse: et:
liberum arbitrium dissentire gratiae impossibile est: et: liberum arbi-
trium dissentire gratiae non potest: habent eundem omnino sensum.

Praeterea istae regulae Albarez cum aliis modernis positae videntur oppositae Divinae Sacrae Scripturae. Etenim in libro Esther cap. 13 dicitur: non est qui possit resistere tuae Voluntati, si decreveris salvare Israel: in quo testimonio illud verbum resistere continet sensum compositum ... ut et minus dicti exprimatur non per nomen posse, et per verbum possit, et etiam interponatur dicto, neque tamen illum amittat, et acquirat sensum divisum; alioqui enim Sacra Scriptura falsum dixisset his verbis: non est qui possit resistere tuae Voluntati; ac proinde debuisset dicere aliquem resistere tuae Voluntati non est possibile: vel permittere minus his verbis: impossibile est aliquem resistere voluntati tuae: quod dicendum.

Cum et

omittamus esse veras has Albarez Regulas; eas tamen pati non nullas exceptiones ratio affirmandum est: nam fallibiles sunt, quando dictum non est indifferens ad admittendum utrumque sensum vel divisum, et compositum; et tale est, ut importet de natura sensum compositum; quamvis eae regulae locum habeant quando dictum est capax admittendi utrumque sensum. V.g. haec propositio: scientia Dei potest falli: sicut et haec: praedestinatus potest causare suam praedestinationem: et liberum arbitrium motum per gratiam adiuvantem, potest illam irritam facere; et alia huiusmodi, nullo modo admittunt sensum divisum, et natura continent sensum compositum, sive minus interponatur dicto, sive exprimatur per nomen, sive per verbum. Ratio est; quia dicta harum propositionum de natura important sensum compositum; et etiam in hac propositione Concilii: liberum arbitrium motum per gratiam potest dissentire, et resistere gratiae; illud dictum dissentire, et resistere importat de natura sensum compositum; siquidem est idem, ac disiungere actum divinum cum gratia; quare minus positum collocetur inter partes dicti, et declaretur per verbum potest, importat sensum compositum in propositione

probatur Ostendi.

Tandem ergo aduersarij. Voluntas humana potest resistere decreto efficaci Dei: ergo Voluntatem humanam posse resistere decreto efficaci Dei, non est aliud quam posse in sensu diuiso decreti Dei efficacis ponere actus ipsi decreto efficaci contrarium. Antecedens constat tum ex adducto Ecclesiastes testimonio, tum ex illo Pauli ad Romanos Capite nono: voluntati eius quis resistit? et etiam demonstrat Albarez disputatione [illegible] cum aliis pluribus patrum testimoniis, quae ea evidentissima ipse testatur. Consequentia vero est evidens; quia si posse resistere decreto efficaci Dei, est posse in sensu diuiso ipsius decreti ponere actus decreto contrarium, aliquando Voluntas humana poterit resistere decreto Dei efficaci: et voluntas humana non potest resistere decreto Dei efficaci: ergo Voluntatem humanam posse resistere decreto efficaci Dei, non est, ipsam posse in sensu diuiso decreti Dei ponere actus ipsi decreto contrarij: ergo est posse componere et coniungere actum decreto Dei contrarium cum ipso decreto Dei: ergo posse Voluntatem humanam resistere gratiae Dei, non est ipsam posse ponere in sensu diuiso gratiae actus ipsi gratiae contrarios; sed posse componere, et coniungere actus gratiae Dei contrarios cum ipsa gratia Dei. Patet haec ultima consequentia; quia a superioribus conciliorum decretis tribuitur voluntati humanae posse resistere vim gratiae Dei, quod praedictis Sanctorum testimoniis [illegible] gatur etiam voluntati humanae vim decreti Dei; tribuitur voluntati humanae vim gratiae Dei. Alioqui eodem modo, ac verificatur de voluntate nostra, quod possit resistere gratiae Dei efficaci, posset de ipsa voluntate verificari, quod possit resistere decreto Dei efficaci: ergo sicut illae regulae Albarez et ampliae [illegible] modalis non possunt facere veram hanc: Voluntas humana potest resistere gratiae Dei: nisi gratia Dei cedat potentia, et [illegible] natus, cum actu diuiso, quam omnes negant decreto Dei.

Vnde colligo Gonetum non penetrase praecipuum nostrum argumentum, sed esse nullius ponderis, et facile dilui posse (fortasse in sensu diviso) asserit; ac proinde post plura testimonia diversissima allata tomo quinto disputatione sexta, articulo secundo, paragrapho decimoquinto numero centessimo sexagessimo hanc frivolam solutionem à nostris impugnatam; illi adhibuisse: ut ergo haec testimonia inter se conilientur, duplex motio admittenda est, una moraliter tantum excitans, vel praebens auxilium efficax, cui nunquam resistitur: vel recurrendum est ad distinctionem sensus compositi et divisi, seu potentiae antecedentis, et potentiae consequentis; et dicendum voluntatem posse resistere Divinae motioni potentia antecedenti, et in sensu diviso, non tamen potentia consequenti, et in sensu composito. Quis non miretur huiusmodi bonis pacem? Subsectio quinta ulteriores adversariorum responsiones refutantur.

SUBSECTIO V.

ULTERIORES ADVERSARIORUM RESPONSIONES REFUTANTUR

Alii [illegible] Albarez disp. 93 dicentes, ut insufficientes [illegible] praecedentes solutiones, aliquid meditati sunt, asserentes liberum hominis voluntatem posse dissentire, et rejicere gratiam efficacem,

alius supponit [illegible], decreta [illegible] ante [illegible]
creata et in decreto [illegible] Dei efficaci, [illegible]
[illegible], a Deo [illegible] efficaciter decernente [illegible]
veniente a divino decreto efficaci, [illegible] primo, sive
ex [illegible] phenomenum, non possumus resistere decreto
Dei efficaci. [illegible] negant [illegible] liberi arbitrii
posse resistere voluntati Dei efficaci, sit [illegible] ponendo actu [illegible]
in illo; [illegible] affirmant posse resistere [illegible] sua entitate, seorsim
a decreto Dei efficaci [illegible], sit [illegible] ponendo actu [illegible]
illa; siquidem affirmant de [illegible] sua entitate [illegible];
ad negant de ipso [illegible] involuente decreto divino efficaci.

[illegible] impugnem, colligo ex [illegible] maximum [illegible]
[illegible] causa [illegible]
[illegible]
[illegible] repudiat [illegible]
[illegible] efficax, [illegible]
dissensu; et [illegible] sua entitate [illegible]
[illegible] Deo
dante, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] entitate creata [illegible]
[illegible] decreto Dei efficaci [illegible]
[illegible]
[illegible] arbitrium [illegible]
[illegible] resistere [illegible]
[illegible] efficacia. [illegible] evidenter [illegible]
[illegible] repugnat [illegible] arbitrium [illegible] resistere [illegible]
[illegible] posset resistere [illegible]

identificatur: ita ergo in nostra opinione liberum, et absolutum decretum; ... potest identifica-tum, et ideo ... inseparabilia ..., dividere, et separare non ...

Contra 2.° ... per rationem distinguuntur, ... entitas creata, et motio, ... potest resisti, a relatione efficacia, infallibilitas, et motio divini decreti, ... resisti non potest: ... resisti ... entitas ... motio, ... efficacia, infallibilitas, et motio divini decreti, ... libertatem. ... entitas creata, ... motio ... non explicant efficaciam, et irresistibilitatem ... entitas ... identificata realiter efficacia, et irresistibilitas; ... entitas creata, ... non explicet efficaciam, et irresistibilitatem, ... identificata realiter efficacia, et irresistibilitas, ... libertatem ...

... 3.° ...

... efficacia ... Secundo, ... Calvinistae ... efficacia ... et ... irresistibilis a libero ... arbitrio: ... damnant efficaciam ... et irresistibilitatem Contra Calvinum, ... damnant ... adaequate ... entitate ... ex solo decreto Dei efficaci, ... 3.° ... non declinant, ...

transferunt ... libertatem ... ab arbitrio ad divinum decretum absolutum et efficax ... et ... realiter ... voluntas ... 4.° ... efficacia decreti divini, ... et ... immediate ...

[illegible] : D. e. gq et efficacia [illegible]
[illegible] non sit [illegible] ratio de p̄nti [illegible]
[illegible] decre [illegible]
[illegible] imo et a fortiori hoc decreto destrueret libertas; quia
adhaesio decreti Dei est realiter requisita ad [illegible]
[illegible] est requisita ad actualiter operand. Sic e negat
[illegible] indifferentia et [illegible] cum Deus [illegible], tunc [illegible] in-
[illegible] adaequate efficacia? si 2a, non indiget nova impugnat. Si 1a, indif-
ferentia, [illegible] non posse [illegible] indiffe-
rentia, [illegible] sint nec [illegible]
[illegible] decreti Divini: et in [illegible] illius [illegible]
decreti [illegible] efficacia, et [illegible] quia [illegible]
decreto; siquidem in eo [illegible] ante decretum non est [illegible] decreti: [illegible]
efficacia, et [illegible] Divini [illegible] voluntatis [illegible]
illo decreto Dei. [illegible] solutio quam [illegible] hic [illegible] et [illegible],
fundat in eo [illegible] libertas [illegible]
[illegible] efficaciter [illegible] a Deo, [illegible] in potentia recepto. [illegible]
me iudice, [illegible] 1° quia gratia non recepta in nobis, et gratia divisa [illegible]
[illegible] potentia resistendi [illegible] non recepta in nobis est potentia resistendi [illegible] in sensu
diviso [illegible] sic ablata, divisa, et separata [illegible]
[illegible] a voluntate creata habet voluntas creata potestatem [illegible]
[illegible]; at ista [illegible] divinus est haereticus, ut docent [illegible]
et [illegible] Gonet tomo 2° [illegible] 6a de concordia libertatis cum [illegible]
articulo 4 ano 50: [illegible] Unde infero immerito [illegible] Gonetus [illegible]
[illegible] DD. [illegible] in [illegible]
[illegible] Dominicanis: [illegible] manifeste admittit, et [illegible]
[illegible] et [illegible] ditenere. [illegible]
[illegible] attribuunt potestatem resistendi [illegible] cum Calvinus [illegible] potestatem negarat,
et Calvinus negabat potestatem resistendi [illegible] gratiae [illegible] actu [illegible]
tas resistendi [illegible] Calvini, et [illegible]
[illegible] nec somniare quidem potuit [illegible] efficacem, quae non existit, nec [illegible] in nobis
[illegible] efficacia, et [illegible] libertas [illegible]; et [illegible]
in [illegible] ut [illegible] non [illegible] libertas [illegible]
[illegible]

Dico 3o et 5o [illegible], quod Tridentinum expresse definit Sessione 6 cap. 5, cum dicit arbitrium hominis aliquid agere in suscipienda illa inspiratione, quam posset abjicere. Et can. 4o loquitur de arbitrio moto et excitato, ... quod dicit arbitrium non recipiens [illegible], liberumque ipsum [illegible] motum et excitatum [illegible]; nisi [illegible], sive gratia sit recepta, sive ipsa gratia, sive [illegible] non recepta a nobis est, quam abjicit, seu cui resistit, [illegible], et [illegible] a nobis potest. 4o [illegible] Julius Tenorerse agit de auxilio reipsa trahente, et infra de auxilio, cui resistit [illegible] [illegible] auxilium non receptum non trahit [illegible], cui resistere [illegible], [illegible] non receptum [illegible] etc.

Contra 2o ex [illegible] Dolium [illegible] fide sancta est, arbitrium nostrum libere cooperari [illegible] [illegible] Julius definiunt arbitrium nostrum posse resistere [illegible] Dei recepto. 6o, quia auxilium efficax non [illegible] [illegible] a Deo, nisi Deus [illegible] illud nobis offerat, [illegible] in nostra potestate [illegible] acceptare et non acceptare, sive recipere et non recipere, sive admittere, et [illegible]; quod [illegible] non [illegible] possunt [illegible] [illegible] Deus [illegible]; si quidem haec asserantur [illegible] nostrae voluntatis [illegible] etc.

Quinta solutio, [illegible] et [illegible] disp. 92 n. 10, quasi [illegible] [illegible], ut omnes difficultates excutiat, simpliciter asserit, hoc [illegible] resistere auxilio efficaci [illegible], et exigenti, et [illegible] posito, [illegible] ponere cum illo resistentiam, [illegible] [illegible] [illegible], aut eventurum est, ut [illegible] resistat, aut [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] Gonetus cum [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] videant [illegible] tenere [illegible]: et forte [illegible], ut [illegible] [illegible] [illegible] integralem alteram [illegible] [illegible] ad [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible], his authoribus [illegible] [illegible] Doctrinae. Contrarium est 1o, quod posse resistere [illegible] essentialiter efficaci, est posse facere, ut gratia essentialiter efficax non sit efficax; at [illegible] [illegible] [illegible], ut gratia essentialiter efficax non sit efficax, sive fiat non efficax; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]. Dico 2o, quia est simpliciter impossibile [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] duo contradictoria, quae quidem [illegible] [illegible], [illegible] Philosophi nihil est impossibile, quod posse non existere, et existente resistere auxilio essentialiter efficaci, [illegible] [illegible] duo contradictoria, [illegible] [illegible] auxilium esse, et non esse essentialiter [illegible] [illegible] [illegible] essentialiter efficacis est simpliciter impossibilis.

Contra est 3o, [illegible] auxilio essentialiter efficaci [illegible] [illegible] [illegible], quia [illegible] illi nunquam reipsa resistat; [illegible] et decreto Dei efficaci potest homo resistere, [illegible] nunquam reipsa resistat. [illegible] a paritate [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] illud [illegible], qui possit resistere [illegible] voluntati. Insuper possemus Dei providentiam [illegible] et Dei [illegible] falsificare, quamvis Dei voluntas nunquam reipsa [illegible], [illegible] [illegible] fallatur; quia illa voluntas, quae decrevit, et illa scientia, quae agnovit [illegible] [illegible] futurum liberi arbitrii, posset frustrari, et falsificari. Restat alia solutio [illegible] diversa [illegible] potestate [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 4. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Tandem eadem doctrina, quam ex Jansenio impugnamus physice praedeterminans, damnatur a Summo Pontifice Innocentio X, qui ut illius et haeretica damnavit hanc Janzenii propositionem 3, ut resultavimus dissertatione 1a: et in hoc errant haeretici (scilicet Semipelagiani) quod vellent, esse gratiam talem, cui posset voluntas humana resistere vel obtemperare. Sectio 3a Suffragia Sanctorum Patrum pro gratia intrinsece ad se efficaci referuntur. Subsectio 1a D. Aug. auxilium intrinsece ad se efficax explodit.

Sectio 3a
Suffragia Sanctorum Patrum contra gratiam intrinsece ad se efficacem referuntur. Subsectio 1a.
Divus Aug. auxilium intrinsece ad se efficax explodit.

Divi Augustini authoritas in hac materia de gratia efficaci, tanti ponderis est, ut cuiusvis sententiae examen ad eius mentem tamquam ad Lydium lapidem debeat referri: quapropter opere pretium erit mentem Divi Augustini aperire et demonstrare physice praedeterminantem, sive gratiam intrinsece adaequate efficacem esse a tanti Doctoris doctrina alienissimam, imo et esse illi e diametro oppositam.

Id ostendo 1o

D. Aug. lib. de correptione et gratia cap. 1, et lib. 1o contra Julianum cap. , tradit gratiam Dei efficacem non uno modo operari in omnibus sed innumeris, mirabilibus, et occultissimis modis; at si gratia Dei foret intrinsece adaequate efficax, totaque eius efficacia sita esset in physica praedeterminatione, semper et in omnibus non innumeris modis sed uno tantum operaretur in omnibus; ergo ex mente D. Augustini gratia Dei non est intrinsece adaequate efficax, neque tota eius efficacia sita est in physica praedeterminatione. Confirmatur: ea varietas gratiae efficacis Augustinianae optime explicatur in nostra sententia: quia cum modus movendi moraliter per inspirationes et illustrationes multiplex sit, et efficacia earum inspirationum, illustrationum et vocationum dependeat a tam variis conditionibus et circumstantiis liberi arbitrii, inde est, quod Deus per gratiam efficacem non uno modo semper et in omnibus, sed innumeris, mirabilibus et occultissimis modis operetur.

Ostendo 2o D. Aug. docet ex duobus aequali-

gratuo vocatus alterius assentire, et alterius dissentire vocari,
solus quia alter uult, et alter non uult, atque hoc nequit componi
cum doctrina de gratia intrinsece adaequate efficaci consistente in
physica praedeterminatione, ut est euidens: ergo etc. 2a. Probo maiorem, quia idem
lib. de correptione et gratia ait loquens de Angelis: Cadentibus
aliis per liberum arbitrium, per idem liberum arbitrium steterunt. Ubi
refert diuersitatem Angelorum cadentium, et stantium, eosque reuocat,
non in physicam praedeterminationem, atque in liberum arbitrium aequali gratia pruentum.
Eandem doctrinam tradit de praedestinatione Sanctorum Capite 6o his uer-
bis: illi, quia uoluerunt, crediderunt; illi, qui noluerunt,
non crediderunt: ergo etc. 3a.

Ostendo 3o, quia quae 2a ad Simplici-
anum et Psalmo 142 et lib. de correptione et gratia cap. 10o, et 11o,
et 12o asserit Augustinus, uocari eandem, uni, et non alteri, esse congruam,
imo uno tempore, et non alio esse eidem congruam; et uocari incongruam
reddi congruam, si homo uelit; atque gratia intrinsece adaequate efficax
consistens in physica praedeterminatione omnibus hominibus, et in quouis tempore
et semper est congrua; nec dependet a lib. arbitrio ut sit congrua,
et efficax: ergo etc. 4a.

Ostendo 4o libro 3o de libero arbi-
trio Capite 14o ita fatur in genere Augustinus, si laboriosum
est ea mandare memoriae hoc breuissimum tene, quaecum-
que ista causa est uoluntatis, si non potest ei resisti, sine peccato ei
ceditur; si autem potest, non ei cedat, et non peccabit. Idem asserit
de spiritu et littera Capite 24o et de praedestinatione et gratia capite 9o
et libro 2o contra Felicem Manichaeum capite 4, et lib. de
Ecclesiasticis dogmatibus Capite 22o, et lib. 2o contra duas epistolas
Pelagianorum capite 48: etenim in his locis, ut immune arbi-
trii libertatem defendat, affirmat post auxilium a Deo datum,

ee [illegible] [illegible], ac determinari resistere, obtemperare, et Dominus, et dissentire illi divinae vocationi; et post Dei [illegible] et necessarii [illegible] [illegible], nullum esse electiones [illegible] illi resistere obtemperare, et [illegible] dissentire: [illegible] [illegible] Quaestione [illegible] in physica [illegible].

Quinto obtendo. Disputat Aug., cur Divina scientia, etsi desit infallibiliter peccatum nostro consensu, non tollat eius libertatem et, ut hanc difficultatem solvat, semper constanter asserat suam scientiam non antecedere, nec esse causam liberarum actionum, at potius eas supponere; etenim ideo non libera non ideo esse, quia praescitur a Deo; sed ideo a Deo praescitur, quia revera est. Unde colligitur Sanctum Doctorem iudicare suam scientiam non opponendam esse nostrae libertati; si hoc res aliter contingeret. Ita [illegible] lib. 5o de civitate Dei Cap.te 10o: neque enim ideo peccat homo quia Deus illum peccaturum praescivit: imo ideo non dubitatur ipsum peccare, cum peccat; quia ille, cuius praescientia falli non potest, non fatum, non fortunam, non aliquid aliud, at ipsum peccaturum esse praescivit, qui si nollit omnino, non peccat: at si peccare nolluerit etiam hoc ille praescivit. En excludit Aug. necessitatem antecedentem peccati, et admittit necessitatem ex suppositione nostrae liberae actiones. Non minuit, inquit, praedixerat, libertas nostra, eo quod necesse sit, ut cum volumus, libero velimus arbitrio; at potius ex opposito minueretur nostra libertas.

Idem docet lib. 3o de libero arbitrio Cap.te 3o et 4o, nobis debuit: si [illegible] peccaturum esse aliquem, non est necesse, ut peccaret. Et inferius: Neque ipsa praescientia peccare eum cogeret, quamvis sine dubio peccaturus esset: non enim aliter futurum esse praesciret: ita Deus neminem ad peccandum cogere, praevidet tamen eos, qui propria voluntate

jecerunt. Nec ... ... antea, sed
... ... et ...
... ... IV; et ... 20; ... ... cap. 4.° et ...
in ... ... ad ... ...ima,
qu... ... ...
... ... necesse fuit ... ...
... ...
... ... Deus. ...
... ... de ... cap. 17, ...
... ... aptissimis.

VI.° De sp.[tu] et littera Cap.[te] 33.° tradit esse solius Dei uocare hominem; consentire a uocatione, uel ab ea dissentire propriae uoluntatis est: ergo ex D.[ivi] Augustini uoluntas est componere Dicensus, uel dissensus cum gratia Dei; ac consentaneae non despicit in physica praedeterminatione.

VII.° ostendam quod D.[ivus] Aug.[us] ubique agit de gratia efficaci, eiusque virtutes commendat, semperque uoccat illustrationes, doctrinas, exhortationes, inspirationes, delectationes, suavitates, suasiones, et amores; aliisque huiusmodi nominibus motus morales exprimentibus, eg... ... ut supra saepe expressimus Doctorum verbis probavimus; et haec omnia sunt alia a physica praedeterminatione: ergo et c.

Tandem plura alia, quae permissimus dicentibus praecedentibus Divi Aug.[ni] testimonia, eo veritates expresse confirmant, quas hanc non longe directionem pro indagandas Aug.[ni] mente annecto. RR. PP. DD.[ni] nollunt physicam praedeterminationem praedicari populos; qui illius capax non est, ut saepe in suis scriptis commendant; at D. Aug. de bono perseverantiae cap.[te] 14.° docet suam doctrinam esse aptissimam, ut populo praedicetur, ergo doctrina

Aug.ni diversissimae a sa Promotore.

Secet si clarissimus Sancti Aug.ni testimonia obtendit obscurare quoque importunis nebulis Gonetus tomo 1o disp. 5a articulo 6o § 4o ubi proponit duplex praeclarum D. Aug.ni testimonium supra a nobis promissum pro nostra sententia de physica praedeterminatione. 1um e ex libro de praedestinatione et gratia cap. 15o: ibi enim Sanctus Doctor tradit Pharaonis, et Nabuco donosoris fuisse aequales quoad naturas fines tamen ipsorum fuisse diversos, et redditur ratio: quia unus manum Dei sentiens in recordatione propriae iniquitatis ingemuit, alter libero contra Dei misericordissimam veritatem pugnavit arbitrio. Alterum vero e ex libro 12 de Civitate Dei cap. 6o, ibi Sanctus Doctor proponit duos iuvenes omnino aequaliter affectos et tentatos propter cuiusdam obiecti pulchritudinem: et rogat, cur alter consentiat tentationi, et alter resistat? Huic difficultati satisfacit his verbis: si eadem tentatione ambo tententur, et unus ei cedat, atque consentiat; alter idem qui fuerat, perseveret, quid aliud apparet, nisi unum voluisse, alterum noluisse a castitate deficere.

Is adeo perspicue pro nostra sententia de physica praedeterminatione loquitur D. Aug., ut indicaverit Gonetus esse Aug.ni testimonia non esse insolubilia, si ista admirent, alii quae interpretentur et sane adornent, [illegible] 143, [illegible] [illegible], [illegible] dubium: an liber de praedestinatione, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quod Lovanienses hunc librum [illegible] [illegible] [illegible]. Quin [illegible] hanc esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Lovanienses [illegible] [illegible] [illegible] D. Aug.ni [illegible] [illegible], imo ex magis [illegible] [illegible] plura D. Thomae volumina, ut adulteratis,

et aliena rejicere quod sane non feret patienter Gonetus: Itemea apud omnes eius libri author creditur Augustinus, vel Divus Fulgentius, aut alius Antiquus, et insignis Divi Augustini discipulus, ac proinde is liber semper fuit magnae authoritatis in Ecclesia Dei.

Respondet 2° ad 1m testimonium, Divus Augustinus in eo loquitur de auxiliis externis, vel de internis moraliter tantum excitantibus, non vero de auxiliis efficacibus, et physice praevenientibus, quae admittit in aliis locis ab ipso Goneto citatis; quid in aliis locis doceat Augustinus in sequentibus manifestum fiet; hic vero ex confessione Goneti habemus Divum Augustinum stare pro nostra sententia; siquidem ex Goneto, ut Augustinus assignet causam obdurationis unius Pharaonis, non recurrit ad physicam praedeterminationem, seu eius carentiam: et supponit aequalitatem quoad auxilia externa, et interna moraliter tantum excitantia, et recurrit ad liberum arbitrium, videns talia auxilia Divina coniungi cum consensu unius, et dissensu alterius: Pharao libero contra Dei misericordiam omnium veritas pugnavit arbitrio: nec potest dubitari Augustinum loqui de auxilio efficaci, siquidem loquitur de auxilio, quod coniungitur cum consensu.

Ad 2m testimonium respondet 1° Divum Augustinum eos duos homines comparare solo quoad animus tantum, et externa signa, non quoad auxilia interna. Caeterum haec evasio ab ipso Augustino excluditur: ambos enim, ait, et animo, et corpore aequaliter affectos fuisse praediximus: imo et ipsos supponit Augustinus aequali tentatione pulsatos; et de unius victoria loquitur, ergo supponit eos esse aequales etiam quoad auxilia interna.

Cognovit futilitatem huius solutionis Gonetus, et ad aliam recurrit:

fatetur quod non per negare, sit unus vincere tentationes sponte voluntate: id enim ex processu verborum docet Aug.: quod aliis, inquit, in voluntate pudica stabilis perseveret, quod putamus esse causam, nisi usus libertatis? Addit tamen Gonetus illis vincere tentationes non propria voluntate nude sumpta, lau... tamen morali excitata, sed propria voluntate praeparata determinata, et applicata per gratiam sive physice physicis praedeterminationes. hoc tamen quod addit Gonetus nulla ratione probat, etenim si ex mente Augustini intercederet ea praedeterminatio physica ut ratio adimplendi tentationes et perseverandi in gratia, cur non assignaret Divus August. adeo manifesta inaequalitas; et non diceret: quid aliud apparet, nisi unus voluisse, alterum noluisse: etenim aliud appareret, velut praedeterminatio physica. Subjectio ...

praedeterminatio physica repugnat principiis Divi Thomae.

Subsectio II.ª

Praedeterminatio physica repugnat principiis Divi Thomae.

Scio non nullos DD. extra societatem quibus praedeterminatio physica displicuit, in ea fuisse sententia, ut crederent ipsos DD. Divum Thomam admittere physicas praedeterminationes: inter quos praecipue debet numerari Lessius Bañez tract. de praedestinatione cap. 8 ubi ait: Sanctus Thomas 1ª parte quaestione 105, et quaestione 106, et 111, et alibi est hujus sententiae quod determinatio nostrae voluntatis, tum in bono, tum in malo, sit ab ipso Deo adeo quod semper Deus illa determinet. Ex si illi objiciatur: ergo peccata non debent hominibus imputari, cum nemo sit, qui possit resistere voluntati Dei et consequenter debent Deo imputari, et tunc ipse auctor est malorum, quod hereticum est dicere. Respondet ipse 1ª parte quaestione 105 articulo 4 ad 3: quod si motus non moveret, non imputaretur illi ad peccatum. Sed haec responsio

nullius rerum e. ng si movetur à Deo et ab ipso determinatur
quomodo potest se libere determinare et c. Suarez supra hic author
qui nervose et solide impugnat physicam praedeterminationem.

Nota

[illegible] et alliorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Angelico
Doctori [illegible] [illegible] [illegible] et ap [illegible]
[illegible] [illegible] Quaestionum [illegible] 106 et 111a
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], nec [illegible] inveniri
physica praedeterminatio, et doctrina quae tradit in [illegible] mox 1as
[illegible] 105 art 4 ad 3 minime favet physicae praedeterminationi
[illegible] docet ibi Angelicus Praeceptor Deus [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] volendi, naturae voluntatis creatae: quae
longe abest à praedeterminatione physica ad unum praedeterminante: voluntas
[illegible], [illegible], ita movetur a solo, quod [illegible] [illegible] movetur,
[illegible] voluntatis [illegible] ad [illegible], [illegible]
[illegible] hoc quod movetur ab alio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Quaestionum [illegible], quae [illegible] voluntas à Deo movetur
ita est indifferens ut [illegible] non excludat quod ipsa voluntas moveat
[illegible]: [illegible] ratione non est physica praedeterminatio ad unum determinatum. [illegible]
[illegible] 1a [illegible] testimonium [illegible] [illegible] physicae
praedeterminationis.

Secundo [illegible] [illegible] [illegible] physicam praeder-
[illegible]: in [illegible] dicte 39 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: ali-
quis [illegible] ad aliquod [illegible], [illegible] [illegible] actus,
quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] in voluntate: ipsa enim [illegible] voluntas, quantum [illegible] indif-
ferens est ad plura; et quod [illegible] determinate exeat in

at in hunc actum, similiter non est ab alio determinante, sed ab ipsa voluntate. Sed in naturalibus actibus [illegible] ab agente; a [illegible] ad hunc actum, non [illegible], [illegible] a Deo, qui agentia [illegible] [illegible], [illegible] ad hunc actum [illegible]. [illegible] de malo [illegible] [illegible] ad [illegible]: Voluntas [illegible] indifferens [illegible] ad [illegible], [illegible] aliquando [illegible] ad unum [illegible]; nec [illegible] hoc [illegible] aliquod agens [illegible]. [illegible] voluntas libera debet esse in-differens [illegible], ut valeat se [illegible] agendum unum ex pluribus ad quae est indifferens: ac [illegible] determinat ad actum, ut ab alio non determinetur; sed si voluntas libera [illegible] a Deo [illegible] [illegible] non [illegible] indifferens ad plura, ut possit se [illegible] determinare ad unum ex pluribus ad quae est indifferens: immo determinata exiret in hunc actum, non [illegible] voluntate, sed ab alio determinante, nempe a Deo [illegible] determinante [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] Gonetus tomo 3, disp. 6, art. 2, § 13 [illegible] [illegible] [illegible], quae videntur [illegible] [illegible] [illegible]; ac [illegible] [illegible] [illegible], nec [illegible] [illegible]: [illegible] eruditos lectores monendos censuit [illegible] [illegible] [illegible] videri, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Perfecto [illegible] [illegible] Goneto [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] fuisset, aut [illegible] [illegible] [illegible]. Ad quidquid notatu [illegible] [illegible] [illegible] Eugenius tomi [illegible] de [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] victoria [illegible] [illegible] castulis [illegible], velut [illegible] [illegible] [illegible] testimonium [illegible] vocibus [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] responsio [illegible] Gonetus n.º 147. 1.º [illegible] D. Thomas loquitur de [illegible] voluntatis ad malum morale [illegible] [illegible]. Gonetus [illegible] ponit [illegible] ex illa 3.ª [illegible] Gonetus et reliquos Praemotores [illegible] Divus Thomas [illegible] actu [illegible] D. Thomas [illegible] [illegible] et plura [illegible] [illegible], quae nos dedimus, et Gonetus callidè omisit, demonstrant.

Secunda est, quod D. Thomas intendat solo voluntas creata á nulla causa ejusdem ordinis, seu á nullo agente creato determinari; non tamen excludat agentem increatum. Verùm responsio evidenter destruitur verbis Divi Thomae, quae [illegible] adhibetur: dicit enim S. Doctor, non est ab alio determinante; et non solo agens creatum, sed etiam agens increatum est aliud agens determinans; ergo non solum excluditur agens creatum determinans, sed etiam agens increatum determinans. Idem constat ex illa particula adversativa sed; non est ab alio determinante sed ab ipsa voluntate; ergo omne agens creatum, et increatum excludit, quod non sit ipsa voluntas creata. Praeterea evidenter videtur agere D. Th. etiam de agente increato, ex posterioribus verbis prioris testimonii: et tamen determinatio ad hunc actum non est ab agente, et á Deo, qui agenti talem naturam dedit. Adde Gonetus minus emendatè legisse, non est ab alio determinante, siquidem, non est ab alio determinante legitur in novissima operum S. Th. editione Parisiensi anni MDCLIX á quodam Ioanne Nicolai Fratre Dominicano recognita, et in libro manuscripto antiquissimo Monasterii Lugdunensis Divi Jacobi, teste D. Enriquez de Cerfin Theologico certamine Duaci edita anno 1664.

Tertio D. Thom. 1.ª 2.ª quaest. 9 art. 6 ad 3 inquit, Deus movet voluntatem [illegible] [illegible]

ipse Deus efficit hoc [illegible] modo non per alliquid aliud sed ab se
[illegible] determinat voluntatem ad hoc, quam [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], qui [illegible] Deus movet aliquas actualiter ad [illegible]
[illegible] quas movet [illegible] [illegible] dicit [illegible]
[illegible] [illegible] adeo [illegible] hoc, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntatem
ad [illegible] [illegible] inclinare actus liberos. [illegible]
[illegible] determinat in actu bonum quam ad malitias
ut ad [illegible] adeo dicetur, nihilominus Deus movet [illegible] voluntatem
[illegible] [illegible] [illegible], et [illegible], excitando, et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] dictum alterum movendo ad
aliquid determinate [illegible], [illegible] exhortatur ad [illegible]
[illegible], quae [illegible] dicatur [illegible] Voluntas [illegible] determinare [illegible]
Deus movet [illegible] voluntatem illustrando [illegible] [illegible], quae
illas [illegible] determinet.

Dico 1.o alio [illegible] testimonio ex [illegible]
[illegible] [illegible] 1.a 1.ae q. 83 [illegible] inquit: adeo
amoris [illegible] [illegible] arbitrium [illegible] [illegible]
remaneret sibi dominium sui actus. Quid [illegible] manu
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] arbitrio,
ut determinaret actiones et [illegible] [illegible] arbitrium, et [illegible]
linqueret Deus [illegible] seipsum determinare, et suas actiones [illegible]
[illegible]; [illegible] relinqueret Deus liberum arbitrium
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible], quomodo [illegible] seipsum
determinare [illegible] ab alio ad talis specifice et numerice actus [illegible]
[illegible]. [illegible] quomodo Deus [illegible] relinqueret dominium sui actus,
si [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] determinare ad [illegible].

Dico 2.o a [illegible]
verbis, quae habet [illegible] q. 28 [illegible] 1.a [illegible] art. 1.o

q̄ rō. inquit, liberū arbitriū, r[ati]o ad eū determinaē suā
opera pertineret, ut ex proprio iudicio elligeret hoc aut
illud. Item [illegible] cum [illegible] ipse liberū arbitriū n̄
ad [illegible] et ad eū pertineret determinaō operū liberū arbi-
triū: et si elligerit [illegible] ex p̄determinaē phica, n̄ elligeret illud
ex proprio iudicio: nō p̄ phica p̄determinatio n̄ ē proprium operantis
iudiciū: ergo et [illegible]. [illegible] elligere [illegible] ex p̄iudicat-
io, [illegible] est, ac illud elligere, cū potestaē n̄ elligendi. Sed ille,
qui ex p̄determinaē phica ellegit aliquid, n̄ het potestatē illud n̄
elligendi; potestas enī ad singula, cū p̄mouens [illegible] ē: ergo et [illegible].

Ad 1.

testimoniū rei Gonetus magna cū tranquillitaē voluntas creata
n̄ se [illegible], ut ad bonū ut sic, et etiā ut [illegible] ad q̄ona par-
ticula [illegible], applicando et determinando seipsā, n̄ quidē ut 1.
[illegible] applicans et determinans, et ut 2. [illegible] applicans et determinans, ac
[illegible] suo modo, applicaē et p̄determinaē Dei ut 1. mouentis, applicantis,
et p̄determinantis: Et h̄ n̄ ē interiores mentis D. Thomae
[illegible] nullo mō nerbis ea manifestet.

Go [illegible] uerba [illegible]
dio, [illegible] et [illegible] Gonetti n̄ inuenio, [illegible] liberum [illegible]
tor mentis D. Thomae, [illegible] suis uerbis declarat manifes-
te. Etenim 1. si Deus p̄determinat quomō [illegible] sub hac
p̄determinaē [illegible] determinata, liberum se determinat, [illegible] D. Thomas:
si voluntas sub p̄determinaē n̄ ē indiferens, et determinata, quomō
seipsā determinat. [illegible] indiferens admittit determinaē; [illegible]
D. Thomas [illegible] [illegible] n̄ [illegible]
Deu [illegible] voluntatē; et [illegible] in
spiritibus: [illegible] Gonetus [illegible] D. Thomas Deus [illegible]
[illegible] voluntas [illegible] bona [illegible], ut 1. [illegible]
determinata [illegible] ut D. Thomas. [illegible] interdū [illegible]

liber movet ad aliquod, aliud, ad quod se habet indifferenter, non ipsa

non [illegible] ad [illegible] [illegible], sed [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] voluntatis: ac proinde S. Thomas [illegible] dicere, non [illegible]

[illegible], sed semper, nec aliquando, sed [illegible].

Nec est recurrere

ad Concilium ad [illegible] speciale [illegible] et in ordine gratiae; quia

[illegible] indicaret [illegible] [illegible] speciale [illegible]

[illegible] naturalis et generalis, qua Deus moveret, applicaret,

et [illegible] omnes causas [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]

[illegible] hanc [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] gratiam et sine [illegible]

[illegible] illi ex [illegible] [illegible] [illegible] in ordine [illegible]

[illegible] Divi Thomae [illegible] [illegible] Concilium, [illegible] [illegible]

accommodat, [illegible] [illegible] dicitur [illegible] interpretatio,

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible], 4º [illegible] 1ª [illegible] 10 [illegible] in corpore [illegible]

[illegible]. [illegible] voluntas [illegible] [illegible] non [illegible] ad unum, et indif-

ferenter se habet ad multa, si Deus ipsam movet, [illegible]

ex necessitate ad unum determinat, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

et non [illegible], nisi [illegible], [illegible] naturaliter [illegible]

[illegible], [illegible] Deus ita movet voluntatem [illegible]

[illegible] Deus ipsam [illegible] maneat indifferens et non determinata

ad unum.

[illegible] 1º in quodlibeto 1º [illegible] 13º ad [illegible] [illegible]

Deus movet [illegible] modum eorum: [illegible] [illegible] [illegible]

participat a necessitate; [illegible] a [illegible] [illegible] libertate [illegible] [illegible]

hoc; quod voluntas [illegible] se habet ad [illegible]; et ideo sic Deus mo-

vet mentem [illegible] ad [illegible], quod [illegible] [illegible] [illegible]; et sic

[illegible] [illegible] motione, cui [illegible] voluntas resistere ex Deo, [illegible]

se ad [illegible] [illegible], sed quod [illegible] careat, non [illegible] a Deo,

sed ab hoc. [illegible] [illegible] [illegible] Angelicus praeceptor [illegible]

[illegible] Deus movet voluntatem [illegible] [illegible] liberae [illegible] [illegible] praedeterminationem.

Confirmatur 1°. D. Thomas 1a 2ae q. 62 articulo 3° ad 2um ait: inclinatio gratiae non ingerit necessitatem, et homo gratiam habens potest ea non uti, et peccare. Et q. 63 articulo 1° ad 3um inquit: quantacumque inclinatio ad bonum fuerit in supremo angelo, tamen ei necessitas non inducebatur: unde potuit per liberum arbitrium eam non sequi. Item 1a 2ae q. 106 art. 2 ad 2um asserit: gratia novi testamenti, etsi adjuvet hominem ad non peccandum, non tamen ita confirmat in bono, ut homo peccare non possit: hoc enim pertinet ad statum gloriae; et ideo si quis post acceptam gratiam novi testamenti peccaverit, majori poena dignus est, tanquam majoribus beneficiis ingratus, et auxilio sibi dato non utens. [illegible] clarius.

Ad 1um respondet Gonetus ibi D. Thomam potius amplecti quam [illegible] physicam praedeterminationem; quia dum asserit Deum non determinare ex necessitate voluntatem ad unum, non negat praedeterminationem voluntatis ad unum, sed potius illam firmat; et solum negat necessitatem absolutam libertati destructivam, et ipsam physicam praedeterminationem inducere: quemadmodum qui dicit: Petrus non currit velociter: non inficiatur Petrum currere, sed solum currere tali modo, nempe velociter. Miror autem hanc Authoris interpretationem.

Attamen contra 1°. Recte, qui dicit: Petrus non currit velociter: non affirmat Petrum currere: sed D. Thomas dum asserit: Deus non determinat ex necessitate voluntatem ad unum: non affirmat Deum determinare voluntatem ad unum: ergo in hoc textu non firmat praedeterminationem physicam. Confirmatur 2°. quia voluntas nostra est indifferens ad multa, sic Deus ipsam movet, ut post motionem Dei remaneat motus ejus contingens, ut dicit D. Thomas: ergo ex mente D. Thomae Deus non determinat voluntatem ad unum. Patet consequentia, quia si modo determinaret ad unum, hoc unum ipsum determinatum non maneret contingens post motionem. Addit D. Thomas licet ex necessitate, ut clarius exponeret necessitatem, quam induceret determinatio ejus ad unum.

Porro status ac videt Gonetus in 1a confirmatione

illa verba: Et huic motui resistere recuravit, ut solent praemotores, qui ad gratiam insipientes, et non efficaces; qui non sunt efficaces ad sui dispositionem divinis: et ne incipientiam huius interpretationis cognosceret, exinde omnia notavit antecedentia et subsequentia divi Thomae verba; ex quibus insufficientiam interpretationis manifestam faciunt, dum Thomas dicit, Deus movere mentes huius ad bonum, tali motione, cui potest ipsa resistere, illos movere quidem modo divino a non nisi participationi libertate, propter hoc, quod voluntas non lumen reducat ad opposita: quae est motio Dei sufficiente, quam efficaciter reduceret, et est indifferens non nisi ad opposita. Et in sensu composito illius potest non operari, et illi resistere; et ex eo est, quod homo incurrit, quod peccat, et quod gratia caret, non est ergo a Deo, sed ab homine, qui non consentit motui Dei. Reliqua vero testimonia interpretationis Gonetus de gratia habitualis: ceterum ibi loquitur sanctus Thomas perspicue etiam de auxilio actuali Dei gratiae.

S. Thomas in

Capitulo 6 ad Corinthios lectione 3a expresse docet vocationem Dei internam esse efficacem, cui liberum hominis arbitrium assentitur. Haec vocatio, ait, est efficax in predestinatis, quia huiusmodi vocationi assentiunt. Quid plura? ... ut dicat manifeste Sanctus Thomas non tenere physicam predeterminationem, quam ... conformem mentis divi Thomae ... iactant Praemotores. Subsectio 3a aliorum Celebrium Patrum testimonia contra physicam praedeterminationem.

Subsectio IIII. a

Aliorum celebrium Patrum testimonia contra physicam praedeterminationem.

1. Sanctus Clemens Papa epistola 3 ait: Signum sane audiens sermones veri Prophetae velit recipere, aut nollet, et amplecti onus eius id est, mandata vitae, habet in sua potestate liberi enim hominis arbitrium. Neque enim hoc esset, ut videntes, qui non haberent in potestate aliud facere, quam audierant, vir erat quidem nec ipse liberum non erat ad aliquid inclinare se. Aut si nemo ex audientibus quod nullo modo reciperet, et hoc nec ... erat, ... aliquid fieri cogeretur

et aliorum p. non datur ... quia liberae est aio inquo velit parti declinare judicii, ... et quia probavimus elliceremq. evidenter inesse hominibus arbitrii libertatem: ergo nihile, quod ... fides ad credendum debet, nisi libero ... arbitrio ... physica debeat extra eorum arbitrium ...

Clemens Alexandrinus lib. 2° Stromatum pag. 54 tradit, in nobis esse parere ... repugnare vocanti Deo ... quaedam verba ... spiritus divini ... vocare Dei. ... mirum apte loquitur lib. 1° Pedagogi cap. 9 ... Deus ubi ... machinas ad voluntatem ... trahendam, admonentes, reprehendentes, arguentes, etc. ... machinas, quas Deus utitur ad trahendam hominum voluntatem ... cat ... ad ... quae moveant moraliter ... utitur Deus sua sapientia ad eas disponendas in tales ... Item Divus Irenaeus lib. 4° ... haereses capite ... ait ... ad ... hominem tradidit, ut ... Deus suadentis ... inferentes: ... suadere nulla ... re. Divus Cirillus ... catechesi ... inquit, Dei esse plantare, et rigare; tuum ... fructus facere: ... esse gratiam ... , tuum acceptare et custodire. ... dicit esse in nostra potestate; ac proinde ... gratia Dei ... acceptare, ... reddere efficacem, ... inefficacem.

Pretereo Divus Chrysostomus multis in locis manifeste nostra ... tradit, et repudiat physicam praedeterminationem. 1° homilia 22 in Genesim ait: Videtis quomodo ... ipsi ... formavit. ... dixi, ... illi ad malitiam ... , et ... poenam ... (sit Noemus) a ... elegerat, et fugiens eorum societatem, poenam ... ... ne ... sua quemque ...

[illegible] voluntas, vel malitia, vel ustuum eligere; [illegible] nisi ita esset, neutrum nostra potestas inclinata est, neque illos unire, [illegible] nec ipso Divinus [illegible] accipere [illegible]. Deus quin [illegible] voluntas totus [illegible] Dei relicta est, et [illegible] supplicia [illegible] posita sit, et bene operantibus retributio: [illegible] Chrysostomus post [illegible] Dei totus in potestate nostrae voluntatis relictum est [illegible] ad actiones; siquidem et gratia Dei assistit quoad denique ac [illegible] voluntatis potestate est, et [illegible] et [illegible] posito [illegible] [illegible] se dimare ad bonum, vel adversum.

Secundo homilia de [illegible] expressè tradit [illegible] tales fuisse, ut potuerint plus [illegible] et solo fuerit laude dignus, quia sua adiunxit voluntas. [illegible] inquit [illegible] sola vocatio [illegible] adiunxit, [illegible] voluntas eius, et ut discas, quod nullus cogit Deus. Nos [illegible] velit, nos autem volumus a [illegible] nihil proficiunt ea quae aliquid efficaciam; non quia infirma sit eius voluntas, [illegible] generaliter et [illegible]: quaevis, quae [illegible] fiunt inefficacia possunt reddi efficacia per nos [illegible]: et [illegible] Deus, inquit ad finem, salvare nos vult, nos [illegible] non adiungimus, manemus [illegible]. Deus enim paratus est ad salvandum [illegible] in voluntarium, neque non voluntatis (id quod saepe [illegible]) [illegible] tarius, et hoc eligentes. [illegible] ad [illegible] non procedit [illegible] Dei modo nos patrans.

3º homilia [illegible] in Ioannem dicit [illegible] suadendo, et alliciendo homines voluntarios, et ultro sequentes ad se trahere. 4º homilia 19 in Genesim ait, [illegible] abscondita in [illegible] hortatus [illegible], conatus [illegible] malos repressit, et necessitas [illegible] non imposuit, sed [illegible] remedium apposuit [illegible] in [illegible] dimisit [illegible]

ceteri remedia essent gratiae necessariae, et idem in nobis quorum modo affectis valituraeque essent, inutilis fuit ea cordis immutatio. Ceterum noviss.a 12 epist. ad Hebraeos ait: gratiam quam recepimus; in nobis quippe est, ut vel permaneat in nobis, vel discedat a nobis; et non quoad entitatem, ut est certum; ergo quoad efficaciam.

Et forte quod adeo manifeste pro nostra sententia Doctrina [illegible] physice ante disputavit S.tus Chrysostomus in Celesti [illegible] damnabilibus [illegible] [illegible], a quodam F[illegible], qui [illegible] [illegible] non sit habitus martir, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], set in hunc [illegible], quae [illegible] solutiones et intemperantiam, neque dissimulare poterat, quam dissimulare potuissent, vel etiam debuissent, nec satis [illegible] [illegible], quam dicebat. [illegible] ea mala quae [illegible] est, accersiunt per inviderant sua, et linguae effrenata non est recensitus inter martyres. Quis ad hanc petulantiam D., Celesti lumina non stupeat! [illegible] non minor [illegible] quamvis non nulli [illegible], qui [illegible] petulanter [illegible] in Celesti PP.es [illegible] in nostram DD.a

Praeterea S.tus Justinus [illegible] ad [illegible] sic fatur: non Deus, ut boni vel mali simus, causa [illegible] [illegible] est. [illegible] Deus est causa efficiens et movens; ergo [illegible] Justinus non Deus, sed arbitrium nostrum est ad [illegible]. Tertullianus lib. 2° [illegible] Marcionem cap. [illegible] et lib. de anima cap. 1° docet nostrum arbitrium [illegible] quae subsunt, et electio arbitrio relinquitur: ergo et [illegible]. [illegible] Carpacius tomo 4° Bibliothecae [illegible] Carnisiones terribilis, et [illegible] acie [illegible] [illegible] recte Apostolus: gratia eius in me vacua non fuit, collaboravit enim [illegible] abundantius [illegible] omnibus. Studeamus ergo et nos hunc imitari post acceptum Spiritus Sancti [illegible] libero voluntatis arbitrio, quae bona sunt agere; [illegible] [illegible]

non tempore non ignorantia excitus gerimus. Gratia Dei ipsi fiat irrita ex defectu nostri arbitrii; et ideo hic Coelestinus Doctor exhortatur nos, ut imitemur Divum Petrum, ne gratiam efficacem Dei ipsi accipere. Et in sui dispositione ipsius deficiat efficacia ex defectu nostri liberi arbitrii, et ipsa pro nostra ignavia irrita fiat.

Accedit Doctor Hieronimus capite 49 Isaiae ad illa verba: ego dixi in vacuum laboravi; quae intelligit de libero arbitrio. Et subiungit: Dei est vocare, et nostrum credere, nec statim quia non credimus, impotens est Deus, sed potestatem nostro arbitrio relinquit, et alia. Et ad Galatas 5o inquit: sive in bonum, sive in malum partem nec Deus, nec diabolus in causa est; quia persuasio nostra non est ex Deo, qui vocavit nos, sed ex nobis qui consentimus, vel non consentimus vocanti. Ergo dextrae vocatus nostrae est. Consonant Patres Africani, Evodius, Doctor Basilius, et Doctor Gregorius Magnus; quorum verba supra dedimus.

Patres etiam, qui post Divum Augustinum scripsere, manifeste militant pro nostra sententia contra hanc partem. Doctor Cirillus Alexandrinus libro 8 contra Julianum asserit, hoc facilis fieri a Deo; ne non ineffabili quadam et divina virtute et efficacia ipsius, mutare singulorum mentes ad bene agendum; a quo ejusmodi discedere possent, non esset res digna laude. Et infra addit, hoc suo motu non gubernari, si indigeat inevitabilibus quodammodo necessitatibus alligari. Et libro 4 in Joannem capite 6 et 7 dicit, Deus trahere homines doctrina et revelatione, ut ille solus novit. Divus Bernardus pariter celebre testimonium supra adduximus; habet libro de interiori domo capite 68 haec verba: nostrae voluntatis est acquiescere inspirationi Dei.

Doctor Anselmus super Matthaeum capite 6 ad illa verba: fiat voluntas tua, ait, hoc

ponit ꝙ liberum arbitrium D^o dirigente Dei et Deum Physicum

licere posse ... vocari si vellet. Et lib^o de casu diaboli

Cap^te 3 asserit, diabolum n accepisse perseverantiam actualem, quia

Deus n dedit; et ipsum ei, ... potuisse accepit, nec voluit. Et lib^o 2°

cur Deus homo Cap^te 17 et lib^o de ... cap^te 2° et 3° asserit

necessitatem antecedentem, quae n dependet a libera voluntate destruere

libertatem: necessitatem u^o ..., quae supponit liberam voluntatem

electionis minime opponi libertati. Et Cap^te 3 addit: sola Voluntas

...

Innocentius ... Pelagianos ...

palus lib^o 3° ... cap^te 6 et ... cap^te 2°

8 et 14, et 16 ... Dei excitantis et ... Deus ...

hit ad se omnes eo ... inspirando ...

... animi perspicere ... Et lib^o 2° ... cap^te 11 asserit,

... ... cap^te 2° 8

docet, et ad perseverandum ...

... ... suscitantur. Et ...

... Dei ...

... ... Et ...

... et ... cap^te 24 ...

... ...

Consonant S. ... lib^o ...

... ...

et ... Et Guilielmus ... qui ... tempore ...

lib^o de ... Deus ... ... liberum

arbitrio ... ... et ... ... et quod n ...

... Hugo Victorinus in ... ad ...

... ... qualiter ... alterum ...

... Et in ... ad Dionisium de ... Hierarchia ...

Cap^te 2 ait: ... in ... potestate ... et ... ...

ipsa non nisi in nostra potestate est, et oblatis suscipiatur. Ex quibus
[illegible] Sanctorum Sermones [illegible] nihil [illegible]
bene arbitrij et animi [illegible] ita ego repugnare. [illegible]
[illegible] Dionysius [illegible] et [illegible] liberi arbitrij [illegible]
Cap. 13, [illegible] Damascenus de incarnatione et [illegible] Cap. 6, [illegible]
Orosius de arbitrii libertate contra Pelagium, et [illegible]
Hilarius super Matthaeum cap. 14, et 15 [illegible]
[illegible] in nostra voluntate esse, [illegible] adhibendo [illegible]
habendo [illegible] libertatis.

Unde colligo
quam immerito [illegible] P. Jacobus a S. Dominico, et [illegible]
Dominicanus lib. 3. compendii theologiae cap. 4 [illegible] nostros
[illegible]: antiquorum [illegible], et horum Neothericorum (scilicet
Jesuitarum) [illegible] [illegible] voluntate, et [illegible]
ab excogitata, et [illegible] Scriptura, Concilia, Sanctos Patres, ad
[illegible] totius [illegible] christianae universitatis [illegible]
[illegible], et innumeris suppositis [illegible] inducta, [illegible]
[illegible]. [illegible] Jacobus [illegible] invidiam [illegible]
ineptias, et nullus unquam Catholicus [illegible] [illegible]
Jesuitis [illegible]. Nihilominus ego, nec [illegible] honore [illegible]
[illegible] reddit Justitiae vindicare: non enim ut docet Seneca
[illegible] lib. 2 de ira Cap. 32, [illegible] bene [illegible]
honestum e merita meriti repensare, ita [illegible]
[illegible]. [illegible] ex [illegible] [illegible], et [illegible] testimo-
niis, quae ideo [illegible] plena manu dedimus, satis damnet [illegible]
[illegible] mendacii [illegible] authorem, [illegible] [illegible]
[illegible]. Sectio 4 Praedeterminatio physica 4° impugnatur et
[illegible] libertatis humanae. Subsectio 1a ostenditur repugnantia
physicae [illegible] libertatis [illegible].

Sectio IV.

Praedeterminatio physica 4° ~~[illegible]~~ impugnatur
et eversiva libertatis humanae.

Subsectio 1.a

ostendo repugnā phīcē pdētrāis cū frali lib. et ishuaē ēsu.

Sub 1.º ipsō Dxoz exordio nuiDD.ni hoc urii arguo ad expugnandū phīcā pdētērg, sive exes, et ab intrinseco efficacē. Ea ē potē libera, in cuius potestate ē agere et n agere; at in potestate voluntatis hūae pdēterm. n ē agere et n agere; ergo voluntas huā pdēterminata n ē potē libera. Cōa ē legitima: maior ē evidens: mīr v.º fraile p.... f.a sumta pdētnā phīca ad agendū n ē in potestate voluntatis sic pdēterminatē n agere; ergo ... et cō ant. n ē in potestate voluntatis sic pdēterminatē ad agendū n agere dposita cū ipsa pdētnā: n ag n agere dposita cū pdētnā phīca ad agendū ē essaliter repugnans. Atusq; n ē in potestate voluntatis sic pdēterminat. ad agendū, n agere dimissa ... pdētnā: n ag sicut positio pdētnis, ita eiusdem dimissio, sive separatio n ē in potestate voluntatis; et n potē ē in potestate voluntatis n agere, realiter nisi dposita cū pdētnē phīca, aut dimissa illa: etenī nullū realiter mediū ē ... inter dpositionē, et dimissionē pdētnis ad agendū, et n actionē, seu n agere nulla rōe ē in potestate voluntatis pdēterminatē ad agendū.

Pro-

ter in fine noē arguo. Ea ē potē libera, quē positis oībus re-quisitis ad a, ēe, pt n agere; at potē phīcē pdēterminata agen-dū, positis oībus requisitis ad agendū, n pt n agere: ergo n ē li. Maior tradunt oēs ... Divus T.s et oēs antiqui Th.i, et ... quos ... possunt videri apud P.e Montoya ... disp. 14. sectione 1. et sequentibus; et disp. 50. a sectione 3. et apud P.e Ravnaquy in disciplina morali disp. 2.a a n.º 221. Minor a.º suadeo ... phīca pdētnio ... pmotores exequenda

... ad agere; et posita physica praedeterminatione ad agere sit potest
non agere; non ad non agere; et repugnat non operare, dum conjungitur physica
praedeterminatio ad agere.

Instabis contra argumentum 2°. Repugnat quod li-
bere operari, quod habet aliquid, quod tollit medio eius libertatis
potentiam; at praedeterminatio physica ad aliquem effectum tollit medio liber-
tatis saltem ad illius respectu, quod libere operari effectum; ergo habet prae-
determinationem physicam ... Caeterum manifestatur in minore ponemus.
Jugiter

probo 1°. quod in voluntate, quae habet physicam praedeterminationem ad amorem, in-
... potentia antecedens, nec subsequens ad non amorem: ergo neque libertas ad
amorem. Consequentia est evidens. Probo antecedens quoad 1am partem: quia necessitas
antecedens ad amorem est essentialiter incompossibilis cum potentia antecedenti ad non amorem;
sed in voluntate habente praedeterminationem physicam ad amorem datur necessi-
tas antecedens ad amorem: ergo non potest in ea dari potentia antecedens ad non amo-
rem. Maior nequit dubitari. Minor suadetur, quia praedeterminatio
physica ad amorem praecedit omnino prioritate naturae ad amorem, et ipsi
essentialiter connexa: sed ipsa est necessitas ad amorem, et antecedens ad
ipsum amorem: ergo in voluntate habente praedeterminationem physicam ad amo-
rem datur necessitas antecedens ad amorem: ergo talis voluntas non habet poten-
tiam ad non amorem. 2a pars: si antecedens probat, sed, quod tunc non detur potentia
consequens ad non amorem, quia praedeterminatio physica ad amorem neque est ip-
se amor, neque dependet a non amore; siquidem repugnat, et
incompossibilis est cum non amore.

Probo 2° ergo minorem, quia ille homo, cui deest
aliquid essentialiter requisitum ad non agendum, et non est in sua potestate
tale requisitum ponere, non potest non operari; at homini habenti praede-
terminationem physicam ad agendum, deest carentia praedeterminationis physicae ad agen-
dum; quae carentia est essentialiter requisita ad non agendum; et eam po-
nere non est in potestate ipsius; quia non valet impedire, aut re-

removere et tollere physicam praedeterminationem ad agendum, ut docent Praemotores: ergo homo habens praedeterminationem physicam ad agendum, non potest non agere: quia habet potentiam ad non agendum: ergo non agit libere, quando physice praedeterminatus agit.

Arguo 4°. repugnat libertas contradictionis et contrarietatis ad agendum, absente indifferentia contradictionis ad non agendum; atqui cum praedeterminatione physica ad agendum indisposibilis est indifferentia ad non agendum: ergo cum praedeterminatione physica ad agendum indisposibilis est libertas contradictionis et contrarietatis ad agendum. Consequentia est bona. Maior admittunt omnes Philosophi et theologi, qui distinguunt potentiam liberam a naturali, quod potentia naturalis est determinata ad unum; potentia vero libera est indifferens et potens ad duo extrema opposita. Minor vero ostenditur. Quia potentia antea determinata ad unum extremum, non est potens antea ad eius oppositum; alioquin enim non esset determinata, sed indifferens; siquidem indifferentia est potestas [illegible] ad duo extrema opposita.

Arguo V. paullo aliter, posita physica praedeterminatione, voluntas ad amorem necesse est, eum amorem ponit; atqui haec necessitas, cum sit antecedens, destruit libertatem ad amorem, ad quem praedeterminatur: ergo etc. Consequentia est optima. Maior admittitur ab adversariis. Minor probatur. Suadeo. quia aliqua datur necessitas opposita libertati franci arbitrii, ergo destruens: nam cum libertas et necessitas opponantur, nequit non dari necessitas opposita et destructiva franci liberi arbitrii; atqui non est necessitas coacta: Ceterum cum ideo haec necessitas sit coactiva quae subsequitur, et est posterior exercitio franci libertatis, non potest opponi libertati franci: ergo est necessitas antecedens. Probatur evidenter consequentia. Quia omnis necessitas est antecedens, vel consequens: nam ad antecedentem reducitur necessitas, quae vocatur absoluta, et etiam ea, quae dicitur coactiva: et ad consequentem ea necessitas reducitur, quae vocatur conditionata, sive hypothetica, et etiam ea, quae appellatur [illegible]: ergo cum praedeterminatio physica sit antecedens, inevitabilis, essentialiter requisita ad agendum, et determinans aliter

cy Dserua inequitn destruere eius libertas falso.

Arguo 6°, voluntas libera ita e indiferens ad agendum, et n agendum, ut ipsa se determinet ad agendum; at voluntas hua pdeterminata phice a Deo ad agendum, n pt ee ita indiferens ad agendum et n agendum, ut ipsa se determinet ad agendum: go voluntas hua pdeterminata phice a Deo ad agendum, n pt ee libera. Coa nullo nihil laborat.

Pbo maorem, deinde pbaturus minorem: quam quidem docent oes Theologi antiqui et moderni, n paucos neothericos Dominicanos excipias. D. Thomas in 2° dist 25 qe 1a articulo 1° corp: quaedam, ait, determinat sibi finem, et actum in finem; quaedam vero n: in potestate eorum, qui hent intellm, constitutum e eligere hanc ag, l illam, et propterhoc in solis intellm henti bus liberum arbitrium invenitur, n a in illis, quorum actiones n determnantur ab ipsis ag. Ite q 6° de malo artº unico inquit: qm ad exercitium actus manifestum e, qd voluntas movet a seipsa; sicut enim movet alias poas, ita et seipsam movet. Praeterea 1a 2e q 1a articulo 2° corp: ad hoc, inquit, qd ags determinatum effectum pducat, necesse est, qd determinetur ad aliquid certum; hoc a determinatio in rationali na fit per rationalem appetitum, qui dicitur voluntas. et qe 9 art° 3° ad 1° ait: voluntas reducit seipsam de poa ad actum. Alia huius mi Angelici Drs testa retulit sectione 3 subsectione 2a. Ipsi sentiunt suo magistro Antiqui thomistae: voluntas qm e de sua na, ait Capreolus in 2° dist 24 art° 3° ad 6m arguis, e ad opposita; ipsa tn rae suae libertatis se determinat ad id, quod vult, et ita n indiget alio determinante. Cadem repetit dist 25 articulo 3°. Conradus 1a 2e q 1a arti° 2° comentario 1° et 2° ait: ho seipsum determinat ad finem. Egidius Romanus in 2° dist 25 qe 1a articulo 3° dubio 2° via 2a: voluntas, inquit, pt sedeterminare. Ferrara libro 1° 9a Gentes capk 82 si a sit indeterminatum per se ag liberi et Dr n opt tale ee in poa, neque ab aliquo extrinseco determinari, at ipsum se rae sue libertatis determinare pt. Cn RR Thomistae discurrerunt 9a sanam suorum magrorum mentem.

Eandem doctrinam amplectuntur Doctores Scholastici: Ricardus in 2° dist. 24 articulo 1° q. 4 ad 3um ait: ad volendum voluntas determinat se. Henricus de Gandavo quodlibeto 12° q. 26a: a seipsa, inquit, determinatur voluntas, se movet determinando se ad actum determinandi: Et quodlibet 11 q. 1a ista voluntas libera est a nullo determinabilis, aut determinata, nisi a summo bono generaliter intellecto, hoc a viso. Abulensis in Matthaeum cap. 22 q. 229 ait: actus liber indeterminatus est, et ipse se determinat. Baconius in 1° dist. 4 articulo 2° tradit ea dici libera, quae sunt in potestate nostra quoad determinationem. Et paucis interjectis lineis eandem veritatem docet. Gregorius in 2° dist. 31a q. unica articulo 3° ad 6um dicit: dico Deum sequi determinationem voluntatis; quoniam ideo Deus agit illum actum, quia eum voluntas agit; et non ideo, quia Deus agit, ideo voluntas agit. Major in 2° dist. 25a q. 4a conclusione 4 voluntas vult A, quia sibi placet, et sua libertate ad hoc se determinat: neque quaerendum aliud ab ea, per quod se determinet. Marsilius in 2um q. 16a articulo 4° ait, causa determinans ad hanc volitionem est sola voluntas sua libertate nunc acceptans, quod antea noluit acceptare eisdem concurrentibus impellentibus. Plura alia possemus referre antiquorum theologorum testimonia, quod voluntas libera ita est indifferens ad agendum et non agendum, ut non solum ab alio, sed ex determinatione intrinseca suae potestatis, ac consequenter seipsam determinet ad agendum.

Probatur ratione efficacissima. Quia indifferentia potentiae liberae est essentialiter diversa ab indifferentia potentiae naturalis; sed haec diversitas essentialis non potest consistere, nisi in eo, quod potentia libera ita sit indifferens, ut seipsam determinet, et non determinetur ab alio: potentia vero naturalis ita sit indifferens, ut non seipsam determinet, sed determinetur ab alio: sic enim intellectus est indifferens ad probandum assensum, vel dissensum: et potentia locomotiva ad hunc motum, vel ad illum; et quia non a se, sed a voluntate determinantur, possunt ad hoc, vel ad illud extremum oppositum, non sunt potentiae liberae: ergo. Confirmatur, quia propterea est potentia libera determinare reliquas potentias indifferentia, quibus agit, voluntas, quia habet; sed non potest potentia libera determinare reliquas potentias indifferentia, nisi seipsam determinando: nam cum reliquae potentiae indifferentia sint subiecta dominio potentiae liberae, et sine illa non possint agere, nequeunt concurrere ad actiones, nisi ex de-

ratio pro libere: Ergo prius a pro libere se ipsum determinare. Major patet quia
principia subjiciuntur domino pro libere; et ideo a Deo axioma,
utitur Voluntas habitibus, et reliquis potentiis, prout vult; et iis utitur illa per
applicare physice ad agendum: ergo etc.

Probo minorem syllogismi, eatenus Voluntas se ipsum determinat, quatenus ante judicium sua actione ad determinationem reducit; atqui
Voluntas prius quam agat, et exerceat suam libertatem, determinatur physice a Deo,
non potest ante judicium sua actione ad determinationem reducere: ergo Voluntas humana
determinata physice a Deo ad agendum, non potest esse ita indifferens ad agendum et non
agendum, ut ipsa se determinet ad agendum. Probo minorem. Quia prius quam agat
Voluntas, eius indifferentia a determinata ab alio, nempe a Deo, et ad determinationem
reducta: ergo etc. Confirmatur. Voluntas beati non se determinat ad amorem Dei,
quod antea ad eum amorem beatificum, determinatur per visionem Dei ad amandum Deum: ergo si Voluntas, prius quam agat determinetur a Deo per physicam praedeterminationem, non potest sua actione se determinare. Subsectio 2a prima praemotionis
solutio ex indifferentia judicii exploditur.

Subsectio II.

Prima praemotionis solutio ex indifferentia judicii exploditur.

Respondent 1o adversarii, ut maneant iam cum
electionem physica praedeterminationis non evertere nostram libertatem; quia determinat arbitrium, relinquendo indifferentiam intellectus indifferens: nam ait indifferentia objectiva judicii est et etiam intrinseca nostrae libertatis radix, sola determinatio Voluntatis, quae provenit a judicio intellectus, est destructiva libertatis. Unde Deus non applicat Voluntatem beati ad amorem beatificum sub
judicio indifferenti. Et ideo beatus Deum necessario amat: applicat vero
Voluntatem viatoris per physicam praedeterminationem sub judicio indifferenti ad dilectionem Dei; ac proinde sine praejudicio libertatis. Hinc etiam provenit, quod nec
de potentia Dei absoluta fieri potest, ut Voluntas sub judicio indifferenti
intellectus tendat in aliquod objectum; et nihilominus non libere feratur

intellect. Item oes Baristæ Recentiores, et cum eis de more Gonetus Tomo 2° disp. 6 articulo 20 § 3°: quia idque probatur ex Scripturæ testimoniis et rationibus, quæ solum persuadent judicium indifferens intellectus esse radicem ad libertatem: quod sane, ut ipse non probaret, oes Philosophi et theologi concederent libentissime.

Verum tamen nostro solum facili negotio excludo 1°. quia Calvinus et Lutherus, aliique hujus temporis heretici etiam admittebant judicium indifferens rationis: non enim inficiabantur hominem esse temperantiæ et dissentaneæ appetitionis, et bona legis Dei nec dicebant hominem moveri quasi ex necessitate ad actus bonos, ut bruta excitantur à natura ad pabulum; ut beati moventur à Deo ad amorem beatificum; et nihilominus damnantur à Conciliis, tanquam immici libertatis; quia homines ponebant ex necessitate, cui liberum arbitrium non potest resistere et dissentire: ergo doctrina indicarunt ad libertatem non sufficere judicium intellectus indifferens, si cum illo diungatur gratia sic determinans voluntatem, ut dissentire non possit cum illa diungi.

Secundo, quia si indifferentia solum judicii, non obstante determinante gratia, sufficeret ad libertatem, PP. Tridentini, et Senonenses recurrerent ad iudicium indifferens ad stabiliendam libertatem contra Lutherum et Calvinum; imo oes viros eruditiones, et ingenii applicarent ad probandum hoc fuerunt indicio indifferenti boni et mali; atque non recurrunt ad iudicium indifferens intellectus; et tamen conantur suadere et definiunt gratiam Dei efficacem, cui potest homo dissentire et resistere, si velit: ergo indicabant iudicium indifferens intellectus non sufficere ad libertatem si diungatur cum determinante gratia ex necessitate, cui homo non possit dissentire, et resistere.

Tertio PP. ex professo impugnantes eos, qui asserebant per rationem Dei, et fidei donum Dei, destrui nostram libertatem, nunquam recurrunt, ut facili negotio possent, ad indicium iudicii, ut defendant nostram libertatem; nam heretici asserebant etiam sub iudicio indifferenti destrui nostram libertatem; quia voluntati

tralí exatim ppõle uni extremi libertatis: ergo pro delectaõ phica desinit libertas, non obstante iudicio indiferenti; quia extremum oppositum est cum illatis ppõle. 4.o cum iudicio indiferenti coniungitur, quod non sit in potestatae voluntatis ad amorem pro delectaõ non amare: ergo cum eo iudicio indiferenti coniungitur exercitio libertatis. Patet coñs; quia ad libertatem requiritur, ut sit absoluta in potestatae voluntatis non amare. Ans vero probo. quia ex suppõe pro delectaõ phica ad amorem non est in potestatae voluntatis non amare: neque est in eius potestatae, ut tollat eam suppõem. ergo etc. Ceterum sicut homo non est liber ad currendum, si heat pedes ligatos vinculis, quae ipse solvere non valet, licet quantum est ex parte visionis demonstrantis illi viam possit currere; quia aliò impedimento, ut vinculis sit impotens ad currendum: ita homo non est liber ad amandum obiectum, licet ex parte iudicii indiferentis non sit impotens ad illum amorem, si aliò ex capite impoditae potentia proxima ad amorem.

Quinto. Ideo cum visione delectata solius boni non componitur libertas; quia non est in potestatae voluntatis sub ea visione non amare obiectum: ceterum si cum eadem visione componeretur potestas amandi et non amandi illud obiectum, etiam componeretur cum illa libertas; sed cum iudicio indiferenti non est in potestatae voluntatis non amare, si adsit pro delectaõ phica ad amorem: ergo etc.

Sexto; quia cum iudicio ex se sufficiente ad libertatem contrarietatis, deperditur ipsa libertas contrarietatis, si aliò ex capite deficiat potestas proxima ad aliquod extremum huiusmodi libertatis: ergo et cum iudicio indiferenti ex se sufficienti ad libertatem contradictionis deficiat hec libertas, si ex aliò capite deficiat potestas proxima ad aliquod extremum huiusmodi libertatis. Coñs manifeste convincit: ans vero probo. quia voluntas constituta sub iudicio indiferente ex se sufficiente ad amandum Deum, et ipsum odio habendum, posito Deus denegare habitum charitatis, et quodcumque aliud auxilium supernale necessarium ad agendum actum charitatis; sed tunc ea

voluntas non est libera ad agendum actum charitatis, ne careret pot. ad illum. 3.o et 4.o

Resp. 2.o ad hoc, quia Christus Dominus iudicium indifferens de eo dicebat vel intemperantiam esse disconvenientem rationi, et conformem appetitui, et tamen non erat liber ad peccandum per intemperantiam: quia ipsa unio hypostatica reddebat impeccabilem, nec impotentem ad ponendum peccatum cum illa, ut docet ipse Gonetus tomo 4 disp. 2a art. articulo 3o §. 4o no. 94: ergo stante iudicio indifferente ex se sufficiente ad peccandum, et honeste agendum, potest deficere libertas ad peccatum. Nec prodest, si dicas Christum Dominum non habuisse iudicium practicum intemperantiae, et solo speculativum; quia non potuit iudicare intemperantiam esse amabilem suae voluntati: nam iste amor erat illi impossibilis ratione unionis hypostaticae. Sumo ergo eodem iure dicam ergo tale iudicium practicum esse impossibile homini praedeterminato ad actum temperantiae; siquidem etiam est impossibilis actus contrarius intemperantiae diligendus cum physica praedeterminatione; sicut Christo est impossibilis actus intemperantiae diligendus cum unione hypostatica. Sumo autem illud iudicium practicum reflexum minime requiritur ad libertatem per se, ut ostendi tamen in libro de anima, et in tractatu de peccatis.

3o, ponamus Deum in sensu conservare quamquam sufficientiam ex natura rei [illegible] in [illegible] cum peccato, decreto efficaci [illegible] et independente ab ipsius libertate; et ergo cum concurrere ex parte actus [illegible] inita hypothesi [illegible] hoc modo iustus non est liber ad peccandum; etiam [illegible] si illi ignotum sit tale Dei decretum, poterit habere iudicium rationis indifferens tam speculativum quam practicum: ergo cum iudicio indifferenti, et eo non obstante potest deficere libertas, si voluntas antea determinetur ad unum extremum libertatis per aliquod praerequisitum requisitum se habens ex parte actus primi: ergo stante iudicio indifferenti potest voluntas absolute necessitari ad agendum: ergo [illegible]

1.° q.ª implet Voluntas antea ad
uy libertatis exercitiy ee absolute indiferentz ad 1thy q extremy
libertatis, et ee simul ad uny absolute determinatus; sed si ad liber-
tas requirerent, antea ad oe exercitiy libertatis indiciy
indiferens, et predeterminatio physica; Voluntas antea ad oe exercitiy suy
libertatis deberet ee prae et absolute indiferens ad 1thy q extremy li-
bertatis rae indicii: ng ey Voluntas n posit determinari in amore obiti,
nisi ex motivo indicii, et ex motiva indicii indiferentis, n posit ita
determinari, ut ey illo indicio n posit diungi q.dlibet extremy libertatis,
debet manere Voluntas rae indicii indiferentis prae et absolute
indiferens ad 1thy q extremy libertatis: et simul deberet ee antea abso-
lute determinata ad 1thy extremy libertatis rae predeterminatis physice: q. e. t. d.ª

Unde

infert, 1.° nullus apparere discrimen de re. et 4m de voce inter promoto-
res, et Calvinistas: siquidem isti reipsa admitunt, quod promotores indi-
cant sufficiens itaad libertatis, ultra indiciy indiferens, ut dicant
ee adequatem radicem libertatis, n obstante quamvis alia determinent
ad aliquod extremy libertatis, imo et eet impossibile voluntatem ne-
cessitari a Deo, si ipsa heat indiciy indiferens. Nec satisfac-
it Leonetus asserens n.° 43° Calvinistas, et alios huius tem-
poris hereticos, qui viderent, Deum cedere indiciy indiferens, illud ne-
gare virtualiter, arquitive, et in actu exercito, et illud n nega-
verint formaliter, et expresse, sive in actu signato: n, inquam, satis-
facit, quia heretici n negabant libertatem, et dicis indicii indiferen-
tis, et obquam correspondentem illos negare libertatem, n e ipsos nega-
re virtualiter, arquitive, et in actu exercito indiciy indiferens;
presentz ey illi formaliter, expresse, et in actu signato deberent
dare huiusmodi indiciy indiferens, ut supra dicebamus;

Infert 2.° in-
diciy indiferens rae ee ita requisitiy ad libertatem, ut heretice

illo non potest dari, nihilominus non esse adaequatus radix liberta-
tis in actu 1o, quod praeter illud requiritur carentia cuiusque alteri-
us prius, sine requisiti immediate influentis, et destruentis ad alti-
gerentiam libertatis. Subsectio 3a 2a praemotorum solutio desumpta
ex eo, quod praedeterminatio phisica sit supposito a causa 1a proveniens, repu-
diatur.

Subsectio III.a

Secunda praemotorum solutio desumpta ex eo, quod praedeterminatio phisica sit supposito a causa 1a proveniens, repudiatur.

9. Dicent 2o adversarii infinitus efficacia Divinae Volunta-
tis attingens, subiiciet minus libertati in nostris operationibus et alterius
me libertatis radices, eiusque esse remotas, ex nunc, et in Deo exi-
stentes: etenim causalitas Divinae Voluntatis se extendit ad omnia entia, et
ad omnes modos, et formalitates entis. Unde inferunt necessitatis, quae
subsequitur efficacem Dei voluntatem, et suppositionem causae 1ae, quae distinctae
in voluntate Divina, vel eius subsequitur, non esse inimicam huius libertati-
bus. Ita docent praemotores, et praecipue Albarez de auxiliis disputatione 22, et
25, ex quo Gonetus tomo 1o disputatione 4a articulo 4o et tomo 2o
disputatione 6 articulo 5o; et ideo iisdem his, vel illis verbis passim repetit.

Haec
doctrina, quae semper magno verborum apparatu proponit Gonetus, ut illi auctoritas deserviet, ita sponte ruit. 1o quia aliqua
datur suppositio antecedens divinae libertati; alioquin esset inutilis praedicta-
mentum ab omnibus philosophis et theologis recepta, et ab ipsis adversa-
riis admissa suppositionis antecedentis, et consequentis, quarum 1a destruit libertatem
et, secundum 2a; sed nulla suppositio distincta, vel subsequens volunta-
tem Dei, est ex parte divina libertati: ergo aliqua datur suppositio non distin-
cta in voluntate Dei, neque illa subsequens. Quo nihil absur-
dius. Vel sic. Nulla datur suppositio, quae antecedat voluntatem Dei, at
suppositio, quae non antecedit voluntatem Dei, et distincta in ea, vel illa sub-
sequitur ex parte non laedit libertatem: ergo nulla est suppositio antecedens, quae laedat

libertatẽ: ac recenter celebris, Summa dicimus suppositio e inutilis, et frustanea.

Confirmatio. Visio beata impedit libertatem in ordine ad amandum Deum; et tamen e suppositio subsequens Voluntatem Dei: ergo Visio. Prob. 2o; nam Beatorum n e libera; et tamen eorum determinatio e suppositio subsequens Voluntatem Dei; ergo et Visio. Unde infero: ergo sicut visio beata et nam Beatorum repugnant libertati, l. subsequant Voluntatem creatam; quia determinant prius activam ad unum extremum independenter ab ipsius prius actione; ita praedeterminatio physica divina libertati, l. subsequatur Voluntatem Dei, quia determinat prius ad unum extremum; quia infinita efficacia Divinae Voluntatis potuit velle quod illa Voluntas creata libere operari: etenim Voluntas licet sit infinite efficax non potest facere, nec velle facere, quod impossibile est, ut quod creaturam determinatam non faciat ex ipsarum electione sint liberae.

Ratio a priori e. quia est ea suppositio, quae impedit, ut sit in mea potestate agere et non agere, destruit meam libertatem, ut suadet definitio libertatis, quam omnes Philosophi et theologi admittunt. Quid enim refert, quod suppositio proveniat a causa 1a, l. a 2a, a Deo, l. a creatura, ut agere sit mihi liberum; sitque suppositio causae 2ae, quae suppositio causae 1ae adimit in mea Voluntate potestatem non agendi? Numquid liberior sum ad currendum, si me Deus in vincula, quae non possum vitare nec solvere, nec rumpere, conjiciat, quam si in ea me creatura conjiciat? Praedeterminatio physica l. subsequatur Voluntatem Dei, tollit potestatem non agendi: ergo l. praedeterminatio physica subsequatur Voluntatem causae 1ae, sive Dei, tollit libertatem Voluntatis praedeterminatae: ergo adversarii inutiliter conantur recurrunt ad Dei Voluntatem; ac proinde ut mea argumenta enervent, debent probare physicam praedeterminationem relinquere meae libertati potestatem pariter non agendi.

Praeterea ar[gumentum] quo efficacius. quia tam antiqui heretici, quam novi,

novi, ut Lutherus, Calvinus et alii damnarunt, tanquam expugnatores liberi arbitrii et huius libertatis et revocabant exercitii libertatis in suppositione a causa 1a pervenientis, nempe a Dei praescientia, praedestinatione, atque etiam ex decretis: Patres et Ecclesia, qui istos haereticos damnabant, indicant etiam necessitatem subsequentem Dei voluntatem, esse damnandam ut libertati.

Ret Gonetus cum suis Patres damnavisse illos haereticos non ratione arbitrii, sed ratione Dei. Sed contra est manifeste. Quia Patres Concilii Tridentini non repudiant eorum, et [illegible] ex quo eorum haeretici deducunt: nempe: gratia Dei excitatus est, cui liberum hominis arbitrium non potest dissentire: et ideo damnant illos haereticos definiunt liberum hominis arbitrium gratia Dei motum et excitatum, esse liberum; quia potest tali gratiae cooperari, et dissentire; quod indicabant gratiam Dei, cui liberum hominis arbitrium non posset cooperari et dissentire, everteret libertatem huius, quamvis ea gratia praeveniret a voluntate Dei, et eam subsequeretur.

Confirmo et explico. Si Patres Concilii damnarent, non arbitrium, sed solum eorum, posset quivis asserere absque iactura catholicae doctrinae, gratiam Dei esse talem, cui liberum hominis arbitrium non posset cooperari et dissentire, et nihilominus ex illa relinqueretur iura libertatis; quia talis gratia non erat arbitrium, sed subsequens voluntatem illius, et arbitrii electionis causa [illegible]; atqui nemo potest hoc asserere absque iactura catholicae doctrinae. ~~[illegible]~~ nam illud asserens haereticus est, et expresse damnatus descripto Concilii Tridentini; ergo Concilium Tridentinum non solum damnavit eorum, sed etiam et praecipue arbitrium tanquam damnandum libertati.

Quocirca satis opportune Clemens Alexandrinus lib. 2o Stromatum damnat doctrinam Basilideorum, deducens ex illa damnationem eversionis libertatis, ut ex suppositione divinae voluntatis. Dicunt, inquit, Basilidei ex dono supramundanae electionis desequi mundanam

Solius non fide: Ubi Basilidei asserebant supponi electionis supermundanae, hoc est Divinae, esse ante adhuc fidem: hinc infert Clemens Alexandrinus: Voluntariae ergo ac liberae electionis non est fides: et post pauca: nec iustus dicquetur retributiones, qui non credidit, cum culpa id non evenerit; neque qui credidit et causa cum habeat praecedente naturae necessitatem, quae orta est a Deo, qui fecit omnia. Quid apertius ad praesens institutum? Ubi hic antiquissimus Pater infert eorum eversionem libertatis; eo quod Basilidei docuissent fidem Christianam esse ex suppositione Voluntatis Divinae, et ab eo, qui fecit omnia; quod simul docuerant eam fidem esse ex praecedente naturali necessitate Voluntatis Divinae, et non ex Voluntaria, liberaque electione Voluntatis humanae, neque ex potestate ipsius libera, et absoluta eligendi, atque evitandi illam suppositionem Divinae Voluntatis: ergo quod suppositio aliquorum requisita et connexa cum nostro actu, dependeat in Voluntate Divina, illa ei conveniat, non sufficit ad hunc destruendum, ut salvetur nostri actus libertas.

In super Patres, dum explicant haereticis necessitatem suis Voluntatis, et praedestinationis Dei cum humana libertate, non recurrunt ad necessitatem convenientem ex suppositione causae primae, et ad necessitatem consequentem nostrae libertatis suppositionem, quod indicant eam necessitatem antecedentem, quae convenit ex suppositione causae primae, non bene cohaerere cum nostra libertate. Probatur consequentia: quia si haec ratio foret sufficiens ad conciliandam necessitatem ex praescientia, voluntate, et praedestinatione Dei cum nostra libertate, utique Patres ea uterentur ad solvenda haereticorum argumenta; siquidem ea cuiusvis mentis obviae, et facili negotio potest explicari: ergo quia illam indicabant insufficientem aliam quaerebant, et ideo recurrunt ad explicandam necessitatem absolutam, et conditionatam, et necessitatem antecedentem et consequentem; de quibus nos infra.

Praeterea tota disputatio Patrum, cum haereticis fere tunc de re, et non de voce, sine aliqua limitatione dicatur suppositio Voluntatis Divinae

n. repugnare neq libertati: neq heretici admitebant oes potestates, et potestatem agendi, et n. agendi, quas reipsa admittunt Praemotores, et quas sufficientes ad veram actus libertatem; siquidem admitebant in nostro libero arbitrio potestatem agendi, et n. agendi n. impeditam ex suppositione qualitatis 2ae, quae quidem tota libertati repugnat, et impeditam ex suppositione qualitatis 1ae, quam 1ae Praemotores optime cohaeret cum libertate arbitrii creati: ergo tota dissensio consistebat in eo, quod heretici appellarent necessitatem simpliciter, quam nos appellabant libertatem n. curantes agendi et n. agendi ex suppositione qualitatis 1ae, quam indicarent esse n. esse requisitam ad libertatem, quam conveniunt nostri Celestis et heretici in potestate agendi et n. agendi n. impedita ex suppositione qualitatis secundae, et impedita ex suppositione qualitatis 1ae: ergo tota dissensio erat: an heretici recte vocarent necessitatem, quam debebant libertatem vocare, quae est quod deuere n. debere. Quemadmodum ille, qui concederet Christum esse animal rationale, et negaret esse hominem ex eo, quod Christus careret subsistentia humana, quam vox homo importaret, differret a catholicis quoad modum loquendi, non vero quoad rem significatam: ergo supposito omni [illegible] et detractis neq voluntatem determinativam libertatem, et quod n. conveniat a voluntate Dei.

Tandem aliud actionem esse liberam qualitatis 1ae, et aliud esse liberam qualitatis 2ae; ut patet in calefactione ignis, quae quidem n. est libera, et qualitatis 1ae libera est; et necessitas agendi conveniens ex voluntate qualitatis 1ae, tamen suadet eam actionem esse liberam qualitatis 1ae; ergo n. suadet illam esse liberam qualitatis 2ae. Probatur consequentia quia ea suppositio et necessitas eatenus n. evertit libertatem qualitatis 1ae, quatenus illam n. antecedit; et antecedit electionem qualitatis 2ae; siquidem est necessitas antecedens omne exercitium liberum qualitatis 2ae; et eam causa 2a nulla ratione potest vitare, neque removendo suppositionem, neque ea posita cohibendo actionem: ergo non est in potestate qualitatis 2ae agere et n. agere, ut requiritur, ut agere sit liberum qualitatis 2ae.

Praeterea D. Thomas disputatione 1a art. [illegible] q. 19 art. 8

an Diuina Voluntas imponat necessitatem rebus, quas vult, ait: ad 3.m dicendum, quod posteriora habent necessitatem ex modo priorum: unde etiam, quae fiunt à Voluntate Divina, tales necessitatem habent, quales Deus vult ea habere vel absolutas, vel conditionales etc. etc. non omnia sunt necessaria absolute. Ubi Angelicus Praeceptor considerat modum, quo prima Divina Voluntas est effectus creati, cui non imponit necessitatem: et ille modus est quo Divina Voluntas ad tales effectus liberos aptet causas contingentes defectibiles et impedibiles: quem modum etiam respexit Dalus Cuidentius, dum docet Deum movere per congruas Voluntates et hanc posse illi rerum texere. Unde ex Divo Thoma Divina Voluntas habet efficaciam ponendi infallibiliter nostras Voluntates actus etiam cum suâ libertate, non per media praedeterminantia, ut volunt Thomistae; quae conditionem imponerent, sed per media indifferentia, etiam sub medijs praevisa sortituraeffectus, et praevisa conferri ad causandum et disequendum etiam nostram libertatem: quam quidem Deus nec posset, nec vellet disequi per media praedeterminantia: quemadmodum nec posset, nec vellet disequi per visionem beatificam praedeterminantem ad amorem nostram libertatem in ipso amore beatifico. Et quidem ea tota Divi Thomae, quae adducit Gonetus tomo 1.o disp. 6.a art. 1.o § 1.o potius reprobant, quam probant physicam praedeterminationem, ut cuivis ea sincero animo leg[enti] innotescet.

Agnoscit etiam Gonetus ubi supra § 2.o n.o 135 non negaturum prius, quod ipse casus suis supponit, nimirum tale posse esse decretum praedeterminans Dei et physicae praedeterminationis naturam, ut libertatem antecedat, et ante eius dominium causet; quia de ratione liberi agentis est, ut ita se ad volendum et operandum determinet, quod a nulla causa, etiam superiori salva eius libertate, determinari possit: nam, ut dicitur cap. 15.o Ecclesiastici, Deus ab initio constituit hominem, et reliquit eum in manu consilii sui. Apponit tibi ignem et aquam, ad quod volueris, porrige manum tuam etc. Et his in hunc modum satisfacit Gonetus: Verum in hac responsione, quae est velut summa et medulla doctrinae

Molinisticus, multa improbanda et impugnanda occurrunt.

Dissimulo autem Gonetum in illis verbis doctrinae Molinisticae lactitantem et gratulor ingeniosissimo, et sapientissimo P. Ludovico de Molina, cui nequit non esse gloriosum, quod in hoc certamine cum Praemotoribus et Banistis ignoto tam eximius sapientes agmen secum agat, et etiam quod dispectoribus instar magni agminis sibi et praedicor adeo multa, quae improbanda et impugnanda occurrunt Goneto: ipsum audite.

Primum est: Molinistica doctrina veritati repugnat manifeste: quod implicat dari Deipsi aliquam causam, quae prioritate saltem causalitatis etiam effectus non antecedat: quod tamen absurdum, quod Divinus decretus, cuius motio non ponit in nobis causare libertatem, si liberi arbitrii determinationem et Deus prioritate non antecedant, quis nobis oppositum nec fieri, nec Deipsi ponit, et manifestam implicationem involuat. Ego haec verba apud Gonetum lego; rationem quae ostendit nostram doctrinam manifeste repugnare veritati non invenio: ergo quaero, et interrogo: Decedo autem, et nego consequentiam, supposito contrariis, sit tale Dei decretum posse antecedere prioritate naturae ad liberum nostri arbitrii determinationem: desidero verificationem conditionis, naturae posse, si liberi arbitrii determinationem et Deus prioritate naturae antecedant. itaque implicat quod tale Dei decretum antecedat et causet actum humanum liberum; quod illum causaret, ut supponunt adversarii; et non causaret, quod repugnat eius libertati et antecederet ad illum ordine causalitatis, et non, non supponamus esse causam illius: et non antecederet, quod illud suppositum falsum est; repugnat enim tale decretum, et praedeterminationem physicam esse causam actus liberi, quam obrem manifestam implicationem involuit quod tale decretum Dei eiusque motio, sive praedeterminatio physica antecedant prioritate naturae, et causent actus nostros liberos: ac proinde repugnat quod Deus tali decreto decernat actus liberos humanos,

eius est libertas, sive modus libertatis, ut praecque demonstrant.

2°. alienum est a sana doct.ª et veritate, quod dicitur liberi arbitrii se ad volendum et operandum determinare, ut a nulla superiori causa possit determinari: quod asserit suadet Gonetus 1° quia Voluntas creata seipsam quasi in libertate conveniens potest se in Dienis liberum determinare, uso ipsius ex quo sua efficacia conveniens idque praestare non potest 2°, quodque sancti thomae testi.ᵘ 3°, quodque mirabili exemplo, quod mutuatur ex Carmelitis discalceatis, de quodque nomine monstrauero, qui haerit quodque libertas infirmus vis in manibus dicitur a libertate voluntatis, et illi essaliter subordinatus: tunc enim eo ipso quod Voluntas vellet aliquid fieri a manibus, illae quae etiam forent liberae, libere et secundario illud vellent, et possent vellent oppositum 4°, quia nihil prohibet quin unaret eadem actio procedat a 1° et 2° agente, ut tradit D. thomas 1ª p. q. 105ª articulo 5 ad 1ᵘᵐ: ergo potest nostra Voluntas se determinare, et simul a Deo determinari, et se determinari.

Ego vero iudico assertionem Gonetii esse a sana doctrina et veritate alienissimam. ad 1ᵘᵐ enim Voluntas creata non sua libertate nude sumpta, sed sua libertate et adiutorio Dei conveniens potest seipsam in suum determinare; quod libera immediate et formaliter est: Deus quidem disponendo non disponit conveniens sua efficacia creata Voluntas illam determinare, relinquendo eius libertas: quia Voluntas creata efficacia dispos. et quae omnia efficacius conveniens, et antea determinata operari libere impossibile est: et Deus, etiam non sit disponens, non potest facere impossibilia: ac proinde cum velit efficaciter Voluntas creata operari libere, non potest velle efficaciter eam antea determinare ad unum.

Ad 2ᵘᵐ vero ea Divi thomae et aliorum etiam PP.³

testi, quibus paginas inutili studio ingleti gorchy expresse tradere Deus so ipse in mente sua illam illi intrinsece divinam, cuius ordinans divino instinctu transferre, ipsius se moveri, interius ordinando: quem omnia et non libenter deceduntur: debuisset quo hic author afferre aliquod testimonium in quo libere vestigium appareret divini decreti vio antis, et quae ex se esse efficacis; qua Deus liberum hominis arbitrium ad volendum et agendum antea determinet.

Ad 3um res exemplum illud importunum esse, et nihil probare: non libertas illa quam intrinsece libera superaddita determinat efficaciter antea a voluntate actum, liberum non; sed 1um: eius immediata libertas destruitur, sicut physica praedeterminatio evertitur libertas non voluntatis. sed 2um exemplum extrane est; imo et ipsius sibi Dominus; si quidem igne dependeret, essaltiter a determinatione voluntatis.

Ad 4um Dado anima, et nego cons. quod nulla apparet repugnantia in eo, quod eadem actio procedat a duobus agentibus praesentis diversis ordinibus, et manifeste involuit simpliciter, quod voluntas antea determinata ad unum extremum, adhuc permaneat indifferens ad utrumque: quod quidem narius erat, ut ei ipsa determinaret, vel ipsa transferret ab statu indiff. ad determinatum. Subsectio 4a, tertia praemotionis solutio fundata in eo, quod necessitas praedeterminationis physicae non sit absoluta et ante, sed consequens et conditionata.

Subsectio IVa

Tertia praemotorum solutio fundata in eo, quod necessitas praedeterminationis physicae non sit absoluta et antecedens, sed conditionata.

Resp. 3o praemotores: physica praedeterminatio non esse inimica nostrae libertati; quia eius necessitas

n̄ ē absoluta, et ants, una doentes; q̄d n̄c oēs Philes et Theolo-
ges tollit libertatē; ē cdditionata et coens, sicca ea suppo-
et copi; quæ n̄ a oēs fœderat q̄ cū nrā libertate. Ita Doi-
tes Præmotores, et cū illis Gonzalez tomo 1° disp. 6 sect. 3°
Et aliis in locis.

§ Ut hanc materiā præcludā, anguo expressi-
ter. Necesitas simpliciter ants, seu ex suppoē absolu-
te ants tollit libertatē; sed talis ē necesitas orta ex prædefīoē
phica: ergo necesitas orta ex prædefīoē phica tollit libertatē.
Coā legitima est: maior videtur per se nota: ecquidē ipsi adversarii
docent n̄ eē idē necesitas doentes cū grā libertati; et necesi-
tas ex suppoē; nisi ipsa suppo sit verus, et n̄ ants: etenim ne-
cesitas orta ex visioē beatifica, etsi ē ex suppoē; et nihilo-
minus n̄ opponitur cū libertate amoris beatifici; q̄d ea suppoē
ē verus, et ants; minor vero suadeo. q̄ necesitas simpliciter
ants ē, quæ ē ea simpliciter actus voluntatis; etenim oīs ea ante-
cedit suus effectus; necesitas vero, coens ē, quæ subsequitur ipsius actus
voluntatis; at prædefīnao phica ē ea simpliciter actus volun-
tatis creatæ; et n̄ subsequitur ad illus: ergo necesitas prædefīoēs
phicæ ē necesitas simpliciter ants. hoc argumentū adeo efficax vi-
sū ē aliqq. Rdis Pbus Dominicanis, ut fateatur Reipolis lib. 2°
de auxiliis pag. 295: hæc doctrina ita aliquos ex nris turba-
vit, ut dicerent eorū [illegible] intelly.

Hoc tamen n̄ obstante
Doites Præmotores n̄ eē necesitas ants, quæ ē ca [illegible]; neq;
eē necesitatē doentes, quæ sequitur [illegible]: nā scia, prædefinao
et decretū Dei eficax, quæ [illegible] ea nūi [illegible], et illis n̄ subse-
sequuntur n̄ inducunt necesitas ants. Et ut hanc doctrinā
firment afferunt diversas explicas necesitatis ants et doents.
ut doctrina prædefīnais phicæ [illegible]. Alii dicunt necesi-

tiae antis esse, quae antecedit exercitium liberum 2ae causae influen-
tis in actum voluntatis, et ideo praedeterminationes physicas non inducere necessitatem
antis; quia cum non antecedat exercitium liberum causae primae, non antecedit
exercitium liberum 2ae causae influentis in actum voluntatis nostrae [illegible].
2o alii dicunt necessitatem antis esse, quae antecedit dimensionem
formalem, quae virtualiter nostrae voluntatis; et ideo physicas praedeterminationes non im-
portare necessitatem antis; quia licet antecedat dimensionem formalem voluntatis
creatae, non antecedit dimensionem virtualem; siquidem non antecedit scientiam
[illegible], est quidem dimensio virtualis voluntatis, in qua liberi Dominum
formalis dimittit. ita Albanus de auxiliis disp. 22a et 25a.

Alii 3o dicunt,
necessitatem antis esse quae determinat voluntatem ad agendum per modum naturae sine
deliberatione et cooperatione libera ipsius voluntatis; et ideo physicas praeter-
minationes non afferre necessitatem antis, quia ipsa non determinat ad agendum per modum
naturae, et cum deliberatione et cooperatione libera ipsius voluntatis, et eius de-
terminatio non solum ad substantiam actus, verum etiam ad modum libertatis: ita nunc suus Go-
netus, qui etiam ubi supra, n. 150 addit alia verba quibus aliquis docet, ne-
cessitatem antis esse illam, quae oritur ex aliqua causa extrinseca cogente, seu
ad unum per modum naturae determinante: necessitatem vero decentem esse illam, quae licet [illegible]
electione et [illegible] voluntatis mediante descendit, [illegible], [illegible]
causa, et radice [illegible] qualis est in causa [illegible] praedeterminantis,
praedeterminationis physicae; quia licet haec supposita [illegible], tamen quantum ad essentiam
dimanandi libertatis est [illegible] virtualiter, seu aequivalenter, seu emi-
nenter decens, eo quod causa libertatis non magis potest esse nocere, quam eius
effectus. Tandem alii docent necessitatem antis esse, quae determinat per modum agentis na-
turalis non [illegible] trahentis [illegible] et suaviter determinantis, et ideo physicas prae-
determinationes non esse necessitatem antis, quia ipsa antecedit ut prius [illegible] et
suaviter determinans voluntatem: haec quidem explicatio suaviora verba tradit
non vero suaviorem praedeterminationem. ita [illegible] lib. 2o de auxiliis.

Has necessitatis antis

ante et decentis explicare meditati sunt Patres, absque ullo prae-
iudicio, et eo solo animo, ut nos aliquid nos inspirent, et inter neces-
sitates decentes praedestinatas gratiae exhibeant: eas omnes simul impugno 1°
authoritate. Divus Anselmus more scholastico inter praeponendo
praescientiam et praedestinationem Dei cum libertate, ita necessitatem antecedentem et conse-
quentem definit lib° 1° Cur Deus homo Cap. 16: est namque necessitas prae-
cedens, quae causa est, ut sit res, et est necessitas sequens, quam res facit.
+ Praecedens et efficiens necessitas est, cum dicitur caelum volvi, quia necesse
est ut volvatur: sequens vero, quae nihil efficit, sed fit, cum dico te ex necessitate loqui,
quia loqueris, cum enim hoc dico, significo nihil facere posse, ut dum lo-
queris, non loquaris: non quod te aliquid cogat ad loquendum, nam vio-
lentia naturalis conditionis cogit caelum volvi; te vero nulla necessitas facit loqui.
Quibus subiungit S. Doctor, discrimen inter has duas necessitates, ut
totam rem mira luce suffundat: ubique, inquit, est praecedens necessitas,
est et consequens: non autem ubi sequens, ibi statim et praecedens.

Prosequitur lib° de
Concordia liberi arbitrii cap. 1° tradit, necessitatem sequentem libertati
non repugnare, esse illam, qua res dum est, necesse est esse: et esse illam, quae facit
voluntatis libertatem, quae priusquam sit, eam causare potest; et cap.
3° esse illam, quae descendit de liberali voluntate: et in eodem cap. duplicem
+ necessitatem distinguit: ostendit, ait, duabus necessitatibus futurum in-
telligitur, scilicet praecedenti, quae facit rem esse, ideo enim erit, quia neces-
se est ut erit: et sequenti, quae nihil cogit esse, quoniam ideo necesse est, quia
futurum est. Ubi expresse docet S. Doctor, eam necessitatem, quae praecedit
rem, et facit rem esse, destruere libertatem. Et Cap. 10° dicit, quamvis necesse
sit fieri, quae praesciuntur et praedestinantur, quaedam tamen praescita et prae-
+ destinata non eveniunt ea necessitate, quae rem praecedit et facit esse,
sed ea, quae rem sequitur, sicut supra diximus, non enim ea Deus, qui praede-
stinat, facit voluntatem cogendo aut voluntati resistendo, sed in sua illam
potestate dimittendo. Et Cap. 10° post medium docet arbitrium vo-

luntatis, etsi instante mortis periculo, non necessitari ad operationem: quia sola Voluntas dictat illi, quid teneat, neque aliquid fautricis necessitatis, nam operatur electio solius Voluntatis.

Ergo quoque hoc dilucide arguit: Necessitas anis et inimica libertatis, ex Divo Anselmo, est ea, quae facit esse, et quae ea est, ut res sive operatio sit: atque necessitas consequens et amica libertatis est ea, quae sequitur operationem, quaeque facit ipsa operatio, quaeque facit Voluntas potens eam carere, prius quam sit, et quae operatio, dum est, necesse est esse, et quae descendit de libera Voluntate hinc deliberante et eligente; sed physica praedeterminatio est causa, ut sit res, nempe operatio: et enim necessitas non est, quae ipsa operatio facit, et Voluntas carere sit, neque illa, qua res dum est, necesse est esse, neque descendens de libera Voluntate hinc, neque remittens soli Voluntati determinationem et electionem: ergo ex Divo Anselmo necessitas physicae praedeterminationis non est consequens, et amica libertatis, sed anis et inimica libertatis. Ubi praeoccupatae et rejectae manent dictae, quas ubi supra nostro argumento exhibet Goneti.

Consonant alii SS. Patres Ecclesiae. Boethius libro 5 de consolatione prosa 6.a ut opponat libertatem liberi arbitrii cum praescientia Dei ita fatur: duas sunt necessitates, simplex una, veluti quod necesse est omnes homines esse mortales; altera conditionis, ut si aliquem ambulare scias, eum ambulare necesse est: quod enim quisque novit, id esse aliter, ac notum est, nequit. Sed haec conditio minime secum illam simplicem trahit; hanc enim necessitatem non propria facit natura, sed conditionis adiectio. Nulla enim necessitas cogit incedere Voluntarie gradientem, quamvis eum, tunc cum graditur, necesse est, incedere namque. Eodem igitur modo, siquid Providentia praesens videt id esse necesse est, tametsi nullam habeat naturae necessitatem. Ergo haec igitur ad intuitum relata Divinum necessaria fiunt per conditionem Divinae notionis, seu dictae derata ab absoluta natura sua libertate non deficiunt. Ubi enim praeter tradit Boethius duplicem necessitatem, quarum altera est absoluta, alter

conditionalis; et docet necessitatem futurorum conditionalium ex suppositione esse quam conditionalem, et sic similem illi, qua necesse est, hominem ambulare, quem videmus ambulare: etenim generavit hanc necessitatem conditionis, sive consequentiae, nisi certe ab ipsa operatione libera: quod sane excludit omnes adversariorum explicationes.

Accedit D. Augustinus, lib. 5 de Civitate Dei cap. 10 ubi nullam aliam in nobis admittit necessitatem coerentem, nisi illam, qua necesse est, ut, cum volumus, libero velimus arbitrio: necessitas nostra, ait, illa est dicenda, quae non est in nostra potestate: ac si [?] in hoc non est absolute alia necessitas, nisi ea, qua necesse est, ut, cum volumus, libero velimus arbitrio: et ideo excludit a Voluntate nostra necessitatem, quae non est in nostra potestate, et etiam si nollemus, efficit quod potest: ut est necessitas mortis. Unde subiungit: manifestum est Voluntates nostras, quibus recte vel perperam vivimus, sub tali necessitate non esse. Multa enim facimus, quae si nollemus, non utique faceremus. Non enim vellemus, si nollemus. Ergo, Divus Augustinus non admittit aliam necessitatem coerentem in hoc, nisi eam, qua necesse est, ut, cum homo vult libero velit arbitrio, et ex qua, ut inquit, lib. de spiritu et littera cap. 31, quod in potestate [?] dicitur, quod si vult, facit, et si non vult, non facit. Et alibi opportune addit lib. 3 de libero arbitrio cap. 18, ut ego supra notavi: hoc firmissime tene: quaecumque ista causa est voluntatis, si non potest ei resisti, sine peccato, hoc est sine libertate ei ceditur. Ubi notat Sanctus Doctor duo sufficere ad excludendam libertatem, esse causam operationis, et non posse illi resisti; at praedeterminatio physica est causa nostrae operationis; et nostra Voluntas non potest impedire, quominus existat, neque ei ipsa existenti resistere, seu eam ipsam existentem frustrare, seu inefficacem reddere: ergo importat necessitatem antecedentem, et inimicam libertatis.

Alii quoque plures Ecclesiae Patres eamdem doctrinam docent. S. Athanasius serm. de patre, et unigenito

Venerabilis Beda in lib.o variarum quaestionum in 13.a, D. Thomas q. 2.a de veritate art. 13 corp.e ait, sicut nemo qui non fallitur umquam videns Deus [illegible] futura; etiam ex hoc non removet, quin illa contingentia eveniant. Ita Deus infallibiliter videt omnia contingentia, sive quae nobis sunt praesentia, sive praeterita, sive futura; et ea inspicit ut tunc, quando fiunt. Unde ex hoc non removetur, quod contingentia eveniant. et ad 3.m adiungit. idque inducitur de ista; si Deus scit aliquid, hoc erit: et de hac: si ego video Socratem currere, Socrates currit: quorum utrumque necessarium est. idque tradit q. 16.o de malo art.o 7.o ad 15.m; Cum Divus Thomas agnoscit necessitatem ex Dei praescientia, et ex sua intuitione circa contingentia esse consequentis, et conditionalem, et non inimicam libertati; quia non est necessitas proveniens ex ea, aut prius, aut praerequisita habente [illegible] cum effectu libero: quod oppositum docerent de praedeterminatione physica oppositorum rationes.

Et satis ad rem dubitavit Boethius ubi supra: sol oriens et gradiens homo, dum fiunt, non fieri non possunt; eorum tamen unus priusquam fieret, necesse erat existere; alterum vero minime. Quid apertius! idque docent Albertus, Ricardus, Dionisius, atque Carthusianus, cum Cisterciensis, Gregorius Ariminensis, et Thomas Waldensis, qui tomo 1.o lib. 1.o art. 1.o doctrinalis fidei cap. 23 [illegible] dicit: necessitas quae praecedens non compatitur arbitrii libertatem; et ideo ipsam timent suis affectibus. Periculosorum, ut mihi videtur, quidam magni viri necessitatem istam praecedentem ponunt in suis operibus, ut et quae fluat a voluntate Dei, maxime cum in antiquis Ecclesiae Patribus nihil simile reperire possunt, cum conantur ubi adverteris, Waldensis in praedicto testimonio non potuisse loqui de Wiclefo, ut vult Gonetus in Apologia Thomistarum art. 6.o; quia Wiclefus fuit Barbarus, et haereticus agnatus, negabat [illegible] libertatem cum praeiret voluntate Dei; [illegible]

Dochi, et eg Decadig meditabant, et invenire desiderabant. Stet ergo 1a Celeris PP, necessitas proveniens ex ca, aut prio, aut prerequisito operans hinte Dnexiae cum illa. ee necessitas ants, et inimica libertati: et sola necessitas proveniens ex ipsa operae libera, et non Immutantis pria immeata libertas ee consequens, et amica libertati; siquidem huius solius mentionem faciunt PP, exponentes necessitas consequens, sive amica libertati.

Videant adversarii impugnemus 2o rationibus, et forma hoc argumentum. PP studiose diligentes non libertas cum prima et voluntate efficaci Dei nullam invenire Dcordig, nisi quidem necessitas proveniat ex operae non libertas; at omnes necessitas ab adversariis primis non proveniunt ex operae non libertas, quia potius operae proveniunt ex illis: ergo non sufficiunt ad Dcordig predetermination physica cum nra libertate, at potius hanc destruunt: ergo necessitas predeterminationis physicae, ut foret amica non libertati, deberet ee talis, ut proveniret ex operae nra; non vero operae nra ex illa.

Addo, ut de predictis explicationibus Dcorum loquamur, 13 non posse Subsistere: quia si sola necessitas, quae antecedit exercitium liberum HEg, foret necessitas ants, et inimica libertati; PP ad hanc doctrinam recurrerent; et non meditarentur 49 tanto studio Dcordig ex alio Capite deductam. Nonne facilius fuisset respondere, ideo non libertas illaesa manere; quia necessitas orta 49 ex voluntate? Ergo necessitas ants ee illa sola, quae antecedit exercitium liberum causae 2ae et 1ae absque ulla praesuppone doassentiendum: etenim manifeste falsum e, ut subiectionem secundo probabimus.

Restique vero necessitatis anteis explicationes multiplici vitio laborant 1e in illis intervenit manifesta petitio principii, relinquens insua vi nostrum argumentum. Non difficultas e. quomodo possit

ēē liberā operaō, atque nra Voluntas ē determata quadā determaē ante, quā ipsā impediret pt: neque ex suppoē illius ē in potestaē Voluntatis, ut n̄ ponat talē operaō: cohincuy difficultaty soluō ē: ideo ea operaō ē libera; quia p[illegible] determaō ē virtualiter formalis Divinis liber: sive quia n̄ determat ut mū naturaē, et ad subitē actus, et mū libertatis: sive quia fit formaliter ar[illegible], ē virtualiter, seu equivalenter, seu eminenter Decens: sive quia suaviter determat, et n̄ ut mū necessitantis: et hoc ē idē ac asserere: ideo ea operaō ēē liberā; quia Voluntas predeterminata manet libera: ubi manifeste petitur prus: nā atque eadē vi, qua obstendit predetermaō physica [illegible] libertatē, probat ipsā ēē virtualiter Divinā, n̄ liberā, et naturis: et determare per mū naturae ad subitē actus, cū mō necessitatis, et sine mō libertatis: etsi mū formaliter antis, et n̄ per mū Decentis virtualiter, equivalenter, aut eminenter: etsi mū necessitantis, et n̄ per mū suaviter lenientis; quare responsiō n̄ subministrat soluē; et ē ipsa solutiō impugnata; aliis tn̄ verbis expressa: ergo n̄ ē soluō, quā tradunt adversarii, et manifestā petit[illegible] prii.

Urgeo 2º. Iisdē distinctionibus, quas ub[illegible] nostrae doctrinae recentiores Premotores, possent quiuis defendere visionē beatificā, et quā vis aliā ressonā antē, et ante determantē Voluntas n̄ repugnare libertati divinitatis et distinctionis; quia illa ē virtualiter Divinis formalis libera, n̄ determat per mū naturae, et per necessitantis, et quoad subitē et mū libertatis Dei; et hoc soluō foret insufficiens, ut ipsi docent: ergo etiā ē insufficiens in presenti difficultaē.

Urgeo 3º. Iisdē distinctionibus, quas adversarii tradunt, voluntati physicē determatae ēē liberā n̄ operari, possent eodē iure defendere ēē illi liberē invitā facere predetermaē physicā: sed x̄ adversarios ad hoc dicunt insufficientes [illegible] et ad [illegible] [illegible] maior; quia eodē iure possent dicere predetermaō physica ēē virtualē et ī[illegible]

praedeterminationis nec illius, cum determinet, et subito operari etiam libertas, determinet virtualiter praedeterminationem illius; etenim nec libertas [illegible] in illa [illegible] est virtualis praedeterminatio praedeterminans; siquidem est operatio cum potestate non operandi, quae nunquam reducitur ad actum: et etiam ipsa potentia [illegible] praedestinationis oritur ex necessitate consensus ex exercitio liberi [illegible] determinante ad subitum actum cum omni potestate ad faciendum oppositum praedeterminationi: ergo [illegible].

Nec sufficiens disparitas [illegible] datis [illegible] praedeterminationem frustrari, est absolute impossibile: et non operari arbitrium praedeterminatum ad operandum non est absolute impossibile; nam est manifestum [illegible] praedictis, dicitur sufficientia, ut non sit absolute impossibile non operari voluntatem praedeterminatam; et sufficientia ut non sit absolute impossibile praedeterminationem frustrari.

Probatur IV. Quoties necessitas existentiae, et suppositionis est immediate influentis, et essentialiter exacti ab effectu, est omnino antecedens, et absoluta, etiam est omnino antecedens, et absoluta necessitas consequentis; seu ipsius effectus essentialiter connexi cum causa, et essentialiter exigentis: at necessitas existentiae et suppositionis praedeterminationis physicae, quae est causa immediate influens, et essentialiter exacta, ut [illegible] existat, est omnino antecedens et absoluta: ergo etiam est omnino antecedens, et absoluta necessitas consequentis, seu consensus divini essentialiter connexi cum praedeterminatione, et eam essentialiter exigentis. Consequentia est legitima; minor admittitur ab adversariis: nam existentia et suppositio praevia praedeterminationis physicae est omnino independens a voluntate humana, et nulla potentia sive antecedente, sive consequente est ab illa impedibilis: alioquin enim foret in nostra potestate frustrari ad [illegible] praedefinitionem et praedeterminationem a Deo; quae quidem [illegible] non possunt admitti: et etiam [illegible] ipsa praedeterminatio physica, ut non [illegible] [illegible], est praevia essentialiter exacta a [illegible] necessitate, et [illegible] praepositionis existere; et ut nihil desideret ad existentiam ipsius.

Probatur maior. Ideo necessitas existentiae et suppositionis est immediate influentis et essentialiter exacti, est omnino antecedens et absoluta, quia eius existentia [illegible]

nullā potestate e impedibilis a voluntate hūa; neq: habet inconvincibiliter pro [illegible] dimensionis ejus ipsum eius cara divinae; q n ēt illa exquirenda; ad est diequalitio seu dependentia effectus essentialiter nexi cum illa et est essentialiter exigentis, nulla potestate impedibilis a voluntate hūa: neq: habet [illegible] dimensionis cum illa et cum eius cara divina, ex [illegible] hujusmodi, ea necessitate est; q [illegible] ea necessitate est nulla potestate pt. ad ce ea dependentia seu consequentia effectus. Quocirca necessitatem et absolutam [illegible] illa, quae a causa [illegible] essentialiter exacta ab effectu, ut ipse existat, et independens ab eodem effectu.

Verso V°. implet definitionem ut Deus, qui e ex hinc necessitate omnino antecedenti, et absoluta essentialiter exacta ab illo, ut ipse existat, itinq: intrinsece et immediate liber; ad Deus qui essentialiter sequitur necessitatem omnino antes, et absolutas causa essentialiter exacta ab illo, ut ipse existat, e ex hinc necessitate omnino anti, et absoluta est essentialiter exacta ab illo, ut ipse existat: ergo implet definitionem, ut Deus, qui essentialiter sequitur necessitatem omnino ante, et absoluta est essentialiter exacta ab illo, ut ipse existat, itinq: intrinsece et immediate liber. Sed [illegible] Deus [illegible] a libero arbitrio [illegible] adiungi [illegible] maius syllogismi, deinde [illegible] necessitas et necessitas Deus [illegible] denominatae ex hinc, proveniens a necessitate et libertate connexionis cum effectu, ut patres docent, q: ut sint infinites, ut non [illegible] denominent ex [illegible]. 2°. q manifeste repugnat, ut Deus [illegible] pro absolute impedire a voluntate creata et [illegible] pro absolute impediri: at si ex hinc sit necessitate anti est ab ipso exacta n pt absolute impediri etenim [illegible] e necessitate: et si libere; pt absolute impediri. q bti.

Probo maiorem syllogismi: it libertas est maxime [illegible] ex hinc cum libertate effectus essentialiter [illegible]

inexi; Ita et necessitas ex iminea qua nam nititur ing otiq. a opera externa praedens necessario libera e eximinca libera; ita opera praecedens ad esse naria e eximinca neriz. q. a.

Vigeo 6º. suppo

et existta praedetraij deinexistendo naria necesitae omnino anti et dispositio praedetraij ad Deum cum ipso Densu est etiam necessaria necesitae sio anti, siquidem praedetrao nulla potestae nec Voluntas pt diuidi ab ea dispositioe. q. existtia ipsius Deus e etiam naria necesitae sio anti. Probo cog. q. a dispositio siue diunctio praedetraij cum existta Deus includit essaliter existta praedetraij et existta Deus, ita dispositio actionis praedeterminans Deus cum existta ipsius Deus includit essaliter existta actionis, et existta Deus: ergo ea necesitae, quae naria dispositio, siue diunctio praedetraij cum existta Deus, e naria existta Deus: quemadmodum ea necesitae quae e naria ad intermedia, e naria existta effus, qui e terminus talis actionis.

Dices existta Deus tque quoad subjectum, quoad modum libertatis ipsius ee naria ex illa necesitae anti existta et diunctionis praedetraij cum ipso Deo. Stao adversarius e. q. a praedetrao phicae diungitur nario et essaliter cum existta Deus, tque quoad subjectum, quoad modum libertatis: ac coentes libertatis hois arbitrij praedetraty ad Deum e necessitatis necesitae inevitabili ad dsentiendum cum mo libertas, siue ad Deum liberum. Enigma et medulla doctrinae praemotorum.

Ergo dicuntur ex iurandum dilucere qua, qa obstendimus praedetrae phicae evertere libertatem; qua coiquo, qa necessitet quoad subjectum actus excludit modum libertatis. Praeterea cum existta et substta Deus, quae naria necesitae sio anti in dsensibilis essaliter e modus libertatis; et eo ipso, quod existta praedetraij, et ipsius dispositio cum Deo sint hois arbitrio naria neces

ne ante, etsi existita et subita Deus ē hoi arbitrio naria illaeza
de necessitate: ergo omnio repugnat, quod existita et subita Deus sit naria
necessitate ante quoad subiectum, et simul quoad suam libertatem ipsi-
us Deus. quis crederet nisi pariter audiret adversarios maiores indi-
gere probare, quae suasio. 2° quia libertas ē essaliter contra-
+ oppositio cum modo necessitatis, ut ē evidens; deo ipso, quod existita Deus
sit naria necessitate ante, habet subita Deus suam necessitatem ante,
ut dictat ex dictis: ergo non potest habere suam libertatem. 3° quia libertas
tais requirit subiectum Deus ē potestate ante, quae eiusmodi subita
Deus potest impedire; et eo ipso quod existita fidelitas, et dimi-
nio fidelitatis cum subiecta Deus nulla potestate ante possint impediri,
nulla potestate ante potest impediri existita et subita Deus: ergo illi
subito Deus nariè necessitate ante non potest suppetere sua libertas.
quomodo enim subito Deus aliunde causatè nariè potest convenire sua
libertas? Et quomodo potest liberum arbitrium exercere suam liber-
tatem, sive suam libertatem in existita Deus aliunde ante nariâ?
itaque ut Deus possit velle efficaciter nostros actus liberos: hoc ē, velle
efficaciter, ut existant, et etiam ut liberi existant, per media et me-
dia indirecta; non potest per media ipsi modo libertatis directa, qualis ē
fidelitas physica.

Objectio tantum. pariter itaque essaliter connexus cum modo Deus
libero, ut nullus relinquat signum, in quo possit existere omnino
Deus fidelitatis, destruit suam efficaciam, quam supponit, ante-
tamen, sive suam libertatem, quam efficaciter inferret; et fidelitas physica
ē pariter itaque essaliter connexa cum modo Deus, ut nullus relinquat sig-
num, in quo possit existere omnino talis Deus fidelitas: ergo des-
truit suam efficaciam, quam supponit, et suam libertatem in Deus, quam effi-
caciter inferre deberet. 2° minor. quia ea omnino Deus non sit posita ante
ad ipsius fidelitatem; aliquin enim Deus posset antea impedire fidelitatem,

Quamprimum in eodem instanti reali omnibus Deus vel Deus, ly praedeterminat ad Deum: nec ex omnibus Deus potest non simul eum praedeterminare ad Deum: hic enim sensus compositus chymaericus est: et obiectum neque non potest ponere omnibus Deus post praedeterminatum Deum: quod in nullo signo potest ponere omnibus Deus. Subsectio V, quarta praemotorum solutio distinctione sensus compositi et divisi relegatur.

Subsectio V.ª

Quarta praemotorum Solutio distinctione sensus compositi et divisi relegatur.

Rent 4.º frequentissime praemotores ideo physica praedeterminatione nihil inimica libertati, quod voluntas nostra praedeterminata ad Deum non potest in sensu composito talis praedeterminationis non diligere, sicut non potest opponere se ea praedeterminatione omnibus Deus, diligendus, potest tamen in sensu diviso: nam sub tali praedeterminatione voluntas, et illa praeveniente retinet et servat potestatem ad non diligendum, sive ad dissentiendum, sive ad diligendum, sive neque Deum aliud. Quemadmodum 4.º Deus qui homo sedere currens non potest non currere in sensu composito, verum tamen potest in sensu diviso; retinens vel currere potestatem ad non currendum. Et hoc modo sensu diviso potest praedeterminationis dana..., remota ... salvari, et ... peccare ...; et sic in sensu composito non ...: quam explicat sensus compositi et divisi late ex ... 4.ª praemotorum intelligitur dissertatione 3.ª ..., sectione 2.ª, subsectione 3.ª hanc solutionem ... adhibet ... Doctores ..., ... et ... Apologiae Thomistarum.

Nunc ex ..., ut iis monumentis ... hanc distinctionem sensus compositi et divisi bene intellectam, ut pote dissonantem distinctioni de necessitate consequentis et consequentiae, ac de necessitate antecedente et absoluta obvia ... amplectimur: nam necessitas consequentis conditionata est libertati. Ita et necessitas in sensu composito: et sicut necessitas ... est inimica libertati, quae quae-

nis ex suppositione orta ante exercitium liberi arbitrii; ita necessi-
tas infallibilis, quae provenit ex suppositione orta ante exerciti-
um liberi arbitrii, praeiudicat libertati. Quocirca ut necessitas
in essendo proveniens ex praescientia divina cum libertate consistat, requiritur ut
suppositio a qua resultat coniunctio negationis exercitii proveniat ex exer-
citio libero voluntatis, illudque supponat.

Unde homo libere currens
[illegible] non expeditus ad non currendum in sensu compo-
sito, quia non habet potentiam ad coniungendum cursum cum non cursu; et in sensu
diviso, quia supponit cursum a voluntate libere positum, ut ipsa
voluntas dimittere, vel excludere, omissionem cursus. Et ex hoc praedes-
tinatus est absolute liber ad damnationem; et e contra reprobus ad salutem:
quia praedestinatio supponit in sensu composito cum damnatione; et reprobatio supponit in-
compossibilitatem cum salute, sed [illegible] praedestinatus et reprobus liber-
tas, illa in perseverantia finali, haec in non perseverantia
sive peccato finali a Deo praevisis: nam ex perseverantia
finali potest a se dimittere praedestinatus: et ex non perseverantia
finali potest a se excludere reprobus. Et tandem iustus existen-
te libere ad peccandum [illegible], quia [illegible] habituali potest a se
peccato [illegible] dimittere [illegible], ad illa suppositio [illegible] habituali sit
posita a Deo dependenter ab [illegible] hominis libertate; et ideo
[illegible] peccato libere dimisso sit imperfecta, nec Deus illam [illegible]
vet.

Ergo alio diverso modo [illegible] in beato, qui cum visione
beatifica [illegible] praedeterminante ad amorem beatificum, non habet potentiam
ad non amandum Deum; quia visio Dei in sensu composito cum negatione amo-
ris non dependet ab usu libertatis ipsius beati, nec beatus potest illam
a se excludere; et ideo tamen retinet potentiam remotam ad non amandum Deum,
[illegible] in illo instanti, in quo [illegible] visionem Dei: quia [illegible]
in diviso visionis non sufficit ad componendum libertatem amoris cum
visione.

Praedicta q̃ seny difficultas
e: an ... ... integra neq libertas; ut
ipsa manet integra in praecitato exemplo: sian potius ...
... ut ... ... destructa in praesenti exemplo beati-
nes ergo ... etiam dubio, et formidine ... indi-
cant Voluntas ... ad Deum manere ... remota
remota ad n Deum; ac ... manere impedita ad libere diri-
gendum; et visioe Dei manet beatus impeditus ad bene amandum
Deum: ac ... beatus visioe Dei ... amat Deum
amore ... ita ... ad Deum ... Dren-
...et ... ac ... eadem ... et ... impor-
tune, et ... ... a ... ad una ... ...
... et nullo mo deseruit, ut ... hois ... libertas.
Vide
exemplo beati ... contra hanc ... Voluntas ... ad
Deum ... ponet ... nec ... ea ... rega-
... Deum: ... Voluntas ... ad Deum ... nec manet ...
... ad n ... sive ad ... quae ... Vol ... bea-
ti ad n amandum sive odio ... Deum; ... Voluntas beati ... na-
rio amat Deum, ... visio ... ipsa ... termina-
... ad amorem, ut n ... se ... expedire;
et ... ea n ... ad n amandum ... casu, quo ipsa visio
existat; et ... casu, quo ipsa ... existat: ita Voluntas ... ad
ad Deum ... ... quia ... ita ad Deum
ut n ... ab illa ... et ... ... ad n
... casu, in quo ipsa ... existat; et ... casu
in quo ipsa ... ... Voluntas ...
... et magis ... ad sequendam ... prede-
terminationis, quam ad sequendam ... visionis: et ...
... n Valet dividere ... nec minus ... potestate

ad sui dicendum ... cum sit ... si quis in ...
... cum, in quo ...

Recte cum Gonelio et ...
... manifestativa actus ... potentiis inchoato
ad amandum Deum ... Deitatis ... in ...
... ad dicendum non ... sic ... quod ... ...
... non requiritur ... sed ... applicatio, sive
... ad agere, ... sive actus ... proximi;
... Dei.

Secundo ... evidenter ... inspiciens ... dictis,
quod inchoato ... sive in ... potentiae expeditae ad ...
... non intelligitur quidquid ... exigit ...
... et exigat, sive illud necessario requisitum ad ... sive
ad agere; ...
et ... ad ... extrema, sive requisita ex parte actus, sive
... essentialiter ... et ... exigit.
... expeditae, sive actus ... ad actionem et ...
... essentialiter ... essentialiter ... et ...
... non ... requiritur non ... potentia ...
... ad ... ut ... expeditae,
sive actus ... ut ... essentialiter ... proximae:
... dictis ... requirat essentialiter
... ut exigat; et ad intelligitur ... potentia expedita,
sive actus ... ad ... actionis, ... :
... essentialiter requisita ex parte actus ad ...
dum, requirit ... actus ... ad ...

... expli-
catur. ... potentia expedita ad agendum, quousque ...
... requisita ad agendum, sive ea sint ... sive non sint ...
... potentia: et qui ... essentialiter ...

ter modo quidquid sit ... actionis, n. habet ... libere retrahere actiones; et ad actiones in visa magis praerequisita a potentia ... quia in ... ad amorem beatificum ... Dei; siquidem ... essentialiter praerequisita ut ... essentialiter cum actione; seu a visione ad amorem beatificum; quia visione posita sit Deus suspendere ... adamare: et impossibile est actionem non sequi ad ... persistentem:

Praeterea ... requisita indispensabiliter ad actionem seu a visione ad amorem; quia sine visione Dei sit dari amor Dei seu liber, seu varius ... indifferentiae: et ... non sit existere ... adeoque ... quod sit visio Dei distinctus actus ... ad amorem beatificum; itaque ... distinctus actus ... ad actionem.

Dico ... q.

... ut sit mera applicatio potentiae ... essentialiter requisita in potentia, ut nec traducatur ad actum ... non distingueretur actus ... ad actionem ... inde ..., ac si distingueretur in ordine ad libertatem actionis. Probatur ... indistanter ... proportionata potentiae visivae ... colorato, ... applicatio sine medio ad videndum; nihilominus ... distinctus actus ... potentiae visivae ad videndum ... het, ac si illum distingueret, in ordine ad libertatem ... Deus ... creatum ... voluntatem hominis ... potentia visiva impediat ... proportionatum et requisitum ad videndum; ... non erit liberum illi homini videre ... ea libertate, qua posset illud cernere libere ... ha, ... proportionale applicatus ... Deus ... applicatio ... voluntatem ... ... affectus ... operationem ... et ...

concursus Dei ex [illegible] voluntate independenter à voluntate creata, [illegible] Deus [illegible] [illegible] inspecis voluntatis: et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non conveniunt [illegible] [illegible] Deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praerequisitus ad actus.

Contra est 1°. quod [illegible] ad [illegible] gratia Dei [illegible] [illegible] efficax ad [illegible] et gratia Dei [illegible] et [illegible] efficax ad [illegible] [illegible] motore, [illegible] Concilio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libero arbitrio [illegible] 6°, [illegible] quod Deus facit, ut faciamus, [illegible] [illegible] efficacissimas voluntati: et [illegible] adiutorium quo, et non [illegible] adiutorium sine quo, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de correctione et gratia Cap. 11 et 12: Cteris [illegible] voces [illegible] efficacissimae: et adiutorium quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et loquens de gratia efficaci ad Christus Deus, [illegible] [illegible] [illegible], nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit illum: [illegible] gratia efficax [illegible], [illegible] non solum venire, et agere: [illegible] [illegible] posse, venire, [illegible] agere: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] efficacissimas, et adiutorium quo, et datur non solo venire, seu agere, [illegible] posse venire, [illegible] seu agere: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dei.

[illegible] 3°, [illegible] praerequisitus ad actus [illegible], seu [illegible] ex parte actus [illegible] et effectus, [illegible] [illegible] et illo [illegible] prioritate [illegible], qualis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] non [illegible] praerequisitus ad [illegible], seu non [illegible] ex parte [illegible] [illegible] inexplicabile, et inintelligibile, et inauditus in philosophia et theologia. Cteris [illegible] libro 5° [illegible] [illegible] inter [illegible] [illegible] putari non [illegible] agens

principalis; et ex omnia, quae inter illud et suum respondent, praedeterminationem physicam concurrit intellectus et voluntatis agentis, et decretum praedeterminativum, quae vere sunt, immo latera actionis, quae praecedit ad decretum: ergo non requisita ex parte decreti et actionis, computanda, et ponenda ex parte potentiae et post. Insuper Divus Thomas 1a parte quaestione 33 articulo 1o corpore ait: omne a quo aliquid procedit, quocumque modo dicitur principium. et quaestione 41 articulo 4 corpore inquit: potentia nihil aliud significare, quam principium alicuius actus; at praedeterminatio physica est principium, a quo procedit aliquomodo actus, scilicet decretum praedeterminativum; siquidem in ipsum influit physice saltem inadaequate, tamquam modo virtuosa, ut passim testantur praemotores: vel saltem complet virtutem actionis potentiae et principium effectivum, cui adaequate correspondent omnes formalitates decreti, tamquam conditio sine qua non, aut quid praerequisitum prioritate signo rationis ad effectum, licet in ipsum non influens physice: ergo praedeterminatio physica constituit virtutem actionis, potentiae et principium effectivum decreti: vel saltem debet numerari inter requisita ex parte potentiae, sine quibus ipsa potentia non sit expedita ad effectum: ac proinde minus constituit actum primum proximum ad decretum praedeterminativum, quae ratione conditionis ad amorem beatificum.

Standum praedeterminatio non est praerequisita ex parte actus primi proximi ad decretum praedeterminativum, etsi ratione alterius desit praerequisita: ergo eodem iure potest dici dicta praemotores ratione Dei non constituere actum primum proximum ad amorem beatificum; at ista constituit solum habitus charitatis ex se indifferentes. Probatur consequentia: siquidem lumen non influit physice, et tamen dirigit ad amorem beatificum; praedeterminatio vero categorice ... decreti praedeterminativi: ergo eodem iure poterit dici liber amor beatificus, ut loquuntur scotistae ... thomistae, ac dicitur ad praemotoribus liber decretum praedeterminativum. Insuper ratio praedeterminatio non minus praerequiritur ad decretum praedeterminativum, quam iudicium indifferens, et illud praecedit prioritate naturae, cum iudicium, etiam praedeterminatio, constituit actum primum

ad 3. rij. diem.

Quapropter Goneti, velut nollet tandem fateri, tomo 4 disp. 21ª in resol. n. 3º § 4º nº 106, re ipsa retractan hanc suam, qua usus fuerat eodem tomo 4º disp. 2ª in resol. 1º § 6º nº 34, fatetur physica praemotione actus 1ⁱ, iuxta ... Dei ... necessitare antea ad amorem ex eo ... ex ... actus 1ⁱ ... et ... radix libertatis ... applicativa ... ad ... actus; ... libertatem ... radicem ... decreto, ... operationibus ... ad ... libertatem ... ut ... ex ... actus 1ⁱ ... gaudeat, ... libertatem ... impediet, sed ... Goneti.

Hoc ... apud Goneti ... et ... ex ... colligo 1º ... dixisse ... Dei ... et impedire libertatem amoris; ... ex actus 1ⁱ ad ... et ... physica ... inducere necessitatem ante, nec destruere libertatem, ... ex actus 1ⁱ, sed ... applicatio efficax ad ... actus ... Colligo 2º illud effugium, quod in hac ... insinuat Goneti, inane esse et chimericum; at ... supra ostendimus, ... decretum Dei efficax ... repugnat ... libertatem in actu, quem infallibiliter infert. Colligo 3º Goneti ideo ... Christi ... loco citato; ... de praecepto Christo Domino imposito, ad ... ex actus 1ⁱ ad actum obediendi.

Colligo 4º ...

n. examinationem ejus, et ueritas huius effectus necessitas orta

ex aliquo retinente ex parte actus primi non est Censura, sed aliis, ac proinde des-

truens libertatem: (et talis est vere duabus praedeterminationibus, ut ipse rei fatetur)

ut exemplis quae inutiliter, nunc agglomerat: nec intentio est ar[illegible] finis in

[illegible] primo in[illegible] determinare, [illegible] inferiores, quod

est nihil uniuscuiusque [illegible], illius libertatem tollit: neque in Machinatione [illegible]-

tionis [illegible] art. 4 afferat Gonetus aliquid quod opposi-

tum ad ipsius suadeat. insuper impeditus retinens ex parte actus primi in or-

dine ad illius, utrumque [illegible] regulatione [illegible] Durrei, etsique efficientia

inferiores, et impedit eius libertatem: quidquid ad [illegible] clament:

[illegible] omnis necessitas orta, et retinens ex parte actus primi, et esse [illegible]

requisita ad actum [illegible], et in illo [illegible], destruit

libertatem. quam ueritatem tandem fatetur Gonetus [illegible] no 34 [illegible]

his verbis: quamuis auxilium efficax physice inclinans [illegible] praedeterminans ad

amorem, non tollit potentiam proxime in actu ex parte expeditam ad odium et nega-

tionem amoris, quia non retinet ex parte actus primi ad agendum; impedi-

mentum autem ex parte actus primi retinens, tollit [illegible] potentiam proxime

expeditam ad actum. [illegible] Gonetus. At [illegible]

uerba [illegible] praecedentibus [illegible], inueniens Gonetus [illegible]

manifeste [illegible] dicere.

[illegible] solent [illegible]; ea enim [illegible]

[illegible] exeo, quod [illegible] praedeterminatio physica non [illegible] meruit in [illegible]-

ribus exemplis, in quibus [illegible] libertas in [illegible]

[illegible] posito. [illegible] Anselmus, Boethius, et alii [illegible]

dant libertatem neque [illegible] non agendi [illegible] posito subject[illegible]

voluntatis Dei efficacis, et praedestinationis [illegible], quia

in illis et similibus exemplis intercedit, non est [illegible] praecedens [illegible] liberi

arbitrii, [illegible] exercitium libertatis, et ad [illegible]; at im-

possibilitas non agendi [illegible] praedeterminationis [illegible], quae [illegible]

Accedunt promotione a Deo physica actionis liberi arbitrii, et non
ideo exercitii libertatis sive determinationis arbitrii; quod ut illa potentia
impotentia sit amica libertatis, necesse non est, quod [illegible] ei repugnat libertati.
Itaque impotentia dissentiendi in sensu composito, solum non repugnat li-
bertati, quod talis impotentia est ipsius vis libertatis, et non impedit
exercitium voluntatis: talis est impotentia dissentiendi in sensu composito
divinae [illegible] ut libertatem et praedeterminationem physicam, quam nos
cum omnibus [illegible] et theologis defendimus: atqui quod [illegible] impotentia
non est ideo exercitii libertatis, et [illegible] activa voluntate, destruit
[illegible] libertatis: ergo talis est impotentia dissentiendi in sensu composito praedeterminationis
physicae.

Probatur directe argumento 3.o Haec impotentia dissentiendi in sensu compo-
sito praedeterminationis ad Deum, [illegible] potestatem absolutam li-
beri arbitrii et impotentia dissentiendi in sensu composito, quae non [illegible]
[illegible] potestatem absolutam liberi arbitrii repugnat eius libertati:
quod haec impotentia dissentiendi in sensu composito praedeterminationis ad Deum repug-
nat libertati liberi arbitrii. Consequentia patet. Maior suadetur, quia
ea impotentia dissentiendi in sensu composito praedeterminationis ad Deum [illegible]
ingerit [illegible], sed liberum arbitrium nulla potestate et imperio,
removere, aut subtrahere [illegible] illius ante, aut post [illegible] independenter
a nostra voluntate [illegible], negat a Deo: ergo [illegible].

Minor quae prior
syllogismi demonstratur. Impotentia dissentiendi in sensu composito, quae non [illegible]
[illegible] potestate absoluta liberi arbitrii, reddit [illegible] impotentiam ipsi
libero arbitrio divino, atque in sensu diviso; ergo impotentia dissentiendi reddens
absolute impotens divinum libero arbitrio, atque in sensu diviso, repugnat
libertati: ergo [illegible]. Maior probatur, quia divinum [illegible] non [illegible] libero
arbitrio praedeterminato ad Deum, nisi ipsum expediat, et liberet a
illa impotentia dissentiendi repugnante divino: ergo [illegible].

Confirmatur ex [illegible]

g.a cum libertas sit potentia ad divisionem et divisibilitatem, requiritur ad libertatem, ut divisio sit libero arbitrio possibilis aut proxime aut remote: at libero arbitrio praedeterminato ad unionem non est possibilis divisio proxime aut remote: non proxime: quia deest praedeterminatio ad divisionem, et deest divisio, sive remotio praedeterminationis ad unionem repugnantis divisioni: quae huius antecedens praerequisita ad divisionem: non remote: quia liberum arbitrium non habet potestatem acquirendi praerequisita proxime ad divisionem, nempe proximam praedeterminationem ad divisionem, et divisionem, sive remotionem praedeterminationis ad unionem.

Prima [?] lag ulterius explico. Divisio non est possibilis libero arbitrio praedeterminato ad unionem, quia liberum arbitrium non habet potentiam ad dividendum divisionem cum praedeterminatione ad unionem, ut adversarii asserunt, nec habet potentiam ad dividendum divisionem, sive praedeterminationem ad unionem, quia eius divisio non est in eius potestate: ergo nulla ratione est possibilis divisio libero arbitrio praedeterminato ad unionem.

Dices. divisio est possibilis libero arbitrio praedeterminato ad unionem, et impotenti in sensu composito, cum a Deo fiat divisio praedeterminationis. Sed contra est. quia ea divisio non est possibilis voluntati creatae praedeterminatae ad unionem; ergo divisio non est possibilis voluntati creatae sic praedeterminatae. Patet consequentia. nam divisio non est possibilis voluntati creatae, nisi eidem sit possibilis ea divisio: quemadmodum ligatus vinculis non est absolute liber ad currendum, licet possit currere, si catenulae ab alio solvantur; quia ipse non potest catenulas solvere, neque potest cum illis currere. Pariterque si non est in mea potestate removere impedimentum repugnans divisioni, quomodo potest esse in mea potestate, vel esse mihi possibilis divisio in sensu composito cum tali impedimento, licet hoc impedimentum possit a Deo auferri. Tandem potest videre, quae contra hoc dicant inter solvenda argumenta, quae contra nos specialiter apponunt fieri a pravitate unionis hypostaticae.

Subiectio 6a eadem praemotionem solus ulterius impugnat.

Subsectio VIa
Eadem praemotorum solutio ulterius impugnatur.

Arguo 4o contra hanc solutionem liberum arbitrium praedeterminatum ad dissensum non habet potestatem in sensu composito: hoc est non habet potestatem componendi dissensum cum ea praedeterminatione sed dissensum; atque non habet potestatem ad dissensum in sensu diviso; ergo liberum arbitrium praedeterminatum ad dissensum non habet potestatem ad dissensum, neque in sensu diviso: ergo non habet libertatem indifferentiae. Probo minorem. Nam sensus divisus praedeterminationis, sensus divisus dissensus; et nullus potest dari; ergo etc. Probo minorem. Non in sensu diviso praedeterminationis: nam liberum arbitrium praedeterminatum ad dissensum non potest ponere dissensum, quo fiat sensus divisus praedeterminationis ad dissensum, illam praedeterminationem iam existentem removendo: alioqui enim in eodem instanti reali existeret et non existeret praedeterminatio: quod omnino repugnat: neque illam excludendo pro priori signo, ante nunc; alioqui enim dissensus, qui pro posteriori signo nunc adveniret, impediret praedeterminationem ad dissensum, quae pro priori signo iam existere debebat: et etiam potestas dissentiendi destrueret potestatem praeparandi ad ponendum dissensum; ad quod nota adversarios praerequirunt praedeterminationem dissensus: ergo non est capax potestas in sensu diviso praedeterminationis ad dissensum. Rursus neque est ea potestas in sensu diviso dissensus: nam liberum arbitrium praedeterminatum ad dissensum ita est impeditum, ut ab ipso non possit poni dissensus, quo fiat sensus divisus dissensus; [illegible] impediendo, ne ipse dissensus incipiat existere, ne [illegible] existens desineret; siquidem ut praedeterminatum ad dissensum, determinetur [illegible] illo: ergo liberum arbitrium praedeterminatum ad dissensum non retinet potestatem expeditam ad dissensum in sensu diviso dissensus.

Non impugno latius, ut abundantissime [illegible] praemotores, ut solent multi Recentiores, qui ipsi praemotores docent potestatem ad dissensum in sensu diviso, quae habet [illegible]

liberum arbitrium praedeterminatum ad diversa, intelligendum esse de sensu divi-
so praedeterminationis, seu sensu cum exclusione, et non retenta praedeterminatione; nam
hanc . quam esse insufficientem ad libertatem indifferentiae; et hunc sensum di-
visum esse illum, et haereticum [illegible] Jansenii et Calvini fatetur
ipse: Gonetus suorum vestigiis insistens, ut de Alvarez memineris sect.
2a, subsectione 3a. Et licet plures ex nostris Doctoribus asserant Patres
Dominicanos hanc potentiam admittere ut sufficientem ad libertatem, aliis
licet quibus conditionibus, eas ab illa vindicarunt. Itaque Patres,
Dominicani ponent, defendere Voluntatem creatam sub praedeterminatione
physica ad unum determinatam retinere potentiam expeditam ad diversa; nam
ea requiritur ad libertatem indifferentiae, et adeo, quae de hac libertate
ut dicta a libertate a coactione tradunt divina, summi Pon-
tifices, et Sancti Patres. Unde extractus est fere tota Apologia Tho-
mistarum, Gonetus: nam libenter illi credimus Patres Dominica-
nos praesertim Recentiores, et multos antiquos defendere eam potentiam, et differre
à Calvinistis in assignanda illa potentia, et negando sine illo divisio ut suffici-
ente ad libertatem. Addimus tamen nostris ipsos non intelligere
doctrinam: imo et penitus ignorare, quomodo cum doctrina de praede-
terminatione physica cohaereat illa potestas ad dissentiendum: et pariter
claudi illi sensus divisus, qui ab ipsis vocatur haereticus, et falsissi-
mus.

Quapropter ab ipsis, nostra in disputatione, eam disputamus cum haereticis
negantibus sub praedeterminatione ad unum potestatem proximam ad diversa, et adver-
tentibus [illegible] sensu diviso [illegible] praeefficaciis, et adducentibus in huius
causae auxilium Patres Dominicanos, illis resistimus negantes Patres Do-
minicanos illis favere: ad quod asserendum hoc unico ducimur fundamento,
quia Patres Dominicani externe fatentur se admittere illam proximam potentiam, et nega-
re sensum illum divisum, et cum disputamus cum Patribus Dominicanis, conamur illos adducere
ad talem auxiliorum [illegible]

[illegible] quod [illegible] divina cum concursu necessaria prorsus, qui
[illegible] admittere et intelligere [illegible] consensus, [illegible] ne-
[illegible]. Quapropter [illegible] doctores [illegible] Dominicani
[illegible] esse efficacis, non ut dicunt et palam admitti
[illegible], ut [illegible] concursus praedeterminantis [illegible] propria. Pr-
aeterea non [illegible] Patres Dominicani, qui illud manifeste admittunt,
ut [illegible] ~~[illegible]~~ contendimus.

Probatur 5°. Voluntas praedeterminata ad consensum
non manet cum potestate expedita ad dissensum in sensu composito consensus: ergo
neque in sensu diviso [illegible]. Antecedens admittunt adversarii; consequens, quod
negant, probo. Ideo voluntas praedeterminata ad consensum non manet cum potestate
expedita ad dissensum in sensu composito, quia non potest coniungere dissensum
cum praedeterminatione ad consensum, sive quia non potest facere, ut existat dissensus simul
cum praedeterminatione ad consensum; at Voluntas praedeterminata ad consensum non potest dissen-
tire, dum caret praedeterminatione, sive non potest facere, ut dissensus existat
seorsum ab eius praedeterminatione, utpote existente [illegible] independenter
a libertate ipsius voluntatis; et sic ipsa Voluntas non est compo-
sitiva dissensus determinare ex praedeterminatione; seu non est in sensu di-
viso huius praedeterminationis ponere dissensum: ergo sicut potestas in sensu composito
est expedita ad ponendum simul, ita potestas in sensu diviso est [illegible] ad ponen-
dum seorsum.

Probatur 6°. Voluntas praedeterminata ad consensum caret potestate ex-
pedita ad dissensum, etiam [illegible] se sumpta; quia ex positione actualis
dissensus evidenter infertur fuisse a Deo impedita ex praedeterminatione
ad consensum: quod erat probandum. [illegible] dissensus etiam [illegible] se sumptus affert
[illegible] compositionem suam cum praedeterminatione, ut Voluntas dissentiat; at Vo-
luntas praedeterminata ad consensum caret potestate expedita ad com-
positionem suam cum praedeterminatione ad dissensum, sive ut ipsa dissentiat; quod
cum [illegible] necessitas [illegible] praedeterminationis ad consensum, neque [illegible] habere
necessitas inevitabilis carendi praedeterminatione ad dissensum: et qui habere est-

unq carendi aliquo extremo nequit n̄ rem necessitas carendi ipso
ut disposita cum illa, sive directio alterius q: ergo Voluntas pde-
terminata ad Deum n̄ habet potestatem expeditam ad directionem alium q
pdeterminat adipiscendi Deum: ac proinde neq̄ habet pot. expeditam ad alium
non consumendi; siquidem itaque fert seu essentialiter directionis sui
cum Voluntate ut pdeterminata ad ipsum.

Voluntas pdeterminata ad
Deum n̄ habet pot. expeditam ad faciendum ut alius coexistat cum
carentia pdeterminat ad Deum: ergo Voluntas pdeterminata ad Deum n̄ habet
pot. expeditam ut existat alius: ac proinde n̄ est amentione, neq̄
in re divina. Probo ant. q̄ Voluntas pdeterminata ad Deum
e necessitata ad n̄ habendum carentiam eius mi: ... a ... necessitata
necessitata ad n̄ habendum unam seq. n̄ pot. ee expedita ad habendum
coexistentiam alius seq. cum alia; sed prius e necessitata ad carendum
ea coexistentia: neq̄ quod caret extremo ... totius, nequit
n̄ carere ipso toto. insuper, quod pot. facere coexistentiam duorum ex-
tremorum, quod necessario supponit existentiam, debet habere pot. ad
ponendum existentiam utriusque extremi; at quod Voluntas e pdeter-
minata ad Deum, n̄ supponit in illa existentiam carentiam talis pdeterminat.
ergo si illa Voluntas pdeterminata ad Deum posset facere, ut alius
coexistat cum carentia sui pdeterminat, posset facere ut illa
carentia existeret: quod sane e impossibile: neq̄ quod existat, n̄ l existat talis
pdeterminat n̄ dependet a Voluntate creata; sed a sola Dei Voluntate.
Unde ... sua det, q̄ repugnat existentia alius, quae coexistat
cum carentia pdeterminat ad Deum: neq̄ hoc carentia pdeterminat ad Deum e ...
... requisita ad existentiam alius: ergo si Voluntas pdeterminata
ad Deum n̄ habet pot. expeditam ad faciendum, ut alius coexistat
cum carentia pdeterminat ad Deum, n̄ retinet pot. expeditam ad faciendum
in sensu diviso, ut existat alius: ac proinde hic pot. expeditam
ad alium, quam dicunt pmotores retinere Voluntatem ut pdeterminat ...

ibidem de Chymarino

Secundo et impugno hanc sententiam in illis ex Scholasticis, qui dicunt eam in potentia agendi, aut non agendi, in [illegible] pure, sicut in libertate contra PP. Tridentini et Senonenses postulant ad libertatem potestatem resistendi et dissentiendi, quae si potentiam resistendi et dissentiendi exercet, Deus potestatem [illegible] conveniens esset et dissentire cum gratia efficaci. PP. Tridentini et Senonenses postulant ad libertatem potestatem ponendi requisita et dissentiendi cum gratia Dei cum legitimaest. Praemittis in medio [illegible] obtinendum cum [illegible] gratia.

Dico 1°. Dei potest liberum est, id est ea, quae positis omnibus requisitis ad agendum potest agere et non agere; intelligendo in sensu composito. Ita communiter [illegible] 4°, quod ut lector videre apud P. Montoya de libero arbitrio 49 et 50 et Ruiz in [illegible] quaestione 2a ano 221, et Petavii libro 1° de libero arbitrio cap. 30 et 31, omnes antiqui Patres et Theologi in hoc sensu illud semper intellexerunt. Secundo, quia alioquin nullum esset discrimen inter liberum et potentiam naturalem, nam etiam potentia naturalis positis omnibus requisitis ad agendum est indifferens ad non agendum [illegible] alicuius requisiti: sic ignis potest non urere in sensu diviso [illegible] ad comburendum: et beatus potest non diligere Deum in sensu diviso visionis Dei. 3° quia potentia libera, quae positis omnibus requisitis potest non agere, non est tanquam prius passiva, et etiam tanquam prius activa, cui imputatur non agere; et non potest non agere in sensu diviso alicuius requisiti ad agendum, sed non agere conveniret mere passive, et non tanquam prius activa, cui imputaretur non actio; quia ubi deficit causa aliorum requisitorum ad agendum, creditur non agere, procedens adaequate a causa

careat talis requisiti: nullus enim ex quovis quod deficit, etiam n' credere fidei supernaturali in hoc, qui caret auxiliis supernaturalibus, n'obstante potentia, cum Deus deneganti ea auxilia: quod dicta libertas ita intelligenda est, ut potentia libera, permanentibus eisdem requisitis possit cum eis componere actum, et n'actum.

Dico 2o quod potentia libera aut talis supposita ad agendum prerequisitis potest agere in sensu composito et potest n'agere in sensu composito. Probatur quia Philosophi et Theologi dicunt potentiam liberam esse illam, quae positis omnibus ad agendum prerequisitis, potest agere et n'agere, [illegible] eorum modo intelligunt, et eodem modo posse a sanctis patribus potentiam liberam, positis omnibus prerequisitis ad agendum posse agere in sensu composito, et potest n'agere in sensu composito.

Respondent aliter adversarii sufficere ad libertatem, quod potentia libera possit componere n'agere cum prerequisitis ad posse n'agere, licet n'possit cum requisitis ad actualiter agere, inter quae ultima requisita numerat praedeterminationem physicam. Sed contra: affirmat, quod ratio ejus est illa, quae adhibet Goneti tomo 2o disp. 6 articulo 8 § 2o no 121: potentia libera, inquit, supposita ad agendum prerequisitis ex parte potentiae et actus potest agere in sensu composito; n'tamen positis prerequisitis ex parte applicationis potentiae et actus, inter quae numerat praedeterminationem physicam; his enim positis liberum arbitrium proprie loquendo n'potest agere, sed de facto agit, et est in exercitio actuali libertatis, unde implicat, quod cum illis negationem actionis componat, alias simul ageret et n'ageret.

Haec tamen manifestant adversarios ejus sentire nobiscum aequivoce. Probatur quia certum est 1o quia omnes Philosophi et Theologi antiqui collocant inter requisita ad potentiam liberam ut agere et n'agere, et quae debent esse

pot et aliq. 1. agere pro, qualis est ... Praemotores phisi-
cas; ut ... ideat apud relatos D.s ... requisita adagendum, et ... requisita adagendum ... requisita ad agere: ergo haec diversitas requisitorum inaudita est in scholis, et solum inventa ad eludendum argumenta, et observandum libertatem. ... 2o. quia omnia testim. Sacrae Script., ... et ... non ... Praemotores, aut ... aut ... intellig. ... praedeterm., haec ... ad ... et pertinet ad actum 1.m: nam eatestim. ... loquuntur de gra. sine qua non ... liberum arbitrium ... agere; ut sup. notavi. Ergo ...

Contra 3o, ... potestas ... ad actualem operationem est requisitum ... agere: et ... illo signo inquo ... est libera ... agit de facto, neque est in executione actuali libertatis: ergo ... in genere ... intrinsece, ... potentia in ... et ... actum 1.m ... ad agere in genere ... efficientis, aut ... extrinsece influendo in illud, et praedeterm. ... complementum pot. ad actum 2.m, et ... medium ... inter pot. et actum 2.m, sive actionem: ergo est ... requisitum ... ad pot., ... ad agere: et ... illo signo, in quo ... ad actualem operationem, libera ... non agit de facto, neque est in executione actuali libertatis.

Item

si praedeterm. non est actus 2.us pot., neque executio actualis ... nec illi libera ... et ... variatio ... ad actualem executionem liberam, sive actionem, ... pot. libera de facto agit, et est in actuali executione libertatis ... probabilitas ... libera ... illo signo, in quo ... praedeterm. ... loquendo non posset agere, et de facto ageret, et esset in execu-

ratiocinati liberta[ti]s: et ipsius potentia libera ad utrumlibet, et omnino primus actus 2° a[cti]vi ex elementis, et ex parte potentiae.

Dico 4° liberum agere sive in actu potentiae agere, ut ipsum non agere a Deo prohibitum, cuius voluntati imputetur ad culpam; et non agere a Deo prohibitum non imputatur voluntati ad culpam, non debet alius esse requisitus ad actualiter agere non dependens ab ipsa voluntate; ergo ad libertatem, et imputabilitatem requiritur, quod non agere possit componi cum requisitis ad actualiter agere; ac consequenter cum ratione potentiae; et ideo haec credatur requisita, non ad posse agere, sed ad actualiter agere.

Contra V. non solum

divisus, sed etiam divisus est actus 2us libertatis: nam libertas ratiocinativa est potestas ad divisum et divisum: ergo prius sive requisitus ante divisum ut libere non est in indispositione cum divisum: ac consequenter divisus non solum cum requisitis ad posse, sed etiam cum requisitis ad actualiter agere debet componi esse. Probatur conseq. quia prius sive requisitus complens et perficiens potentiam liberam qua liberam debet esse compossibile cum actu 2° potentiae liberae qua liberae. Etenim omnis actus 2us est compositus actu 1°, et cum omni prius, sive requisito complente et perficiente actum 1um, et constituente etiam actum medium inter potentiam et actum 2um, et posse ante actum 2um, in quo eliciendo exercetur libertas; ac actus 2us potentiae liberae qua liberae ad actualiter agere est non solum divisus, sed etiam divisus: ergo omne prius, sive requisitus ante divisum liberum ut liberum debet esse compositum cum divisu ergo cum potentia ethica ut prius, sive requisitus ante divisum liberum ut liberum, et perficiat, et compleat potentiam liberam qua liberam ad actualiter agere, debet esse compositus cum divisu ergo cum sensu indispositus cum divisu, implicatoria et chymaerica.

Ergo alia istius rationis

vocibus dissimilis, ea quae promotoribus familiaris, et reijciunt, quia illa

sit, qua voluntas sub potentia ad divisum destituta sit posse dissentire potestate antecedenti, seu quo potestate [illegible]: sive ut alii loquuntur

et poa pure politiui, n. vero poa positiui: hec e, qua pt aliquid ita fieri, ut fiat, et ponat de facto: illa aute e, qua ita fieri pt, ut revera poe sit, et de facto n ponat, imo de facto n ponat reipsa. Unde qd determinaty, et ig ad amorg talis infallibiliter amat, ultra posit n amare, et sub tali motive absolutg ad n amandy potestag retinent, subinde heat pog Jolentg, sive positionis nu amoris: et pog antg, seu pure politais nu [redacted] negaig illius. Ita Gonetus ex quodg ld., tomo 4o dis. 1a 3 adhi 3 §. 4 ano 83: hec distinctio, ait ibi Gonetus, et coincidat cy dicte sensus compositi et divisi supra explicatae, videtur tamen clarior, eaq n ita facile ponunt rebusti adversari, sic altera.

Hec responsio, ut vides, solis vocibus differt a precedentibus: nq poa positionis additur cy impoa positiois ad dissy, e qua dicebat impoa sensu compo, sive in sensu Dti: et poa pure politaig, e qua dicebat anj, et in sensu diviso. Unde 1o venit expug eidg arqui, quo praecedentes impugnavimus, solis mutatis terminis dictiois. Secundo nulla est potestas etia ang, et pure politaig ad impossibile: hoc est ad frustrandg Dia voluntas, ad falsificanda scia Dei, sive ad immutandas praedeterminationes: et talia sunt hec pravabe, efficacia, infallibilitas, et irresistibilitas auxilii excluditur efficacitg Dti: alioquin cy tamen n heret nra voluntas potestag ventg ad coniungendy dissy cy assu, amorg cy odio, et ad quaslibet alias chymeras efficiendas: imo n eet poa chymericailla, quae respicit hus insecimpolg et chymaeriug: et Deus ipse heret libertas antg, et pure politag ad errandas: ac pinde ea manet in nra voluntatae libertas sub praedetermine ad dissy, libertas ad dissy sive ad resistendy auxio Dei efficaci, qua residet in Deo ad producendas impossibilia. Secundo perfecto hec n e libertas, imo neq species, nec umbra libertatis.

3.º quia positioni rei Deus, debet
esse pro simultanea positione rei divinæ, l. negati Deus, licet ipse
positiones n. debeant simul Deum, sic si Voluntas sit determinata
ad Deum, n. retinet pro positionis rei divinæ, n. e libera, lucr-
traret pro pure possibilitatis rei divinæ. Ergo ans. q.a Voluntas
creata stabit pro ponendi actus amoris Dei, urgente pap-
to, ut n. ponere omnino actus amoris, l. odii Dei illi imputetur
ad meritum; et n. posset illi imputari ad meritum, si esset prod
ad positionem amoris, n. retineret pro positionis omissionis amo-
ris, l. odii: sicut videtur esse modo, ac Beati, qui est prod po-
nendi amorem Beatificum, n. retinent pro ponendi negationem huius amo-
ris, l. odii, et tm pro sua possibilitate, et tm p. casu n. hac est amoris. In
super nullus est discrimen inter pro libera et vana; siquidem est, prod
varia hic sive sufficienter applicatus ad unum, retinet pro pure pos-
sibilitatis ad n. Detinendum p. casu deficiendi, et deferri ad Ponendum
(p. casu n. sufficienter applicati et applicati.

11 — Rao a priori nostræ doctrinæ
est, quia libertas retinet pro ante, completa, pro est expedita
est rei positionis utriusque extremi, quæ rei positionis alterius ex-
tremi libertatis. Ng ut illa extraneas petat ad conditionem
deliberationis significare b.º nec obvia. quis enim actus libe-
rum arbitrium et Voluntas Dei est, qui ad hoc illos n. exerce-
re valeat, l. et exercere. Unde hoc spectat ad amor-
em n. potest manere libera; quod ita gaudeat pro ponendi amo-
rem, n. gaudeat pro ponendi eius negationem l. odium: ac proinde
sic infallibiliter, a natura amat: nec illa pro, quæ promoto-
res vocant pure possibilitatis, et quæ hic sive ad negationem
amoris, sive ad odium, n. e pro pria et expedita. Ergo btm remo-
ta: et n. reduplicative sub determinatione præsente, et spe-
cificative p. casu defectus ipsius determinationis: sicut videtur ut pro de-

inatus ad amorem, et impotens ad eius negationem, et ad activi-
tatem nec posset impedire existentiam illius praedeterminationis, nec illam re-
movere: nec, supposita existentia huiusmodi praedeterminationis, posset impedi-
re existentiam amoris: quod tamen impossibile est impossibilitas tam nega-
tionis amoris, quam omissionis illius non, ut praedeterminatus ad amorem care-
ret potentia suae voluntatis ad illum, sicut ad negationem amoris etiam [illegible]
[illegible]. Sectio 4a praedeterminatio physica 5o impugnatur ex sufficien-
tia gratiae Dei.

Sectio V.

Praedeterminatio physica quinto impugnatur ex Sufficientia gratiae Dei.

Praemittimus distinctionem 1am divinae gratiae in sufficien-
tem, et efficacem, quam divinae reipsa excludunt praemotores, negantes
adstruentes gratiam esse efficacem, gratiam sufficientem negationem, quin [illegible]
[illegible] extinguunt, ut ostendemus.

Ille qui obligatur praecepto, et illud libe-
re transgreditur, habet gratiam sufficientem ad actualem adimpletionem ta-
lis praecepti; sed si physica praedeterminatio foret requisita et necessaria foret
ad actualem adimpletionem praecepti, qui libere transgreditur
praeceptum, non haberet gratiam sufficientem ad illam: ergo physica praedeterminatio non
est praerequisita et necessaria ad actualem adimpletionem praecepti
sequela qui libere transgreditur praeceptum non habet gratiam sufficientem ad ac-
tualem adimpletionem illius. Probatur consequentia: maior est veritas [illegible]
contra Janzenistas definita: et evidenter constat ratione. Nam qui
obligatur praecepto habet omnia sufficientia ad illud, ad quod obli-
gatur; sed obligatur ad actualem adimpletionem praecepti: ergo habet omnia
sufficientia ad actualem adimpletionem praecepti. Minor autem probatur
syllogismo suadetur. Ille habet omnia sufficientia, [illegible] gratiam suf-
ficientem ad actualem adimpletionem praecepti qui habet omnia [illegible]

req^m et nar^ia ad actualem adimpleo^m p^cepti: et illa, q^m ub^e illam teneat^r p^cepti n^ habet p^hicam p^detem ad actualem adimpleo^m p^cepti, ut docent adversarii: ergo aut p^detao p^hica est p^nia req^ta et nar^ia ad actualem adimpleo^m p^cepti, aut qui illam non habet, credit ita p^ceptis, n^ habet g^ram sufficientem ad actualem adimpleo^m p^cepti.

Conf^r. Nemo habet potestatem, sine g^ra Dei sufficiente, sive dante vires sufficientes ad adimplendum Dei p^ceptum; et ea g^ra, quae sufficientem vocant p^motores, re ipsa sufficiens n^ est, ni nar^ia sit p^detao p^hica immediate et ultimo applicans et determinans voluntatem creatam ad adimplendum p^ceptum: ergo &c. Pbo minorem, quia sola indiget g^ra: illa Dei g^ra, quam vocant sufficientem p^motores p^ seipsam, n^ superaddita p^detao p^hica ad adimplendum p^ceptum, ratio n^ est, ut homo adimpleat p^ceptum; siquidem iste, rā p^motores, indiget p^detao p^hica sibi n^ libera, sed viribus indispensabili, quae a Divina voluntate antecedit ipsius hominis usum, et citra eius nutum negatur: Imo ipse Deus indiget hac p^detao p^hica, ut p^beat suis viribus actualem; et g^ra, quae altera nar^ia g^ra hominis indiget ad actualem adimpleo^m p^cepti, n^ est p^ se sola sufficiens ad actualem adimpleo^m p^cepti; siquidem p^ re salvis n^ est: quis enim, nisi velit ludere verbis, negabit haec duo esse sinonima: quod salvis est; quod ab alio indiget: quod sufficiens est: ergo &c.

Pbatur: ea g^ra, quae nequit esse sufficiens sine p^detaois superveniente: neque hic p^detao sit ad hanc rei, ipsi p^cepti: ea sane n^ valet dare sufficientem ad adimpleo^m p^cepti: ut ipsi adversarii fatentur: etiam quidem, 1° quia n^ valet esse p^ se sufficiens ad adimpleo^m p^cepti illud, quod ipsa adimpleo Divina g^ra n^ pot: omnis enim causa vel coexistit, vel pot coexistere suo effectui. 2° quia p^ius sufficiens est req^ta ad libere operandum; et nemo cordatus pot ita delirare, ut indicet p^detao transgressionis esse requisitam ad

[illegible] cum ipsa

adimplere praecepti, ut a[illegible] [illegible], ut adimpleret praecepti instat [illegible] [illegible] inordine ad inobedientiam sufficien-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] praecepti, et [illegible] illius [illegible] etiamsi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adimpleret praecep-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sufficienter [illegible]
[illegible] praecepti; [illegible] est ille [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] adimpleret praecepti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Dei praecepta, ut [illegible] [illegible] in [illegible] ex [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] desiderabat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Objicies 2.° in praecepto [illegible] [illegible] [illegible] adimplere, ita [illegible]
[illegible] a Deo gratia sufficiente ad [illegible] adimplendum: [illegible]
Deus [illegible] causa actus praecepti: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad actualem adimplere praecepti [illegible] Deus [illegible] causa
actus praecepti: ergo [illegible]. [illegible] [illegible] Deus [illegible] causa [illegible]
essentialiter [illegible] ad exitum actus praecepti; [illegible] exitavo [illegible],
et [illegible] causa [illegible] a [illegible] [illegible] dependent ut [illegible] [illegible] dependent
ut [illegible] voluntate [illegible]: ergo [illegible] Deus causa actus praecepti [illegible]
[illegible] [illegible] causa [illegible] ad actum praecepti [illegible] essentialiter
[illegible] causa actus praecepti [illegible] actus praecepti [illegible] [illegible] causa
[illegible] [illegible] [illegible] impossibile; [illegible] [illegible] causa [illegible]
[illegible] essentialiter [illegible] causa actus praecepti, [illegible] causa actus
praecepti: [illegible] [illegible] illius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
causa actus praecepti; et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causa
actus, [illegible] [illegible] [illegible] actus: ergo [illegible].

Dices 1.° [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 16 et 22 [illegible] ad sufficientiam [illegible] [illegible]
ad voluntatem [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] et [illegible] praecepti [illegible]

vel Deus nec auxiliis sufficiens sine quibus ad quod est variandi
posse, et tamen actualiter velle et implere praecepti. Quia
admisso absoluto esse variandi hic non allovis; et ninil cominus
esse variandi nostro posset cum aliquis; et hoc esse variandi atque
vinciva actualiter videntur et ... non esse variandi
posse absolute dicere.

Dum vero quod ... notat
Illustrissimus Mascarenas de auxiliis disp. 3 sect. 2 no 13, et ...
ea impugnat in hiis nostris. Ita ... in ... si heresis ...
... dicendi nostri, et involvit repugnantias et videtur ...
nostris: repugnantias quidem involvit, cum statuit distinctiones inter
sufficientiam ad posse et ad volendum posse hoc Deus non ...
ad, quo vere potens ut Deus talis? Cum non nostri ... ...
illud adversarii ex eo reas plus a; quod sit ... ...
non sufficit ad velle, et tamen ad posse, non tenetur hoc velle et
tamen posse; atque adeo non tenetur Deus ... praecepti servare;
nihilquidem adesse non habet vires sufficientes. Ex quibus est en-
tiens, absolventes hanc nostram impugnationem ... et eo ...
...... iudicio. Quomodo enim fit esse liber et ... ...
... praecepti quod non habet auxilium sufficiens ad actual-
... praecepti. Et quomodo et Deus praecipere actual-
adimpleo ad quas vires sufficientes non tribuit: et hoc
obligare ad actualem adimpleo ad quas non habet vires suffi-
cientes. Sed Deus praecipit actuale praecepti adimpleo ... ...
... executiones actus et ad eas hoc obligat, quod Deus non ...
vires sufficientes ad posse, et etiam ad actuales adimpleo praecepti
et executiones actuales actus praecepti de dat eis sufficientes illi
qui non operatur.

Et quidem superioribus argumentis ... ...
... ea ... patet ... illius hoc ... ...

[illegible] [illegible] alienam actus [illegible] [illegible] actus [illegible] [illegible] habeant. hoc ipso [illegible]. Si [illegible] Deus staret [illegible] libere homin[illegible] [illegible] actus, Deo, et [illegible] [illegible] [illegible] talis actionis [illegible] non possent [illegible] ad actualiter agere; quando [illegible] actionis [illegible] [illegible] [illegible] actus: et non minus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actus [illegible], qui [illegible] actionis [illegible] [illegible] Deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus stat [illegible] [illegible] actionis, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actualiter agere.

Ejusdem exempla quae adducit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ad [illegible], [illegible] [illegible], nihilominus non potest stare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et non [illegible] [illegible]. [illegible] me [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] qui requirit [illegible] [illegible] [illegible]. et [illegible] [illegible], qui [illegible] est ut [illegible] actualiter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non sit [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] agere: nihilominus [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] non adim[illegible] [illegible] actualiter [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] actualiter ad [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] notandum, quod hoc [illegible] [illegible] [illegible] absolute possibilis, [illegible] [illegible] mihi possibilis, seu meo arbitrio et potestate possibilis: [illegible] [illegible] [illegible] absolute possibilis, [illegible] sit mihi possibilis, [illegible] [illegible] in meo arbitrio et potestate possibilis [illegible]. res [illegible] absolute possibilis [illegible] non sit in mea potestate et arbitrio [illegible] [illegible] requisitum ad esse talis rei, dummodo [illegible] sit in potestate et arbitrio alterius, [illegible] Dei aut cujusvis alterius; et nihilominus [illegible] tunc non est mihi possibilis, seu in mea potestate et arbitrio; [illegible] [illegible] requisitum ~~[illegible]~~ adesse talis rei non supparat [illegible] possibilis, et in mea potestate et arbitrio non sit ejus existentia; [illegible] [illegible] absolute [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et requisitis e ad ipsius [illegible] a [illegible] pinde si posset impossi [illegible]
phica, aut rom etc cuius [illegible] nempe actus n est [illegible] imagi
nabili [illegible] [illegible] [illegible] suppom existen, aut ee mihi
[illegible] nunc quidquid namque et requisitis ad e illius [illegible]
[illegible], qui amplectitur absolutam positas rei, etc amplectitur po
sitas respectu mei. Unde [illegible] n sit mea [illegible] et [illegible]
[illegible], nec supponat existens [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Dices 2°

[illegible] [illegible] auxilio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sufficientia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] art 6. § 1 no 130 [illegible] [illegible]
dare [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible], et [illegible] [illegible].

Haec responsio [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] instaurari [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] auxilij sufficiens, [illegible] [illegible] actus
[illegible] [illegible] 30 [illegible], nequit ee illud, [illegible], [illegible]
[illegible] debet ee tale, cum quo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
absolute impossibilia; [illegible] cum [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] actus [illegible], et [illegible] conditionem, [illegible]

[illegible] 84. [illegible]

Et [illegible]

[illegible]

[illegible] 26. [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible] Cap. [illegible]

[illegible] adhaeserit, et

[illegible] exemplum [illegible] ad [illegible]

[illegible]

[illegible] apparet, et [illegible]

[illegible] Dei, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 84.

[illegible]

[illegible] 28 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Dei. [illegible]

Sectio VIª

Praedeterminatio physica 6º expungitur, quia dissors est a sanctitate Dei.

Intendimus hac [illegible] ex [illegible] physicam praedeterminationem expungere, nam [illegible] multiores [illegible] physicae [illegible] ad illas [illegible] ad actus [illegible] Deus [illegible] liberos [illegible] ad [illegible] ad actus indifferentes [illegible] et [illegible]. [illegible] repugnat praedeterminatio [illegible] ad actus indifferentes, honestos et salutares, sine praedeterminatione physica ad actus pravos.

Subsectio 1ª

Repugnat praedeterminatio physica ad actum indifferentem, seu honestum et salutarem, sine praedeterminatione physica ad actum pravum.

Plures DD.es etiam Dominicani, qui physicae praedeterminationi quoad actus indifferentes, et honestos subscribunt, non solum repudiant physicam praedeterminationem quoad actus pravos; verum etiam contra hanc doctrinam plures, et graves theologicas censuras proferunt. Magister Lumel Mercenarius, inter promotores nobilis, cuius, ut ait noster Bastida, in hac re tanto est maior authoritas, quanto pertinacius ipse simul cum Bañez Molinam semper persecutus est, nihilominus contra de physica praedeterminatione quoad hanc partem (scilicet quoad materiale peccati) retractare non dubitabit. Ita expresse docet 1ª 2ae quaestione (9 art. 2º disp. 3ª: et eadem profert iudicium: nullus ex magistris catholicis affirmare debet, etiam si dicat Deus praedefinire materiale peccati; et non formale. Et alibi inquit: 1º contra praecipitur aureis

efficax Dei predeterminans ad actum peccati et mali moralis, et est pmali
necessarius est, nec sane doctrinae Thomae; immo est fly. Praeterea asserit
eius doctrinae exoscenatores fuisse Augustinus, Damascenus, Fulgentius,
et Thomas. Et Joannes Baptista Lezana Carmelita calceatus
tract. 4. in 1ª 3ªe partis disp. 3. qe 5 defendit praedeterminationem quoad actus
bonos, et disp. 5 qe 10 excludit illam in ordine ad actus mallos.
Alphonsus de Mendoza Augustinianus hoc assertum praedeterminationis
ad actum [illegible] pravum, impium, et stultum vocavit.

idem sentiunt
plures, Magistri DD.ni Joannes Vincencius, ipse inter PP. et DD.nos
nulli secundus, adeo instanter reiicit praedeterminationem quoad malum
peccati; ut asseruerit quod ab hac sententia eius sola Ecclesiae authoritas
dimovere posset, Ut testantur Frater Franciscus Corneio
primarius theologus Salmanticensis ex Augustiniana Familia, et Frater
Petrus de Ledesma Dominicus tract. de auxiliis articulo 18 §
[illegible]. Subscribit Frater Joannes Gonzales [illegible]
[illegible] 1a 2ae [illegible] 19 articulo 8 [illegible] 53. [illegible]
2a [illegible]: 3o [illegible] Deus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et directe ad actum [illegible] et non. [illegible]
est ex [illegible] theorum et [illegible]. Et [illegible] dicet,
[illegible] videt [illegible] manifesta, Deus est authorum
peccati: [illegible] Bañez [illegible] de [illegible] 1a q.
[illegible] 13, ubi [illegible] ita capit: ad opera moralia mala
Deum non [illegible] et [illegible] impium est et blasphemum.
Et Nazarius [illegible] 22 art. 4.; et [illegible]
Dominicanorum Magistri [illegible], et [illegible], et Campanella,
qui [illegible] et ex [illegible] DD.nis [illegible] assecuti.
[illegible] sententia Calvinistarum [illegible].

[illegible]

aliquorum Theologorum mentem [illegible] hanc opinionem +
ex [illegible] blasphemiam [illegible] multi censurant, [illegible]
demonstratiua in quo est fidem [illegible]. [illegible]
[illegible] Cardinalis Bellarmini [illegible] quo-
vocat [illegible] et appellat blasphemiam: [illegible]
[illegible] fidei [illegible] Ex [illegible] absurdam, Diuinae [illegible] bonitati [illegible]
[illegible] Ecclesiae repugnantem.

Nos [illegible] ab aliis censuris
[illegible], et [illegible] aut [illegible]
[illegible] censurae in [illegible]
[illegible] et [illegible], et in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] censura [illegible].

[illegible] dicimus [illegible]
[illegible] admittunt, et [illegible] peccati [illegible]
et ideo [illegible] cadunt et negant [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] actus bonus [illegible]
[illegible] actus [illegible] a Deo [illegible], et [illegible]
[illegible] existentia; et actus peccati [illegible]
[illegible] a Deo [illegible] et [illegible] existentia
[illegible] actus peccati exigit [illegible], nullus actus liberi arbi-
trii eam exigit.

Secundo. [illegible] requirit [illegible]
[illegible] quoties Deus [illegible] nostro libero negat, [illegible]
[illegible] efficax [illegible], seu [illegible] efficax
[illegible] efficax [illegible]
[illegible] seu [illegible] actionis [illegible]

[illegible] et minime [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] praedeterminatio extrinseca [illegible] bonus [illegible] praedeterminatio [illegible] intrinseca ad actus honestos; ita praedeterminatio [illegible] et praedeterminatio extrinseca [illegible] [illegible] intrinsecus [illegible] pravus.

Tertio, quod Deus [illegible] praemotores sine praedeterminatione [illegible] [illegible] quid liberatur [illegible] non minus requirit praedeterminationem, et praedeterminationem extrinsecam actus pravi, quam praedeterminationem, et praedeterminationem extrinsecam actus honesti [illegible] Dei [illegible]: [illegible] talis praedeterminationis [illegible] extrinsecae non minus requirit praedeterminationem [illegible] ad actum [illegible] ad honestum: [illegible] ad hunc non requiritur [illegible] requiritur ad [illegible]. Subsectio [illegible] repugnat praedeterminatio physica Dei ad actum pravum.

Subsectio II

Repugnat praedeterminatio physica Dei ad actum pravum, et [illegible] honestum.

Dicto titulo praefixa ita est [illegible] divinitati et Sanctitati consentanea est, ut nemo eam indubitanter revocaret, nisi RR. Dominicani meliori logica, quam theologia animadverterent, praedeterminationes actuum malorum esse inseparabiles a praedeterminationibus tam extrinsecis, quam intrinsecis, quas ad actum honestum et bonum esse requisitas docent; et ideo fugientes [illegible] notam quam alii Praemotores potius subire maluerunt, quam bonae consequentiae ex dictis deductae subiacere, oppositum [illegible] audacter ingressi sunt: et quod magis mirandum est, istas praedeterminationes ad actus pravos, quas rigidissime Thomistae tot censuris [illegible] damnarunt, ipsi esse [illegible], mentem, et [illegible] Divi Thomae persuadere conantur hunc in modum Angelicus praecepta [illegible] a suis Thomistis inuariata, et divinas [illegible] [illegible].

Item [illegible] Gonet tomo 1° disp. 8 [illegible] art. 4. §. 6. [illegible] authorem [illegible].

Quod teneo 1°. si Deus praedeterminat liberum [illegible] ad actus peccaminosos, fieret vere et theologice [illegible] author peccati; [illegible] Deus est vere et theologica causa, author peccati: ergo Deus non praedeterminat liberum hominis arbitrium ad actus peccaminosos. Consequentia est optima, [illegible] Concilio Tridentino [illegible] Lutherum et Calvinum sessione 6 canone 6. Majorem probo. Qui amat efficaciter, et voluntarie [illegible] actus peccaminosos seu entitatem peccati [illegible] ad ipsum formale peccati, ejusque malitiam [illegible] ac [illegible] vere et theologice causa, author [illegible]; et si Deus praedeterminaret, ut docentes [illegible] liberum hominis arbitrium ad actus peccaminosos, amaret efficaciter actus peccaminosos, seu entitatem peccati, et ad illos voluntarie praedeterminaret [illegible] liberum hominis arbitrium ad actus peccaminosos, cum [illegible] ad ipsum formale peccati [illegible] malitiam [illegible] ac [illegible] et theologica causa, author [illegible] impium, [illegible] et divinae sanctitati [illegible] est.

Pro minori [illegible] ipsum [illegible] formale peccati, esse causam theologicam et veram, authorem peccati; quia [illegible] ipsum formale peccati, seu malitiam formalem [illegible] sed sufficere, qui amat efficaciter, et [illegible] actus, quos vocant entitatem peccati [illegible] malitia [illegible] quinimo [illegible] malitia [illegible] non est amabilis, et non [illegible] peccatori, et [illegible] peccatori [illegible] vere et theologice, [illegible] author [illegible] quia amat et [illegible] entitatem peccati [illegible] inseparabiliter conjunctam cum ipsa malitia formali [illegible] peccati entitatem efficaciter amat, et [illegible] unice praedeterminat, [illegible] ipsius formalis malitiae [illegible]

[illegible] et authorem malitiae [illegible].

Praeterea si Deus foret verus
et [illegible] authorque peccati, [illegible] quod illi affin-
gunt ipsi Novatores. [illegible] impugnatorem et Calvinum, [illegible] quos
[illegible] Deum authorem pec-
cati [illegible] malitiae [illegible] diversus [illegible]
[illegible] Dei in [illegible] peccati, [illegible] in mali [illegible]
Deus author peccati. Cum nulli viro docto ignotum sit [illegible]
[illegible] ait Calvinus lib. de aeterna Dei praedestinatione: Ut nobis ignota
peccandi quae celerate ab hominibus perpetrantur, et si vero [illegible]
[illegible] eius voluntas peccati [illegible] esse authorem [illegible]
[illegible] et [illegible] calumnia [illegible] Deum
peccati authorem fecit ostendunt, [illegible] eius
voluntas. [illegible] profitetur [illegible] Beza [illegible] Calvi-
ni [illegible] in responsione ad Castellionem aphorismo oc-
[illegible] non sequitur, inquit, ex istis [illegible] blasphemia-
[illegible] Deum esse authorem peccati, sive [illegible] in iniquitate
aut [illegible] velle iniquitatem, [illegible] authores malorum obedire
Deo, aut nunquam mala agunt, [illegible] Deus vult; [illegible]
[illegible] gloriosissimi [illegible]
[illegible] a [illegible]. In [illegible]
Deus ita [illegible], et causa peccatorum mali; ut illorum malitiae
sit causa et author et calumniis indicat, quod [illegible] asseruntur
[illegible] Deus esse authorem, et causam malitiae peccati, ex eo, quod asserunt
voluntatem Dei esse causam [illegible] peccati sive peccati [illegible] mali: [illegible]
[illegible] Deus authorem peccati [illegible] mali, ut [illegible]
[illegible] in 2a editione [illegible] in appendice ad [illegible] 22 art. 4 [illegible]
5o. nullus, inquit, hereticorum dixit Deum [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
minus damnavit. [illegible]

Deinde non una [illegible]

. hos adversarios [illegible] distinguunt [illegible] in omni actu [illegible] malum et esse formale peccati: et illud dicunt, esse ipsum [illegible] tis positivus [illegible] odii Dei [illegible] etiam [illegible] tali, odii elicitus sub [illegible] non [illegible] cum lege [illegible] seu sufficiente regula moralitatis: idemque appellatur esse male peccati, quidditative fundus malitiae, ut eo posito, malitia, sive esse formale non ponitur, eoque Divinitus repugnet: hoc autem, scilicet formale peccati, sive malitia, esse dicunt privationem rectitudinis debitae tali actui, sive ipsius difformitatem cum lege: quam quidem malitiam non nulli promotores docent esse realiter distinctam a materiali peccati, tanquam [illegible] ex illo resultantem: alii vero credunt esse realiter indistinctam: ac proinde male et formale peccati esse duo praedicata realiter identificata, et ratione solum distincta. Quibus non obstantibus mordicus tenent promotores Deum causare et praedeterminare male peccati; non vero praedeterminare causare formale peccati, sive eius malitiam.

Quando
vero haec inter se disponant, varie explicant adversarii. Eteni P.P. Carmelitani Discalceati in suo cursu theologico realiter videntur negare Deo praedeterminationem ad formale peccati, nisi quod [illegible] negant Deum velle peccatum sub expressione peccati et malitiae; ac proinde praedeterminare ex parte obiecti ad formale peccati asserunt, quamvis ex parte [illegible] tendendi in illud, non praedefiniat Deus, neque praedefinit, neque velit peccatum, qua formaliter peccatum, et qua entitas physica et realis est. Unde ipsos validissime urget noster arguens: si quidem videntur fateri Deum vere et realiter ex parte obiecti esse causam peccati, eiusque quoad esse formale; quamvis non per praedefinitionem tendentis in peccatum sub motivo, seu expressione malitiae; et sub motivo et expressione entis physici et realis: et hoc est formalissime Deum esse, et theologice causam, authorem peccati, ut parit hominis peccantis [illegible] Quaeritur: [illegible]

Reliquum huius sententiae Patroni docent Deum,
non esse expresse modo tendendi, verum etiam, neque esse obiecti attingere
sive castitatem, et sobrietatem malitiae sive formale peccati, etiam si realiter
identificatum cum malitia, quod Deus immediate attingit suam sobrietatem
et castitatem: indicant enim Dei castitatem et sobrietatem esse principium
expresse obiecti, ac proinde producere et amare unum praedicatum, praescinden-
dendo ab alio cum ipso realiter identificato; quod quidem in causan-
tem, et sobrietatem restringuit, quia nimia distinctio est ex parte
voluntatis, et castitatis Dei: Deus enim non potest amare malitiam sive
formale peccati.

Haec doctrina, sive hoc, sive illo modo explicetur
minime debilitat nostrum argumentum; ut illud consideranti pa-
tebit: et praeterea plura falsa continet. Etenim id, quod superaddit de
formali et malitia peccati realiter identificatis intolerabile est.
Quia castitas physica non potest habere cum principiis expresse obiecti, etiam si egeret
tendentia intentionalis; at Deus et hanc solum non esse tenden-
tia intentionali affectiva, et etiam castitate physica est mala peccati:
ergo et formale. Probatur consequentia. Quia non potest Deus sua castitate physica attin-
gere malum peccati, et non attingere formale peccati realiter iden-
tificatum cum malitia. Maxima in philosophia bona videtur certa; quod cum castitates,
sive actiones physicae attingant suos terminos realiter et physice, et pro-
ut in se physice et realiter sunt, vel non attingunt terminos suos, vel illos
attingunt secundum omnia praedicata, quae realiter et a parte rei habent: quomodo
enim potest causa physica et realis unum praedicatum producere, non producto
alio cum ipso realiter identificato? Darentur enim realiter
unum et aliud: ergo non daretur identitas realis. Alioquin enim
in creatis distinctionis Trinitatis mysterium admittendum foret.
Praeterea causa physica et realis non produceret terminum, ut est in se: quod quidem
nullum est, et ratio admittendum ab his theologis, qui ideo negant
esse beatum, qui videret essentiam Dei, non visis relationibus, quia haec iden-

ret Deus ipse, non uideret Deus aliquid ipse; ut defendit Gonetus in suis clyp. tom. 3° disp. 2 de beatitudine art. 2°.

Insuper, + posito Si semel admittatur, posito malitia peccati, necesse est, quod ponatur formale peccati etiam realiter distinctum, perseveraturus non aliquid intelligibilis. Siquidem hoc extremum est ultimum et theologica causa peccati, cum formale peccati, nemo sit et nunc amat, et se dehat ad malitiam peccati, ad quod subsequitur formale. Praeterea formale peccati est ex natura spherarum voluntatis et causalitatis. Dico: quod si Deus non potest causare malitiam peccati, quin causet formale, absolute non potest causare et dehere malitiam peccati. Nec opponatur. Suadet, quod productio ad intra in Divinis habet, in ratione productionis ad personalitatem filii; et tamen a Divina productionem, quamvis natura Divina sit a parte rei cum filiatione identificata, et in illa formaliter inclusa; quia nempe natura sub conceptione non continetur sub sphaera activitatis productiva ad intra. Ratio est quod in divinis, duce fide fatemur velle transferre ad creata, et specialiter ad peccatum, ut ostendit Gonetus est velle totum ordinem evertere, et Divina creatis confundere: et est velle posse absque ullo intrinseco modo de eadem indivisibili reali entitate verificari duo contradictoria, qualia sunt produci et non produci ab eodem principio: ac proinde non erit impossibile illud, quod non potest poni a parte rei, nisi ponantur duo contradictoria.

Dices Deus concurrit et causat sua productione malitiam peccati materialiter et specificative sumptam: hoc vero peccantes causat, et se dehat ad malitiam peccati formaliter et reduplicative acceptam: et ideo hic est causa malitiae, sive formalis peccati, semper vero Deus: nam malitia peccati materialiter et specificative accepta est ipsa entitas malitiae peccati per se, abstrahendo, non solum ab eo, quod habeat malitiam, sed etiam ab eo, quod sit fundus malitiae: malitia vero peccati formaliter

et reduplicative sumptum est ipsa entitas malitiae peccati; non autem [illegible] se, et reduplicative, quatenus est malitia peccati, et fundat, subiectum malitiae formalis. Et quidem in hoc se differre a Calvinistis docent [illegible]: ipsi enim tribuunt Deo causalitatem et influxum in materiale peccati materialiter et specificative acceptum: Calvinistae vero in materiale peccati formaliter et reduplicative ut tale. Ergo

Ego vero in hac solutione nihil invenio, nisi quasdam speciosas voces. Sic argumentor. Materiale peccati sive indistinctum, sive distinctum realiter a formali peccati connectitur necessario hic et nunc tanquam hoc materiale peccati formaliter sumpto, quod est formalis eius, sive malitia; ideo, quod necessario hic et nunc connectatur, tanquam materiale peccati formaliter sumpti, quod est formalis ipsius, sive malitia, non potest decerni, et patrari a Deo ignorante tale materiale peccati connecti necessario hic et nunc, tanquam materiale ipsius peccati formaliter sumpto, quod est malitia, et formalis ipsius, nisi ut formaliter et reduplicative materiale peccati: ergo materiale peccati non potest decerni et patrari a Deo, nisi ut formaliter et reduplicative tale. Consequentia est legitima: Maior est certa: Minor probatur. Quia decernitur et patratur a Deo, non ut actus indifferens [illegible] ad honestatem et malitiam; sed ut materialis actus liber [illegible] et individuatus, elicitus cum adversantia ad eius obiectum prohibitum; et hoc modo consideratus est materiale peccati formaliter acceptum, et ut formaliter et reduplicative subiectum malitiae, et illud fundans: [illegible] non aliter [illegible] [illegible], nisi quatenus [illegible] indifferens [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible], [illegible] valet [illegible]: ergo a Deo decernitur talis [illegible] materiale peccati formaliter, et ut formaliter subiectum malitiae, et illam fundans.

[illegible]

et explicat. Deus amat et prohibet sub. Dei liberum pro-
hibet enim, odium Dei liberum elicitum cum advertentia ad
prohibitionem, ut docent adversarii, et formaliter fundus malitiae,
et ulli[illegible] formaliter, et ut est malum peccati formaliter acceptum.
Probatur. Contrarius odium Dei liberum est formaliter fundus malitiae
formaliter, ut stat, et est malum peccati formaliter sumptum, quod odium
Dei liberum elicitum cum advertentia prohibitionis et malitiae; at Deus
amat et [illegible] Dei liberum, ut est odium Dei liberum elicitum cum
advertentia prohibitionis et malitiae: ergo Deus amat et [illegible]
odium Dei liberum, ut est formaliter fundus malitiae et [illegible] formaliter
substat, et ut est malum peccati formaliter sumptum. Probatur major, quod
primum et immediatum fundum formaliter talis malitiae [illegible],
et eius illis [illegible], nihil aliud est, nisi actus liber tendens cum suf-
ficienti advertentia in suum obiectum sub his illis circumstantiis re-
prehensionis tamen [illegible] actus, quem ex [illegible] [illegible]. Unde ergo
[illegible] discrimen inter [illegible] et Calvinistas [illegible]
[illegible] Dn. Ceterum Calvinistae [illegible] docent. Deus [illegible]
re actiones physicas, quae est fundus malitiae, et postea alia media
[illegible] extat ex [illegible] [illegible] seq. [illegible].

Suadeo 2o

Obiicies. Deus prohibet actum liberum occidendi, et malitiae accep-
tum: ergo Deus non amat, neque [illegible] efficaciter. Antecedens est fide
certum: alioqui enim actus occidendi alterius hominis non foret nobis
prohibitus, et malitia ex illo resultans: quod sane ridiculum est: et i-
bi manifeste repugnans: nam Deus nobis prohibet directe
immediatum exercitium nostrae libertatis, ut actum occidendi in
malitiis [illegible] ex homicidio libere exercito, non libere, et nauio
resultantes; si male et formaliter peccati putent, et realiter dicta:
alioqui enim quando exercentes homicidium, non transgrederemur prae-
ceptum Dei; siquidem ipse actus occidendi non esset prohibitus:

et in resultantia malitię non intercedit et transgressio praecepti:
Ceterum ea resultantia foret ex actione nobis prohibita, quin ulla ratione transgrederemur praecepta Divina. [illegible] resultat malitia ex actu nobis prohibito, quia [illegible] actus oppositus prohibitioni; et actus esse oppositum prohibitioni est formaliter [illegible] prohibitus: ergo actus est, qui formaliter prohibetur.

Promoto 2° cog. quia Deus prohibere actus occidendi est Deus intimare odium, quod ipse habet simpliciter erga homicidium: nam Deus illud prohibet, quod certe magis odit, quam amat: ergo implicat Deus prohibere actum occidendi et ipsum simul efficaciter amare, et praedeterminare. [illegible] quod Deus efficaciter amat, et praedeterminat, potest etiam praecipere: nequit enim non esse conforme suae voluntati, quod ab ipso amatur efficaciter, et praedeterminatur, et quod est conforme Divinae voluntati nequit non esse sanctum et honestum, ac consequenter potest praecipi: ergo etc.

Suadeo 3° ratione theologica, quae magni ponderis debet esse apud viros theologos. Opinio, quae saltem probabilitate evidenti iudicatur digna gravi censura theologica, non debet defendi a theologis, qui sanas doctrinas debent amplecti; et talis est opinio de praedeterminatione physica cum malitia peccati: ergo non debet defendi a theologis, qui sanas doctrinas debent amplecti. Probatur minor. Opinio, quae a multis piis et doctissimis theologis absque studio et amore, seu odio partium, et absque suspicione talis amoris, vel odii impune asseritur gravibus censuris theologicis, saltem probabilitate evidenti iudicatur digna gravi censura theologica: quia ad minus sana, quae a gravibus doctoribus multos annos pacifice asseritur est evidenter probabilis; et haec opinio de praedeterminatione Dei cum malitia peccati a multis piis et doctis theologis absque studio et amore, seu odio partium, et absque suspicione talis amoris, vel odii impune asseritur gravibus censuris theologicis, ut constat ex iis, quae diximus subsectione 2a. § 1° ergo etc.

Pergo ad solven-

uendo adversariorum argumenta, omnibus fluxibus absurdis, quae ex praedicta Physica legitime inferunt. Sectio [illegible] Argumenta adversariorum ex sacra Scriptura, Doctoribus, et Sanctis Patribus petita solvuntur. Subsectio 1. Testimonia sacrae Scripturae, quae dicunt gratiam esse ex se efficacem, exponuntur.

Sectio VII.a

Argumenta adversariorum ex sacra Scrip. Doctoribus, et Sanctis Patribus petita solvuntur. Subsect. 1.a

Testimonia sacrae Scrip. quae dicunt gratiam esse ex se efficacem, exponuntur.

Primum adversariorum argumentum, quo utitur Gonetus in suis tom. 1° disp. 5 de efficacia voluntatis Dei art. 2 § 3 hoc est. Divina gratia auxilians debet esse ratio discernendi consentientem a non consentiente; at si divina gratia non sit ab intrinseco efficax, et praedeterminans voluntatem, sed pure indifferens, et a voluntate humana ad ipsos actus determinabilis, non potest hoc praestare; at ad voluntatem creatam reducetur discrimen: ac proinde unus homo posset inflari et gloriari adversus alterum, contra illud Ap. 1.a ad Corinth. Cap. 4. nec supra quod scriptum est, unus adversus alterum infletur pro alio: quis enim te discernit? quid habes, quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis? Ergo gratia Dei est ex se, et ab intrinseco efficax. Sequela non mansit, ut ait Gonetus, sed omnis discriminis effectus non ad id, in quo conveniunt, sed ad id, in quo discriminant, debet reduci; sed consentiens et non consentiens conveniunt in gratia auxiliante, si haec communiter est indifferens: et differunt solo ponendo [illegible] et dissensu liberi arbitrii, in duis et qualitas talis gratiae ad actus diversos ipsi reducentis: ergo non in divina gratia auxiliante, sed in libero arbitrio reducitur discretio, seu discrimen consentientis a non consentiente.

Explicatur argumentum in favorem Thomistarum. Discernere operantem a non operante est facere inaequalem operantem non operanti; nam inter omnino aequales nulla intercedit discretio; sed Deus sine auxilio intrinsece efficaci non facit inaequalem operantem a non operante: nam secluso auxilio intrinsece efficaci, auxilium non operanti potest esse omnino aequale cum auxilio operantis: ergo sine auxilio intrinsece efficaci non discernit Deus operantem a non operante. Differt divino

Augus.no, de Praedestinatione Sanctorum cap. 5 ... quis enim te discernit? quid autem habes quod non accepisti? ... qui discernant te a massa ... quod abs te discernant ... id est ab alio ... Deus ... et gratia ... addit: Et quidem ... discernit me Iustitia mea, fides mea, talibus ... bonis ... addidit: quid habes, quod non accepisti? a quo nisi ab illo, qui te discernit ab alio, cui non donauit, quod donauit tibi. Ergo et Deus discernit unum ab alio debet donare uni aliquid, seu donum speciale, quod alteri non donet.

Confirmatur 3o ex Concilio ... quo ait, ... adiposi ... et hoc non oritur ab auxilio, si hoc sit indifferens, et a libero arbitrio illud determinante: ergo non in decreto Diuino, seu auxilio ... in libero hominis arbitrio reduceretur discretio consentientis a non consentiente. Confirmatur 4 ex ipso. Ut Diuinum decretum sit ab aeterno ratio huius discretionis, debet ab illo in tempore praeparari aliqua gratia, quae sit causa et principium talis discretionis; at ex illo decreto pure indifferenti non potest oriri, aut ab illo praeparari gratia, quae sit causa talis discretionis: ergo. Probatur minor. ... quia illud decretum Diuinum solo praeparat auxilium moraliter excitantis, et ... coefficientis ... necessaria ... sit: non ... quia ista saepe ... imo et maior, et vehementior in non consentiente, quam in consentiente: et in eo, in quo ... non potest diuersitas discrimen unius ab alio. Non secundarium, quia auxilium simultaneum indifferens est, et indifferenti ... Voluntati, et ab ea determinatum; sed a principio indifferenti, ut indifferens, non potest oriri discrimen: ergo. Probatur ... quia discretio, quae fit in actu 2o, supponit discretionem in actu 1o: nam quidquid est in actu 2o deriuatur in actu 1o; at auxilium simultaneum pertinet ad actum 2um, et non 1um; est enim ... causae 2ae ... a ... simultaneo ... Ergo ...

ponit, etn faut [illegible] Determinatis a indeterminatis.

H[illegible] leuia sit, ut illis minime torqueamur, nec angamur, et ab illis nos expediamus, in omni talis nostris materiis [illegible], ut [illegible] inquit [illegible]: [illegible] nouam causae inconcertabilis [illegible] adducendi. [illegible] [illegible] Caluinistae [illegible], et [illegible] nominalis [illegible] determinati [illegible] [illegible] suspicionis [illegible], ut merito [illegible] nominis [illegible] [illegible] aduersus [illegible] qui [illegible] discernit [illegible] [illegible] blasphemiae [illegible] peccaminosa [illegible] suspicionis [illegible] possit [illegible] peccandi: nec [illegible] [illegible] infra aliis, quis enim te discernit? quid autem habes quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis? [illegible] Praemotores eodem argumento uenire torquerent: et in [illegible], in quo distinguunt se uentere, ut [illegible] instantibus satisfaciant.

Non [illegible] [illegible] negotio huic difficultati occurrimus: et est nostra solutio [illegible] [illegible], aduerto 1° duplicem esse discretionem: aliam formalem, quae quidem est [illegible], [illegible] discretionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inaequalis: aliam [illegible] efficientis; quae quidem efficiens, quae efficit [illegible] inaequalis, siue formalis discretionis. aduerto 2° bonae et salutaris actionis [illegible] formalis [illegible] discernit [illegible] discernente. aduerto 3° [illegible] exacta esse [illegible] efficientis [illegible] et [illegible] [illegible] actionis bonae et salutaris: [illegible] Voluntas [illegible] nude et solitarie sumpta, ut dicebant Pelagiani et semipelagiani, [illegible] ut adiuta [illegible] gratia [illegible] efficere bona et salutaris opera.

Unde rō ad eam [illegible] distinguit maiorem. [illegible]
[illegible] debet ē rãō discernendi [illegible] n̄ [illegible],
[illegible] de [illegible] discretionis: neqe maior: tanquam cā efficiens
[illegible]: [illegible]: neqe: particularis, et magis [illegible]:
[illegible] maior: et digno minor: ad Voluntatem [illegible] redeat [illegible]
[illegible] quoad [illegible] sufficientis: [illegible] [illegible] [illegible]
maior: quoad discretiõz [illegible]: seu [illegible] efficacis, [illegible],
sive [illegible] sufficientis: [illegible]: ex [illegible] viribus propriis
ipsius Voluntatis: neqe: ex viribus [illegible], arbitrio Voluntatis relictis:
[illegible] minor. [illegible] cā [illegible] discretionis, et in qualitate, de
[illegible] [illegible] ē [illegible] [illegible], sive [illegible]: huius
[illegible] cā efficiens [illegible] liberi arbitrii hoīs [illegible] [illegible],
tanquam cā maior [illegible] Dei [illegible], et tanquam cā
minor [illegible] liberi hoīs arbitrii: ac proinde Deus ē [illegible]
tor; hō ū ē acceptor, [illegible] [illegible] [illegible], ut definit [illegible]
[illegible] [illegible] Lutetiam, et Deo [illegible].

Neque ideo
unus hō ex propriis viribus [illegible] [illegible] gloriari: cum
[illegible] sufficiens [illegible] ex Deo ē: ac [illegible] [illegible] gloria
viris nullis [illegible] sufficientis ad [illegible] et [illegible] primi-
[illegible] à Divo [illegible]; ut [illegible] ipso verbis [illegible], q̄ de ea [illegible]
discretiõe [illegible] verba [illegible], ex qua [illegible] vana [illegible]
[illegible], et gloriã, quã ipse intendit reprimere [illegible],
[illegible], quã sibi hō tribuere potest [illegible] [illegible], quam in
illis [illegible]. huius ā discretionis [illegible] cā præefficiens, nē
solus Deus, at Deus et creata Voluntas: nã ipsius cā præeffi-
ciens ē cā præefficiens [illegible] discernentis, [illegible] boni et salutar-
ris operis; at cā præefficiens huius operis discernentis [illegible]
ē solus Deus, at Deus et creata Voluntas: [illegible]. [illegible]
Deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] hõc

satis virtualis operari, et a ipsius eā magis possibilis,
ideo d.r iure a Divo Pto absolute discretor; et manuduc-
tio voluntatis creatae, quae suis viribus istis amogatis,
iis bonis et exaltatis, requirit.

Hoc non obstante, inter
et iusta in Dno glossatio voluntatis creatae, ubi cum Dei gratia
creatis operari, nisi non dominatur ab ipsis operationibus
creat. cuius, cap. 13 gloriatur sic discretio eius
quam abundantius omnibus laboravi, et discretionis ipsius
sibi attribuit: ipse cum gratia Dei sui aliter operari posuit, subiun-
git: non ego sed gratia Dei mecum. Praeterea libro 1o Esdrae cap.
6 dicitur: filii Israel se separaverunt a coinquinationibus,
ut quaererent Dominum Deum Israel. idem dicitur libro 1o cap. 10 et
13. Isaiae: o fideles gratia Dei adiuti possunt seipsos discer-
nere ab infidelibus. Insuper homo Dei gratia emundet se,
ut dicitur 2a ad Corinthios: et Actus Apostolorum 19: sanctificat se:
et ait d. 1a Joannis cap. 3 castificat se: et sic cum gratia Dei
discernit se ab immundo, ab iniusto, et non casto.

Donatus, ...,
qui libro de praedestinatione sanctorum cap. 5 inquit: ipsa fides discernit
ab infidelibus fideles; et ad fidem actum ... de qua ergo ...,
concurrit voluntas creata: ergo voluntas creata ... concurrit
ad ... discretionem. Et ... ideo revocat discretionem in Deum
... quia voluntas creata ... vocatus praeveniente a Deo dispo-
nitur et suaviter manuducitur ad sanctitatis culmina, quae
... : Quis qui audet, inquit, dicere, non ex me ipso fidem,
... dicit nunc apprehendimus veritati, quis est qui te discernit:
nam credere, in credere non a ... voluntate ... et
intellectu. ... voluntas a Deo; ideo, ad ipsa quae fides,
quae in voluntate pertinet, quis enim te discernit. ...

quod scilicet ex usu bonitatis Dei inhibet, nisi quod non habeat ex seipso, sine Dei gratia, quibus actibus, et non illius discretio. quapropter nihil minus voluntati creatae, quam Dei gratiae conferentis: ac inde ideo tribuitur Deo actus, quia creatus est liberi hominis arbitrii, et quatenus operatur a Deo. Quo modo explicatio, itaque est testimonium Patrum, cap. 3 et 4 et libro 1 ad Simplicianum, et in enarratione in Psalmos 91, 32, 77, 98, et 99, et de Spiritu et littera cap. 10 et de peccatorum meritis et remissione cap. 17 et epist. 106 et 143.

Quo modo explicat etiam testimonium D. Thomae 3 parte, q. 19 articulo 3. hoc 4 inquit, aliquis habet per seipsum, cuius est sibi ipsi causa ... ea quibus honorem meruit per auctoritatem Dei; et per hunc modum nulla creatura aliquid habet boni per seipsam ... ad Corinth. 4 quid enim habes quod non accepisti? Potest tamen secundario aliquis esse causa sibi alicuius boni habendi, in quantum scilicet in hoc ipso Deo cooperatur. En ergo Divus Thomas quodcumque bonum opus habet a solo Deo tanquam a primaria causa principali, et etiam a seipso tanquam a secundaria causa; nec aliud intendit nostra ... positio.

Unde ad 13 dico ergo: discretio consentientis a non consentiente revocatur a Patribus in Deum tanquam in causam partialem magis principalem, quia consentiens discernitur et redditur inaequalis non consentienti per actualem bonum opus, cuius est Deus causa partialis magis principalis, quam voluntas creata per suam virtutem innatam: ac proinde inaequalitas operantis a non operante, quae sit per operam actualem, non oritur omnino aeque a solo Deo; sed a Deo tanquam a causa magis principali, et etiam inaequaliter a voluntate creata, non nude sumpta, sed gratia Dei adiuncta tanquam a causa minus principali. ... tanquam a causa inadaequata et magis principali: ergo minus: tanquam

qua unica et adæquata indiget: quoad susceptionem sufficientis, abundantis gratiæ: nimirum quoad susceptionem efficacem, et liberationem ... [illegible] in operando: quando, et quo modo supponit adiutorium ... auxilij Dei ... efficax.

Unde patet vera verborum Divi Augustini intelligentia contra Pelagium qui sentiebat voluntatem creatam ... suis viribus relictam ... [illegible]

... [illegible] ... operante, ... [illegible] ... Deus ...

... omnia opera, sicut D. Aug. ... [illegible]

... [illegible] ... nec ... [illegible] ... credentium

... actualis operationis, et ... Deus, ... [illegible]

... [illegible] ... a Deo conceptum ... [illegible]

... negabant ... [illegible] ... a Deo ... [illegible]

... [illegible] ... D. Aug. ... [illegible]

... [illegible] ... variantia ... [illegible] ... declaravimus a ... [illegible]

sic etiam ... [illegible] ... viribus ... [illegible]

... [illegible] ... ut ... [illegible]

... [illegible] ... inficiat, nec ... [illegible]

... [illegible] ... sed ... [illegible] ... ad vitam ... [illegible]

... [illegible] ... audire ... [illegible]

... [illegible] ... [illegible] ... dicere

... [illegible] ... quid agitur ... [illegible]

... [illegible] ... [illegible]

... [illegible] ... et ... [illegible] ... opera, ... [illegible]

... [illegible] ... Dei ... [illegible]

... [illegible] ... docebat.

Ad 3. ... [illegible] ... et ... [illegible]

... substantiam sit ... [illegible] ... a ... [illegible]

... actiones ... [illegible] ... et directe ... [illegible]

... [illegible] ... et ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... abeo ... [illegible]

[illegible] ... 43 ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... et [illegible] ... [illegible]

[illegible] 61. [illegible] filii [illegible] instatem; quæ [illegible] [illegible], [illegible], inquit, [illegible] [illegible] [illegible] cenumus, quæ et statum nominant, [illegible] nomentum [illegible] [illegible] [illegible] capere.

Necessarium [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] quidquid [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] inæquali esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], dummodo [illegible] sint [illegible], sed [illegible] [illegible] [illegible] quoad [illegible] [illegible], [illegible] inæqualitas, et [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible].

Instas. [illegible]: quia [illegible], [illegible] [illegible] a [illegible], [illegible] aliquid, [illegible] partiale, [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] acceperit [illegible] [illegible] admittit [illegible], et discretionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]: quia [illegible] quæ [illegible] [illegible] excepta fuit [illegible] partialis [illegible] discretionem, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] æqualitatis [illegible], quæ [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] Deus, etiamsi [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inquo [illegible] partialis discretio, [illegible] totalitate [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] excepta, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a Deo [illegible] [illegible] magis [illegible]: [illegible] [illegible] impedit, [illegible] [illegible] [illegible] totalitate [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] minus [illegible] [illegible] partialis [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] a Deo [illegible] [illegible] [illegible] recipiendi, et minus [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] Deus, ut magis [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]
excitans et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]; [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] voluntas e. [illegible] [illegible] n [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] n [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] dissentiendo, [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible], [illegible] recipienti [illegible] e. [illegible] [illegible] [illegible]
excitans, et [illegible] sua [illegible] voluntas creata, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]: et [illegible] [illegible] recipere, q. post [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et dissentire, [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sibi arrogat [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] naturalibus et [illegible] [illegible] fecerit. [illegible], [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] secundaria, et minus [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Dei [illegible] [illegible] indebitis [illegible].
[illegible] et [illegible] exhibendo, [illegible] [illegible]: 1.o gloria [illegible]
[illegible] [illegible]; 2.o [illegible] [illegible]. [illegible] e. q. [illegible] [illegible] [illegible]
n [illegible] Deus, et [illegible] [illegible] dignus e. laude, honore, et gloria,
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad Rom.
[illegible] 2.o: gloria et honor et pax omni operanti bonum. Et [illegible]
[illegible] Aug. epistola 106 [illegible] [illegible] quid gloriaris [illegible]:
[illegible] [illegible] [illegible] ideo, ut [illegible] [illegible] glorietur, [illegible] [illegible] qui gloriatur,
in [illegible] glorietur [illegible], [illegible] opere ex [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] in gloria ex operibus [illegible] eminenter [illegible]

[illegible] illa habeant [illegible] exspectans

quod non [illegible] gratia [illegible] ante [illegible]

Sermone de [illegible] non est [illegible]

gloriam [illegible] quid [illegible] accipere [illegible]

significat [illegible] docet [illegible] gloriandi. Et ideo ait [illegible]

[illegible] ad Corinthios [illegible] docet [illegible] gloriam, non ex principiis,

[illegible]. Et [illegible]

[illegible] certam [illegible] certam est.

Deo

2° probabilius [illegible] ipsa [illegible] non [illegible]

signo libertatis [illegible] exigentis [illegible] media [illegible]

[illegible] libertatis [illegible] causa [illegible] Dei [illegible]

[illegible] Dei [illegible]

[illegible]: ideoque [illegible] non debet [illegible]. Deus [illegible]

[illegible] in statu [illegible] auxilio [illegible]

[illegible] quae [illegible] instanti [illegible]

[illegible] conversionis: [illegible] si [illegible] alias [illegible]

[illegible] ad [illegible] paenitentiae [illegible] illo auxilio [illegible]

[illegible] nihilominus [illegible] illi tribuere [illegible]

[illegible] quo [illegible] illius [illegible] actum paenitentiae. [illegible]

[illegible] actu [illegible] et [illegible] signo libertatis [illegible]

[illegible], debet [illegible] in Deum tamquam in [illegible]

[illegible] alterius [illegible] et alterius

[illegible] in [illegible]. Unde [illegible] non [illegible]

[illegible] opera [illegible] discretio [illegible]

[illegible] referenda in Deum tamquam in [illegible]: et [illegible]

[illegible] in [illegible] 2° et in Deum tamquam in [illegible]

[illegible].

[illegible]

[illegible] 4) [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
Dei [illegible]
[illegible] et [illegible] : n. ē [illegible]
[illegible] Dei [illegible]
[illegible] cap. 23 [illegible]

[illegible] in [illegible]
[illegible] Dei [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Dei [illegible] collatione [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et minus [illegible]
[illegible] et [illegible] Dei [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] intelligendus [illegible]
[illegible] intelligas, [illegible]
[illegible] Dei, [illegible] Deo [illegible]
[illegible] Deo det [illegible]
[illegible] et [illegible] (cum [illegible])
[illegible] (cum [illegible])

[illegible] Spiritus Sancti. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] a Deo [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

3° [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] hoc [illegible].

3. [illegible]

11°. [illegible] ad Romanos [illegible] 8. [illegible] Dei

aguntur, hi filii Dei [illegible] [illegible]

a Deo; et qui a Deo [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Deo [illegible]

[illegible] de [illegible] [illegible] cap. 2. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] salutar

[illegible] ut [illegible] dubitet [illegible]: quotquot Spiritu Dei aguntur

et [illegible]. hoc [illegible] ad validitatem [illegible]

[illegible] [illegible] facere [illegible]

[illegible] cap. 2. aguntur [illegible] ut agant, [illegible]

[illegible] aguntur: [illegible] aguntur [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] etc.

[illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible]

[illegible] et

[illegible] lib. [illegible] cap. 1°. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

Dei [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

Subiectio II

Testimonia Conciliorum, quae videntur favere praedeterminationi physicae, declarantur.

1um ex Concilio 2o Arausicano canone 4o, nono, et et 25, ubi dicitur: in opere bono non nos incipere, et postea Dei adiuvari; nec Deus exspectare nostram voluntatem, ut Dei subiungat misericordiae auxilium. atqui auxilium gratiae non sit physice praedeterminans, et determinatus a libero nostro arbitrio, in opere bono incipit nostra voluntas, ergo Deus exspectat, ut Dei subiungat suae misericordiae auxilium; ergo auxilium Dei est physice praedeterminans.

Resp. admittendo Concilii textum, [illegible] et negando minorem. Nam isti canones definiunt nullum salutis initium, seu desiderium aut opus etiam minimum salutare esse nostris viribus factum praecedere ad auxilium gratiae: id definiunt contra Semipelagianos asserentes initium salutis esse a nobis sine Dei gratia operantibus, ut videtur mihi, intendunt quod debeat [illegible] semper auxilium supernaturale: id quidem nos libenter fatemur, et [illegible] probamus: non autem intendunt quod debeat praedeterminans auxilium gratiae physice praedeterminans: quod libenter nos ex [illegible] negamus.

Imo probo ex canone [illegible] de physica praedeterminatione, quod ex illis de fide, non sit initium salutis, et quod [illegible] simpliciter [illegible] illud, quod [illegible] est non dissentientibus, non posse habere sine concursu gratiae; et potestas simpliciter ad initium salutis, quae etiam est in dissentientibus, potest haberi sine auxilio gratiae physice praedeterminante, ut fatentur adversarii: ergo isti canones non loquuntur de auxilio gratiae physice praedeterminante, et de auxilio sufficiente, et [illegible] sufficienti, et efficaci, quod nobis debeat [illegible] liberam [illegible].

Secundum est ex Concilio Senonensi [illegible]: in operatione boni efficiendi 1o et principaliter operari [illegible], primatum boni operis adscribi gratiae, non arbitrio; et voluntas debere [illegible], et [illegible] gratiae voluntatis 1o et principaliter agit voluntas, ergo [illegible]

5.ⁱ ℞.

Resp. Competens, finis et rer. equalibus modi mineruam sint com-
pensati ng gra n est agere q. prius agit, et qui in illis
... primi ... sive primatis ... e ingenere
causae efficientis, qui movere tenent et conducat voluntates ad agendum;
... liberi n elevat, nec excitat gra ad agendum: atque ad vo-
luntas creata debet gra, et gra n debet voluntas, quia in
voluntate creata n primatis causae efficientis et finalis, quia n
dat perfectiones, et imperfectiones, ut infra declarabimus.

3.ᵃ Disp.

Tridentino et Cenonensi, que in hunc mod. dicuntur, relinquuntur
adversarii. Ex gra X ... dilla cohaeret cu libertate arbi-
trii, que ... Calvini cu illa n cohaeret, et de Calvini gra in-
vince efficax n cohaeret cu libertate arbitrii; ergo illa gra
invince efficax cohaeret cu libertate arbitrii. Coa optima,
maiore certa, et mauri ... ... Calvini et ... depend
... ... n ... Calvini ... &c.

Responsum.

... est ... ...
X ... cohaeret cu libertate arbitrii, que ... libera ...
... ... liberi gra, qua ... ... tenent liberi
nos arbitrii. ... ... n cohaeret cu libertate arbitrii;
... ... qua ... ... tenent liberi nos arbi-
trii, cohaeret cu libertate arbitrii. ... ...
... n cohaeret cu ... ... arbitrii, quae ... ...
et Calvini cohaeret; ... ... et Calvini necessitas ...
cohaeret cu peccato liberi arbitrii. ... ... necessitas ... cohae-
ret cu peccato liberi arbitrii.

Pro ... adversarios, et ...
... ... catholicis ... et ... ...
... ... catholic

unanimiter Deum in ipsum adducit: circa de omnibus etiam [illegible]
in actu gratia, quae dicunt, increatam innuet [illegible] rec-
[illegible]. Similiter [illegible] [illegible] gratia [illegible] amplectuntur, quod
[illegible] Deus salutaris; atque [illegible] esse [illegible] et
[illegible] cum [illegible] intrinseca, et [illegible] creatur et [illegible]
[illegible] extrinsecae, et [illegible]. [illegible] sensu [illegible]
[illegible] Dei, ergo [illegible] liberum [illegible] desperant, [illegible]
Calvinus: [illegible] in [illegible], [illegible] apparebat
et [illegible] Calvinus, [illegible] desperant Dei [illegible], [illegible]
ergo [illegible] damnat, quae damnant [illegible] nos [illegible]
per Christum [illegible]: [illegible] a Calvino [illegible] et simul [illegible]
[illegible] ipsa [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] nec omnino. [illegible] Calvinus nunquam [illegible], et [illegible] docet [illegible]
esse intrinsece efficacem: in quo conveniunt [illegible] Dominicani, et
ideo differunt a Jesuitis.

[illegible] ex [illegible] Soto, Gonet, et alii
Patres Dominicani [illegible], quod [illegible] illi [illegible]
[illegible] doctrinae ipsorum [illegible] doct. Calvini. [illegible] illi
[illegible] Calvinismo: [illegible] [illegible] doctrinam [illegible].
[illegible] Calvinus [illegible] [illegible] efficacem [illegible]
[illegible]; et hoc [illegible] [illegible] et [illegible] Jesuitae
[illegible].

[illegible] Jesuitae [illegible] a Calvino, [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] summo [illegible], [illegible] amor [illegible]
doctrina Calvini, [illegible] esse intrinsece efficacem: ac contra [illegible]
[illegible], [illegible], ex quo deducit Calvinus [illegible]
beatitudinis [illegible]. [illegible] catholici [illegible] summo [illegible]
[illegible] ab Arianis dicentibus filium Dei [illegible]
[illegible] Patri, [illegible] [illegible] filium Dei creatum, [illegible] nec dominus filius
creatus [illegible] Patri! Et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a [illegible] pelagianis [illegible] medio [illegible]

Deus sit agendo seu movendo: ad quidd exemplum ipse
... ad continuandum ... qualitatibus est, ut nullo
... in materia ... Quaestiones ... agendum,
quas Dominicani ... et illius doctrinae intendunt,
... nominalis ... et ... eloquentiae: ... est
per ... dignata, ... quoque
... et ... et Dominicana est ...
... si ... eadem ... et eadem ... necessitas
... eadem necessitas, ... apud
... , ... Patres Dominicani ...
... , ... necessitas ... ,
... et ... ut ... :
Subsectio 2ª ... qui ... videntur ... exponunt.

Subsectio 3ª.

Patres, qui pro physica praedeterminatione videntur stare, exponuntur.

Plura Divi Augustini testimonia ... Sanctus ...
tomo 1° disp. ... de ... Dei ... § 3. 1° ...
de Praedestinatione Sanctorum cap. 3°, et 16, et de bono ... cap. ...
... cap. 3° docet ... salutarium ...
... esse Deum.

... non ... solius Dei, ...
non sit nostrum, et ... ex ... ,
1° § et in hoc sensu. Et ... cap. 2
quarum ... ait, sit ... Dei, ... et
... et cap. 3° ... , (... credere et operari) ... est ...
... et ... et ...
... ad ... , ut ... , ...
nostrum, sive ... , nostrum sequendo. quid ... itaque ...
Deo ... ; ... ullius ...

[illegible] 1

esse viribus nostris, nobisque non esse [illegible] facultatem [illegible] [illegible]: quod [illegible] contra Aug. in eo lib. et in aliis contra Pelagianos, et Semipelagianos: quod valde notandum est contra hos et alios testimoniis Augustini et aliorum Patrum [illegible].

[illegible] lib. de correctione et gratia cap. 14 et in enchiridione cap. 95 et 98 [illegible] [illegible] arbitrium hominis non posse resistere Deo volenti ipsius hominis salvare: ergo [illegible].

Ergo hoc [illegible] Aug. posse resistere Deo, non posse resistere Deo efficaciter volenti ipsius salutem; quia decretum efficax Dei supponit scientiam mediam infallibilem nostri dissensus sub conditione gratiae in his circumstantiis: qua [illegible] impossibile dissensum non ex suppositione antecedente, sed ex suppositione consequente.

3o Aug. lib. 1 ad Simplicianum quaest. 2 et de correctione et gratia cap. 5 et [illegible]: et de [illegible] destinatione Sanctorum cap. 8, 16, et 17 docet gratiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] differentiam, quae non est [illegible] [illegible]: illamque appellat altam, secretam, et mirabilem efficaciam bonae voluntatis, quam [illegible] vocationem sequitur, qua ita [illegible], ut [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] salutare.

Ergo [illegible], ergo [illegible],

[illegible] talem esse; [illegible] non [illegible] sit [illegible] [illegible]; et quod supponit scientiam mediam infallibilem [illegible] sub conditione gratiae et divinum decretum efficax [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: ac proinde est efficax illa gratia [illegible] [illegible] ante, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntatis credere.

4o [illegible] Sanctorum [illegible] de gratia et libero arbitrio cap. 5 et 16 dicit, quod Deus facit, ut faciamus [illegible] efficacissimas vires voluntati. Et lib. de correctione et gratia cap. 10, 12, 14, et 15, et de [illegible] [illegible] cap. 6 et de gratia et libero arbitrio cap. 7 recognoscens gratiam efficacem ab intrinseco, qua [illegible] [illegible] certissime, indeclinabiliter, insuperabiliter, [illegible], immutabiliter, infallibiliter [illegible] et [illegible], quod, ubi, et quomodo voluerit, docet [illegible] cordis in hoc fieri [illegible] potestatis [illegible] Dei, qui sine dubio habet inclinandorum cordium [illegible] potestatem, quo et quomodo voluerit. [illegible] [illegible]

et in enquisitione cap. 16, et 38 et lib. 2o de ... cap. ... Pela-
gii cap. 2o: Deus, ait, corrigit, sit Arausican., occultissima
et efficacissima potestate ... et transtulit ab indignatione ad
lenitatem, quae ... ita in fabrica ... mox ...
... designant.

... appellarique ... efficacius
... liberum ... efficaciter ... volun-
tate ... Ceterum ... ut sustendimus ... et ...
et subiectione ... vero illa ... quae est vehementissima ... et
... ut ... indifferens, et ... in quo
... in ... cap. 16 ... liberum arbitrio
ab ... vocatio ... ei ... Deus ... ut ...
... et ... hoc loco ...
... efficacissime, quae ... distinguit Augustinus
... et ideo ... Deus
habet ... magis et minus efficaciter.

Praeterea ... Deus po-
sse indeclinabiliter et ... movere, flectere, et ... voluntatem
hominis, et convertere, quando, ubi, et quomodo voluerit, 1o ... quia ...
... est, ... est ... dicimus, ex eo, quod ...
ita ... voluntatem ... ut in nullo statu ... a Deo ...
... libero ... habet ... ne-
... infallibiliter. ... gravissime ...
in hoc ... defectu ... potest, in nullo ... statu est,
nec ... a Deo; 2o quia Deus habet in se ... affec-
tiones ad movendam voluntatem ... collective ...
infallibiliter ... resistere ... sive ... omnes ...
resistere: quae quidem indeclinabilitas ... non ... ...
... Deum ... mirabilis.

V ... Deus non ... -
... potestate hominis, ... potestate sua ... : et

neq. grā facit hoc ex nolentibus volentes: dicit quod facit
ut faciamus, quod [illegible] faciemus, [illegible] faciat. Experientia
docet Aug. esse grām Dei, quam dicitur posse agere et per-
severare, vero et ipsum actualiter agere et perseverare
quae grā esse necessaria post lapsum Adae, ita Aug. in infinitis pro-
pemodum locis, ut epist. 107 et lib. de praedestinatione sanc-
torum cap. 10 et lib. 2 de dono perseverantiae [illegible] Pelagii cap. 13 et lib.
de gratia et libero arbitrio cap. 21 et lib. de correptione et
gratia cap. 10, 11 et 12.

Itaque, incipiendo ab hoc ultimo testi-
monio Aug. est duplex [illegible] dari grām Dei, quae prima confert posse
agere et perseverare; quae quidem est grā mere sufficiens; et al-
tera grā, quae confert actualiter agere, et perseverare, quae
sane est grā efficax: haec 2da grā exhibet adiutorium ab intrinseco,
et ex natura sua [illegible] et ex [illegible] voluntate. Quae [illegible]
[illegible] ipsa Aug. testimonia nobis obiecta. Etenim ibi asserit
non fuisse Angelis datam grām specialem, qua datur homini post lap-
sum Adae, reipsa perseverantiam hanc reddit, quam [illegible]
in illis expediri sua libertas: et addit: Si mali Angeli
per suum arbitrium ceciderunt, ita boni per suum arbitrium steterunt.
quia illa discretio facta fuit dependenter a voluntate creata.
Inde subinfert in statu innocentiae Adamum habuisse Dei auxi-
lium, quo posset perseverare, si vellet: quia in illo statu non fuit
necessarium auxilium grā physice praedeterminans voluntatem ad perseveran-
tiam independenter a libertate divinae creatae. Quae obiter insin-
sinuat Aug. naturam intrinsecam grā efficacis post lapsum consistere,
quae [illegible] grā ante ipsum lapsum, non ideo est, quia requirebatur nova grā
physice praedeterminans; sed quia naturae grā [illegible] [illegible]
[illegible] reddit [illegible] appetitus, ad quos efficaciter vincen-
dos [illegible] grā requiritur, quae ad [illegible] [illegible]
[illegible]

Quae [illegible] non ad reliqua [illegible]
Aug. testimonia facile est. Sanchez doctor negat Deum permittere

fidei de potestate nostra, et divina potestate, sive praedestinatione: et nullus vero, si meretur ex suis, unde sumpsit, procedit ad praedestinationem, et gratiam Dei, ut supra monuimus. Interea tamen Deus ex nolentibus facit volentes, auctoresque facit nostrae voluntatis eam movet et excitat, necessario nam ... nolunt, ut vult, sub via media divinae operae, et simul cum ... ad velle. Unde recte fiat ... Deus facere, et facimus: non ... ut Deus faciat: ... non excitamus Deum ad faciendum aliquid modo ante ... Deo: ... Deus excitat ad operandum: ... et magna ... nostris ... Deo ... et ... vere et adhaerere ... Deum, ut nobis ... auxilium: ... Pelagianos, qui contendebant ... antecedere tanquam initium gratiae et praedestinationis. ... praecedenti adeo, nos possimus facere, ut Deus faciat; ... possumus ... Dei facere, ut Deus nobiscum faciat, et operetur.

Unde hoc ergo: Deus facit, et faciamus: duplex sensus excerni. ... qui ... causalitatem Dei indecenter monstraret ... nostrae voluntatis in Deum. ... qui significet causalitatem ... ultimo ad Deum: in ... Deus est causa adeptae faciens, ut faciamus actus ... bilis: ... solus Deus ... moralis modo ... voluntatis ad Deum: et nostra voluntas nulla ... est causa faciens, ut Deus nobiscum faciat: ... nulla modo ... extrinseca Deo ... voluntas Dei ... ad ... faciat, ut faciamus actus salutares: ... ipsius auxilio Dei est causa ... actus salutaris; et ipsa ... ultimo ... Coelestini ... ut salus ... D. Hieronymus ... in Mattheum loquens de parabola

orandi synaxis: nec aliq. medio, per eas [illegible] efficere lemente humore pio, [illegible] in agro [illegible] [illegible]lare.

[illegible] Dionisius de [illegible] [illegible] asserit [illegible] facere [illegible]: dicit enim in Deo esse binas voluntates existentiae [illegible].

Reo, [illegible] Dionisius minime dicere [illegible] tralitas, et definitrices et effectrices, quas nos etiam admittimus dependentes à [illegible] medio. 2° [illegible] loquitur de [illegible] in mun[illegible] voluntati deprae [illegible] [illegible], et extrinsece [illegible] Dei voluntate, quam nos [illegible] infitiamur, dummodo [illegible] [illegible] medio efficaciae extrinseca ordinem. 3° [illegible] loquitur Divinis et Vol[un]tate [illegible] actus liberos, et de [illegible] existentibus: [illegible] enim: [illegible] Deus exemplaria [illegible] divinas actiones substantificas: quas dicit esse voluntates existentiae definitrices et effectrices.

Alias [illegible] S[ancti] Cipriani, S[ancti] Athanasii, S[ancti] Irenei, S[ancti] Ambrosii, S[ancti] Hieronimi, S[ancti] Chrysostomi, S[ancti] Epiphanii, S[ancti] Cirilli Alexandrini, S[ancti] Anselmi, S[ancti] Gregorii, S[ancti] Bernardi, S[ancti] Laurentii Justiniani et S[ancti] Thomae, [illegible] adducunt [illegible] eisdem solutionibus, quas [illegible] exponunt, ut ex [illegible] patebit. Hoc unum advertere, neque [illegible] auxilii efficacis, ad [illegible] isti [illegible] [illegible] habent; nullus enim asserit tale auxilium esse ab intrinseco efficax. Secundo [illegible] ex [illegible] desumptae diluuntur. [illegible] plures obiectiones ex capite libertatis solvuntur.

Forte plures me accusabunt de [illegible] [illegible] [illegible] cum antiquas et rancidas [illegible] obiectiones, [illegible] solutas, et [illegible]

[illegible] quod [illegible] primo [illegible] in [illegible]
[illegible] in medio [illegible]
[illegible] adverterunt [illegible] est fundamentum adversariorum argumenta, quae
Gonetus magni facit, et Cabarrete audet coacervare[illegible]
dentia.

Dividunt a primo in determinato, et indifferenti, ut indifferen-
tia non sequitur ad determinatum; et liberum hominis arbitrium, nisi detur,
[illegible] determinatum est indifferens et determinatum: [illegible]
1o indifferens et determinatum inter se opponuntur, ut frigidum et
calidum; et ideo calor non potest accedere a frigido, ut [illegible],
actus determinatus ab indifferenti ut indifferenti. [illegible] 2o, quod id,
quod est ad [illegible], est [illegible]; et [illegible]
[illegible], ut [illegible] in actu, ut docet D. Thomas [illegible]
corum lectione 8 [illegible] quaestione 19 articulo 2o, ubi ait: nihil
ad causatum ab aliquo, quod est in actu, quod nihil agit, nisi
[illegible] quod est in actu. Ita Gonetus tomo 3o disputatione 6a de modo, quo
voluntas movetur articulo 2o § 8.

Ignoro a quo [illegible]
argumentum [illegible] nisi ab illo, [illegible] libertatis:
quae quidem est potestas eligendi, et determinandi inter extrema opposita:
quod [illegible] ante [illegible] axioma-
[illegible], quae [illegible] illi manifeste [illegible] univer-
salis [illegible] apud [illegible] Montoya tomo de [illegible]
[illegible] disputatione 30, et Eximius [illegible] libro 2o cap. 14
[illegible] libro 3o cap. 44.

Resolvo ergo, negando majorem, [illegible]
[illegible]: a primo indifferenti, ut indifferenti non sequitur actus
determinatus [illegible]: [illegible] majorem: determinata libera, nego majorem.
Et quidem illa propositio [illegible] omnibus philosophis, ac theologis [illegible]
studio partium [illegible]. Praeterea illo [illegible]

Calvinistae et Janzenistae [illegible] quidam, et [illegible] ad libertatem [illegible] sequentia [illegible]. Et quidem si [illegible] illud verum est, non video, quo pacto sine [illegible] involvant posi[illegible] Calvinistas et Janzenistas recenseat, ut [illegible] satis [illegible]. Insuper ille adversarius [illegible] in [illegible] libertatem quae quidem [illegible] potentia indifferens actus determinati [illegible] ullas [illegible] praecedente manifestus [illegible] instantia, et de falsitate [illegible].

Quod ultimo [illegible] syllogismo [illegible] retorquet, [illegible], actus liber ut liber non procedit nisi a principio liberant liberum; sed principium liberum ut liberum est principium indifferens ut indifferens et [illegible] determinans: ergo actus liber non [illegible], sine procedit nisi a principio indifferenti, ut indifferenti. Concludendum maxime evidens, [illegible], nec [illegible] negari non potest, salva fide: [illegible] quia alioquin qui peccant excusationem haberent; et qui observant mandata non essent laudabiles; siquidem ad transgressionem non esset indifferens, sive [illegible] potens. 2° quia liberum ut liberum dicitur in ordine ad duo extrema opposita; et non potest determinatus ad duo extrema opposita esse indifferens. 3° quia fide sanctum est, hoc posse se determinare ad utrumque partem. [illegible] illud Ecclesiastici cap. 15 apposuit tibi ignem et aquam ad quod volueris porrige manum: ergo nullum [illegible] [illegible] indifferens libere se determinet. Sine [illegible] foret [illegible] exercitium, [illegible] absurditatem involveret! [illegible] liberum arbitrium sua actione libera et actu indeterminato, et [illegible] determinat: ergo a principio indifferente ut indifferente non defectu [illegible], aut alicuius requisiti, sed ratione libertatis et dominii praecedere potest actus determinatus, non [illegible] liber.

Non, inquam, [illegible], et [illegible] quod [illegible] indivisibiliter [illegible], necessitatem [illegible] ad unum, quae necessitate dicit [illegible], [illegible] [illegible], quod [illegible] [illegible].

debet physico, non politicae physica, sine in repugnante, et voluntas efficax Dei, sine adhibitione requisitorum ex parte actus, vel adoperandi: et ideo ejus nomine non est pervenire a ca indifferentiam utrindifferentis: semper enim ejus liber; quia voluntas nostra est indifferens indivisibilitas; et dominium, nam et, quod operatur tanquam dominus suarum actionum, et leges debet; quoquidem dominio non proveniret, si actus non esset.

Nec nostra voluntas videbat ponendo in re aliquid quod ab operante, et qualitate ejus tribuendo hanc, quod similes sunt alias, et non hanc dicere. Et auidem hanc neque doctrina debeant fateri peccatores: siquidem quod ipsa a principio indifferenter indifferente, ut est a voluntate instructa solo auxilio sufficiente sit sine luce simpliciter procedere actus debitus, et actus non procedat: et a voluntate et indifferente peccatoris [illegible] peccati, quod procedat peccatoris admissione peccati, non procedit per defectionem aut falsa peccati, ut docent promotores.

Primo dispensatio tot peccata, quot verba Domini: major est ita: ut frigidus et calidus ita opponuntur ut utique nequeant esse in eodem instanti reali frigidus et calidus in gradibus intensis: at vero idem posset esse in eodem instanti reali indifferens et debitus quod diversis signis non: ut ipsi et nos fatemur: quod hoc non impedit quominus indifferens non sit debitus earum, quae in differentiis. Minor etiam est ita: ut calor quidam non procedit a frigore; ceterum non tibi opponitur, et si frigus caret virtute ad producendum calorem: et eum forma ignis A, opponitur forma ignis B, et ideo nequeunt coexistere in eodem subiecto; et tamen una forma ignis producitur ab alia, quae habet virtutem naturalem ad illam producendam.

Secundo dispensatio non sequitur, si [illegible]. Nam si erat maior: et distinguendo minor:

sed ons p in poa adoperandum, aut bonum, ut malum, et diu... ... ... agendi: ... ... operandum ... agendi: necommens. Nec non ... Thomas: ... ad ... quo, qd e in actu existe, et ... ... requisitis ad operandum instructe.

Instas 1o ex D. Thoma 1a 2e q. 9 art. 4 in corp: Quod quandoque e in actu, et quandoque in poa indiget moveri ab aliquo exteriori; sed talis e nra Voluntas: ergo indiget moveri a Deo, qui semper est in actu.

Hoc Sanctus Thomas ibi loquitur de actu non libero, sed libero, quod agit sine ... ... sine libertate, ut ex ipso ... ... quandoque e in actu, quandoque in poa, qualis e nra voluntas, ... qd ... in actu ab aliquo movente, qd sit semper in actu, et nunquam in poa, nempe a Deo; qui movet ... ... in actu ... ... simultaneus, non ... ... et ... ... motio, ... et ... in actu 2o procedit efficienter a Deo ut 1a et ultima causa, atque actu purissimo.

Instas 2o ex Divo Thoma 1a 2e q. 13 articulo 3 ad 3 ait: ca, quae ex se ... e, oportet qd debeat ab aliquo exteriori adesse; sed nra Voluntas ca ex se ... ... qd debeat ab aliquo exteriori adesse.

Hoc Divi Thomae testimonium ... nobis ... ... intelligam ... Cayetanus lector ad cap. 82 libri 1 contra gentes: quod plane intelliges, inquit, quae hic dicuntur brevissime: in hoc autem capite et ... ... non ... ... Divi Thomae intelligunt de ca nali, non de libera; qm non hec, ... illa ...

lib. q. ei adsit ante actum; atq. q. n. habeat potestatem se determinandi, illi causalit. et imperij ad applicari et determinari ab alio: et ideo dicitur indiffer., quae sumat determinatione et ab alio determinatur, et indiffer. necessitatis negativa, siue passiua, et imperfecta, siue contingentia passiua, ut potentiae quae non habent dominium, nec potestatem eligendi unum extremum determinati ab alio.

Inuersa ea verba intelligunt de causalitate et potentia ab aliquo externo tanquam ab inclinante, specificante, mouente, et proponente bonitatem; non vero tanquam à praedeterminante infallibiliter, et efficaciter. Nam sic Deus à nullo externo, siue extraneo tanquam ab inclinante, mouente, et proponente bonitatem determinatur; quod ubi explicat D. Thom.: bonitas et intellectus Dei, quae eius voluntatem determinat, non sunt aliquid externum, siue distinctum à voluntate et amore Dei; at vero voluntas siue humana siue Angelica, non solum à Deo, determinatur à causalitate primi et solum, imo etiam immediatius ab ipsa de pre proponente bonitate, tanquam ab inclinante, mouente, et specificante et, determinari late, hoc est trahi, moueri, et inclinari; quod tamen non obstante, non potest determinari ab alio tanquam à principio exteriori non efficaciter infallibiliter determinante, nisi amittendo libertatem: Quia voluntas omnino est incapax illius determinationis.

Obiiciunt 2°. Deus 1° est 1a libertas. 2° est primus agens. 3° est 1us mouens. 4° est 1us determinans: ex quo inconsulti inferunt aduersarii: ergo Deus praedeterminat omnes nostras actiones etiam liberas.

Ad 1um dico, Deus est 1a libertas libertatis, cuius exercitium antecedat et causet nostram libertatem et nostrum exercitium liberum: concedo antecedens: cuius exercitium praedeterminet nostram determinationem et impediat exercitium nostrae libertatis: nego antecedens. Vel, aliter distinguo: libertas potente decernere, vel permittere omnia per quodcumque medium: nego antecedens: per aliquod, vel aliquod ex infinitis, quod congruit: concedo antecedens. Præterea dicitur

primi distinctionis dico: Deus est non unicus liberus, et solus liberus; quia non supponit aliud liberum, ad cuius liberationem efficiat: nam Voluntas non est solus liberus absolute: non a [illegible] dependat a Deo; et quia supponit aliud prius liberum, nempe Deum, qui efficit et causat nostrum liberum decretum, vel ad illud [illegible] non debet. et nostra Voluntas participat a Deo suum liberum decretum eo modo, quo vitam participat: et sicut participat vitam; quia vita creata dependet a Deo ut efficiente eius vitam, sed ut eius vitaliter efficiente, seu ut eius vivente: ita participat decretum liberum; quia talis decretum dependet a Deo ut efficiente illius, et ut decernente illud: ac proinde sicut nostra Voluntas non est absolute solus vivens; quia dependet ab alio vivente nempe vitam efficiente: ita non est solus liberus; quia dependet ab alio libero, videlicet a Deo efficiente nostrum decretum liberum.

Pro 2° dicto intelligendo adverto. Deus non potest [illegible] per [illegible] illa re media efficacia decernere vel permittere omnia: quia id non primi, et unius liberi proprius esset; at non infinite liberi esse incomprehensibilis; quia potest quodvis decernere, vel permittere efficaciter per aliquod, vel aliqua etiam infinita media, quae [illegible]. Ratio est, quia ipsius Dei summa potestas, et sui Dominii immunibilitas exigit, ut in genere necesse sit, quod multa et infinita sint media indeterminate sumpta sint efficacia; et multa et infinita inefficacia: et humana libertas, quae cuilibet decreto Dei auxilio potest per in electione consentire, vel dissentire, petit, ut in specie, vel in individuo omnino sit cuilibet decreto et illam auxilio Dei esse efficax vel inefficax pro libera ipsius hominis determinatione.

Tertius. Divinae voluntatis efficax non in quod subitur ordine liberi, et etiam quoad nostrae libertatis: probatur [illegible] quia ad visionem et efficaciam Divinae Voluntatis spectat habere media, quae assequatur infallibiliter, non in [illegible] nostrae Voluntatis, et etiam nostrae libertatis: [illegible] quia Voluntas Dei apta refundere suum

efficacitus in medio necessario: quia aliud voluntas Divina indifferens effi-
cax, scilicet non voluntate: ita medium necessarium est in Divina libera
nostra libertate.

Ergo distinguo antecedens: per prius media non repug-
nantia, per non nostrae libertati: concedo antecedens; per media repugnantia nostrae liber-
tati, quamvis erit multis intendimus, unde non sequitur antecedens.
non secundum non spectat ad ipsius efficaciam Divinae Voluntatis; et ad illam non
spectat obtinere amorem liberum per ipsius veritatem Divinae libertatis;
Illam, tertio spectat quod per medium indifferentia cum prius per
non medium habere effectum, sed Deus infallibiliter obtinere nostrum dicitur cum non
libertatis. Ad ipsum non efficaciam Divinae Voluntatis ... non nostrae liber-
tatis esse in necessitati quia supponens non medium et disponere libertatis
arbitrio media inferre et per se indiretur et ex hunc arrestum ... inefficaciam:
ac per inefficaciam Divinae Voluntatis non sit refundit in ... generalitatis quae nimis
efficacia ... et independet a Divina nostrae voluntatis.

Ad 2um sequitur
Concedo antecedens et nego consequentiam. Deus est 1us agens, quod prius efficit nos, et nostram libertatem
in actu primo, quae liberi nos agamus: et etiam est 1us agens in efficiendi ...
addere, tum dignitatem et perfectionem, tum in non agendi, et etiam utilitatem ... quae
efficit ipse prius indiret.

Ad 3um distinguo antecedens: Deus est 1us movens non
antecedente efficaci et generalitatem: nego antecedens; imo et negatur, quod talis non
esse actus liberi implicationem: non antecedenter indifferente; seu con-
comitante, et idest identificante per non modum, sive actus liberi
nostrae Voluntatis: concedo antecedens.

Ad 4um distinguo antecedens: Deus est 1us determinans:
hoc est prius se determinans independenter ab aliis, quod ipsius efficiat
virtus se determinandi, et caret ex illo ipsius determinatione: concedo antecedens: et
1us determinans: hoc est prius se determinans, et prius determinans nos, quam
nostra Voluntas se determinet: nego antecedens. Cum Deus prius se determinat

ad sua determinationem, quos nos ad nostras actiones liberas: et sic dicitur independenter ab alio qui ipsi det virtutem se determinandi et ejus illo efficiat determinationem: et ideo Deus dicitur 1us determinans: alter vero qui ejus determinat nos, quos sedeterret nostra voluntas: nec enim prioritas temporis de [illegible] non supponente, etiam implicatoria; quod si una esse ejus determinant ab initio [illegible] indeterminis: ac contra [illegible] determinandi à posteriori est tollenda. Unde non possum non mirari adversarios, qui nobis negant, ante Deus esse omnis determinans nostras voluntates, [illegible] non ex eo [illegible] Deus sit 1us determinans: quasi facilius foret, quod Deus esset primus determinans, quos non esset determinans.

Instas 1o. Ergo creata voluntas est 1us determinans; siquidem non dependet à Deo ut praedeterminante, nec supponit aliud prius ipsius determinans.

Respondeo negando illationem: quia cum voluntas, licet non dependeat à Deo ut praedeterminante, sed debet dependenter à Deo ut conferente ipsi virtutem se determinandi, et efficiente cum illa determinationem actualem, non est 1us determinans absolute: sicut non est 1us vivens absolute, licet supponat aliud vivens, quod per suas actiones vitales vivat; quia vivit dependenter ab alio, nempe ab eo, qui confert illi virtutem vivendi, et efficit cum ipsa voluntate actiones vitales: est, non 1us determinans secundum quid, sicut est 1us vivens secundum quid; quia est vivens immediate per actiones vitales creatas ita, ut non supponat aliud vivens per easdem actiones: ita se determinat ab intrinseco per suas actiones creatas, et non supponit aliud, quod per eas actiones, aut se, aut ipsas voluntates determinet: quidem est esse 1us determinans secundum quid; non vero est esse 1us determinans absolute, et positivus ultimus, sive simpliciter; siquidem supponit aliud 1us, quod tunc confert illi virtutem se determinandi, tunc efficit cum ipsa voluntate actualem determinationem.

Instas 2o. Idem est determinare voluntatem, ac ejus determinationem efficere; at Deus est 1us efficiens actualis determinationis nostrae voluntatis: ergo est 1us de-

tamquam ita, ut reddat, et debeat non p[rinci]palitur, et non p[er]petuo p[er] efficit.

Pro secunda maiori. Certum non est idem determinari et compositio ac cum determinari efficientia: et non est causa, nihilo ex efficientia actio qualiter: sicut natura ignis non est actus determinata; et tamen nec per illa movit; nec determinatur p[rinci]paliter per illa. Ratio autem est, quoniam p[rinci]pius determinatur tale distinguit p[rinci]paliter duas, unum efficientis, et alterum formalis extrinsecus: ille est quo mediante determinans operatur; et eodem operatur, et efficit p[rinci]pium supernale non determinans: sicut distinguit formaliter in libertate ab intrinseco non operandi, et est p[rinci]pium ita et voluntas liberi, ubi sit Dei auxilio supernali: quod cum determinans actio libera qualitatis, sit ea, quae agit, et ita agit ab intrinseco ergo, ut possit ab intrinseco illud non agere, debet in eo determinati distinctio per duas efficientis, quo agit, et per mediante ab intrinseco non agere tanquam per duas, scilicet p[rinci]pium formale extrinsecus actioni, quae est et determinat formalis determinatio.

Rem explico exemplo ab intrinseco: cum vivens distinguit in se tali per duplicem duas alterum efficientis, qui Deus est principio supernali, quo illa est efficit, et per illud non movit: et alterum materialis, qui principalis proprius est: non p[rinci]pium in tale vita physica ut tale est immanenter efficiens, sive actionem alterius p[rinci]pium se determinans est, quod efficit ipsum ab intrinseco, potens ab intrinseco illud cohibere, et ita ab indirecte ad duas et non ipsum, sive divinum, se producit illud p[rinci]pium internas duas: et in eo se determinanti distinguit per duas efficientis a potestate agendi ab intrinseco, et per duas formalis a potestate non agendi ab intrinseco. Et quamvis nostra voluntas habeat ipsum agere actus supernalis ab auxilio; nihilominus non habet directe ab eodem auxilio posse ab intrinseco illud non agere, seu cohibere, et a sua facultate naturali: et haec potestas non agendi ubique naturae addeterminat operandi libere; non tamen ut p[rinci]pium efficiens actionis, quae manere eadem, variatur (apud illos qui libertas et necessitas dicuntur non essentiales, et extrinsecas actionibus) deficiente potestate non agendi; et enim variat p[rinci]pium formale extrinsecus

ipsius actionis.

Ex dictis ultimo dicta infero. Deus est liberum determinans primatu causae efficientis, qui est primatus causae 1ae et Dei, ipsique non est primatus causae formalis et extrinsecae, et ideo est liberum determinans absolute, ac proinde cum negamus Deum esse causam 1am determinantem nostri arbitrii, non negamus in Deo primatum in genere causae efficientis, et primatum in genere causae formalis: quia id negamus ... esse causam ... non est negare in eo primo supernali primatum in genere causae efficientis, et in genere causae malitiae. Voluntas nostra non est ... liberum determinans primatu causae efficientis, quia non est causa 1a efficiens ... et ... liberum determinans in genere causae formalis, quia 1a causa formalis ita efficiens ab intrinseco nostris ... ut possit ab intrinseco immediate illum exhibere: et ideo est liberum determinans ... quid. Et nec Deus, nec ullum aliud principium supernale creatum ita efficit ... nostri, ut sit potens immediate illum exhibere. Subsectio 4a alias obiectiones vulgares, ubi quaedam ... a paritate unionis hypostaticae.

Subsectio 4a

Aliae obiectiones vulgares, ubi quaedam suarum a paritate unionis hypostaticae.

Obiiciunt 1o. ... liberum arbitrium aufert subditum potestati Dei; non est ... ... determinat Deus actiones arbitrii, non arbitrium actiones Dei: ... 1o Deus non spectat hos ad agendum cum illo: ergo Deus perdit ... determinatione ... 2o liberum arbitrium moveri a se, et moveri a Deo recte cohaerent, ut docet D. Thomas 1a parte, quaestio 105 articulo 4 ad 2um et 3. et quaestio 3a de malo articulo 2o ad 4um: ergo et determinari a se, et simul a Deo.

Resolvo alias omittendo multas obiectiones Dei et creaturae in diversis generibus: Voluntas nostra subditur Deo, et auxilio supernali tanquam principalius efficientibus actiones supernales; non tanquam determinantibus: nam horum ... in actu 1o est indifferens, et a nostra voluntate determinabilis; quod ut nuper dicebamus ad calcem subsectionis praecedentis, sola voluntas nostra ... ab intrinseco illum ... potens immediate ab intrinseco illum exhibere. quod praesertim Deus et auxilium supernale subdiuntur nostro arbitrio quoad determinationem operandi: neque hoc deprimit perfectionem Dei, et potius ... ad excellentiam causae 1ae ... creationem cum Deus liberae voluntatis ...

creare spiritus liberos, et iura libertatis illis servare, et illi relinquere iisdem reaetuandi: addo, ut notavi lib. 2° de phicorum ubi ostendit, 4 aspiciet quibus posse rerum Deus non subordinari, nec dubdi, et attemperari voluntati creaturae: namque potius creata operatur, ut subordinata Deo, (3.) quatenus nequit operari nisi subordinate Divino, quidque tribuendi iis uibus operandi, et actiones, ut finibus à Deo intentis deserviat.

Ad 1um

Ad 1um dist. concedo ant., et negatur cons., quas Cajet. puerilis vocat: datur enim medium inter ant. et cons.: nam Deus non supponit, ac proinde non sequitur deteratur: nec postmovit; ac proinde non spectat: concomitanter simul agit, concomitanterque cum nostra voluntate, objectum determinatur.

Ad 2um dist. concedo ant., si sermo sit non de motione Dei in hunc efficaci, et de motione Dei indifferente, et de motione a se voluntatis creatae efficaci: et in hoc sensu concedo cons.: At si in eadem sermo sit de determinatione Dei quoad actus in efficaces boni, et de determinatione à se creatae quoad actus efficaces: et etiam si determinatio à Deo sit quoad bonum in Deo; et determinatio à se in nostra voluntate quoad bonum in particulari: et quidem D. Th. loquitur de motione Dei indifferenti, non de motione ex se efficaci.

Instas 1° determinabilitas est potentialitas, ac proinde imperfectio: ergo Deus sit et quod est, eiusdem decretum ut potest actualissimus et purissimus, nequit esse determinabilis. distinguo ant.: determinabilitas ex impotentia, et debilitate concedo: sic evenit in auxilio, habet etiam supernaturali: ex libera libertate relinquendi in potestate nostrae voluntatis determinatas actiones, nego ant. quod sane omnes concederent in decreto Dei remunerandi, puniendi subditos aliarum actionum.

Instas 2° Dei concursus est infinite perfectus, et infinite virtutis: ergo nullo modo dependet, neque potest determinari à voluntate creata. Distinguo ant.: Dei concursus in actu 1° concedo ant.: in actu 2° nego ant.: nam ille est quo Dei voluntas: hic vero creatus: ille determinate existit ante nostram operationem: determinatur vero quoad operandum in actu 2° à causa 2a libere, ut docent Divus Th. in 2 dist. 28 quaest. 1ae articulo 1°: hic vero etiam in existendo dependet à causa 2a: in quo nihil absurdi, quod Deum dedeceat, ut constat ex dictis.

Obiicient 4: Deus est causa 1a et causa 2a libera: ergo praevagit, quia causa 2a est libera: ergo hanc subdetur, [illegible] libertate. Respondeo, distinguo consequens. Deus est causa 1a et non [illegible] libera, non tamen quia actio Dei est prior, quam actio causae 2ae; et quia est 1a prioritate excellentiae et dignitatis: et est 1a prioritate ordinis; quia concurrit prius producendo causam 2am, eamque conservat, et illi tribuit virtutem agendi, eamque [illegible], et applicat ad agendum, conferens illi omnia requisita ex parte ipsius ad actionem; et applicans suam operationem non solum ad unum effectum, sed etiam ad quemlibet alium cuiusvis generis: et deinde concurrit simultaneè in actu 2o cum ipsa creatura per suam virtutem [illegible] efficaciam. Et etiam est Deus causa 1a prioritate logica, quia bene valet consequentia ab actione causae 2ae ad actionem causae 1ae, et ab inferiori ad superiorem; non vero est contra ab actione causae 1ae ad actionem causae 2ae.

Instabis ex [illegible],

ex [illegible]. Quamvis causa 1a et 2a influant in eandem actionem, causa 2a est causa huius actionis tantum, quatenus procedit ab ipsa; non vero quatenus procedit a Deo: Deus vero est causa eiusdem actionis, non solum quatenus procedit ab ipso Deo, sed etiam quatenus procedit a causa 2a: ergo Deus non solum causat [illegible] illas actiones, quas causat creatura, sed etiam in [illegible] eas [illegible], [illegible] illa etiam quae provenit a creatura, dicatur etiam libere provenire a Deo; non vero e contra.

Deo [illegible] actionis, qua Deus et causa 2a simultaneè concurrunt ad eundem effectum, realiter provenire a Deo: et tota realiter provenire a causa 2a. Unde si sermo sit de actione in sensu reali; quidquid provenit realiter a causa 2a provenit a Deo: et e contra, quidquid provenit realiter a Deo, provenit realiter a causa 2a: at vero si sermo sit de [illegible] formali; et [illegible] principiat [illegible] dicta, et diuisa in duas formalitates, neque quod provenit a Deo formaliter, provenit formaliter a creatura; neque quod ut provenit formaliter a creatura, provenit formaliter a Deo; quia unus conceptus non includit formaliter alium. Sed demus istos conceptus: quod provenit formaliter a causa 2a includere formaliter alium: provenit formaliter a Deo, sive causa 1a: nihilominus id non probat concursum prioris et subordinationis Dei; et concursum simultaneum [illegible] causae 2ae, sic neque non [illegible] formaliter concursus causae 2ae [illegible].

Pot 1o obiici ex [illegible], [illegible] de incarnatione, sive de perfectionibus Christi statuimus concordiam libertatis humanae Christi cum unione hypostatica [illegible] [illegible] praecepto mortis in Christo, est [illegible] quoddam immpeditivum, et connexum cum acceptatione mortis; et [illegible] ponitur cum libertate humana Christi in morte acceptanda et subeunda: [illegible] subordinatio [illegible] immpeditiva, et conne-

nexus cum Deo, [illegible] in eius libertate.

Dico 1.um [illegible] negando

esse Disparitatem manifestam existere, que in [illegible] de [illegible]
nus de unione hypostatica existere, que in hac dissertatione [illegible]
[illegible]. [illegible] in existentia [illegible], ut praeexistat,
neque [illegible] ut cum [illegible]: neque [illegible] praeinfluens
in actibus liberis, nec [illegible] ut praeexpeditus [illegible]
[illegible] liberis; [illegible] remotum exigendi [illegible]
indifferentia [illegible] non inclinat ad observare
[illegible]: quae quidem [illegible] ad unum extremum libertatis;
[illegible] exercitium libertatis [illegible] ad unum [illegible]
et [illegible] immediate in [illegible] ad alterum extremum li-
bertatis; [illegible] media indifferentia, [illegible]
[illegible] adimplendum [illegible]. [illegible]
[illegible]: [illegible] quaedam [illegible]
[illegible] acceptare mortem [illegible] libertate humana [illegible]
in morte subeunda, quae [illegible].

Dico 2.um [illegible]

esse [illegible] exacta [illegible] ut praeexistat, et [illegible] praeexistere, [illegible] ut [illegible] immediate influens in actibus li-
beris; et sive appelletur [illegible], sive [illegible] ad unum extremum libertatis, sive [illegible], semper [illegible]
requiritur [illegible], et [illegible] actibus liberis ut praeexistat;
[illegible] praeexpedita ad unum extremum libertatis, [illegible]
[illegible] expedita, sive actus [illegible], et [illegible]
[illegible] requirit [illegible] indifferentia, [illegible]
[illegible] ad unum extremum [illegible] exercitium libertatis. Dissertatio 4.a [illegible] et nostra sententia explicatur, probatur, et defenditur. [illegible]
[illegible] sententia et nostra [illegible] explicatur.

Dissertatio 4.a

Jesuitica et nostra sententia explicatur, probatur, et defenditur.

Sectio V.

Iesuiticae et nrae sententiae explicatio.

Tandem accedimus ad 2am, et plurim. Iesuitic. et nrae sent. quas dissertae 3a sectione et 5a, Leni, alamo reftelli-mus, explicaq.

Cum auxiliu efficax grae non sit potentiae liberae nro arbitrio, verum et ipsius operari, et inferat antea ad deliberas absolutas et actuales liberi arbitrii, ratione connexionis infallibilis ipsius deliberationis, sive operationis liberae voluntatis, statim occurrit difficultas, quam plures Dres iudicarunt insolubilem. Ita Cajetan in 1a p. q. 22 art. 4 his verbis. Quomodo infallibiliter Divinae providentiae sub iis, quae liberae agunt, et indifferenter eveniant. Quodcumque possibile sit, ita fuit, ut responsive ad hanc dubitationem occurrit vere et radicaliter, et forte ab nobis intellectui insolubilis. Infra addit. ad hanc dubitationem nostri ingenii responderi in 1 Theol. ac mo... uistae ... hanc non recuso, et semper studui ad salvandum Divinae ... ; inalteri quoque Doctoribus nihil tractemus ... ad quae iste, nisi, quae aliter dicunt, de su... et divino: decretae ... ac et ... de libertate electionis Dei in ... Immaculatae ... ad quaslibet in universo invenitarum, ... ex dictis ... intellig. non quietant. Ubi non possum non advertere... ... Divinae formas eximius ... non fecere ... physice.

Difficultas haec. Voluntas humana, ut libere operetur ... salutares, debet esse ... in actu 1o pro ad illas cum potestate et libertate ... ad diligendum et non diligendum, ita, ut antea ad ipsas deliberas voluntatis, nihil ea debet, seu necessitet potius ad

dissentiendum, quam ad consentiendum: ac proinde se re auxilium sufficiens ex se esset, et dicitur, cum voluntas [illegible] operari, debeat esse inclinationem [illegible], ut voluntas possit illi resistere, vel dissentire; tamen ipsum sufficiens efficax non fit ex hujusmodi; quod sit ea [illegible] infallibilis cum ipso [illegible]: ideo enim de efficaci et infallibiliter inficit [illegible] voluntati, ad quod efficiendum datur quod auxilium sufficiens efficax, quod nequit componi cum potestate et libertate nostrae voluntatis ad consentiendum et non consentiendum: quod vel dicendum est auxilium sufficiens efficax quod destruere [illegible] et infallibili connexione nostram libertatem, vel ipsum auxilium efficax et infallibile [illegible] inefficax et fallibile per liberam actionem nostrae voluntatis.

Fundiatur D. Aug. hanc difficultatem proponens libro de gratia Christi cap. 47. ista quaestio, ubi de arbitrio voluntatis, et Dei gratia disputatur ita ad discernendum est difficilis, ut quando defenditur liberum arbitrium, negari Dei gratia videatur, quando autem asseritur Dei gratia liberum arbitrium putetur auferri. Huic vero difficultati nunquam expresse explicationem exhibuit Sanctus Doctor, ut observarunt doctissimus Andreas Vega libro 12 in Tridentinum de justificatione cap. 22 et [illegible] lib. 4 propugnaculi cap. 24: et ideo de hac concordia non tractavit ex professo Augustinus; quod illa tempestate nullus haereticus ex professo negavit concordiam nostrae libertatis cum gratia excitante et sufficiente: disputavit Augustinus [illegible] pro gratia Dei, [illegible] pro libertate arbitrii, quod alii haeretici negabant gratiam Dei, alii vero nostri arbitrii libertatem.

Nos insistentes vestigiis, quae variis in locis impressa nobis reliquit D. Aug., D. Thomas, et alii ecclesiae [illegible], hujus difficultatis solutionem et concordiam efficaciae, et infallibilitatis gratiae Dei cum arbitrii libertate investigamus: et respondentes concordiam quam collocant Thomistae, intellectu quidem [illegible] in sua [illegible] physica, et gratia intrinsece [illegible] efficaci, amplectimur, non tam [illegible],

quas Thomae, et toto mentis pendeat decreti suaeque praedi-
finitionis [illegible] efficacia, quam nostra schola [illegible] defendit
ex [illegible] ponenda 2a dissertatione sectione
et [illegible] 1a.

Ut quo [illegible] nostrae [illegible] intelligantur et clarius [illegible] non in praesenti [illegible] loquimur de auxilio efficaci desiderato, et sufficiente [illegible] 1o excitante et praeveniente: [illegible] 1a dissertatione 4a sectione 2a [illegible] et 3a [illegible] absolute liberatio [illegible] enumerari inter auxilia efficacia [illegible] efficacis [illegible]: ac [illegible] loquimur de auxilio 1o excitante et praeveniente quod Deus infundit nobis sine nobis libere operantibus.

Praemitto 1o auxilium gratiae posse dici efficax in actu 2o, id est, quatenus actualiter ponit [illegible] et denominatur efficax ex hinc [illegible] in instanti absoluto: ab illo [illegible] accipit, et [illegible] efficacis in actu 2o convenit [illegible] cum auxilio adiuvante, et cooperante, ut notavimus dissertatione 1a. Et etiam efficax in actu 1o, id est, quatenus actualiter inferat infallibiliter [illegible], sive habet infallibilem connexionem cum illo ante ad absolutum et actualem [illegible] ipsius.

Ex his [illegible] dicimus illud auxilium efficax in actu 2o; [illegible] hoc auxilium efficax in actu 1o [illegible] sive efficax et praeveniens: et illud semper defensavit nostra scholastica [illegible] ut [illegible] ex quadam epistola, quam [illegible] P. Claudius Aquaviva [illegible] Generalis misit ad universam societatem anno 1613, cuius verba haec sunt: Nostri in posterum doceant inter eam gratiam, quae effectum reipsa habet, atque efficax dicitur, et eam quam sufficientem nominant, non tantum discrimen esse in actu 2o, [illegible] in ipso actu 1o, [illegible] Dei merito, atque intentione efficiendi certissime in nobis bonum, de industria ipse ea media seligit, et eo modo et tempore confert, quo videt effectum infallibiliter habitura, aliis usurus, si haec inefficacia praevidisset.

et hanc esse veram, et hoc auxilio in actu efficaci concursus, quo Deus ac gratiae libero arbitrio cooperatur, dicens, Cor regis in manu Domini, in suas voluntates et eas ubi, quo, et quando voluerit faciat inclinari.

Itaque hoc auxilium esse in actu efficax, ut diximus, sectione praecedenti, significavit, in eo efficacia pendebat auxilii sufficientis, quo Deus concurrit, permittat nos excitans, movens, inclinans, inducens liberum hominis arbitrium ad bene operandum, et illi tribuit per se talitersque: nec habet suam identificationem, ea virtute excitandi determinationem voluntatis, et aliter excitative virtutis agendi actus voluntatis: tacit, ut efficax non inducat, sed permittat ut nostra voluntas in sui proposito illius maneat indifferens et flexibilis, per nullam ipsius arbitrii ad suam salutem et in causa illius, sive divini, divinae; quia in sensibus auxilii ex se est indifferens et flexibilis, in utroque extra libertatem distinctionis et directionis. Neque admittimus habitus charitatis, qui est auxilium habituale, per intrinsecus tribuit voluntati creatae virtutem supernaturalem actionis indifferentem et flexibilem per arbitrio ipsius voluntatis in amore, vel in eius causa in peccaminosa specialiter.

Unde manifeste constat hoc auxilium esse concurrens movens, inclinans etc., sua entitate in sua indifferentia voluntatis ad actus, quo non considerare in se ipse libertatem: nam in illo sic considerato manet voluntas indifferens ad utrumque et eius causas, sive divinis, sive in sui divisione indui opposito ipsius; atque manet sui iuris, et domina suarum actionum.

Etiam in auxilio efficaci facere hanc virtutem concurrens, et excitantis nostrum arbitrium, quo habet entitatem auxilii ab intrinseco, et independenter a nostra voluntate dicat in eo efficaciam concurrens infallibilis in divina, quia non habet ab intrinseco, sed ab extrinseco, et dependenter a libero nostro arbitrio ab hac virtute esse, ut assignavimus, quod accedens entitati auxilii distribuit illud efficax, et infallibiliter connexum cum concursu

substantiam in statu absoluto, et denominari: an efficacia auxilii
qx ii resultans sit aliq ad nos Deus. Et quas disputatas,
magisq inter hic discordiq nostros cadunt, imo et nobis objiciunt Opmotores.

Aliqua absq dubio discretio e inter
nostros [illegible] ea 1a in iudicare, inquit vocatione. Nam 1o Pr Molina in Concordia qq 14 art 13 disp 38 et Pr Lessius de auxiliis cap 10 iudicant auxiliu gre non habere efficacy antq ab extrinseco, ad Deus. At vo Cardinal Bellarm lib 1o de grat et lib arbitrio cap 13 et Cnim P. lib 3 de auxiliis cap 22 et multis aliis in locis, et Pr Barquez 1a p te q 98 disp 98 cap 6, dedunt auxio recepi efficaciq ante consensum. 2o Pr Molina et Lessius decernunt efficaciq esse dessumi a Deo absoluto. At vo Barquez a Deo conditionato. Denique Bellarm et Pr Suarez a sua Dei conditionata Deus.

Att
haec et resolutiones earum inter vocalis in Dei quoad 1a Pr Molina et Lessius negant efficaciq auxilii ad ponendum solq antecedentiq nisi Facultatis, quq dedunt Premotores, cum qq disputabant. nullus in societate D. eq admittit Bellarm et Pr Suarez et Pr Barquez admittunt solq antecedentiq logq, quq nulla ratione inspiciant Molina et Lessius. quoad 2a qq Pr Card Lessius assereunt auxiliu Dei efficax absolute existens dici inseparabiliter cum Deo absoluto, tu ipsq nisi arbitrii cooperaq absolutq, tu ipsq conditionate fut. 3 tu etq suiq Dei conditionatq Deus. Unde qd alii vocet efficaciq auxilii Deus in cooperatione nisi absoluta, alii Deus in cooperatione nisi conditionata, alii Deus in sua Dei conditionata qo vocalis e; Operatq cum loquuntur exprimere de efficacia sub diversis considerationibus intenta. qq adde Pr Molina et Lessius non affirmare auxiliu gre reddi efficax a coope nisi arbitrii absoluta dene, et a coopexae nisi arbitrii dependendo a conditionata [illegible]

absolute; sive absoluti instanti determinati, et absoluti. +

... Bazquez qui aeblecat praeparatione arbitrii determinati ... auxilii efficacis ad ... absoluti, medietate auxilii efficacis, ... connexio primarius auxilii cum ... absoluto: et sane nullus societatis ... profitentur ... primario auxiliandi connexionem cum cooperatione arbitrii determinati.

Atque Cardinalis Bellarminus et Eximius D. ... declarant efficaciam auxilii per ... determinati, loquuntur ... efficacia, integre et plene ... et ... quoad connexionem cum ... absoluto, et quoad rationem gratiae et beneficii specialis ... auxilio sufficiente, et auxilii efficacis ... Dei auxiliantis, quam ... hominis auxiliati; et quoad rationem medii ... eligibilis ... propositi Divinae praedestinationis certissime connectere. Et quidem ... societatis docent efficaciam gratiae dicere sub hac ratione ... ad ... determinatione ... sine illa, ... Deus quidem auxilium efficax ut tale, neque ut speciale gratiae, et speciale beneficium ... sufficiente, neque ut medium certum et infallibile ad ... liberum efficaciter praedefinitum.

Sectio II. assignatur constitutivum formale efficaciae auxilii ...

Ut ... explicatio clarius intelligatur, ... designare alteram partialem ... sive constitutivum formale efficaciae, sive connexionem infallibilem auxilii Dei efficacis cum ... libero salutari, et ne primum ... opiniones, quae videntur, ad ... gratiae caligine ... revocabimus, assignantes constitutivum formale efficaciae auxilii Divini sub diversis formalitatibus ...

... auxilii absolute existentis directi ... cooperationem absolutam liberi arbitrii ... §. 1. Nemo absoluto, ut videtur, docere ... Molina et Lessius ... auxilium efficax ... determinati ... auxilium efficax in actu primo ... quid ... ut tale ... praeterentitatem auxilii constituitur ... ipsius cooperationis absolutae et actualis ... omnis ... causam ... actualiter ... constituitur ... actione ... existente, et auxilium Dei efficax in actu primo est auxilium ut causa actualiter ... liberum salutarem: et auxilium Dei efficax in actu primo constituitur praeterentitatem auxilii ... cooperatione actuali et absoluta ... salutari

ac consentanea illi atque resultet connexio inseparabilitercum eius determinatione
libera absoluto et actuali; quam doctrinam omnes Doctores amplectun-
tur.
Contra adversarios praecedentis conclusionis arguitur: altera [illegible] nostrae
distinctionis partem auxilium Dei efficax in actu primo quod ut talis ante
absolutam et actualem existentiam voluntatis infert infallibiliter ipsam determinationem absolu-
tam et actualem existentem. Et quod
Sit primo dictum auxilium efficax in actu primo indistinc-
tum, et infallibiliter per absolutam et actualem operationem sine determinatione arbitrii. Probatur auxilium
efficax in actu primo antecedit aliquo prioritatis ordine absolutam operationem et actualem determinationem
nostrae voluntatis, et praesupponitur ad illam; quod antecedit et praesupponit, aliqua
prioritate ad aliud, ea ratione, qua antecedit, et praesupponit, nequit distin-
gui per illud posterius, ad quod praesupponitur, et antecedit: ergo auxilium efficax
in actu primo non distinguitur per operationem absolutam et actualem, sive determinationem liberam
absolutam et actualem. Confirmatur. auxilium efficax in actu primo differt ab auxilio effica-
ci in actu secundo per ipsam operationem absolutam et actualem; denique distinctio
auxilii efficacis in actu primo per id, per quod auxilium efficax in actu secundo
differt ab illo: nam nequit unum distingui per id, per quod dat-
tur aliquorum ultimo distinctio: alioquin esset ultima distinctio unius
non foret illius distinctiva: ergo et ergo.
Sit 2o dictum. auxilium Dei effi-
cax in actu primo, ut [illegible] dicit primario connexionem infallibi-
lem cum determinatione absoluto distinguitur, [illegible] auxilii posita in statu
absoluto, per eam nostri determinationem liberam [illegible] futurum sub tali au-
xilio. Probatur, quod his duobus [illegible] positis, ponitur auxilium infalliter
connexum cum modo determinationis libero absoluto et actuali, antea ad ipsam determinationem
absolutam et actualem; sed posito auxilio infalliter connexo cum modo
determinationis libero absoluto et actuali antea ad ipsam determinationem absolutam et actua-
lem, ponitur auxilium efficax in actu primo, ut [illegible] dicit primario
connexionem infallibilem cum modo determinationis libero absoluto et actuali: ergo his [illegible]

[illegible] gratia [illegible], [illegible] auxilii Dei efficax in actu ut gratia dicit primario connexionem infallibilem cum nostro consensu absoluto, dum ... gratia est auxilium Dei efficax in actu ut gratia dicit primario connexionem infallibilem cum consensu nostro absoluto [illegible] ... existentia auxilii positi in statu absoluto, et non ... conditionate [illegible] ... auxilii efficacis in actu primario connexionem infallibilem cum consensu nostro absoluto in [illegible] ... salvat.

Sin autem dicitur ... maior syllogismi ... [illegible] ... auxilium ... in libero arbitrio datur auxilium [illegible] ... auxilio ... [illegible] ... infallibiliter non consensu ... [illegible] ... illo auxilio ponitur consensus ... in maiori ... syllogismi affirmat, consensum ... conditionate ... auxilio ... [illegible] ... auxilio ... affirmat, existentiam auxilii ... in statu absoluto posita ... infallibilis ... verum, in quo affirmat, ... absolutum, est infallibile ex suis ... [illegible] ... sunt ... etiam si ... veritate minor ... maior, quae ... vera, ... et falsa ... et falsa: quod manifeste dicit implicantiam ... [illegible] ... sunt verae, et ... [illegible] ... futuro conditionata consensus ... auxilio, et simul ... in statu absoluto auxilium ... et ... non sit ... infallibilis consensus ... absoluti ... ad ipsum consensum absolutum ... [illegible] ... existentiam auxilii in statu absoluto posita, et conditionate ... subsequenti auxilio, ... auxilium infallibiliter connexum cum consensu nostro absoluto antecedenter ad ipsum absolutum.

[illegible] ... syllogismi ... [illegible] ... efficacia auxilii in actu, ut gratia dicit primario connexionem infallibilem.

cum consensu nostro libero absoluto nihil aliud, nisi ex vi tali auxilii habens connexionem infallibilem, et primariam cum consensu absoluto antecedenter ad consensum, sive actualiter existentem ipsius; infallibilis enim assignatur, in qua connexione infallibili reliquae connexiones fundantur, et ergo. Prima à tota syllogismi bene, et reliquae vero non ponunt rem actu. Neque id, quo positivè posito, ponitur res, est essentia rei. Deus enim repugnat, quod res ponatur positivè posito, quod non est esse rei: quia ponitur id, positivè, quod non est esse rei, et substantia rei non ponitur: ergo.

Sit 3 ratio probans.

Auxilium efficax in actu primo, quod efficacia dicit primariam connexionem infallibilem cum consensu absoluto, seu actuali, et includit rationem auxilii sufficientis infallibiliter connexi cum nostra operatione, sive consensu libero absoluto, sive actuali, non constituitur per scientiam Dei conditionatam ipsius operationis, sive consensus conditionati futuri, neque illam praesupponit. Sed auxilium Dei sic considerata est illud, quod est auxilium sufficiens ad nostrum consensum liberum, et habet primariam infallibilem connexionem cum ipso consensu nostro libero absoluto, sive actuali, antecedenter ad ipsum consensum liberum absolutum, sive actualem; sed datur auxilium Dei, quod vere est auxilium sufficiens ad consensum nostrum liberum, et habet ejusmodi primariam infallibilem connexionem cum nostro consensu libero absoluto, sive actuali, antecedenter ad ipsum consensum liberum absolutum, sive actualem non intellecta praesupposita, aut constitutiva scientia Dei conditionata: ergo auxilium Dei efficax in actu primo sic intellectum neque praesupponit, neque constituitur per scientiam Dei conditionatam. Probo minorem: quia si per impossibile Deus non haberet ejusmodi scientiam conditionatam, aut sine directione illius tribueret homini auxilium sufficiens in circumstantiis, in quibus esset consensus conditionate futurus sub tali auxilio; tunc hoc auxilium haberet infallibilem connexionem cum consensu libero absoluto, seu actuali, licet vere foret auxilium sufficiens ad talem consensum liberum ponendum; et tamen tale esset non intellecta praesupposita aut constitutiva scientia Dei conditionata: ergo etc. Probo minorem hoc syllogismo:

si Deus tribueret eo auxilium [illegible] indeclinans [illegible]
libere consentiret: et si Deus tribueret eo auxilium [illegible] indeclinan-
tandi [illegible], ergo Deus [illegible] consentit. [illegible] infallibiliter [illegible]
ne [illegible] ex terminis, in quibus exprimat auxilium efficax in actu 1°
[illegible] conditionatae, in intellectu [illegible] positive, neque [illegible] conditionale [illegible]
Dei conditionata [illegible] conditionate futurum sub tali auxilio.

sit 4 dub.

auxilium Dei efficax in actu 1° [illegible] specialis gratiae et beneficii [illegible]
auxilio sufficiente, [illegible] Dei auxiliantis, et [illegible] auxiliati: et [illegible]
[illegible] medii eligibilis [illegible] praedestinationis [illegible]
[illegible] consequenti [illegible] a Deo [illegible]
auxilii in statu absoluto [illegible] Dei conditionatam [illegible]
[illegible] futuribilibus, [illegible] Deus liberi conditionatae sub tali auxilio [illegible]
bo. Auxilium Dei efficax [illegible] specialis gratiae et beneficii [illegible]
auxilio sufficiente [illegible] Dei auxiliantis, et [illegible] recipientis et
auxiliati, [illegible] Deus tribuens tale auxilium, absolu-
lute, et formaliter specialiter auxiliatur et benefacit: et [illegible]
accipiens [illegible] tale auxilium absolute et formaliter auxiliatus spe-
cialiter auxilio, et accepto specialiter beneficio [illegible] sufficiente; et si Deus
tribueret auxilium [illegible] efficax, non interveniente conditionata scientia
Deus non liberi [illegible] sub tali auxilio conditionate futurum, non esset absolute
et formaliter specialiter auxiliator, et benefactor: ergo auxilium Dei effi-
cax [illegible] specialis gratiae et beneficii [illegible] sufficiente [illegible] Dei auxilian-
tis et benefacientis [illegible] conditionatae Deus non liberi
conditionate futurum sub tali auxilio: [illegible] collatis [illegible] conditiona-
[illegible] diceret [illegible] absolute et formaliter auxilium speciale, sive speciale
beneficium [illegible] Dei [illegible] ergo auxilium efficax in actu
1° [illegible] absolute et formaliter specialis Dei gratiae et specialis bene-
ficii [illegible] sufficiente [illegible] Dei auxiliantis et benefacientis [illegible]
[illegible] a Deo [illegible] se auxiliari et benefacere: [illegible] sciendo [illegible]

et auxilii ad recipiendum [illegible] efficacis.

Ipse [illegible]

auxilii [illegible] in circumstantiis in quibus [illegible] concursum [illegible],

[illegible] eamque [illegible] auxiliatur [illegible] auxilii [illegible],

cui ponit [illegible], [illegible] speciale beneficium [illegible] et [illegible] auxilii in circumstantiis, in quibus [illegible] et illi [illegible] speciale [illegible] et speciale beneficium [illegible], quae [illegible] auxilii [illegible], et auxilii [illegible] ac proinde [illegible] beneficium, et specialiter [illegible] auxiliantis:

[illegible] Dei media [illegible] auxilii [illegible] beneficium [illegible] Dei auxiliantis, et Deus [illegible] in ea specialis benefactor et auxiliator.

Atque [illegible] suadeo. [illegible] auxilii efficacium [illegible] medii eligibilis [illegible] praedestinationis divinae certissime assequentis finem a Deo praefinitum, quod specialiter excluditur [illegible] Dei [illegible] finis a Deo [illegible] intenti, et [illegible] Dei [illegible] specialiter [illegible] auxilio, specialiter excluditur [illegible] Dei [illegible] finis a Deo intenti: [illegible] Deus se exponeret [illegible] finis intenti, eligendo hoc medium [illegible] caeco modo eligeret, et ignarus infallibilitatis effectus [illegible] tale medium [illegible] illud daret ignorans, an daret tale auxilium in circumstantiis, in quibus foret illi [illegible] voluntas; nec sciens [illegible] auxilio [illegible] liberi, ac proinde [illegible] eventum [illegible] Dei media de [illegible] auxilio [illegible], [illegible] illud auxilium [illegible] medii eligibilis [illegible] praedestinationis [illegible] certissime assequentis finem a Deo praefinitum.

Itaque [illegible] Deus specialis et infallibilis auxiliator, et benefactor specialiter: et auxilium [illegible], ut specialiter [illegible] a Deo maius et speciale auxilium [illegible] et beneficium; et

acquirit. aliis infallibiliter connexus sive infallibilitas consequentis
fallibilitas ab infallibilitate huiusmodi scientiae conditionatae Dei, et distinctus
ab illa primaria, quae consistit in futuritione conditionata consensus
sub auxilio, et est ipsum auxilium ut posito in statu absoluto; de qua
loquuti fuimus in 2a conclusione.

Advertendum autem hanc Dei scientiam conditiona-
tam non esse necesse ut auxilium sit reipsa maius auxilium, et speciale
beneficium, nec moraliter, ex parte Dei illud conferentis: neque ut sit spe-
ciale beneficium ex parte ipsius hominis accipientis; neque ut sit auxilium
efficax, et infallibiliter efficax ac infallibilitate connexivum, primaria
consistente in entitate auxilii in statu absoluto posita, et futu-
ritione conditionata consensus liberi sub tali auxilio. quae quidem
nobis est primaria; quia est prima et praeceditur ad infallibilitatem connexionis
auxilii scientia Dei media, ut modo diximus, et est eius fundamentum: nam prius
est, quod sic de facto: non enim datur oblitus ita esse, quia Deus cognovit
ita esse; et potius est: ideo Deus cognovit ita esse, quia illud
ipse ita est: ac proinde prius est auxilium esse conditionate efficax, quam
quod Deus sua scientia conditionata cognoscat illud auxilium collatum
in talibus circumstantiis futurum esse efficax.

Sit V. conclusio. Auxilium
Dei efficax in actu primo non solo, quatenus est infallibile medium; verum etiam non
quatenus infallibile medium speciali modo Dei providentis et be-
ne facientis, consistit, praeter entitatem auxilii positam in statu absolu-
to ex directione scientiae mediae, denuo liberam conditionem sub illo
auxilio conditionate futuram, per scientiam visionis, qua Deus reflexe
cognoscat scientiam illam mediam, et decretum collationis auxilii in cir-
cumstantiis praevisis cognitis. Hanc conclusionem statuo et probo quo-
que Ratione. Infallibilitas medii non est specialis talis in Dei provi-
dentis et bene facientis, nisi ab ipso cognoscatur, sive infallibilitas:
haec est maior, quia constat ex ratione Scholasticorum. Ratio: haec infalli-
bilitas, ut a Deo cognoscatur, non debet maior cognitione quam illa

illa visionis reflexa, et sufficienter cognoscit, quo vis condi-
tae quo infallibilitas medii est praesuppositum rationi Dei providentis,
et benefacientis, licet non intelligat sui illa visionis reflexa;
dummodo illa cognoscat, quo vis medii: ergo infallibilitas auxilii,
quatenus est formaliter medium rationi Dei providentis et benefacien-
tis, praeter suis medii et decretis collationis auxilii, et ipsius auxilii
scibilis positis infallibiliter constituto constituit, quo vis illa refle-
xa visionis. Patet conseq. quia id, quo ablato, sive non intellecto
permanet et intelligitur res, non constituit eam.

Secundo minor. Deus cognos-
cit scientia conditionata futuritionis conditionatam consensus sub auxilio A; et futu-
ritio conditionata consensus sub auxilio A est prima ratio infallibilitatis conditiona-
ta auxilii A, ut medii ad consensum: ergo Deus cognoscit scientia conditionata pri-
maria infallibilitatis conditionata auxilii A, ut medii ad consensum. Ideo ergo,
quod hac scientia conditionata praecunte, et dirigente, adhuc non intellecta prae-
dicta scientia visionis velit Deus conferre auxilium A in circumstantiis illis
praevisis cognoscens scientia praescificat conditionis, et coniunctio auxilii A, sive
illud coniunctio eius futuritione conditionata consensus sub auxilio A, quae
quia coniunctio auxilii A cum futuritione conditionata consensus sub tali au-
xilio est infallibilitas, sive efficacia, sive infallibilis connexio auxilii A
cum consensu: ergo non intellecta ea scientia visionis ita velit Deus conferre au-
xilium A, ut cognoscat eius infallibilitatem, efficaciam, et connexionem infallibilem
cum consensu: ergo auxilium A non solo quatenus infallibile medium, et quatenus
infallibile medium formaliter ratione Dei providentis et benefacientis
constituitur per suis medii, decretis collationis auxilii, ipsius quo auxilii, et
consensus necessario conditionate futuri sub tali auxilio, et non per suis
visionis reflexa.

Confirmatur et explicatur infallibilitas, sive efficacia,
sive infallibilis connexio auxilii coalescit ex operatione conditionate futura
sub auxilio, et ex ipso auxilio in statu actu posito; et cum Deus conferat tale au-
xilium ex directione scientiae mediae, non intellecta praedicta scientia visionis reflexa sicut

sit se dare illud auxilium, et ipsum coniungi cum futuritione conditionata ipsius substantiae auxilii, quae supponitur: scit enim scientia conditionali illud auxilium a se collatum infallibiliter habiturum effectum: ergo cum Deus conferat tale auxilium ex directione scientiae mediae, non intercedente scientia visionis reflexa, cognoscit eius infallibilitatem, efficaciam, et connexionem infallibilem primariam cum non conveniat: ergo non solum confert medium infallibile, et illud confert sciens esse medium infallibile: ergo ut infallibile medium formaliter ut Dei providentis, et benefacientis non constituitur per illam scientiam visionis reflexam.

Confirmatur, quia Deus ut conferens auxilium ex directione scientiae simplicis intelligentiae confert illud, sciens scientia illud conferre, et ipsum habere sufficientiam in ordine ad ponendum consensum; ideo illud confert ut formaliter auxiliator et benefactor: ergo quia conferens auxilium ex directione scientiae mediae scit ipsum, non solum habere sufficientiam, sed se dare omnino illud in circumstantiis congruis, in quibus scit hoc esse congruum, ideo est formaliter specialis auxiliator, et benefactor doni, et medii infallibilis. Et contra, quia non minus cognoscitur per scientiam mediam beneficium quod [illegible]: hoc enim quod sit efficax: quam per scientiam simplicis intelligentiae ipsum beneficium quod sit sufficiens: hoc est: quod auxilium sit sufficiens: sed sicut haec scientia simplicis intelligentiae sufficit, ut Deus sit formaliter auxiliator et benefactor, ita illa scientia media sufficit, ut Deus sit formaliter specialis auxiliator, providens, et benefactor auxilii et medii infallibilis.

Confirmatur secundo efficacius. Scientia visionis reflexa non constituit Deum specialem providentem et benefactorem formaliter in auxilii, ut medii infallibilis, ipsum auxilium ut speciale Dei beneficium, et ut infallibile medium formaliter ut Dei providentis et benefacientis non constituitur per scientiam visionis reflexam. Consequentia patet, quia scientia, quae constituit Deum in ratione specialis providentis et benefacientis formaliter, non constituit auxilium in ratione specialis beneficii et infallibilis medii formaliter ut Dei providentis et benefacientis. Antecedens probatur, quia scientia eatenus constituit Deum in ratione specialis providentis et benefactoris formaliter, quatenus praedicat dirigens Deum ad providendum et benefaciendum; sed scientia visionis reflexa non praedicat dirigens Deum ad providendum et benefaciendum per auxilium efficax

et infallib. in actu 1.º et 2.º [illegible] ... scientiæ visionis reflexæ, quæ respondet ... decreti Divini ex directione medii: supponit enim ... et decreti collativi auxilii vo... le existentis, et auxilium absolute extiturum in circunstantiis ... medium ... : nam ad ... visionis pertinet ex primerò quid existit absolute, vel absolute extiturum est. quapropter sponte fatetur ... R.ª satis incaute, et scientia, quæ supponit auxilium ... decreti Dei efficacem directione ... medii ... dirigens ad ipsum collationem auxilii: ergo etc.

... doctrina ... halluminat in sua solutione: nam aliud est conferre medium infallibile, sive beneficium speciale gratuitum ... et aliud cognoscere collatum fuisse medium infallibile, sive beneficium speciale: ad ... requirit scientia, quæ præcedat ad collationem medii et beneficii; quæ ... est ea scientia visionis reflexa: ut quis assumat potionem ut medium, sive sub ratione medii ad consequendam salutem, debet præcedere ... potionis ... salutis ad sumptionem potionis; ut ipse R.ª docet: ad ... sufficit scientia, quæ subsequitur ... ea scientia visionis reflexa, qua Deus cognosceret suum medium, et decretum collativum auxilii, ipsumque auxilium ... ut absolute existentia, vel absolute extiturum. Sectio 3.ª an, et qualis ... efficax ... salutaris ... ad auxilium efficax in actu 1.º

Sectio 3.ª
an, et qualis ... efficax ... salutaris ... ad auxilium efficax in actu 1.º

Præmitto 1.º, ... efficaciam ... sine scientia media Dei dirigente ... ad ... libertatis nostræ, et infallibilitatis decretorum Divinorum efficacium.

Præmitto 2.º Deum ... de præsenti, ... actus liberos salutares. ... 1.º ... salutes ... scientia media ... nostro libero salutari ...

diuinae sunt ad tribuendum auxilia efficacia: ergo demissis hec [illegible] sine praedefinitione [illegible] [illegible] aliquorum auxiliorum, ad quos efficiendos eadem auxilia decernunt, non potest dari, Deus sibi esse praedefinitum nec adhuc ordinem salutarem. Probatur quia Deus diuisione media non est [illegible] suis antecedere, decretis utatque collationem auxilii [illegible] sequi: alioquin omnes eius diligeret, Deus iam media ad tribuendum auxilia inefficacia: et hoc, praecedente uanitati tentare, deus potest obseruare praecepta, [illegible] illud obseruaret, si ipse obseruaret: ergo Deus [illegible] collationis auxilii efficacis, [illegible] media praedefinit in alienas [illegible], quae extra essaliter mouent et nascatur ex illa sua media; [illegible] specialis praedefinitione nequit esse nisi decretis Dei efficacibus tribuendi auxilii, quatenus per ea suis praeuidetur fore efficax.

Probatur secundo: Deus illa [illegible] sollicite esse auxilium efficax, et illud negaret, simulaset inefficax; et hoc non potest fieri sine Dei decreto praedefinitionis efficaciae, at contra actionis salutaris: ergo Deus sollicite ipse praedefinit nisi Dei salutarem. Maior [illegible] est, et innegabilis: eo Deus [illegible] [illegible] sanctorum intercessiones, et [illegible] [illegible] auxilium efficax. Minor probatur: quia [illegible] tribuendi auxilium efficax [illegible] liberum [illegible] et [illegible] speciale Dei esse, an [illegible] efficacis, et hoc, an [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inefficacia auxilii: et [illegible] nequit [illegible] efficax Deus nisi liberi: ergo [illegible].

Probatur tertio: [illegible] [illegible] efficaciae [illegible] Dei salutaris, supponentes [illegible] Dei media [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] recte [illegible] [illegible] Deus liberum [illegible] quia id, [illegible] relinquit [illegible] [illegible] ad [illegible] extremum liberabit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Diuina [illegible] media relinquit [illegible] [illegible] [illegible] ad utrumque extremum libertatis: ergo [illegible] libertate. [illegible] [illegible] probandis indiscretionibus [illegible]

Contra hic de perfectione Christi disputamus et ejus libertate. Modus sua-
dendi. nam per decretum Deus certa ex scientia conditionali non decrevit tamquam
prius pro se influere in illis, sed ut ex qualitate mandanda pro tri-
cis per decretum, et ut vocarent et impererent efficaciter sua conscientia
fixa, et immediata in natura, quae per vires omnino suavis satis necessitas
pro liberae voluntatis debitae, non exitant: huic voluntati illi conscientiis in-
structis relinquit Deus in decreto solum potestatem agendi et dehinc andi:
ex conscientia sua in ipsa natura sua, et auxilia gratiae sufficiens illi intrinseci, cum
necnon quaevis alia objectio complacentia et talis, quae rogerant adhibe-
ri bene et male agendi; et ex parte Dei actualis indifferens per parans
visoque, et nobis offerens concursus, quod est prius, non intrinsecus, et antitesis vo-
luntatis et naturae, quia sit intrinsece indifferentia, et convertibilitas quodli-
bet libertatis extremum: ergo decreto Dei ad illos, quae illis conscientiis extrinse-
ca et accidentalis est, non potest ipsa privare illa sua intrinseca et essentiali
indifferentia.

Confirmatur: ad libertatem nostram sufficit indifferentia in omnibus conscientiis praeexistentibus im-
mediatis: nam in voluntate non potest variari modus operandi, propter quod non influ-
entes, neque propter circumstantias non debilitantes, nec roborantes, nec dis-
ponentes, nec mutantes prima immediata, quae talia sunt prius remota,
et circumstantiae, quae ad conscientiam non pertinent: etenim se habent, tamquam si
non existerent, sed decreto Dei relinquit in omnibus conscientiis praeexistentibus et imme-
diatis indifferentiam: ergo et quod sufficit ad libertatem.

Quibus praemissis, sic probatur conclusio.

Auxilium Dei efficax in actu primo non reponitur per decretum efficax actus
nostri salutaris requisitum ex parte posterius Deus salutaris, sed ex parte Dei
cum influentis: in ipsis actus salutaris, liberis cum immediatis. Probatur: quia
decreto hoc non requisita desumeret Dei sua media: nam per decretum ad liber-
tatem requisita, neque conveniret per sua Dei media ex parte conditionis, neque
ex parte conditionali: nomine conditionis, alias ex veritate condi-
tionalis conscientiis contingentibus pertineret ad sua media: quia si ponat
sinat Deus, existet: neque ex parte conditionali; quod non potest reddere indiffer

ingua, l in statu conditionali ex spe conditionali, qd secreterus equits he het quequis ucias conditio requisita insda, i statu absoluto: g^o D^a.

Pb^o.

1°, q^d desineret libertas arbitrii. nam qui nunc reddit in Deo grat^s, nec het, nec liber est acquirere eg Dei predetermi requisitam ad actum obedientiae; et qui n het, nec est libera acquirere dia requisita ad actum operum, n het libertatem operandi, ut sup. [illegible] ostendimus: g^o caret libertate. Pb^o maior. q^a liberum hominis arbitrium sua operatione n pt acquirere res ad ipsius operationis exitum, sed ea operationis immediate requisitas: n q^a quilibet hanc vit^s requisit^s [illegible] natio presupponit, ante ipsius operationis exitum, hanc [illegible] influens in illam, l ipsius eq immediate: g^o D^a.

Confirm^a. nam liberum arbitrium, inde ea immediate dinis libera, influit in dinis libera, quatenus e potens influere in illam; et potens influere, qui existit per eam tertia eius natio requisita ad sui exitum: g^o influit in dinis libera, quatenus existit dependenter a suis eq natio requisitis ad sui exitum: g^o si ea predeterm Dei efficax dinis est requisita [illegible] dinis, l eius Dei ut influentis in nam arbitrii; nam arbitrium, sine eius sufficienter influeret in dinis salutarem q^a dependens ab ea predef: quod plane implicatorium e, et repugnans libertati. alioquin eius nam arbitrii in eodem signo sui in dinis cet predeterminatum, et simul liberum ideo libertatem ab eadem Dei predef: g^o D^a.

Sit 2^a ratio. Deus auxilii Dei efficacis actu 1°, ex independentia perfectioni Dei sub ratione denominabilitur conditionat, p predefi Dei efficacis dinis nam libera. Pb^o 1°. si [illegible] auxiliu Dei efficax, quia sit speciale Dei beneficium, et n pt dari auxilium Dei efficax, quatenus speciale Dei beneficium sine predefe efficaci nam dinis salutari: g^o n pt dari auxilium Dei efficax sine predefe efficaci nam dinis, ac p inde in ratione specialis beneficii Dei conditionat, p eg Dei predefe. Pb^o maior 1°, q^a ij, qui salutitera

operatur debet Deo specialiter gratias referre ex eo, quod à Deo sciente et volente specialiter maius bonum accepit. 2° quia id esse bonum per generantibus definivit Concilium Tridentinum sessione 6 cap. 22. ergo &c.

Probo maiorem minoris syllogismi quod beneficium est ab benevola gaudii divini accipienti: et beneficium quatenus speciale et maius dicit specialitatem et maioritatem ex actionibus, ex benevolentia, et ex gaudii. Et confirmo quia definiens non potest esse speciale et maius, nisi in decreto, seu distinctione dicitur aliquid speciale et maius. Et specialitas, et maioritas actionis non potest ditare voluntatem Dei magis specialiter et praedefinitivam: siquidem haec nec causa est, nec immediata nec minor boni, quae causatur. Porro maioritas et specialitas benevolentiae est quidem effectus sui [illegible], ac proinde praedefinitivus. Tandem maioritas gaudii non requiritur ad maius beneficium ex parte actionis, et ex parte actus, hoc est, in ipso bono maiori collato: Ceterum gaudium non requiritur aliter in beneficio; siquidem non est minus voluntarium Deo, quia ab ipsa, à qua ipsum bonum procedit: ergo &c.

Confirmatur auxilium efficax quatenus efficax et maius nostrum beneficium est maius bonum nobis; et requiritur esse maius bonum nobis, nisi procedat à maiori Dei voluntate, sive praedefinitiva: ergo &c. Probo minorem, quia ea maioritas et specialitas ut talis est Deo formaliter voluntaria; siquidem honesta, et honeste bona, amabilis quoque est.

Probo 2°. Cum Deus nobis confert bonum, quod potest supra praedefinire, non potest illud non praedefinire; Deus, dum nobis confert auxilium efficax, et donum salutare, potest supra eius praedefinire: ergo non potest illum non praedefinire. Probo maiorem. Quia non potest Deus non praedefinire per suas omissiones: haec enim, etsi [illegible] in Deo non potest dari [illegible] quia per nullius perfectionis [illegible]: quia haec omnino implicat in Deo, nisi [illegible] nullius [illegible] aliorum creatis, vel impediat existentiam praedefinitionis Dei oppositae alteri decreto, seu ex omnino Dei libero pertinenti ad perfectiones Dei

Ad 2um quidquid ... Deus ... efficax, nullus ... exercitium ... nobilitas, ... in mente Dei eo decreto ... auxilii ... Deus ... impeditur ... impediret aliquid decretum Divinum ... exercitio ... Dei ... ea ... impedire actum ... exercitio libero, ... aliquem effectum ... Divinae ... Sol.

Prob. 3o. auxilium ut efficax est ratio fralis, per quam Deus dicitur efficaciter facere, quod humanum arbitrium ... quam non operetur, ut ... Sacrae Scripturae, ... demonstrant; sed nisi Deus efficaciter ... salutaribus ... non daret earum rationem fralis, qua Deus diceretur facere efficaciter ... arbitrium ... operaretur, quam non operaretur: ergo auxilium efficax, ut est ratio fralis, qua Deus dicitur facere efficaciter, quod humanum arbitrium potius operetur, quam non operetur. Confirmatur ... efficacia Divina ... salutaribus. Prob. minor. quia ... auxilium ex se ... a Deo infallibiliter efficax, non est ratio fralis, qua Deus dicitur efficaciter facere, quod humanum arbitrium potius operetur, quam non operetur ... Sol.

... requiritur, quod tribuat, a Deo ex intentione efficaci Divina. 1o ... quatenus non dicitur facere efficaciter effectum, nisi habeat voluntatem efficacem illius: ... ut dicatur ... agere effectum, non ... requiritur, ... ad exterior ... quod voluntas imperet actionem exteriorem ... Ut ... denominetur facere effectum ... ex parte ipsius voluntatis effectus ... ut denominetur facere efficaciter effectum ... ex parte ipsius intentionis efficacis effectus ...

2o quod ... facere efficaciter ex parte ipsius, per medium ... effectus: ... ut dicatur facere efficaciter ex parte ipsius, ... illud ipsum media requiritur ... operetur intentionem non inefficacem, ... efficacem effectus: nullus ... discrimen, nisi ex parte intentionis relative ad effectum ... Deus

ex hoc principio, quatenus voluntas Dei denominat hominem facere efficaciter
actum salutarem, in eo requiritur quod non solum sit a Deo efficax
et infallibilis, sed etiam quod fiat ex intentione efficaci eius.

3° an non
le qualitas facit efficaciter eius: et quaedam denominationes illius
quae pertinent ad verbum necesse; et verbales pertinentes ad verbum necesse
praeterea sunt, ut nullum peccatum, aut impossibile includant: ergo illa denominatio
nullum peccatum admittit, quam sit efficax; alioquin non fieret denominatio
faciendi efficaciter absolute: neque si aliquid foret inefficax, etiam illud
non foret inefficax, ac proinde non foret absolute et simpliciter
efficax; et ut aliquid velle ut tale faciat aliquid, requirit voluntatem
eius: ergo ut faciat efficaciter etiam requiritur intentio efficax eius.

Confirmo
hanc propositionem efficacis actus nostri salutaris consistere formaliter in complexo
ex medio praecedenti et subsequenti decreti indifferentis dandi
auxilium, in doctrina mihi satis probabile, in materia de voluntate
Dei comprobandum. Ubi quod divina volitio naturalis est pro absoluta
tamen accedente connexione cum obiecto creato, denominat Deum formaliter
volentem tale obiectum: ergo ubi reperitur absoluta connexio cum actu
nostro salutari absoluto, complet divina volitio naturalis in ratione
[illegible] quae denominat Deum efficaciter amantem illius; et in illo
complexo reperitur connexio cum actu salutari nostro absolute futuro:
ergo complexo divina efficax principium. Sectio 4ª explicatio mentis
absolutae.

Sectio 4ª

Explicatio nostrae sententiae absolutiva.

Ex dictis colligo 1°, auxilium Dei efficax in actu
1° integrare complete consideratum consistere [illegible] auxilii
intrinsece, et ex se indifferenti et immobili [illegible] cum [illegible]
cum divino: et per ipsum [illegible] conditionate futurum, [illegible]

cuiusq Dominii eiusdem entitas conseq. finalis et q vis Dei
mediis eiusmodi petitionis respondentis; et q decretis Dei eq
vis mediis praesupponentis, et dicentis eas existentiae, siue
tempore essentiae, saltem virtualis, quibus dictas salutaris. Dixi
saltem virtualis, ne ostendam dicendum: nam quidem dictum in
sua media securante, et dicente decreto illo indifferentis, forte
dicat a a nullius intentio virtualis: quod nam loquendi per-
mittit illis, dummodo nimis cedant Dei quilibet quidem, siue
intentionis dicendo facilitate volentis nam dictis salutaris.

Colligo 2°

hoc auxilium Dei efficax, ut huius rei: auxilium Dei efficax exprimit
esse dicens denotatiue afferens in recto entitas auxilii et in obli-
quo efficaciae, infallibilitatis, siue illius, et directionis infalli-
bilis: nequidem efficacia, quae est finis, et quae entitas auxilii est,
et denotat efficax, est saltem intrinseca, et partim extrinseca ipsi en-
titati auxilii, quae est efficax: est efficacia intrinseca, quae dicit ipsius en-
titas auxilii; et extrinseca, quae dicit dictis conditionate futuris, vis Dei
mediis illius cum conditione ipsius, decretis collatiuis auxilii in cir-
cumstantiis ipsius dominii, et quidem dictis efficacis dictis nam ad domi-
ni ipsius conditionate sufficienti auxilio existentis.

Idem etiam auxilium
inefficax ut huius rei; auxilium inefficax importat esse dictis
denotatiue afferens in recto entitas auxilii ex se sufficientis, et
indifferentem dicendi, vis vel extremo libertatis: et in obli-
quo inefficaciae, siue infallibilis directionis ad certo dictis salutaris
ad quas solum datur auxilium sufficiens a Deo, vero cum obtinendi
illius. Quae quidem inefficacia est etiam partim intrinseca, et partim extrinseca
entitati auxilii ex se sufficientis: intrinseca est, quatenus dictionem
entitas auxilii: et extrinseca, quatenus huic entitati additur
dictis conditionate futuris, vis Dei mediis illius affirmantis, decretis
collatiuis auxilii in circumstantiis ipsius, et decretis

omnium circa operandi, quam ... auxilium supplens
in operari, in re in operari.

Colligo 3° efficaciam auxilii desumi ab eo
antecedenter quod ... et instrumento, non ad nec ... ... confert
auxilio virtutis excitandi moraliter et agendi physice. Unde
cum virtus entitativa auxilii intrinsecae et realis est; et quod demandi
auxilium Dei ad operandum confert illi conditio ... nostro consensu ab-
soluto, quem ex se non habet entitas auxilii. Quare efficaciam
adesse, vel inaequaliter ab arbitrio nostro dependet: ab arbitrio
antecedenter ... in actu 1°: et aliter ab ipso nostro consensu ...
... in actu 1° dependet efficacia auxilii: etenim ab arbitrio ... in
in actu 1° dependet in genere causae efficientis; quatenus noster consensus
in genere causae efficientis dependet ab illo: dependet vero ab ipso
nostro consensu conditionate futuro in genere causae finalis, et ... ,
quatenus ipse noster consensus conditionatus constituit finalitatem
quam ... realis conditio auxilii cum nostro consensu libero absoluto.

Colligo
inde 4° efficaciam auxilii adeo sumptam non praecedere priori-
tate naturae et causalitatis ad actiones, sive consensus absolutus nostri arbitrii.
Ratio est evidens. Quia ea efficacia adeo considerata involvit
ipsum nostrum operationem conditionate futurum; quae non potest praecedere ad se
ipsam prioritate naturae et causalitatis; siquidem nulla res potest in
se ipsam causalitatem efficientem exercere.

At vero efficacia quae prae-
videns finaliter ab operatione nostra conditionata, praecedit prioritate
... , quae vocatur ... , et ... ad ipsam operationem nostram abso-
lutam. Ratio est, quod veritas consensus conditionati est independens a veri-
tate consensus absoluti; veritas vero consensus absoluti non est indepen-
dens a veritate consensus conditionati; quod veritas conditionata potest
esse sine veritate absoluta; veritas vero absoluta non potest esse sine
conditionata: v.g. verum est Iudam fore acturum poenitentiam ...

in actu auxilia gratiae [illegible] tribuerent; et sic si absolute non fuerit [illegible] auxilia [illegible] mutanda. et tunc non [illegible] conditionalis [illegible] absoluta [illegible] actus foret peccatum [illegible] conditionata, quod si tribuerentur, [illegible] quae de facto fuerint [illegible] erit. [illegible]: [illegible] de facto [illegible] peccatum [illegible] auxilii [illegible]: ergo [illegible] quod si ea auxilia tribuerentur actus esset peccatum: [illegible] valet: ergo veritas conditionalis prior est prioritate logica, quam veritas absoluta: [illegible] veritas et [illegible] auxilii [illegible] conditionata [illegible] prioritate logica [illegible] absoluta. Sectio V. argumenta militantia contra nostram sententiam proponuntur, et solutione donantur.

Sectio V.

argumenta militantia contra nostram sententiam proponuntur, et solutione donantur.

Plura argumenta congerunt adversarii conantes sententiam nostram repellere, et funditus evertere, ideoque oportet illis occurrere, ut nostra veritas clarior appareat. Obiicies 1°. Si auxilium gratiae ex sua entitate consideratum foret indifferens, actus bonus salutaris esset effectus a libero arbitrio creato, et non effective ab auxilio gratiae; sed hoc asserentes deprimit Dei gratiam; inde etiam fieret, quod gratia daretur ex operibus, idem dependenter a determinatione liberi arbitrii [illegible]: ergo &c. Probatur minor illatio: quia homo non acciperet effective ab auxilio gratiae determinationem, qua se debet ad eliciendum actum salutarem: idem acciperet a libero suo arbitrio: ergo &c. Confirmatur 1°. Inde sequeretur, quod liberum arbitrium non subiiciatur, siquidem determinatio foret a [illegible], et non a Deo = Praeterea sequeretur, quod determinatio, qua nostra voluntas se ad operandum determinat, non foret accepta a Deo, et idea [illegible] nostra voluntas gloriaretur: ergo &c. Ita quidem [illegible] in quodam libello anonymo, intitulato, Scientia media ad examen revocata per Hermanum Philaletum Cu-[illegible]. Sub quo nomine alius doctissimus vir pro scientia media pugnavit.

Quo nam modo moveri, ad uni-

plex distinguatur: nam non accipit effective ab auxilio ex natu-
ra sua tanquam a principio efficiente: neque tanquam a non eo elevan-
te: dicendum pro gratia indifferenti instructus se determinat ad actum
salutarem, et se elective determinando [illegible] simul cum eo efficiente,
atque est indifferens in auxilio ut possit efficiat, aut non efficiat requi-
[illegible] salutarem. Unde facultas [illegible] liberum arbi-
trium sufficit a Deo, a quo tanquam a 1o efficiente, item tanquam
ad ipsum determinante, accipit [illegible]; unde non est eundem [illegible],
nisi in [illegible] quae omnes existimamus [illegible] pro Gradenti [illegible]
2a et 8.

Instantia praedictus [illegible]: non distinguunt tenentur. Inter [illegible]
[illegible] et prius moveri V. ad actum [illegible] ipsa sufficit, ut actus
salutaris tribuatur [illegible] Deo, quod exeat a libero arbitrio
informato gratia, et ita exeat ab illa informato gratia, ut a naturali
[illegible] a voluntate informata habitu, et hoc non sufficit; imo minus,
Semiray existimasse [illegible] doctrina [illegible] distinguere ab [illegible]
[illegible] Sancti Augustini qui nec [illegible] potuerunt indicare
requiri [illegible] supernaturale ad actum salutarem supernaturalis: et ideo apud
Divus Augustinus lib. [illegible] ad Bonifatium cap. [illegible] dicebant: nos dicimus
in operibus bonis a Deo gratia [illegible].

Quo nam modo moveri.

[illegible] liberum arbitrium ad actum salutarem [illegible] ab auxilio
Dei gratiae non solum tanquam a principio efficiente, et simultanee concurren-
te, et etiam tanquam a principio elevante, adaptante, excitante, mo-
vente et adiuvante ipsum liberum arbitrium ad illius [illegible], quae
[illegible] vires [illegible] ipsius arbitrii. Unde [illegible] non tribui-
tur actus salutaris Deo, ex eo praecise quod exitus ab arbitrio infor-
mato gratia simultanee influente; et [illegible] exit ab illa tan-
quam a principio elevante [illegible]. Solum quod negamus [illegible] moveri

sequendo physice voluntatem ad actum necessario [illegible].

Adiicit ad
addit de impugnantibus Divum Augustinum, eos errore falli:
Nos Pelagiani indicabant, non pro libero arbitrio insipientia,
uti innuebamus Dei gratia actuali excitante, et praeveniente, qua
notum fiat, quod latebat, et suave, quod non delectabat: et deinde sequi
gratia Dei, quae viribus naturae ... [illegible], quae gratia sequuta ... [illegible]
... Pelagianis dicebat, simpliciter naturam ad prosequendum,
ab aliis vero apta ad facilius operandum, ut ex praecitatis dictis,
Aug., et quasi explicaret testimonium allatum, ut vinisque huius
Anonymi interpretatio excluderat, addit lib. 1 de duabus ep.
Pelagianorum: nostra in bono opere sic putatis adiuvari hoc
gratia Dei, ut in excitanda ad ipsum bonum opus voluntate, nihil eius
credatis operari, tamquam non dixisti, hoc Dei gratia in bonum opus excitari,
sicut dixisti in malum diaboli suggestionibus excitari, et dixisti,
in bono opere a Dei gratia semper adiuvari, tamquam suo vo-
luntate, nulla Dei gratia bonum opus aggressus in ipso
iam opere divinitus adiuvetur pro meritis ubi voluntatis bonae, ut reddatur
debita, non donetur indebita, et sit illud, quod Pelagius in iudicio Palaes-
tino ficto corde damnavit, gratiam Dei secundum merita nostra dari. Non
potuit clarius Augustinus rem exprimere, et huius Anonymi interpretationem
excludere: ergo Pelagiani, et semiPelagiani adversantes Aug.
indicabant non requiri ... supernaturalem ... actualem auxilian-
tem ... Christum ad actum salutarem.

Obiicies 2°: idem est applicare vo-
luntatem creatam ad agendum, ac eam determinare: et Deus eam ad
agendum applicat: hoc enim eius ... dominium; ac inde
... actum, nempe usum; qui nihil aliud est, nisi applicatio rei ad
operandum: ergo Deus eam determinat: et nequit exequutioni mandari
... gratia efficacem ... indifferentis: ergo ... ita Gonetus

disp. 6.a articulo 2.o § 4.o Ex praeexposito: quod 1.a [illegible] Deus non se promovet, et etiam praedeterminat voluntates nostras, ut D. Th. 3.o contra Gentes cap. 89 ait. Id, quod docet Damascenus, quae [illegible] in nobis, Deus praescit, et non praedeterminat, exponendus est ut intelligatur, ea, quae sunt in nobis Deus praedeterminat non ea subiecta quae non ab ea necessitatem accipientia.

Ergo distinguendo maiorem: id est physice, et efficaciter applicare voluntatem creatam ad agendum, ac praedeterminare: concedo maiorem: id est physice, et non applicatione extrinsece efficaci &c.: nego maiorem et nego minorem, si in ea sermo sit de applicatione physica et extrinsece efficaci. Nec ideo negamus dari dominium in nostras actiones liberas; ~~quod [illegible]~~ et illud admirum attemperatum dominio, quod nobis competit in nostras actiones liberas; quod sane omnino excludit ex applicatione physica, et extrinsece efficaci ad actus determinatos; qua [illegible] Deus non beatus ex huiusmodi applicatione ortus, sed ipsis ortus ex applicatione seu determinatione electiva, quam elicit nostra voluntas, Deo ipsam coefficiente, et physice creante, et conservante ipsam voluntatem, et conditionalia ipsius actus liberi conferente omnia requisita ad libere operandum. Ad confirmationem vero. Deus promovere et inclinare sua gratia seu entitates suas ~~[illegible]~~ indifferenter nostram voluntatem, et conferente sua ipsius conditionate fuit, praedefinire ipsos [illegible], ideo 1.a D. Thomas ipsius subiectus determinationi divinae, ita ut ab ea necessitatem non accipiat, quam quidem acciperet, si a Deo praedeterminaret, sicut docet D. Damascenus consentiente Divo Thoma.

Obiicies 3.o cum [illegible] 1.o disp. de efficacia voluntatis Dei art. 3.o § 4.o n.o 88: quod [illegible] Ex Caramuele in theologia fundamentali cap. 1.o [illegible] 2.o, et [illegible] ventis proponit. Quae [illegible]: altera quae docet

2ª determinari à 1ª, à libera, neq 1ª à 2ª; et ad hanc spectare videtur, quod propugnatores nostri mediæ [illegible] quod causare unde determinat primam, vel tollit primæ libertatem, vel tollit; at illud primum [illegible] debet dici non posterum; hinc sic [illegible] causa secunda potest determinare ipsa libertate primæ, quod prima potest determinare secundam ipsa libertate secundæ, ergo sensit, qui volunt suæ opinioni suadere, quod hominibus persuadent, et seipsos impugnarent; ideo negant Deum causas liberas determinare, quod determinatio libertati opponitur.

Ad 2ª objectionem mihi persuadet acutissimus Caramuelis minique [illegible] penetrasse scopum præsentis controversiæ. Reo actus, qui nobis sunt immediate et formaliter liberi, non debere, nec posse esse Deo liberos ~~[illegible]~~ electivè immediatè et formaliter; ac proinde causam secundam determinando primam, impedire huius libertatem immediatam electivam divinus voluntatis [illegible] electiva, ad quam dicitur indeterminata divina ipse est nobis, et non Deo, liber electivè immediate et formaliter. Nec ideo causa secunda, dum determinat primam, tollit libertatem primæ: neque ita determinat se electivè ad unum actum præ alio, et ita determinat omnipotentiam divinam ad concurrendum eius efficientia, ut supponat libertatem divinam exercitam per decretum divinum indifferens concurrendi ad actum, ad quem ipsa nostra voluntas se determinaverit electivè: ad quem libertatem ~~[illegible]~~ ~~voluntas, ut [illegible]~~ divina prius exercitam per eiusmodi decretum, quodcumque aliud decretum liberum minime concurrit nostra voluntas, ut causa [illegible] determinativa; cæterum si ut talis concurreret, tolleret libertatem divinam cc eiusmodi decretum. Quam [illegible]

ipsa omnino exequeretur, quia nihil est antea, et efficacia qua determinatur a Deo ad talem consensum; quod si voluntas divina destrueret causaliter, et physice destrueret nostrae voluntatis ad dissensum quia dissensus talis divina qua determinatio antecederet in exercitio nostrae libertatis; ac consequenter nostrae libertatis omnino everteret; siquidem non supponeret nostrae libertatis in exercitio per aliquem actum; nam si aliquem praecederet, alia ad ipsum praecederet physica praedeterminatio.

Obiicies 4°: si auxilium efficax per suam entitatem indifferens est indifferens, et dimovibile cum divino dicam, sequeretur ex duobus auxiliis omnino aequalibus, alterum fore efficax, et alterum mere sufficiens, seu voluntatem alterum consentire, et alteram dissentire; et hoc non potest sustineri. Siquidem Bañez 1a parte quaestione 23 art. 3° dub. 6° 3° §. de hac difficultate, et 2a 2ae quaestione 10 art. 10 dub. 2° documento 3°, hoc asserere vocat errorem, et Bellarm. lib. 1° de gratia et libero arbitrio cap. 12 alienum ab scriptura, et Divo Thoma, Bl. Vasquez 1a parte disputatione 97 cap. 3° et 4° omnino falsum quod auxilium sufficiens, et auxilium efficax per suam entitatem realiter distinguuntur.

Haec obiectio tangit difficultatem satis celebrem: an ex duobus auxiliis praevenientibus omnino aequalibus possit alterum esse inefficax, et alterum efficax? Ubi est sermo de auxilio praeveniente ut distincto a concomitante; et dicimus per entitatem et virtutem intrinsecam movendi, et agendi non vero per rationem gratiae, et beneficii ordinatio.

Sit ita Idem

... ut dixi ... licet ex duabus

vocationibus [illegible] aequalibus [illegible] una efficax,

et altera inefficax: [illegible] dicunt [illegible], qui asserunt,

[illegible] operanti [illegible] [illegible], quod desiit

[illegible] docent [illegible] 14 [illegible] 12, et 18, et 23 art. 4 et

[illegible] [illegible] 3; et [illegible] 22.

[illegible] Bellarm. [illegible] 6 [illegible]

[illegible] nec nobis, nec [illegible] affirmare

alterum [illegible] et [illegible] operan-

[illegible] et [illegible] operanti [illegible] in [illegible] [illegible]

dit, ut expresse [illegible] cap. 13 [illegible] auxiliis efficax

[illegible] impor[t]are aliquid speciale [illegible] sufficienti

[illegible] morale beneficium [illegible] iudicandum esse in

voluntate Dei: quod sane nec [illegible] [illegible] negamus.

Nec [illegible]

quez [illegible] Societatis doctrinae: [illegible] disp. 98 cap.

[illegible] et disp. 128. cap. 3 asserit ex duabus vocationibus [illegible] aequa-

libus ex parte [illegible], et ex parte [illegible] posse alteram [illegible] efficacem, et al-

teram inefficacem [illegible] et [illegible], [illegible] nisi det, [illegible]

inaequalitas [illegible]: quam inaequalitatem docet esse [illegible] necessitate [illegible]

[illegible] [illegible] potestate [illegible] et absolute [illegible]

[illegible] in actu 2°. [illegible] ipsa [illegible]

[illegible] mediate unquam [illegible] absque ulla inaequalitate ex parte

[illegible] auxilii: [illegible] [illegible] necessi-

[illegible] et [illegible] ad efficaciam vocationis [illegible] aliquo [illegible],

quo [illegible] absolute. En [illegible] [illegible]

Dei, nec inaequaliter asserit, [illegible] vocatione [illegible]

[illegible], et [illegible] [illegible] potestate [illegible]

[illegible]: [illegible] asserit requiri ex parte [illegible]

ad [illegible] vocationis.

Unde cum nec duos, fatemur,

defendant Divus Bonaventura, Alvarez, Ruiz, Vega, Dionysius Cisterciensis, Stapletonus, Cuneus, Binsfeldius, Bonorea, Cartagena, Roa, Pennottus, Angelus a monte piloso, et Orentius in locis lib. 1 cap. 31, rogant, cur e duobus unus convertatur, et non alius? Resp.: locum ad istius primo cum Augustino, Hieronimo, et Chrysostomo, et universa Ecclesia dicant, idest quod docuit D. Thomas 3 parte q. 63 art 8 ad 2um asserens accipientes equalis gratiae non semper equalitatem causat, et unus studiosius, et alius negligentius, ut (inquit) [illegible] amplectantur colligitur. Bañez examine, et homine notat illustri [illegible] Molina.

Hanc sententiam suadent 1° ea via, quas adduximus disceptatione 3a sectione 1a expendentes illa verba Apostoli [illegible] Ubi Coronam 4. 2° eadem divina [illegible] quas retulimus eadem disceptatione sectione 3a subsectione 1. [illegible] desumptae dicti. [illegible] auxilium gratiae non esse ex intrinseco efficax, et ex hinc ex [illegible] predeterminatae patet: et [illegible] ad [illegible] uni auxilio, et non alii: ergo [illegible] unum auxilium esse efficax, et aliud [illegible] equalitate sufficientiae.

Unde ad argumentum Resp. [illegible] negando minorem — instas quod D. Augustinus rogans, cur e duobus qui eidem concionatori audiunt, et eadem miracula vident, unus convertatur, et alius non convertatur? [illegible] cum Deus unum trahat, et alium non trahat? [illegible], Ecclesia ad Romanos cap. [illegible] ad inscrutabilia Dei judicia, ut videre [illegible] 105 et tract. 26 in cap. 6 Joannis, et de perseverantia cap. 8; et si vera foret [illegible] mentis nostrae, diceret [illegible] unus convertitur, et alius non convertitur, quia unus vult, et alius non vult: ergo [illegible] non est [illegible] mentis divini Augustini. Resp.

Resp. exclusa

[illegible] directio convertentis, alterius [illegible]

dicitur pro nostro [illegible] ex suppositione auxilii dati, ita ut alterum in di-
visione sit distinctum per auxilium congruum, quod prius est voluntate efficaci.
Et dicitur, ut recitat ita, non in iudiciis Dei inscrutabilia, sed in utraque nostra voluntate; quod sub Dei auxilio est in potestate
nostri arbitrii, quod consentiamus, aut non consentiamus. Multi audiunt (inquit
Augustinus de praedestinatione Sanctorum cap. 8.) verbum veritatis, sed alii
credunt, alii contradicunt. Volunt ergo isti credere, nolunt autem illi; quis
hoc ignoret? Quis hoc neget? Sed cum aliis praeparetur, aliis non praeparetur
voluntas a Domino, discernendum est utique, quid veniat de misericordia,
quid de iudicio. Quod statim addit, ubi, qui voluerunt, credider-
unt, illique noluerunt, non crediderunt.

Unde secunda discre-
tio congrui auxilii prioris revocat Augustinus in altitudinem divitiarum Dei; ut quia Deus valeat in duobus tribuere tam auxilium congruum,
quam incongruum, nihilominus nullo ipsorum merito, tamen ea prae-
destinatione volens Deus uni conferre auxilium congruum, et alteri incongruum.
Quae est, ut proveniat a misericordia secreta Dei, quod unus ho-
mo praevenitur ad consensum per auxilium prius congruum, istius, quam alius;
at non ratio eo quod ex suppositione auxilii et vocationis unus prae alio consen-
tiat, assignat ad Augustinum, quod unus velit, et alter nolit: unde
vocationem ad discernendum tota ratio [illegible] mutari, et ipse, qui
consentit, si noluisset, posset non consentire, et is, qui non credidit, si vo-
luisset, posset consentire. Cum solius Dei est vocare, et nostri
liberi arbitrii vocati consentire, aut non consentire. Sectio 6 duo-
rum priorum solutiones de alterno fratrum distinctivo auxilii efficacis firma-
bit, solutione argumentorum.

~~Sectio~~ 6°

Sectio VI.

Quae priores solutiones de altero fratrum distinctivo auxilii eficacis firmant, solutione argumentorum.

Disput. 1a Q. 1a Sect. 13 de relig. ...

xiij efficax inactu 1o distinctus a futuritione conditionata nostri...
... dico 2o ... dominus ... et si ipsius actualis, sive absolute fut. ... 2o q. ... fut. futuritio conditionata ... sed sicut exigit actum 1m ad actualitatem ipsius liberi; ita sicut futuritio absoluta ... ideo auxilium efficax inactu 1o distinctum a futuritione conditionata ... libera; quod haec sicut exigit actum 1m ad ipsum liberum absolutum, et actualem: quare auxilium efficax in actu 1o distinctum a nostro absoluto et actuali, sive ipsius futurio absoluto, distinctum a ipsius futuritione conditionata.

Probatur ... casu ... modo ... ad minus probat ... maior. futuritio conditionata sicut exigit actum 1m, seu absoluta: quod haec supponit actum 1m integrum distinctum; atque quod supponit actum 1m ad quem distinctum ... distinguere futuritio absoluta ... sive ... absolute futurum, negat distinguere actum 1m ad ipsum absolutum. Maior suadetur: quia actus 1us nihil aliud est, nisi posse ... voluntatis ad ... futuritio absoluta ... absolutum hoc posse ... voluntatis supponit; si quidem ... intelligit, hoc posse ... voluntatis, quae futuritio absoluta ... absolutum; quod prius est voluntas posse ... ... quae ponendum esse absolute ..., licet actualiter prius...

Instas

1o: actus 1us ... voluntatis nostri ad ... importat auxilium efficax ... auxilii ... auxilii efficacis; ... auxilium efficax ... auxilii ... auxilii efficacis distinctum a futuritione conditionata ...: quare actus 1us ... voluntatis nostri ad ... distinctum a futuritione conditionata ... in ratione actus 1i ... maior. quod ... quod dicit voluntas instructa auxilio ex se sufficiente cum reliquis requisitis ad ... dicit actum 1um ... voluntatis ad ... est ...

Resp. distinguendo maiorem: actus primus prius in prioritate causalitatis, et non dando maiorem: actus primus ponit: nego minorem [illegible] [marginal addition: ut prius existat; a quo independenter existat; ut [illegible] [illegible] [illegible] auxilium efficax in [illegible] [illegible] in [illegible] auxilii [illegible] [illegible] existit ex [illegible]] constituit actus primus prioritate causalitatis, et non ad consensum exigit existere concursum actus liberi [illegible] sui, et quidquid requiritur, ut ipsa causa [illegible] [illegible] x [illegible] [illegible] conditionibus operantis; ideo ponendo voluntatem auxilio exsufficiente instructa cum omnibus requisitis ad consentiendum, ponitur actus primus prius prioritate causalitatis: et nego antecedens ad actum primum [illegible] pertinet quidquid se habet concomitanter, [illegible] ex perfecto modo operandi Dei, [illegible] ex nostro rerum ordine; sine quo nequit dari a virtute actus primus prius ordine causalitatis, unde actus primus prius ordine causalitatis non potest dari, quin detur auxilium efficax in ratione efficacis in actu primo, [illegible] disponendo liberum [illegible] cum auxilio [illegible], non potest non dari [illegible] conditionata [illegible] libera, si datur auxilium [illegible]: et Deus ex sua perfectione nequit non [illegible] ponendum [illegible], si conferat auxilium [illegible].

Obiicies [illegible] 23 [illegible]. Efficacia auxilii est cum [illegible] liberis et subordinatio conditionatis [illegible], nequit esse eius [illegible] nequit constituere efficaciam auxilii. [illegible] [illegible]. Efficacia auxilii confert infallibilem existentiam [illegible]; et quod confert infallibilem existentiam [illegible] [illegible] [illegible]. Resp. distinguendo maiorem: efficacia auxilii [illegible] [illegible] [illegible] est cum [illegible] libera: nego maiorem: [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Admissa [illegible] distinguo maiorem: itaut quaelibet pars efficaciae conferat existentiam: nego maiorem: itaut una conferat existentiam, et ab altera accipiat denominationem conferendi infallibiliter existentiam: concedo maiorem. Efficacia auxilii coalescit ex entitate auxilii, et ex subordinatione conditionata [illegible]: entitas auxilii causat [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] conditionata [illegible] non causat [illegible] [illegible], et utraque conferat infallibilem existentiam [illegible], itaut, ut sola una [illegible] entitas auxilii habuerit existentiam; et [illegible] [illegible] [illegible] cum altera, [illegible] cum subordinatione conditionata [illegible] conferat infallibilem existentiam [illegible].

[illegible]

auxilij efficax efficax a ratione, qua Deus facit nunc ipsum
liberum; mouet q adillud, et ipsum dicit realem rem ad ipsum; a
auxilij efficax ut efficax est ipsa efficacia auxilii, ac proinde
entitas auxilii, et futuritio conditionata ipsius: q ipsa efficacia
auxilii est ratione, qua Deus facit nunc ipsum liberum, mouet q adillud,
quo ita ad ipsum dicit realem rem; [illegible] hoc munere non potest obire fu-
turitio conditionata ipsius; siquidem nequit esse sine ea, nec potest mouere
absolute, nec dicere realem rem; et demum non est aliquid absolute exis-
tens: ergo futuritio conditionalis ipsius nequit constituere efficaciam
auxilii, siue auxilium ut efficax.

Ergo distinguo maiorem. Auxilium
ut efficax dicit illud ut resultat [illegible] efficaciam adequate sump-
tam tanquam rationem [illegible] mouentis, et dicentis rem: nego maiorem; tanquam
quid constitutum [illegible] et [illegible]: dato maiorem [illegible] sola entitas au-
xilii etiam posita in [illegible] efficacia adequate sumpta, est ea, qua Deus
facit nunc ipsum, mouet q, nec voluntatem ad illud: ipsa dicit
nunc realem ad nunc ipsum [illegible] efficaciam, [illegible] includat entitatem auxilii,
cum ea posita [illegible], non est [illegible] constitutiua [illegible]
[illegible] causatiua, mouens, et respiciens ipsum nunc liberum.

Instabis:
efficacia auxilii est absolute existens; [illegible] et quod est absolute
existens, nequit constitui per aliquid conditionale existens, quale
est ipsum conditionale futurum: ergo. [illegible] maiorem. Efficacia est
absolute inferens; [illegible] absolute inferens, est absolute existens:
[illegible] Ergo distinguo maiorem: [illegible] nego:
[illegible] aliquid, nempe [illegible] id, quod denominat auxilium efficax: conce-
do. [illegible] probationem dato maiorem, et nego minorem. Quia ex antinexis-
tente, impossibile potest aliquid inferri. Sectio 3a Reamus
obiectionibus, reliquas [illegible] impugnantibus. a

Sectio 3.

Reemus obiectionibus, reliquas [illegible] impugnantibus.

Ad scientiam 3o: 3a (?) dilectionis, auxilium
efficax est maius beneficium, quam inefficax; et requirit eam maius
beneficium, nisi quum includit scientiam conditionatam consensus conditio-
nate futuri: ita &c. — Nego consequentiam maiorem, distinguendo
minorem: requirit est maius beneficium formaliter, concedo: materialiter:
nego. Quae solutio satis liquet ex dictis.

Obiicies 4o: contra 1am
conclusionem. Quamvis Deus non sciat scientia conditionata auxilium a se collatum
iri habiturum infallibiliter effectum; sit illud habebit incommodis,
itaque ex suae liberi arbitrii sortiturum esse infallibiliter effectum, Deus
dicitur specialis, et infallibilis auxiliator, et benefactor: ergo auxilium
quod non est specialis contra et beneficii quam auxilio sufficiente quod non
constituit, quod scientia conditionata praesentis futurique necessitatis
libertati non tollit auxiliis. Probatur antecedens. quia auxilium sic collatum est
efficax, ac proinde inferet infallibiliter consensum: et Deus conferens auxilium
efficax est conferre maius beneficium et speciale donum, et
medium infallibile, &c, quam si non conferret auxilium efficax &c.

Respondeo
...nanas (?) ... Ad minus probationem concedo maiorem: et distinguo minorem
est conferre materialiter: concedo: conferre minorem formaliter: nego minorem.
Quia Deus gratis conferens auxilium esse sufficiens, sciens scientia
simplicis intelligentiae, se dare sufficientia ad bene operandum, est fa-
miliaris auxiliator, et provisor; atque hoc si illud conferat in circum-
stantiis, quarum ignarus, se illud conferre in circumstantiis quibus, ubi
tribuet auxilium efficax; ceterum non erit formaliter specialis et
infallibilis benefactor, auxiliator, et provisor; ad haec enim deno-
minationes, non sufficit, quod ipsum auxilium in se, et in accipientibus sit efficax,
et speciale beneficium, et medium infallibile; sed ulterius requiritur in
auxiliante, et benefaciente, et providente scientia, qua cognoscat,
se illud auxilium, et beneficium, et medium ut tale conferre: atque

sicaissa auxilii et praedicta speciale beneficium, et infal-
mediis ea. Dei ut providentis, et benefacientis, non so in ordine
ad obtinendum posse operari salutaria, et etiam in ordine ad ob-
tinendum ipsius operationis: ac proinde ut Dei eligentis media
per quae praedestinatio Divinae certissime assequentis fine
praedestinationis.

Objicies 5o. et 5a. eligi. infallibilitas medii non pro-
[illegible] Dei providentis, et benefacientis, nisi a scientia
cognoscentis, et dicit cognoscere per suam visionem: ergo. Min.
prob. Nam ad suam visionem pertinet exprimere, quidquid exi-
stit absolute, et absolute extiturum est. — Resp. dato maiori, nego
minorem: quia infallibilitas, seu efficacia auxilii ex auxilio posito instanti
absolute, et futuritione conditionata deinceps consequitur: ac proinde
existit absolute et omnes suas partes, ac ut illi convenit, inferre
infallibiliter absolute, requiritur quod omnes suas partes existat absolute;
et ut cognoscat auxilium et ordinatum conferendum, sufficit scientia sim-
plicis intelligentiae: et ut cognoscat conditionate futurum sub
tali auxilio sufficit scientia conditionata: ergo ut Deus cognoscat
infallibilitatem auxilii conferendi, sufficit scientia simplicis intelligentiae
et scientia media: ac proinde nulla ratione requiritur scientia visionis re-
flexa.

Objicies 6o. et 3a. eligi. (certatim conditio nullo mo-
do impugnet, argumentum quod solum indigeat) ad rationem maximi
beneficii sufficit benevolentia et amor intensus talis amoris.
Ut ille, qui quamvis sit dives, et aequalis iure paliter acceperit:
decernit conferre bonum praecedente scientia maximae utilitatis ex illo
bono percipiendae: ut multis exemplis huius ostendi potest: ergo.

Resp.

Deo non posse dari maximitatem beneficii absque maiore voluntate;
nam cum Deus sit perfectissimus donator, et benefactor non est

ut per externum beneficii collati excitat amor: esto interim non, quod non perpendant ut oportet bona collata per eius amorem cum Deo habeant, quietum non omittas beneficii sine maiori amore. Controversia 3a de auxilio sufficiente, et inefficaci.

Controversia IIIa De auxilio sufficienti et inefficaci.

Controversia 1a disputatione 2a sectione 3a § tandem, diximus gratiam sufficientem posse dupliciter accipi, vel positive, et negative gratiam, sive auxilium positive sufficiens est auxilium, quatenus dat sufficientiam, sive facultatem sufficientem, sive potentiam simpliciter, et absolute ad actum salutarem, et praescindit ab huius existentia, et non existentia, et ab directione eius illius; et hac sub consideratione opponitur insufficienti, quae non tribuit eius potentiae simpliciter, opponitur: et est a indifferens, potentiae, et ad additionem alterius conditionis partialis, efficax, sive inefficax. Unde etiam auxilium efficax, quatenus efficax est absolute sufficiens, quia afficiat potentiam simpliciter ad bene operandum.

Auxilium negative sufficiens, sive pure sufficiens, sive inefficax ut dicitur ab efficaci, in re tellis accidit suum auxilium ex se sufficiens negatione operationis. Et declaravi tota 2a disputatione et sectione et § Unde etiam. Aliquid ut positive dicit negationem operationis distinguitur ab auxilio

auxilio efficaci ut tali; neque auxilio efficax in actu 1° dicat nexum divinum absolutum, et in actu 1° infallibilem connectionem cum decreto absoluto; et auxilium ut sufficiens dicit nexum vel decretum aliud ab auxilio dicente decretum, sive connectionem infallibilem cum illo: et auxilium inefficax ut sufficiens dicit neganda decreta divina, ab auxilio efficaci ut tali.

Propositionem

infallibiliter [illegible] dat hoc auxilium sufficiens negative, sive inefficax ad actum salutarem, [illegible] auxilium esse sufficiens, quod [illegible] negationis decreti, sive dicit liberum nostrum arbitrium reddat, pure sufficiens, sive [illegible] statuerent Doctores catholici [illegible] de facto [illegible] tribuit auxilium [illegible] sufficiens ad actum salutarem, ut carentia actus salutaris nobis sit imputabilis; ~~est auxilium esse~~ [illegible] quod non est sufficiens ad factum salutarem [illegible] carentia actus salutaris [illegible] salutaris nobis sit imputabilis est esse auxilium absolute sufficiens, quod carentia actus salutaris reddit pure sufficiens sive inefficax; ergo de facto Deus nobis tribuit auxilium sufficiens esse absolute ad actum salutarem, quod per carentiam actus non salutaris reddit pure sufficiens, sive inefficax. Maior est certa, probatur ex illo Isaiae cap. 5: quid est, quod debui ultra facere vineae meae, et non feci ei? an quod expectavi ut faceret uvas, et fecit labruscas. Minor etiam est certa, quia carentia actus nobis imputabilis est ei, non nisi [illegible] actus salutaris, ut pote supernaturalis nobis impossibilis est sine auxilio esse, et absolute sufficiente ad ipsum: si ad Deus de facto nobis tribuit auxilium sufficiens ad actum salutarem, ut carentia actus salutaris nobis imputabilis, tribuit de facto auxilium esse absolute sufficiens, quod per carentiam liberam [illegible] actus salutaris reddit pure sufficiens sive inefficax.

Unde damnandi veniunt Calvini, qui docent non dari in natura lapsa auxilium pure sufficiens,

et sola auxilia efficacia esse sufficientia; ac contra hoc non dicuntur
esse auxilia sufficientia, quae carent efficacia: ac proinde
gratiam esse mere sufficientem ex conditione; quae non est auxilium
sufficiens ad ea obtinenda. Quae doctrina est maxime admitten-
da a Theologis Dominicanis quamvis assentiant, adden-
tes eandem esse Thomisticam opinionem. Caeterum, ex praedictis
Thomistis, maxime infensi sunt Batanonisti, qui, nihilo-
minus discriminantes doctrinam a doctrina, praedicti assignant
Deo dare auxilia mere sufficientia, et hoc
non dependente hinc auxilio excitabili sufficienti, et a efficaci
etiam et determinato praedicto esse solam transgredienti conceptam.
Quoniam vero gratia sic pertinent, videamus
difficultates, ut obtineat Thomas. Sectio 2a aliae difficultates
circa auxilium sufficiens, et inefficax superantur.

Sectio II.

Aliae difficultates circa auxilium sufficiens et inefficax superantur.

Rogabis 1°, an Deus omni
homini provideat auxilium excitante sufficiens ad salutem?
Sit

Resolutio: Deus quantum est ex se disponit auxilia sufficientia
et media necessaria, et sufficientia omnibus singulis hominibus
ad aeternam salutem obtinendam, ita ut per Deum non stet quod illi
non sequantur. Ita omnes Theologi, ut videre est apud Eximium
D. lib. 4° de auxiliis cap. 6, et Cardinalem Bellarminum lib. 2
de gratia et libero arbitrio. Probatur: Deus vera, sincera
voluntate vult omnes homines salvos fieri; sed non fieret
ex se, ergo. Antecedens illud Apostoli 1ª ad Timotheum cap. 2: Hoc bonum
est, et acceptum coram salvatore nostro, qui omnes homines vult
salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire. Et negat Deus

vera et sincera voluntas ut ... hoc salus finis ... exse, et non quidem omnibus auxilia absolute sufficientia, et media necessaria, et sufficientia ad obtinendam aeternam salutem ita, ut si Deus non stet, quod illa non consequantur. Consequentia ... Minor probatur, quia repugnat, Deum velle veram et sinceram aliquem finem, quem non exse, et ipsum efficaciter impedire huiusmodi finis consequutionem; sed si Deus non disponeret omnibus et singulis hominibus auxilia absolute sufficientia quantum est ex se ad obtinendam salutem aeternam impediret efficaciter consequutionem talis finis: ergo ... Major evidens est, quia velle veram et sinceram est velle efficaciter quantum est ex se; et cum hoc nequit componi nolle efficaciter, sive impedire consequutionem ... Minor, ... syllogismi ... certa. quia obtinere aeternam salutem sine auxilio absolute sufficientia impossibile est.

Nec ideo dat Deus actualiter in quovis instanti temporis omnibus et singulis hominibus auxilium ex se sufficiens, ut experientia docet. Cum enim multi infantes moriantur absque baptismate, causa causa naturalis, vel libera, quae illis mortem infert, impedit applicationem baptismi, ac consequenter auxilium quod ex se ... disponit ad illorum parvulorum aeternam salutem; et ideo non tantum diximus Deum quantum est ex se disponere haec auxilia sufficientia omnibus, et singulis hominibus.

Rogabis 2°, quomodo intelligendum sit illud axioma theologicum: facienti quod in se est Deus non denegat gratiam.

Illud varie intelligunt theologi, ut videre est apud P. Ripalda disp. 20 de ente supernaturali. 1° facienti quod est in se idem cooperanti auxilio divino gratiae, Deus ... dignatur gratiam habitualem 13 et 23. 2° facienti quod est in se: hoc est non resistenti divinae vocationi excitanti, et praevenienti, Deus ...

Deus non denegat gratiam adiuvantem et sufficientem: ... illud: facienti quod est in se non intelligunt ... sine gratia. Neque intelligitur ... aliquem actum honestum ... a potentia indifferenti; ... nullus actus honestus est ... sine qua non ad operandum sufficientem gratiam ... facienti ... non intelligendus ... naturalis ... nulli ... debet ... digna ... sive ut impetrandi, sive ... supernaturalis, ... Catholici ... semipelagianos.

Unde illa

... facienti quod est in se: intelligitur de ... impedimento, ... ponit ... impedimentum ... Dei auxiliantis ... possibile actualiter ... Deus illi infundit gratiam actualem auxiliantem illuminationis, et affectionis. ... hoc ... axiomate ... impedimenti ... a Deo, et ipsa nostra voluntate ... ad ... naturalis, Deus ... illi auxilium sufficiens ... illius ... salutares.

Haec sufficiant, et cedant in honorem Dei, O. M. honorem, et gloriam Beatae Virginis Mariae Deiparae ab omni peccati labe semper immunis, Sancti Patris Ignatii, Divi Francisci Xaverii, et Beati Stanislai; et tandem in honorem Sanctorum Apostolorum Petri, et Pauli, in quorum pervigilio huic annuo labori coronidem imponimus ...

A Bacc. Balthasare
a Regibus Azenedo.

Iulii nonis, anno a partu Virginis et salutis nostrae MDCLXXIX.

Index Theorematum dissertationum, sectionum, subsectionum in hac mea Ostentatione locupletissimus. ——

Prooemialis

De gratia Dei auxiliante in communi etc. —

Dissert. 1a

Disputatio 2ª. efficacia adeste intrinseca Zapata de Dei Gratia, quae operationes actus, necnon multiplici ex capite excludit.

Finis coronat opus. Laus Deo,
Virginique Deiparae ab omni
semper peccato originali or-
de immuni, et liberae;